9657 II

BJ

VIII Historya Słowian

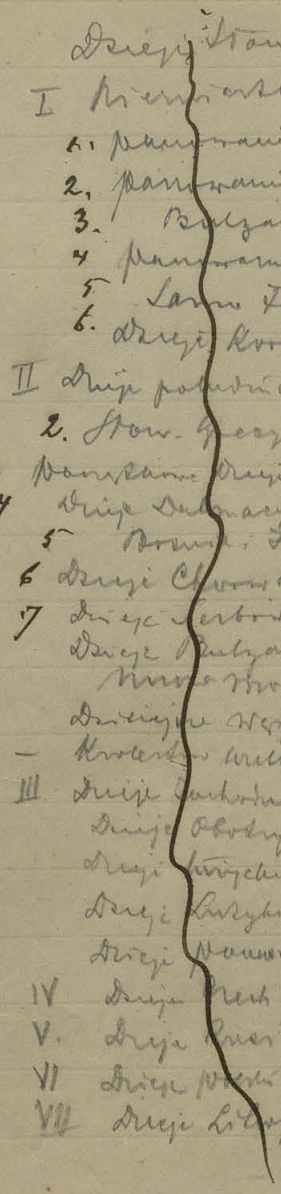
I Pierwiastkowe dzieje
1. panowanie Gotów
2 " Hunnów
3 Bułgary
4. panowanie Awarów
5 Samo Państwo
6 Dzieje Korantanów

II Biała czyli wielka Chorwacya.
Dzieje południowej Słowiańszczyzny – (Serbo-Chorwaty)
1. O Słowiańach wogóle i ich mitologii
2 Nowa Morawa
3. panowanie i dzieje
4. Dzieje Dalmacyi
5. Bośnia i Hercegowina
6 Dzieje Chorwatów
7 " Serbów
8. " Bułgarów
9 Kwestya wielkiej Morawy ~~III Dzieje Czech~~

III. Dzieje Zachodniej Słowiańszczyzny.
1. Dzieje Serbów Łużyckich
2 - Obodrytów
3. Lutyków
4 " Pomorzan
5. " Prusaków i Litwy

Dzieje wschodniej Słowiańszczyzny Rusi.
- ~~Czech~~
- Polaków

IX. Dzieje Słowian

1. Wielka Chorwacya.

Dzieje Słowian

Cała europejska Cywilizacya, oświata, wyższa, umysłowość, prawodawstwo, sztuka powstały z Grecyi i Rzymu. Tych dwóch krajów i ludów jesteśmy uczniami i spadkobiercami. – Gdy przed wiekami jęczeli nieprzeniknione bory i bagna [illegible] całych obszarów dzisiejszej Europy, gdy [illegible] Hellady i Italii niebem rozsłanem dumały i rozmyślały dzikie: dobrobyt, nauki, sztuka, wyrobiony obyczaj i grzeczność. O pierwszych tych dziejach innych narodów były jedynie wieści, które nam klasyczni pisarze Autorowie. – Jak o każdym dzieciństwie, tak i tutaj powtarzali Grecy, – za nimi dziś i wszystkowiedzący ich Rzymianie.

Lecz z czasem Rzymianie dążyli do zgarnięcia całego znanego świata, na wzniesienie swojej trwałej potęgi, stawali się państwem Uniwersalnem. Jego pisarze powinszują nas o tem, a nawet o tych ludach, o których tylko słyszeli, których poznali, – ale też i podbili. –

Pojawił się Chrześciaństwo. Krwią ustępione, wielkie cywilizacya przeszły jéj i z sam w sobie wypadający się politeizm, – zarazem dzięki się dobrze jednolitemu Imperium na całkowite i trzechodnie Cesarstwo.

Przeznaczeniem było i zadaniem nowej wiary, a pierwszej, która nie ograniczając się na pewnych rodach lub stanach, nie poprzestając na granicach pojedyńczego kraju, zrzuca, jak to [illegible] czyniły jéj poprzedniczki, wyznawców dla całego świata, dla wszystkich, [illegible] ustanowienia, powszechnej, – przeznaczeniem takiej wiary było rozszerzać się na wszystkie ludy, przyjaźnić się z nimi, nawracać.

Wspomniane niezmierzone podboje Rzymian i otaczanie się podbitych, – a tem samem rozszerzenie greckiej cywilizacyi, były przygotowaniem, sprawieniem roli pod nowy zasiew.

Lecz nie był Rzym, a nie Bizancyum kolijé, nie koty, nie wyłowiły się charakter, kierunek, nie

dok

też było ≠ ten potem działanie, inny zwierzchność uczyniły rezultat.

W prawdzie, przez wlanie się Hunnów do Europy spowodowane a dwa wieki trwające wędrówka narodów sprowadziło upadek państwa Rzymskiego, – a przez pomięszanie się barbarzyńców owego wprowadzonych do Imperium należących z Rzymianami powstały nowe ludy i nowe państwa, aleprzecież mimo tego Biskupi Rzymscy zostali dla wiary swojej, dla wiecznego zbawienia i dla siebie uprosić i zachować władzę od dawna Imperatorów niemniejszą. Oparcie się Papieży o Francuzów, przyniesienie z swoją władzę i powagą godności Cesarskiej, – a powtórzdzierżanie jej sobie jako zwierzchniego, pod swoją nieu-duchowny, stworzyły owę Republikę całą chrześcianam ogarniającą cały Kościół Europejski.

Pod Papieżem jednak był Cesarz, – ten zaś był pomocnikiem, – co nauczono, – to dla niego, – co podbito to ochraniano, czyli przyłączano dla korzyści. – Pod Cesarzem stali Królowie Książęta, Margrabiowie, Hrabiowie, bez nich wpływu przedsięwzięć z nadzieniem mieli Papieży, on tron rozdawał, wirnych karał, klątwą obkładał, – on Koronę przyznawał. Pojedyncze kraje były prowincyami kościelnemi, Dyecezyami. Organizacya polityczna czyli świecka idąca byłe zbudowała z organizacyą Kościelną.

Warunkami nie wierzchnemi do utrzymania niezawisłości i do zachowania swej narodowości było dla każdego ludu przyjęcie Chrześciaństwa, – uznanie Zwierzchnictwa Cesarza. – Gdy zaś chciwe, przewrotne, a obrotne Niemcy, pozbawiony jak kompleksu jest dla nich podbijać pozaru, wtedy świeckie zgoła wzięły zaporządkowanie Chrześciaństwa, było to wydanie niedowarzonego łupu świerzej, dla odpychających ofiarowanej tobie wiary i wzbraniających się odmawiania wcielenia ich w Rzymsko-Niemieckie Imperium.

W miarę też jak się Cesarstwo do słowiańskich granic zbliżało, czyli w miarę, jak po podbiciu niemieckich krajów

Alamanów

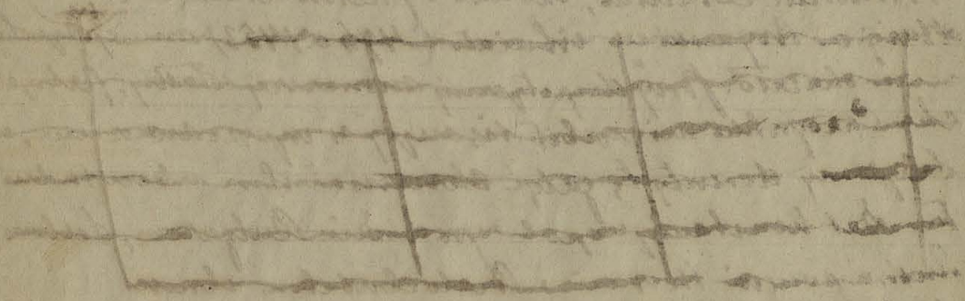
Alamanów, Turyngów, Bawarów, Sasów rozpoczęto podbijać Słowian, powiada ich dzieje historya, - przez Niemców wiekami kronikarzy pisana. - Sami tuż oni się zmywają, a nie może być inaczej. - Zdaje mały to pojedynek drobnego plemienia z ich nacierającą, - książęta lub wodzowie pojęli cały grozę położenia, - jak gwałtownie skoncentrowanie wszystkich i zorganizowanie do wspólnej obrony, zwłaszcza przy ciężkich lasami mieli się przeprawach i drogach? - Jak dalece od nich by zrozumieli że tylko wyrzeczenie się Bogów dawnych a uchronienie się przed Bogiem przez kapłanów wprowadzanym, że poddanie się pod zwierzchnictwo tych tajemnych Niemców wcale nie woła? - Walczyli też zapewne przeciw Wrogowi, - czasem nawet tygodniami nawet przeciw Niemcom trzymali - i ginęli po kolei i ulegli. Jednostajnie Czech i polski Władcy to rozumieli; i dla tego chronią nawet przemocą pogańskiego powinowactwa walczyli - Obaliły to książęta utrzymali się kilka wprawdzie, ale zupełnemu zniewoleniu swego ludu nie zapobiegli.

W chwili Cesarstwo, chociaż o pomoc dzięcie w chwili [illegible] od Rzymskiego istnienia (476 a 1453) mniej się jednak nie ono żywotnem uharato. przy despotycznej władzy monarszej niedostał wpływ Carogrodzki patryarcha dobrze na życzenia, - i pomimo że Bułgary, Serby, Rus, a powyżej wielkie Morawy i Bratochwaty Konstantynopola Chrześciaństwo obrzymały, Czechów wschodnia

wschodnia część Apostolskiej gorliwości, a przez tchórzliwe dowcipy się ubezwładniła. - Lecz i świecka polityka Bizancyów niebyła drzechwiła. Obcowanie Słowianami, - nie ich zapady zarazem, ograniczali się do chrześcijaństwa, przechodnio tylko na jeden lub drugi ich stanowiący wpływ wywierając. Prawda, że w ten sposób niestali się oni dla Ligi; a ów niebezpieczeństwo i bojaźliwość ich niezupełnie uwolnili, - owszem w niejednym biernemu ich wpływowi dostępnemi byli.

Okoliczność więc, który lud słowiański chrześciaństwo otrzymał, - z Zachodu czy ze Wschodu? była dla niejednej drogi, - bo czy do Saksońskiego - lub do bizantyńsko-greckiego świata przyjęcia Ligi? Zdaje pochodzi wydaje się między Zachodnią a wschodnią - południową, Słowiańszczyzną, rozlicze w ich duchowem życiu i wpływ historyczne ich losy.

Jak wiadomo przeszło dzieje Słowian nadto ciekawemu pobieraniu tu przypuszczamy głębsze fakta historyczne.

I.

Dzieje pierwiastków

I Pierwiastkowe Dzieje

Jakim czasem i jakiemi wypadkami rozpoczęć? Należałoby chyba dać przykład Słowian Azyi, - lecz ona epokę pobiera i wcześnie powstrzymać będzie mogła niezmiebita i po za kilka ogólników nic się tu nie da powiedzieć -

Ottokrucht domyśla się (p 485.) że Słowianie, wówczas ogólnem imieniem Budynów oznaczani, a na zachód od nich Azyi ogłaniu granicząc, popchnięci przez inne narody zajmowali [illegible] pokady które ci pod Słowianami ustępując zajmowali opuszczali. Spotrzega on (p 492) pierwszy ślad Wenedów w Europie między Gockiemi a Sarmackiemi nawałami, - od Dźwiny do Wisły, mających od wschodu Sarmatów - Gockich Hirów i Scytów od północy, na zachód, - nadbrzeżne Gotonów, - [illegible] Melanchlenów zbierających bursztyn, - a ku południowi ciągnących się ku Karpatom, aż do Bastarnów. - Przypomina że Celtyk od nich Wenedyckiem morzem zwany. -

Według Herodyka (t. III. p. 5.) przez wieków przed narodzeniem Chrystusa i pierwsze pięć po Jego narodzeniu stanowią cztery pierwotnych Słowiańskiej historyi. - Oczywiście że z tych czasów mało przekazy wiadomości.

Najdawniejszą jest ona, przez Herodota podana, a już pomiędzy przypuszczona, że Nomy lud Budynów pobrzeżny na 500 lat przed N. Ch. kraj ów, - zajęty przed Scytami opuścił, i po za Budynów ku północy poszedł. - Lecz jak to

Lecz jak to przy badaniu nazw i siedlisk pojedyńczych ludów i przy przedstawieniu ogólno-europejskiej i wschodniej stanowiska ludów wędrowcę, na nie celniejszych Autorach się opierając, tych analizy, przy w I wieku po nar. Ch. zaczęty przedzi- ale drzewy słowiańskie od północy ciągnęli na południe. Do nich to należą owe z plemion nieznanego nazwiska kredzice nad Sawą, Cisą i Dunajem a przez Bulgarów pobite, - do nich Satagowie i do nich Sarmaty słowiańskie. Lecz W drugim wieku również liczne Serbów gromady wypuszczały swoją z zamieszkanych okolic ku Sawowi, zajęły obie strony Karpat, dając im nazwę Białoserbii - Wielkiej Chrobacyi i stąd Serbowie rozlewały się na południe i zachód. W II dziś wieku ich ogólny ogarnął był prawie wszystkie narody.

Najbliższą, lecz drugorzędną wiadomością która nas dochodzi od czasu wędrówki Mezów jest, że za Cesarza Klaudyusza dochodzą Jazygi do obrzeży Cisy i Dunaju i próbują przeprawić Słowian za Karpaty, - owe potem [illegible] zajęli Sarmaty słowiańskie

Sąsiadowały

Legislatury

Sąsiadowały Dacyi z germańskiemi Kwadami i Sarmatami ciągłe zwady o uciskanie Słowian i wypędzanie Dacyi z Dacyi od wojny Marcomanskiej r. 165 za Marka Aurelyusza. (Dio Tacyt mówi o gwałtownem wtargnieniu Słowian przez Karpaty, a Kapitolinus o napadzie germańskim do państwa około r. 165, napomyka o bojach ich z Gotami, potwierdzonemi barbarzyńcami, tj. Słowianami - Szafarzyk)

Pomiędzy tymczasem około r. 334 podbiły ten naród Sarmatae Servi, wszczęła się wtedy wielkość, a Cesarz Konstantyn r. 358 walczy z nimi sam osobiście. (Cesarzy p. 349. 422. 461 i wg.) Słowianie ci mówili innym językiem niż Goty, trudnili się rolnictwem, wędrowali po domach siedzieli, przez walecznie ale zawsze razem byli gotowi innym napadającym na ich narodom dawnej pracy, nie swój spokojny żywot, orkę i pasterstwo puścić. — miejscami literami

Że to byli Słowianie dowodem że Priscus, dworzanin Cesarza Greckiego r. 448 do Obrów Attyli w kolicę dzisiejszego Połtawy wysłany, powiada, że wkrótce wsi, miejscowa ludność dostatnia prowadzenia była, a zamiast wina, miodem Attyli w ich języku Sweti medus, - ato i nazwa słowiańska i dopiero od nich do Germanów przeszła. Słowianie ci byli to Sotagi, dzisiejsi Sołacy, w górnej Panonii około r. 469 Goty chcieli podbić, lecz Hunnowie napadnięci, tego zaniechać musieli (Priscus p. 353.) wszystkimi literami

Przyjmując że Goty tymże były narodem co Getę, a ci jednej narodowości z Dakami i Trakami, zdaje ludy te według Strabona mieszkały od Bosforu Kimmeryjskiego i Azyi aż po obu stronach Bałtyku i Północy Europy, po dziś, więc Słowianie po zamianie osiedleni, dopiero w bardzo późnych obcowaniach zmieszać mogli. Zkąd też o pierwiastkowych ich dziejach

niemamy

nie
~~Wiemy~~, znamy wiadomości. Dopiero Julius Capitolinus powiada że oni (Roxolani Sarmatae) wraz z Germanami nad dolnym Dunajem siedzącemi potrafili wspomnianej Marbomanskiej wojny przeciw Rzymianom powstali. - Pomponius to Lætus (p. 62) mówi że wskutek tych wojen pozwolił wielkie pomieszanie się ludów na północ Karpat cudzych szczepów i Słowian, a przedtem ludy jak Frankowie, Sasy. Słowianie zaczynają wyraźniej wystąpować. -

Po Roxolanach dotyczy do pierwszego 6.° wiekowej pewnie od czasu wiadomości o Sarmatach dowiadujemy się dopiero od Ptolomeusza o Karpiach, ~~których on wśród~~ ~~Germanów~~ 5.° wymienia, o których powyżej mówiliśmy. -

Karpianie ci (Zeuss p. 382) między Semnonami i Bastarnami pod Karpatami w Halicznem siedzący, nie ci ~~z~~ dawnym ludem, który już w latach 180 do 192 Rzymian zmusił do daniny, w r. 237 ~~z~~ wpadł na Rzym. - Pieniędzmi bity ~~Gallienus~~ G. Valerius a Carpis liberatus, - pieniędzmi obwiona w r. 248 Victoria Carpica. Cesarzowie Galerius walczy z nimi r. 295, a w r. 305 gwałtem ich do Dacyi przeciąga. w r. 360 wspominani obok Bastarnów. mniejszemi literami

Ottoliński powiada że w latach 272 do 295 Cesarze przeciągają Bastarnów i Karpiów do dawnej Mezyi a ich posady zajmują Słowianie. Dlatego oczywiście wszystko co Karpianie mieli wtedy; - mus pisane ich wiek nawet przebrzmiał Szczerbowi upatrują. wyższemi literami

Szafarzyk (p. 183 i sq.) ~~opowiada~~ domysła się, iż Słowianie zapewne brali udział w krwawych wojnach Sarmatów i Germanów z Rzymianami, ale pod cudzych, a nie pod własnem imieniem. Dopiero koło r. 253 z Cesarza Galla, Wolusyan, walerya a Trandalami, Finnami, Gallindami i Wenedami i na Medalach ich przeciwko tych ludów się zowie

Lecz blask

miejscem literam

Lecz blask wielkich czynów wojennych przez Karpiów i Słowian w ogólności wtenczas spełnionych blednieje wiecz, gdy dalej tegoż Autora czytamy, wyliczającego wprawdzie chełpliwie też „już „w III. i IV. wieku toczyli z Rzymianami nad Dunajem bój Słowiańskie pod imionami Wendów i Karpiów, ale w stowarzyszeniu „z Hunnami i Awarami, i dlatego pamiątka tych bojów dziejowi tamtym przynależy." Mamy wiadomości zbyt dobre, co tu Jordanes tak ewidentnie stowarzyszeniem Hunnów i Awarów nazywa, dlatego też go rozumiemy, gdy powiada o Karpach, „ponieważ oni razem z Basternami, a potem z Gotami walczyli, Niemcy mają ich za wrogów, ale oni za Chorwatów Białochorwaci pochodzący z Metowa w Rabie wielokrotnie przeszli na Karpiańskie razem z Basternami, a potem z Gotami walczyli, albo może jakiś czas im ulegali, i dla tego z Rzymianami ich stałemi wrogami byli." — dla czego taka dyplomacya, gdy Jordanes Autor na innem miejscu (p. 70. 235.) o Słowianach powiada że od przedwiecznych czasów ogromnie obszerne Gothy. — Odnogą mowa czarnego dalej i głębiej do górnych krain wyparci, najpierw i tuż w VI. i V. wieku przed n. Ch. przez Scytów, potem w III. i II. wieku przed n. Ch. przez Sarmatów, nareszcie w II. i III. wieku po n. Ch. przez Gotów, którymto trzem obcym, wojowniczym Narodom nawet wielka część ludności słowiańskiej w tych obszarach stale ulegała. — Opowiadanie to Jungfis (pag 34) mówiące że Słowiaństwo od przedhistorycznych czasów zamieszkało w Europie ulegli niewoli Sarmatów, Gotów, Hunnów, tymczasowi tak, że Slavus znaczy Sclavus. — Saltaus Slavus.

wiązanie literami

do tego pierwiastkowego Obrazu należy jeszcze wzmiankę o Słowianach wspomnianych Obrazach. I tak Marcyan Heraklita, w latach 350 do 400 po Ch. a pierwej jeszcze najdawniejsza Mapa Ptolemeusza za 161 do 180, owe tak zwane Deski Peutingera mają

Słowian

Słowian nad morzem czarnem. Byli więc już tam w II. i w III wieku (Szafarzyk p. 179-183. 213. 235.) I Ptolomeusz w III wieku wyliczając przy ujściu ~~Dunaju~~ Dunaju Kozowników czyli Wenedów (Roesell p. 17.).

Co mające na względzie, musimy przyjść do przekonania, że Surowiecki (p. 182.) choć wczesność chronologii tej mierze się wyraża, jednak o całe wieki poczynienie tej Słowian tu po[illegible] ~~za późno oznacza~~ sposobia tonem: podkowie V. w.

Cesarstwo Zachodnie od Adryatyku do Galii, Hiszpanii, Afryki i wyspy Brytańskich było już owszechnem pomiędzy barbarzyńców potoczych. Państwo wschodnie było osłabionem, tupełnie, a wedle Sawy, Drawy i Dunaju, kraje Mezya, Panonia, Ilirya, to dzikie pustynie pomiędzy które różne mechodzły ludy. Wtedy to Słowianie, przedtem nad Tyrem, gdzie całej renty Hunnów i Germanów, - naśladując bychże i towarzysząc im w napadach na państwo Rzymskie, potem i sami sobie wyprawy po Konstantynopol i Tesalonikę, - albo się Rzymianom najmują. Krokow i Normandes pierwsi mowią o ich napadach na początku VI. wieku, ale - gdy ani jeszcze pod Hunnami, ani czyli z Attylą Ostrogotem w Illiryi we wpół IV. wieku, więc już wtedy wielkie ich potomstwo poczęły ~~[illegible]~~ [illegible] potudniowi. Od por V. wieku zaś widzieli już mieszkający nad Dunaj, to też przed końcem V. wiekiem Herule, wracając do domu przez Czechy, Morawy, Wisłę, Elbę i tędy całą, widzieli Słowian.

Pałacki (p. 65.) sądzi że Słowianie zaczęli od najdawniejszych czasów siedzieć od Dunaju do Adryi i że stamtąd do północy w IV wieku przed n. Ch. cofnęli się przed Gallami Celtami. Wojciech Szafarzyk to zdanie podzielał, gdy mówi że Gallowie pod Bellovesem i Sigovesem około 350 do 336 przed n. Ch. Panonię podbili, a ludność tamtejszą wytępili i wypędzili, a że to ludność słowiańska była słowiańska. Ten fakt dziejowy uważa za to podług Nestora, że Słowianie wokoło dawniejszych czasach siedzieli w Illiryi, tj. Panonii i że stamtąd przez Wiedeń dostali się, - ale nie zgrzeszył autorów ale z podań dawnych czerpnęły. Gdyż ludność ta Dunaju wspomina, - a Włochy - Włochy - to Welsche czyli Gelte (p. 313.). - Niebardzo zdają mi się powyższe twierdzenia Szafarzyka ~~[illegible]~~ z jego poprzednio wyłożonem zdaniem, że Słowianie w V. wieku z północnej części stron nadmorskich ~~[illegible]~~ przybyli, być wzięci, - ani zgodzą mi się następującej uwadze (p. 66.) że dotąd przed n. Ch. już dzięki Słowiańskie drzewko w Europie było wszczepionym, gdyż inaczej nie mógłby być w V. i VI. wieku tak wpleniczonym. Hunny i wszystkie ludy północnego, mongolskiego, tureckiego, ural-altajskiego rodu przyszły wtedy, gdy Indoeuropejczycy już mieli stałe posady. Spokrewnienie Słowian do tych ostatnich dowodzi powinowactwo ich języka z greckim, łacińskim, niemieckim i litewskim. Opowieści, dowodem ich dawności, że pojedyncze wyrazy przyjęli lub dali innym narodom. Tak celtyckie: słowa, słowiańskie, gdy dziadowski ruiciu, a zatem tę starożytność V. wiek, to wtedy już godzien nazwać czysto po celtycku ale

Wdowit

Howitt

mówił, - Wyprawy Gockie w Słowian a Słowiańskie w Gotów
na ostatnie panowanie Biblii Ulfilasa ok. 350 mogły wpływać
wpływ od jednego narodu do drugiego, albo na bałtyckiem
albo na euksynskiem pomorzu, w obudwóch razach widocznem
więc jest, że Słowianie już przed IV. wiekiem Gotami w
Europie sąsiadowali." -
Jak to przedmiot swojéj ustawy tej zawiły ułożyć mógł jest jeszcze
nierozstrzygnięty w dziełach pierwszorzędnych autorów.

wiązanie tekstu

Ustęp ten o pierwiastkowych dziejach Słowian zamyka
ten, co jakoś wyprowadza Roepell (p. 24.) że ludy Germańskie między
Wisłą a Elbą siedzące w II wieku opuszczające obszar Słowiańom zrobiły miejsce; wkrótce też nastąpiły u tych ostatnich dwa ruchy albowiem Serby, Siewierzanie, Ruscy, zatrzymawszy swe dawne siedziby, rozszerzyli się za Dniepr, Dniestr,
do Karpat, nad San i porty po za Dunaj do Alp i Adryatyku, a
przez tych i Lechickie Szczepy, które dolnego Dniepru wpuszczyły na piechot do Wisły i po za Elbę.
Zgadzając się z tem pisze Szafarzyk (p. 612.): że już Tacyt mówi o zwycięstwie Słowian nad Fatrami, a Capitolinus przytacza wojnę z najazdu Germanów do Panonii około r. 165., zapewnia o tych wojnach opowieściami barbarzyńcami tj. Słowianami z dalekiego północnego wschodu. Miejsca Gotów zajęte przez Słowian
Weletów, Lutyków, których ani Ptolemeusz ani Tacyt nie znał,
bo oni nasi nie gdzie w Wileńskiem siedzieli: Goty przybywszy nad morzem Czarnem i w Dacyi w latach 180 do 225,
zastali Wandale, Burgundy, Gepidy, - a gdy ich historya rozjaśnienia już Słowiańskie zaniechała całe pomorze -

1. Panowanie Gotów

Mówiąc o dziejach Słowian, wspomnieliśmy jako przewagę nad niemi miały i jak nim panowały ludy Skandynawsko-germańskie. Gdy zresztą pozór ich wystąpuje, zajęli dawny pojezierzych plemion, widzimy wtedy Gotów
w rozległości ich posiadłości nad brzegami Bałtyku i potem
nad morzem Czarnem, między Dnieprem a Donem. Ich galezyą są Normandy, do których się liczy i wtórego Rustów
wschodnie Słowiańskie zdobywających. Agotarcus ciągnie
Wisłą, Herule, Gepidy. - Ci ostatni i Burgundy wpadali między Wisłę, Noteć i Wartę - Rugi i Lemnowie od Ujścia
Odry po Ujście Wisły i na Rugii, dawny w porzuconych Czechach - Wandale w Górnej Wiśle, Łużycy, Ligionie na
Śląsku, Hermundury w Czechach i t.d.
Lecz cudzoziemcy tego panowania historya żadnych szczegółów nie podaje żadnych, - zaledwie że oznacza daty, kiedy który lud,
zmieniając swe siedliska, w inne pociągnął kraje.
Niepotrzeba sobie również wyobrażać by lud jakowy całkowicie cały kraj zapełniał, a potem bezwarunkowo go opuszczał.
Chodzi tu tylko o zbrojne w pojedzienie, które ich wkraczanie i ich ujarzmianie, - lub nawet tylko przed silniejszemi najeźdźcami opuszczanie.
Stanisław Szarzyński powiada Szafarzyk (p. 371.) że „inne stanowczo pojęcie Szczepy, które bądź ze Słowianami sąsiadowały, bądź też między nie w ich posiadanie (wiemy, że tego wyrażenia dostosować tu brać niemogemy) się nadawały, niezapełniały kraju do tego stopnia, aby wnet dla Słowian jednego miejsca nie zostawało. Dalej więcej pamiętał zachowały o tych narodach tępiejszych niżeli o narodach spokojnych i roboczych, jak Słowianie. Obrom tego obyczaje, zwyczaje, religia, wykształcenie, ogół krajowy i język
Słowian z tych

Stevens Sydney

Słowian zjednej, – a tamtych europejskich drugiej strony Łab
ścisłym prostym związkiem, i tak wiele razy w najdawniejszych
czasach od jednych narodów do drugich przechodziło,
że bez objaśnienia tej odrębności obcych terminów niemożna za-
być niedowarzy o stosunkach naszej starożytności.
Przyjmuje tu za Autor (p. 561.) że Goci Gytiadowali obok
ze Słowianami nad morzem Bałtyckiem odr. 320 przed n. Ch. aż do
182 po n. Ch. i Anów nad Dniestrem, Dnieprem i Donem odr. 182
do 376 po n. Ch. że – przeszedłszy do Italii za Gotów w Mezyi, Del-
macyi i Panonii powiązały się ze Słowianami, którzy tam przy-
szły przybyli, – lecz tryumfowali obrócili cesarzy a panowali,
a Goty w całej potem nad Słowianami panowały. Tamtej tu
mowi (p. 704. 235.) że „od przedhistorycznych czasów zamieszkali
Słowiańszczyznę Goty. od III wieku aż po koniec V. mnogie Plemiona
zamieszkiwali, Goty, Gandalowie, Gepidy, Burgundy, siedzą Komorą
nad morzem Czarnem, w Dacyi, nad Wisłą, Odrą, Bałtykiem,"
chociaż tak obszerne władanie podbitemi narodami niebardzo
się zgadza z pojęciem „siedzenia Komorą."

mieszczeni literami

Dawniej raz, jak trudno niektórym Autorom przychodzi powta-
rzyć fakt historyczny, nie niemity. – Wiem potrzeba zwyczajnej
staranności i woli być niedokładnym, – aniżeli przyznać że Goty były
Panami Słowian. Mowi on (p. 534) „Aggregaty narody Chrudy-
mowskich nad Dnieprem, – niemogą pomścić na Zachód, – i osiadały
tu na Bałtyckiem wybrzeżu Wenedów, Kolwinów i Gudów, pod
imionami Gotów, Scirów, Hirów, Herulów, Normandów, Waryagów i
t. d. – Świadectwa tedy dawności mamy, że Gotowie byli blisko przybyłe-
mi na pobrzeże nadwiślańskiem, resztki ginących, choć ich już
Ptolem. Cytean przed r. 320 przed n. Ch. zastał. Był blisko osadzonemi
i pomnożonemi; ale tego bez cudzej tu Ojczyzny i dziwnej tak łatwo
opuścili, wtenczas wadzi zapuścili głębiej stałych korzeni życia
narodowego." – Wiemy pewnie że Łab Słowianie jak i Goty
były przybyłemi, nie nie w tem zmienia, ale zawsze wspomnieć

Życia

Rzeci, - gdzie spotkajmy, potwój mityczny Słowianie zajmowali
puste ziemie, by na nich osiadać i te zajmować, gdy rozpowi-
one, tupiestwie Gety, garnące kolnictwem i kahowe nie wolni-
kom mechanizące, obrzędy nachodzący kraje, by mieni władać
[redacted]iznich
Cięgnęli Konnyci. - Słowianie lei, niby wielkiej Sła-
fanyka „głębej stale Korzenie życia rodowego w ziemię za-
puszczający" ulegał po kolei kaidemu Rzeczy, bo wrzelkie-
mu Germanowi, Hunnom, Bułgarom, Awarom i Węgrom, gdy
panujący mu Gol opuścił one strony albo gdzie indziej
nadzieję lepszych zdobyczy ujrzoną, - albo ustępując silniej-
szemu a podbitemu sobie tupiercy. - I jakie te Lechi ode-
brzeci osadnikami i komornikami zostali? - Ziemie ich
dziś przez Sł. Bonifacego kolonizowane wkiemnych Sło-
wian. - Gol chyba dalnim był komornikiem, jak Awarzy
albo stałym (potrzeb w rozległym kraju u bezbronnego chło-
pa kwalifikujący, - tu komornik z panem.

względnie kmieciami

Lelewel, ów fanatyczny obrońca Słowiańskiej świętości,
pisze jednak (Narody na ziem. słow. p. 158. 162. 574.): Od wieków
Gety i Trazy, podnożem Karpat i Stepami aż do ujścia Dunaju,
wieńcem po nadmorzach pustych, przykre, plemiennictwie,
Słowiom ore w swojej Rzemi Ruczno się stało, Hanęto frontem do
Państw Rzymskiego. W Tylach tu pisarzy miało one liczne bu-
dy, do których ozwiska przynależne, Wendów, Junonów, Rolnolanów,
a na rzeczę jego wod Dunaj aż wgłąb Germanii Świerzchnictwo
trzymało Ostrzycy. - Str. 222 Rzymianie Zawierają z niemi
przymierza, stawią federatami.
Lecznanet Maciejowski dzieło Lelewela po raz trzeci zorlanie ujęty
przynajmniej (Piśmiennictwo Dzieje pol. i lit. p. 3 do 44.) ze stanowiska
prawdy historycznej stanął wobec innych zarzutów. - Nie czytał
wtedy starożytności panowali nad Słowianami Niemcy,
Germanami zwani i za długo trudzili jego natchnieni myśl
nie mili Wandalów, Gotów i innych Niemców zasiedlonych
niemych ziemi.
Na drugiem miejscu pisze: Mamy wiadomość pewną dziejo-
wiarygodnych wyprawy, za czasów Cyrusa, nad Scytów, Sarmatów,
nakoniec Niemcom ulegających, a Galatami czyli Celtami,
Słowiany koło r. 621 przed Ch. potężne państwo do granic
Włoch, za Karpatami, pod nazwą Mocy Cesarstwo Rzymskie,
dowodzimy. Jest to rzecz nie zaprzeczona. - Dalej zaś
Scytów i Sarmatów nazwom w Germanii zwali Słowianie
koniec potrzeby, - ani też za czasów Gocz, do granic panowania
ich nad Wisłą zwiększyło. Potęg zaś tych Gotów ostrzech -
Wadze między polskimi Władami, przed nas. Ch. pisarz
czy się za skandynawii na północy, rozsiedli przy ujściu Wisły

A. Kraś

Kres prowadzi się dalej aż około r. 489 przed Ch. nad morze
Czarne przybyli. —
Po tych tak bardzo żadnego zastrzeżenia stwierdzonych przypuszczeń
że Gepidowie Longobardom, obudza zdziwienie krótko
mer Lelewela wyprowadziana wiadomość (Hist. w. Zieb. str. 652.)
że Ricanbyjczy rozszerzają Autor: Słowian. Autorzy ani-
dy dunajem a Dniestrem twierdzi twierdzenie przez Ostrogo-
tów zrobione.
O czem Szafarzyk (p. 210) tak się wyraża: Jornandes mówi o IV-
wiecznej Ermanaryk, po przemożeniu mnogich wojowniczych naro-
dów północnych i pobiciu Herulów, obrócił swój oręż przeciw We-
nedom, którzy najbardziej jemu w boju nierówni, przecież spuch-
nięcie się na swą liczbę, prędko odpornie się postawili, ale samo
mnóstwo w czasie wojny nie zawsze zwycięża, jeżeli Bóg po-
maga i równe mnóstwo stronnego ludu na nie przeciwnie. Ci
chociaż jednego tamtego pokonali, teraz potrójne nowe imię, Wene-
dów, Antów i Słowian, którzy chociaż przez nasze grzechy,
wszelkie dolegliwości, wreszcie w oczach naszych ulegali władzy Er-
manaryka (332-350)"
Po jego śmierci przychodzą Hunny r. 375. Im podlegają Ostrogoty
oddzielone od Wizygotów. Nimitar kreśli pierwszych Chrześcijan
na Antów. W pierwszej bitwie zwyciężony, lecz potem mężnie to-
bie powiększyć ich Króla nazwiskiem Bożem, ojca Cyriaci i 70 pa-
nami, na postrach podbitego ludu na krzyż zbić kazał. Tylko Ode-
panował, bo hunski Król Balamber otoczył go, i w bitwie
nad rzeką Erac tam stracił zabit r. 376.
O tem samem czytamy u Ostrolúckiego (p. 497.): Ermanaryk,
król Ostrogotów 339-376. podbija różne ludy po białem morzu, bał-
tyckiem, - na zachód, między Donem a Dnieprem zderza się We-
nedów, "którzy jemu w bitwie, mnóstwo ich, jak się wy-
raża Jornandes de Reb. Goth. musiało ulec bieżności wojen-
nej Gotów." — r. 376 atakowany Balamirem Hunnów. Oto-
wiadanie

wiania między swoich swych odwodzicieli. Gdy Ostrogoci Wisiter r. 384. Boorza króla Autow i 70 innowierczych jeneros powieść, powiesć go Balamir. - Z Hunnami wszędzie cięgną Słowianie.

Gdy byli powieczeni, czy do krzyża przyjęci (a nie jak Niemcy stwierdzają powiada na krzyż wbici!), to wątpliwo miejsce dla nas znaczenia. - Ale powstanie u Autów monarchii pewnie nam byli bedzie wyjaśnić, niemniej jak i nazwowi, lub pochodzenie owego króla Boże lub Boozi tak że niejednem jest czy owych 70 jeneros byli mowiejscami, czy Panami? - Jeżeli panami, wtedy by też coś o stosunkach społecznych Autów i powstaniu Aryo-Kracji umieć należało powiedzieć. - Niestety o tem wszystkiem niemiejscu stadacy nasych dowiedzieć się niemogą.

2. Panowanie Hunnów.

Malachi (p. 63-68 inowierny o Gotach i Ermanaryku i Hunnach dodaje że oni nawałniają Europę nie wrodzi Słowian, ajęz niemi wojnę, przyjmują niektóre ich zwyczaje (np. miód, medum, chyży przysłowie: strawa) oni powodem, że Niemcy idą ku zachodowi i południowi opuszczając te kraje, ~~wtenczas ciągle z Sarmatami i Słowianami~~ grabieżli jenerę w IV. wieku, wtenczas ciągle z Sarmatami i Słowianami walczyli. - Ale Scyty, Sarmaty, Hunny, Awary, koczownicy pochodzili kraje, ale ich ostatecznie, Słowianie nie pomału zajmowali kraje, ale je odziadali. - W r. 450 Attyla ciągnie ze wszystkimi podległemi ludami (5 do 700,000) do Francyi. Na Katalońskich polach pobity, wraca przez Czechy do Węgier. Od r. 451. Słowianie panami krajów zajętych Bojów i Markomanów. - Gdy po śmierci Attyli r. 453, jak powiada Jornandes (Wojny tom. 333.) państwo jego się rozpadło, a Gocia w całe

nii osiedli chcieli potem w r. 469 Gotów, - zapędzeni od Hunnów
musieli tego zaniechać. - Ci Gotowie to Słowianie, którzy
Polacy z Górnych Węgrech. Teodoryk Ostrogoth miał rzeczywiście zwycięstwo
Szafarzyk (p. 443.) przyznaje też że „albo Węgry Słowianie, albo
przynajmniej większa ich część ulegała i opłacała się Hunnom, a
zatem, w ich szeregach również z innemi podbitemi narodami
walczyć musiała." Niepodobieństwo Autor, niemogłby w dacyi i
Węgrech zakładać swej głównej kwatery. - Apoleli ich Słowianie
nie obustronnych Gotów, - nie potężnemi innemi, gnowu w Węgrech
osiedli. - Gotów Grecy i Niemieccy Autorowie nie znali ich z
Hunnami - mniejszemi literami
opuszczam wyrazy następujące Szafarzyka, nie potężnemi z
innemi, gnowu w Węgrech „tej stanowczej swej Bytności
osiedli, gdzie jeszcze szczątki ich prochu pozostały! - Gdyż ten-
że Autor powyżej nas że Serbskie plemiona dopiero później
z Rusi do Panonii i przyległych krajów się przeniosły, a
pod zdanie się z drugiem nie zgadza.
wojskami literami
Tenże Autor powiada (p. 69) że owe liczne pułki Słowiańskie po-
jawiające się po upadku Hunnów nad niższym Dunajem, w Dacyi
i na Brzegach Ponty, wyszły z północno-wschodnich stron, z górnego
Dniepru i Donu a nawet i Wołgi. Nietylko przeludnienie owych
stron było tego przyczyną i przykład Niemców i Awarów, ale i przymus
z strachu Awarów, Bułgarów, Hazarów, Węgrów. „Dzieje bowiem o-
nych czasów, gdy wspominają o przygodach Słowian potrzebnych,
mówią tylko o pogromach jakie się na nich z tej strony wzięły." -
Po upadku Hunnów powstaje burza (Ostrowski p. 520.) w której i
najspokojniejsze narody Germańskie z siedliska. - Ona zamieszała
powodzie Chrobatów mieszkających za Babiemi górami do szuka-
nia spokojniejszych siedlisk. To Karantanie i Chrobaty. Słowia nie
zajmują część Salzburga, Austryę, Styryę, Karniolę, Karyntyę, Kro
acyę, ale ziemi pierwej, bo w r. 499 wyprawa Krakowskich Chor

Watów

wałów, jeszcze przed wzniesieniem Awarów opanowała Dalmacyą.

Tu również zaznaczyć należy ciągłe posuwanie się Słowian na północnym Zachodzie, czyli nad morzem Bałtyckiem i północnem. Wiej mierze pisze Szafarzyk (p. 618.):

Niemożna wątpić, że Słowianie, zaraz po wyniesieniu się Niemców stąd, które oni Wendom dawniej wydarli, wnijść się osadzili, i szczątki ludów Germańskich pobonali i zagranicę wypędzili. Stało się to między latami 200ym a 400ym po Ch. a w V. wieku już się Słowianie do właściwej Germanii pchają. Więc w połowie V. wieku zajęli dzisiejsze Czechy, Brandenburgię zapewne w latach 454ym r. 495ym, ale się to dzieło pomału. Cały pień wpierw zajął ziemię od Odry aż do Elby. – W drugiej połowie V. i w pierwszej VI. wieku Łużyce połączone Germanią przedtem od Swewów zajęte. Gdy r. 494 szczątki Herulów cofnęły (pobite nad Dunajem od Lombardów, a wracające z Włoch) do Danii, już Czechy były Słowianami osiedlone. Od połowy VI. wieku mieszkają już nowi o Niemcach między Odrą a Elbą. Tylko r. 568 przeniosły się Swewy z prawego brzegu Elby do Saxon, do Anhalt, bo tamte wraz z Longobardami wyciągnęły do Włoch, – a tak ostatnia reszta Swewów wyszła

z miejscami Słowianami

Niemożna nadmienić się tu, czytając powyższy ustęp niemieckiego uczonego, – przyjmując nawet, że Słowianie pierwiastkowo po same Łyżce Wisły się osadzili, – trudno jednak utrzymywać, by wszystkie Niemcie przedniemieckie ludy w tamtych stronach opuszczone, a przez Słowian zajęte, były dla Germanów przez Germanów wydarte, O Obodrzycach krajach może by tego powiedzieć niemożna. Takie pobonienia i wypędzenia szczątków ludów niemieckich z tamtych okolic myślę, że dostatecznie brać nie trzeba, sam bowiem Szafarzyk powiada (p. 621.) że ci co osiedli za Elbą (zapewne to znaczy

po

po prawym brzegu) nie zawodnie kraj otrzymo Rajchi, nie jest zas
rzeczą pewną o tych co mieli Elbę (a nie po lewym brzegu) w
VII. wieku byli wprost ościenni Franków". Rownież przes-
tę nie da się oznaczyć z pewnością czy już poczęty od r.
200. okupacya owych ziem przez Słowian rozpoczęła się
dopiero
dopiero w VI. wieku.

3. Bulgary.

Ostrolucki powiada że w r. 487 się pojawiają, a poburzy Autor
nad morzem Czarnem już r. 501. w Europie, w Mezyi. Że oni
i przeważa Rzymian Annalezą Lachow do przestrzenia się
między Bożą i Wisłą a Baltyk około r. 550.
Zgodnie z tem podaniem Nestora (p. 124. 130.) za w VI. wieku wiele Sło-
wian zpotkamy ciągnie na północ (Nestor), że Słowianie La-
chy, znad Dunaju, idący nad Wisłę, Polanie, Mazury, Pomora-
nie i Lutycy, że Słowianie pobici przez Gotow, potem przez Hun-
now, siedzą nad Dunajem, gdy Bulgary znad Donu i Wołgi w kra-
ciej w r. 450 w państwo Rzymskie, Słowianie obcy tożsamo
wpadają do Illiryi, Tracyi, Grecyi. Wpuszcza ich Germanus Cyzarem
Justyniana, - siostrzeniec Tracyi. Następca jego Chilbud dopiero ich
pokonuje, lat za przez 3 lata niepokoją Dunaju a oni w ich
kraj wpada, niszczy, wojuje z nimi. Umiera r. 533, a Słowia-
nie się zimnie jego bojąc. Utarnari, którzy się i Walery Sło-
wianie z Antami, a ani tymczasem się w walce z Rzymianom.
Również i Krzyżanowski (p. 69) pisze: Od wstąpienia na tron Justyniana
roku r. 527, żaden rok nie minął aby Hunowie, tj. Bulgary, Sło-
wianie i Anty nie spustoszyli krajów Greckich. W pierwszym roku
panowania Autora w Tracyi Germanus Cyzarem Cesarza. Walczący
Chilbud broni przeciw nim Dunaju w latach 531-534. - W roku 537
wybuchły u nich domowe niezgody. R. 546 obrał Cesarz sobie
ich obronę przeciw Hunom, Bulgarom zapewnił, choć przymierze
to trwało niedługo, straty Grekom, przeciw Gotom we Włoszech 1600
Hunów, Słowian, Antów a w r. 547, 300. Antów przeciw tymże

Styczki

Utrzyli oni, dopoki nie ucierpiały Awary.
Inspanych pytaniu r. 552. Cesar Justinianus kwie się Francicus, Alamanicus, Germanicus, Gothicus, Vandalicus, Alanicus, Anticus, - mgc niby zwycięzcą słowiańskich Autor.
Przez Awarow już r. 558 podbici, ponieważ tego r. 559 wraz Awarami pustoszą kraj aż po Carogrod. - ~~Chacan Chazarów~~ Chan Kubrat w latach 634 do 641. Umarł jarmo Awarskie po jego śmierci 5 synowie, z których dzielą się państwem. Abotorytami do 688 byli jego synowie, Bezmer opuścił ziemię siedmiogrodzką, a Asparuch Mezyę r. 687 i zamiast Greków do zwrócenia się ku Dunajowi i do panowania nad Obszarem części Tracyi, Macedonii i Albanii, - a po upadku Awarów podbili Słowian, przemawiając się zwolna po Sławy. - Ci tu oddawali siedzibę, zajmując się rolnictwem i innym sposobem życia, - nabyli przyzwyczajenia do oporu talpoterpnym wpływom, a przez Greków byli nieustannie trwożeni.

~~zniszczenie literami~~

Porównać co powyżej o Sarmatach servi, podbitych przez Sarmatae liberi, - co o Jazygach i Sołtakach powiedziano.

~~wojenne literami~~

Gdy Bułgary zupełnie przyjęły narodowość słowiańską, wspomnimy obszernie położenie o ich dziejach, - mianowicie o południowej słowiańszczyźnie, a do ograniczymy się tylko na podaniu dat Szafarzyckich (I. 272. II 17.) że Bułgary w 568 zajmując Mezyę nadbałtyckie podbili tam z słowiańskich ~~Słowian~~ plemion, które już tam były osiadły, niektóre przed nimi wyprzedzały, powstałe, rozmnożyły się i zestowiańszczyły Bułgarów. Imiona tych plemion nieznane, ale niektóre zapewne ku zachodowi, Tyrze i Dunajowi.

4. Panowanie Awarów.

Jest w 530 wbrana 200,000 Awarów na Krymie słowiańskie. (Lelewel pol. dz. wiek. p 242. Ossolinski. Bielowski p 468. Palacki p 74 Bujski p 517. 531.). Że awarski tobie elegancya, robi słuszny powód Lelewel następującą makaronizmu stosz zgrankę: „ich ciężkiego jarzma

jarzma doznały Duleby, obarczeniem obrzydłem, ciężkie były dole dulebskie." (Kasanyk p. 72.) podbijają Dulebów, ok. 558 Abili Autor. Fredegar w VIII dziele Rzyg. mówi: Ad hiemandum annis singulis ei Sclavos veniebant. Mxores Sclavorum et filias eorum stratu sumebant, tributa, super alias oppressiones Sclavi solvebant. Nestor mówi o zaprzęganiu Dulebów do wozów w niejednem kronice Obrami. Roepell (p. 31.) wyraża przypuszczenie aby Nestora Obry były Awarami, gdy Duleby uciekały nad Bużem a Awary w Węgry, - między innemi od nich Słowianami i Karpatami i niewiadomo kiedy byli sami zeszli, i pierzchają się to znów ostatnie w Węgry. - Ale te mniemane przypuszczenia upada, co stanowczo prowadzi Lelewel że gdy potomnie do Cesarza Wschodniego, o którym była powiedziano Bałkany, - a Duleby nad Bużem siedziały, nie od morza nie mogły nazwać się Wielka Awarów (Pol. starod. II. 242.) Tenże Autor powiada (Nar. na Siem. stow. p. 679.) że Duleby nie mieszkali przez Awarów nieszczęty nad Bużem, choć Hypis, gdzie Duch i że uchodzą do Czech, że w wiekach niej tłumie Morawy opuszczają te same nazwy co w Lubelskiem, za około 580 r. nie są Siedzi Słowny i Suety wychodzą i nowe zwe nazwy w dziele tłumaczy. Słowny przy Nawesli, - w Węgrzy jest powiat Słowny przy Wiedniu Gauben Suety nad Elbą, ana południu przy Grecu jest góra Sausel. Leon Balacki (p. 74.) powiada nas że Awary przed r. 563 zagarniają Czechy, to tego roku skutkiem w państwo frankom wpadają. Wypowiadanie się emigracyą Dulebów do tego kraju nie można nie na celu usunięcie się pod ich przemocy. Przypuścić należy, że tak razem z Awarami do Czech poszli Słowianie, jak tych rządzie, gdzie im kazano: gdzie ich za stołą zabrano.

Że niebardzo naówczas wojennemi byli wyszły Słowianie dowodzi fakt o którym mówi Siniokata i przytaczający go Theofanes (u Lelewela Pol. starod. II. 242.), że w r. 591. do Maurycego Cesarza przybyli posłowie od Słowian, przy potrawnym oceanie nieznających

używających

jarzma

uzalejąc się że Chagan Awarów od nich, mocnem Przymierzem, żądał pomocy, a oni chcąc być spokojnie i na gębie cesarstwo. Bielowski utrzymuje (p. 481.) że ci postowienie od Wisłan pochodzili, lecz od morza Bałtyckiego po r. 590 do Kagana Władcy Awarskiego wyprawieni. Trech wracających schwytano. na dwór Maurycyusza Cesarza do Bizancyum odesłano. Wysocy, rzęstami, kraj ich niezna żelaza, pancerze dzwon spokojny, nad rzeki wojny. U Teofilakta Symokaty powiada (p 457) że ich było trech, że byli posłami książąt słowiańskich na czasem potrzeby oceanu zachodniego mieszkających, wysłani do Chana Awarskiego, który ich książętom potrzebnie posłał i wezwał do wojny przeciw Grekom. Macieyowski nas dodaje (p 284) posły do Awarów u Teofilakta, mają ręce do kolan, nie do rzeczy przyszłe, arcuis disperiti, - takowe cięższemi pancerzami Gotów.

Dowiedziemy więc rzecz że Awary pamiętały przedewszystkiem na Wołyniu, po morze potrzebne i w Czechach - Lecz nie ma żadnego od których słowem pochodzili owi posłowie. Trudno przypuścić by oni byli od Lachów, chociaż ci potrzebni około 550 r. znad Dniepru na północ wyszli i aż o Bałtyk się oparli. Takie nie od Lutyków, gdy ci czy Krewni Lachów, czy nie, potrzebni znad Dniepru do pierwo przeli na Litwę, aż tamtędy na pomorze. Nalerchi więc nie wątpliwie do owych Słowian, Wenedów, którzy od najdawniejszych czasów, - chociaż razem z Gotami nad Bałtyckim siedzieli a szczególniej po opuszczeniu owych stron przez ludy Germańsko-Skandynawskie, kamię się rozmnożyli, - a do których dopiero Lachy, - Lutycy i Krywiczanie przyszli.

Lecz wróćmy do Awarów. - Mówi więc Cesaryusz (p 72-79) Awary w r. 557 nad Dunajem wyjęte wyniszczały głównie Antów na niższem podniepru 558 i Drukowo na Wołyniu r 559. Antowie przysłali do nich Mezamira syna Idarizia i Celizosta, bez Awary ich zabijają a brata potrzebują w latach 559 do 561 r. do Węgier aż po Dunaj, gdzie nad Sirmem i Bujicem potrzebli Drukowo. Że tędy droga, dowodem, że wiek po wyniszczeniu Awarów w Węgrech, wnedy dzieci zarazem pojawiają się i Słowianie, jako ich służebnicy,

najemnicy

najemniczych i wspomożycielskich, zapewne poddanej krainy nieznanych dotychczas. Odkiad osiadły w Halicziem wzgięli zapewne nazwę morawską zabrali (skąd ten domysł?). Musiało to stać r. 563 gdy Zajmowali brzegi, a przed podbojem Dacyi r. 584 i przed wyniszczeniem ich od sąsiedzkich Słowian w r. 590. Tych bowiem dopiero pobili Jako awrzejów, gdzie już byli r. 560. — Co do osoby Mezamira także wiele się zdania służebi wszystko go kroleni, — i mowi że ten odrzucił propozycje poddaństwa i wdziwie zginął. — Według Bielowskiego Rabaty Mezamir, poseł Autor, mający wielki wpływ u narodu, a Lelewel powiada: „do Awarów potem Mezamir, gadacz niebezpieczny, zabijają go Awarowie a tę siedzibę tupią". — Widzimy kto że zdanie lepiej ugruntowanem jest winne.

Według Palackiego (s. 74) przed r. 563 zagarnęli Czechy, gdy w wspomnianym roku, stanęły, przez Turyngów pozostawi wpadają w państwo Franków. Sygbert król Austrazyi, żon Chlotara ewycięża ich, Gnów w r. 567 tam pobity i wzniewolę wzięty zawiera z Chaganem Bajanem pokój i przyjaźń. Awary obracają się na południowy. Rokiem 578 wstępują do krajów Bułgarsko-Słowiańskich dani. Słowianie ich potem zabiją, — nierodzaj godzenia obrony, wjazdu Awarów się popadli.

Jest to rzeczywiście widzieć, że owe czasy dla dyplomatów niebyły przyjemnemi. Gdy bowiem jak nam Lelewel podaje (Pol. wiek. tom. 2 str. 198) w r. 578 król Awarów postanowił zajść od krajów Słowiańskich Lorisa i innych dani, — ci porów zabijają i odpowiadają: „Któż to między ludźmi grzejącemi się na słońcu śmie nas wyzwać? My tylko, póki na wierzchu kołem i siekiem stanie innych pobijamy." Krótko dodaje nam Autor: od Awarów ewyciężeni

mniejszemi klęskami

Zapewne tragiczność tych wypadków, a raczej smutek mer nią wywołany, pozbawił historyka w tem przedstawieniu rzeczy świętej jasności. Mieszają się jej bowiem w tamto podaje na str. 198. 203 i nast. — powiada on: w r. 559 pojawiają się Awary. To Zwaliło nowe klęski na Słowian, ale ci dopiero do Grecyi nieraz dużo, gdzie bezi rolni Autoni i Bułgarowie razem niszczą kraj po Carogród. — potem wszelki spokojnie do r. 565, od kiedy to rolni aż do 578 między Awarami i Słowianami wybuchły niezgody. Bajan Chan Awarski zapłat od Słowian w Multanach i wojownicze dawny. Laurisas, Lobrecta, ich król, zabijają posłów. — Gdy w r. 581. Słowian 100,000 wpadło do Grecyi, Chan uszedł się na Słowianach, niszczy ich kraj. R. 582 gotuje nowe na nich wyprawę, podczas gdy Cesarz wolnego przejścia dla Awarów przez

przez Hiszp. Merzy do Dacyi. Tego potem zabijają Słowianie wpuszczy do Hiszp. — W. 583 Słowianie przez Awarów wyprawieni i podnowieni, zabraniści ac zuboraci, wtargnęli aż do Tracyi - potem czy to w. 584. Lecz w. 587. po zdobyciu miasta Sirmium, dziś Mitrowicy przez Awarów wpadłe przewaga Słowian wprowadziwszych węgrek i niemałą wzgardowość, że kawalerze ich gałęzie dostały się w poddaństwo Awarów. —

Jakże to jedno z drugiem się zgadza? To poddaństwo niektórych tylko gałęzi, to bałwochwalcze odpowiedź, — niewiadomo przykrego przymuszenia, gdy powtóre zabici przez nie powrócili do swoich - owe wyprawy po sam Carogród i to 100,000 z armią a znowu te zabranie i zuboracya Słowian, to nowe klęski, — to niewola? Przypomniawszy sobie te dawne Autorowie niezgodności Słowian z Niemcami, Bułgarami i Awarami, rzecz nieprzyjemna że to nie o Słowianach ale o ich panach, tj. Bułgarach mowa, i o tem jak ci znowu Słowian panami, a Awarami władzcy. Kawkaz musiał być Bułgarem, gdyż słowiańskiemu zwierzchnikowi trudno by było o takich próbach opowiadać, gdy ku jego cześci przeszli zaraz w drugą popadł. — Co tu mowię że od zdobycia Sirmium przewaga Słowian wpadła, gdy tenże Autor o próbach Bułgarskim mówiąc tak zbawczo powiada „że Słowianie zajmując się rolnictwem i innym sposobem życia niebyli przystosowani do oporu tak potężnym wrogowiskom."

Oryginalnem jest Lelewelowskiego wyrażenie się. Nieczytawszy Menandra, przy którem VI. wieku wyjazdu, o pierwszej walce Słowian z Awarami i pobicie ich 560 Autor mógł dziwnem a donosem tekstych, — powiada bowiem „Han Bajan Awarski Bajan rozpoczął walkę z Antami i zwalczywszy ludzi niemałem zwycięstwem odniesienie wielkie pokonanych." Słowa te Bielowskiego nie wyjaśnia słowa, zbliżego zamysłu niedowcip o tem „niemałem odniesieniu". Niewiem też dla czego ta razy Lelewel tak się silił, gdy przecież do cudzego powtarzanie i podbojów byli już

przyzwyczajeni

poprzednio
przez Gotów, Hunnów i Bułgarów przyjęczają.
Ci mirni, spokojni, armis disperiti, mianowicie cywil spokojny
nad zgiełk wojenny Słowianie, mierzych z obyczaju dopiero Awarami
potem i stratę wojenną, przeciw Jordanis sam o nich powiada (p. 99)
"przez Gotów pobudzeni," — a nastr. 443 przyjęcie ze strzegach Hun-
nowych wraz z innemi podbitemi narodami walczyć musieli, a
nastr. 69 że berią pułki słowiańskie po upadku Hunnów się po-
jawiające posiłkują oprzymem Awarów, Bułgarów, Hazarów,
Węgrów, a Roepell (p. 99) powiada nasz Fredegara, że Awary do
boju armat przegali Słowian, a sami tylko rezerwa za
mieni (p. 31.). Obok wtych słowiańskich mamy wyłomaczenie dla-
go wyrażenia pisarza mnicha „Słowianie czyli Hunny" albo „Słowia-
nie, tojest Awary", lub znów „Słowianie czyli Gety". — Rozumiemy
dobrze, że przy nieprzejemności Słowian a dopiero powstałej i przymu-
sowej ich służbie wojennej, niebo o nich podanych wiadomości, jak
np. owe przechwałki o podbojach wprost do Bułgarów się odnoszą, —
a wiadomości o słowiańskich armiach i licznych zbrojnych
wyprawach tak grożnie należy, że Hunny służebnych Słowian
pod wodzą tych lub owych, wtenczas tych dużo panów je wyprowadzały.
Ugruntowanemu temu jest zdanie Szarowieckiego (p. 182.) że Sło-
wianie Hunnom podlegli w ich szeregach nie walczyli, a wszystko się
na dawnie o pieniężnej i przyjęcie ograniczało, że podobnie pod
Lawrytą, Audonem, Mezomirem, Pirogostem, Muzyliem byli nie-
podlegli Awarom, gdy im odpowiadały „swymi pułki podbijać" Ad.
Lewandowski grożnie i Szafarzyka (p. 22.) raz jak by przeciwnie
jak Szarowieckiemu powiada, że Awary na wszystkich Słowian
pobity nacz dowodem ich porażce za Cesarza Maurycjusza, i
że stąd wielu wyniszczeli Dulebów i Antów, ale przyjmuje „że
Słowianie pod Lawrytą w Wołoszech, co się im hardo stawili, że
Sawonia, Morawa, Czechy ich pazurom uległy". — To znów jakby za-
przeczenie tego przyjęcia powiada powiedzeniu (str. 72. wed.) powiada że

Awary

Awary panowały tylko na Węgrzech i w Kalmuckach, a Anty wr. 602 pomagające im przeciw Grekom były zupełnie wolne. – Niebyło więc łam ze sobą w nierządzie, ale zapomniałem, że wszystkie nie wtedy wszystkie te kraje, ale jeden po drugim zajmowali, a że gdy byli w Antach, po za swemi plecami nieki nieprzyjaciela, niemogli by byli dalszych kiem odbywać. Dwie murzyckie dyplomaci nie mierzy niedowodzą. – bo kiedy przyjdą, że ~~byli~~ niebyło ludzkiem ~~do pokoju~~ Radzieniem ich podbić. – Lecz posłuchajmy dalej tego Autora (p. 203 do 214.) powiada on:

Wiele ciemny dotyczą Słowian na Multanach' rozszerzenie, ~~w~~ kiedy niegdzie i wpośród innych krzyżach. Ci byli pod panowaniem Awarskiem. Bracia ich w Dacyi, (to Siedmiogród, Multany, Wołoszczyzna!) byli wolni, – choć Awary przypisywały sobie nad nimi panowanie. – (Tego by i Maciejowski lepiej powiedzieć nie mógł!) Lecz i w Mezyi są Słowianie, bo niebyło r. 657 Konstans II przeciw nim robi wyprawę, – ale gdy Bułgary r. 678 do Mezyi wkroczyli, podbili tam 7 Słowiańskich pobobów, niepłacących daniny, ani do Rzeszy Awarskiej, gdzie Morawa do Dunaju wpływa. Kiedy one tam weszły, nieświadomo. prawdo w latach 602–641., ale daleko podobniejszem do prawdy, że cicho, spokojnie wkraczanie osiadłych Słowian i oswajanie się ich wspaniałych Mezyi zaczęło się od końca V^go Wieku, gdy przy upadku rządu Greckiego, a może i przy małych zabiegach Słowian te osiadłania i zajęcia trwały aż do VII^go Wieku, albowiem niepodobieństwie nie jest, że Słowian dalszych do gór Greckich, niepowinnych zaty Grekom przyjmować innych Słowian do służby lub wspólnej, jak obywatelskiej, a tem łatwiem wypuszczać ich orężem i wyprawą opustoszałych, po wyciągnięciu dawnej ludności, pól i wsi Mezyi, Traycy, Dardanii i Macedonii. – (Powiedzmy zarazem wyprawami w Sclavinias i wyprawy – osadzania kolonii do czynszu obowiązanych a wtedy to nam dobry obraz stosunków, – niezgodnie wyłamuje się do słowiańskiej służby Grekom i przeciw nim, stosownie do tego czy to czynsz bardy były ich panami i do tej służby ich zmuszały. – Słusznie więc powiada nasz Autor dalej:) Jeden nagęś

Dziś

Słowian Grecya, a dniem tej klęski, bronią jej nawet przed Słowianom. Tak w latach 536. 537 i 547 wielkich przed Gotom w r. 535 i 536 Anty dobrzyli i wszędy dowodzili przeciw Serbom. Agazyasz r. 574 i Jahymir pod Priskiem w latach 592 i 593 byli Słowianie i przeciw Słowianom dowodzili. Widzi się że Grecy nieprzeciwiali się osadzaniu Słowian w Mezyi, jeżeli ci się greckiej władzy poddawali. Wszystkie okoliczności potwierdzają, że rozkwit słowiański, ten bujny rozwój nowych siedzisk, nie odbył się ani zwycięzkim hukiem, ten tu i owdzie w cichości wkraczali do Mezyi i do krain przyległych, otwierając swoich świadomością i przymierzem rządu greckiego. Gdyby objęli byli te ziemie po krwawym boju, byłaby pamiątka tego w kronikach bezwątpienia. Tak byli dlatego ich pierwotny ogół nowej Ojczyźnie, czyli się zwyczajnie zapewne poddawali, czyli byli pod zwierzchnością greckiego, pod ostatnimi tylko zastrzeżeniami, o tem nie można nic pewnego. Zapewne najprędzej pierwszego celem drugie. — Bułgary potrzeby 9 pokoleń, a potrzeba VII wieku całe te kraje jej Słowianami zapełniono.

Tak więc liczni bardzo Słowianie, przez Awarów podbici i przez nich zmuszeni byli pod ich przewodnictwem i dla nich walczyć z Grekami potrzeba więc i nadmiernej w wojnach Słowian z pewnością wzrostem nie należy. Obi Szafarzyk (p. 203-214.) powiada:

Gdy w r. 591 przeciw Grekom gotowały się Awary, mieli im Słowianie dostarczyć wojsk. Około tego czasu 5000 Słowian niechcących udać się na Peloponez (legenda S. Demetryusza) dużo przyszło, wtedy kagan Awarów Chan wysłał mistrza pod jego panowaniem zostających Słowian przeciw Tesalonice, ale przez 8 dni napróżno 30 machinami dobywali miasta. W r. 592 brał Priskus wyprawy przeciw Słowianom tureckim w Multanach i nad Tonezarem, gdzie brat Awarów Radagostowi wielu jeńców, — zaś jego podwładny Bon Aleksander, prowadzony przez jednego Gepida, strzegący od Słowian do stolicy, miał sprzeczkę Chana Awarów. W latach

Żmów

Rwoi 593, 594 Grecy robili szczęśliwe wyprawy, ale musieli oddać 5000 jeńców Chanowi Awarskiemu obrażonemu zapędami na podwładnych mu Słowian (– a więc te wyprawy nie były zbyt szczęśliwe?). W r. 595 mały oddział Słowian rabujących nadunajem zajęli osoby przez Greckiego Wodza Piotra. W r. 596 w bitwie przeciw Grekom zginął słowiański wojewoda Pirogastes. Grecy zamierzają w r. 599 powtórz zabrania. – Granicą Dunaj. Słowiańskie chodzi powstają o podbanie Awarskiem, zaś nie Słowian w decyzji ostatnich wolno Grekom robić wyprawy. R. 600 wolno nieszczęśliwe Awary wraz z Słowianami przeciw Grekom, w r. 601 ci ostatni, by zrobić Awarom dyweryę plądrują nadunajem Ziemie Słowiańskie. R. 625 Awary wraz ze Słowianami oblegały Carogród – między potrzebami były i kobiety Słowiańskie.

O tych wypadkach mówi Lelewel (Pols. tr. w. p. 241. Jacy Alexandrowie ze Słowianami walczyli) co następuje:

Teofil Simokata na początku VII. wieku opisuje wojnę pod Cesarzem Maury czyszem. Cyrkus król rzymski pali stolicę Dardanelu, Królika Słowiańskiego, nad potokiem Dunaju r. 593. i posyła trzema Alexandra ze rzeczą ku Halibacyi. (Chrobacyi?) Wyprawa ta niewiele mu sławy zjednała. Archiaspidy zabili zbytecznego nieprzyjaciela i wpadli w zasadzkę. Alexander cum perpaucis evasit ingloriosus. Teraz Simokata opowiada że Gepid, dowódca, prowadzi Alexandra na 500 sobie od Rzeczy Mrzeckich pomiernych Słowian niedaleko rzeki Postrinus. W r. 595 przebył Alexander przy Marcianopolu wyrżnął 600 tysięcy obłożonych Słowian.

Miejsce literami

Zastanawiając się powyżej nad Polski tajemnicą historyczną, przekonaliśmy się z Lelewela zarówno jak wyjaśnieniu podań o Krakach z Alexandrem Macedońskim i o pramysłowiach i wykryć jądro prawdy w nich zawartego

więcej literami

przeciw ucisku Słowian przez Awarów powstaje Samo Frank

na czele

nacrele federacyi Horwatów, Czechów, Serbów, Lużalów r. 628 a 662. po jego śmierci uciekł ten cały pewne powiększa, ale Chrobaty i Serby wypiera ich z Dalmacyi, – a w Horwatach, czyniwszy ich, mię-dzemy przeciwnie powstają, obodo r. 748 [Lelewel y. Karol W. po-bity w r. 788: Bawarya wraz z podległemi jej Horwatami, wo-pruje w r. 791. bój zadawszy. Frankowie biorą obie Panonie, Istryą, Liburyą i Dalmacyą Chwacką, wdarli się do byłych Sawy. Słowian dostało nazwę Francos chorion, Bundelcin zaprawo Francovillar. w r. 796 Awarey, Słowianie razem zgubny bitwę odbywają i Awarom za Cisę przerzucają. R. 799 kraj Awarów tak zniszczony ut ne vestigium quidem ibi ex humanae habi-tationis appareat. – ~~Karol W. zbawczy Awarów, Awarów pogodzony Horwaci z Cisą (Otto Fris. p. 533 Lelewel pol. ex. p. 203 i Karamz. ros. p. 676, 684, Bielowski p. 472.)~~

~~Karol W. Awarów, Awarów.~~

Jeszcze r. 811 oderwanie zniszczeni, zwłaszcz od r. 826: Rendki ich wyniszczają Krolowie przy przy dolnej Morawie i Cisie (Otto Fris. p. 533. Lelewel pol. ex w. p. 263, i Karam. na r. ros. p. 676, 684, Bielowski p. 472.) – W XI wieku już tylko ich szczątki istnie-ją w Panonii. (Kadlubek p. 412.)

Tu przytaczam krótką wzmiankę o panowaniu Samona Franka

Samo Frank.

5. Samo Franc.

(w drodze VI-wieku pod-

Frankowie, którzych ~~[illegible]~~ zwierzchnictwem
dały się Słowacy i Bawary, wojowali już pod przywództwem Dia-
terycha w 520 roku z Turyngami, a w 530 w Królestwie
nad rzeką Unstrut rozgromili ich zupełnie, tam bowiem że
sychski Król Hermenegild w tej walce ginie. - Od 531. w-
dzierżawią tedy Frankowie z Czechami (Palacki p. 75.)
Tym i innym Słowianom, sąsiedzkiej strony napieranym przez
frankóws, a odnowy ciężarem tym przez Awarów przychodzi za
pomoc samo, stwory państwo, - obrany Królem r. 627.
Lecz jakie granice tego państwa? Co za narodowości był jego za-
twórca? - jakiego Plemienia? - na te zapytania autorowie
tym przedmiotem się trudniący bardzo rozmaicie odpowiadali.
I tak co do pytania gdzie leżało wspomniane Królestwo?
Szujski odpowiada: za Karpatami. - (p. 20.) a dalej mówi: w Dzisiej-
szej Styrji, Tyrolu, Karyntyi, Austryi. - Dawniej może Samowe,
siedziały Karantany.
Ossoliński (p. 406.) przytacza że Fredegar Samowe nazywa Ka-
rantanów, a że Polski dowódzki się tenże a Czech jakoby ze Słowia
twej wyharcował Serbom, Luzikom, Karyntom aż po morze Bałty-
tyckie, a sam powiada, że gdy Samo walczył z Awarami i Frankami
mieć panował na północy: w Czechach, cytuje wreszcie za Sam=
mus Acmilius, Wernerus, pisarz który: frankóws, w XV w. żyjący
podaje że Słowianie którzy walczyli z Dagobertem, byli ci, qui nunc
Poloni, Bohemique sunt, i dowodzi że z tej strony że to był federacya
Słowian do wspólnej obrony
Roepell (p. 30.) mówi to samo, że panował w Czechach.
Palacki (p. 70. 77.) powiada że z tłoczonym przez Frankóws Karyntya
ale Czechy, Stolicą Wyszehrad, panuje od Styrjackich Alp, od
południa, nawskroś do Karpat, na północ po Śrzeź i Hawolę,
na zachód zdaje się zdobyte Morawy nad Menem (pod
Frankfurtem) i Radzimickie Wendy.
Maciejowski (Dzieje 10.) pisze: że po za Saksonią ku wschód-południowi

wiowi mieszkali Czesi. Frankowie odrzuciwszy Awarów, rozpoczęli
z nimi, wtedy dla odparcia wspólnego wroga zrobili potrzebne
z nimi obrońcy r. 630 związek pod wodzą Samona.

Niemniej tedy Macieyowski odmówić przyjemności i sobie
zdecydować ulubionego konika historycznego paradoksu i powia-
da „Powstanie na czele z Krzesz, czyli Lachów"
Co Lachy zobaczymy poniżej i czy ich godzi tak mięszać gród z
kapustą.

Szafarzyk (p. 511. 513.) Samo był z Czechach, nie z Morawian, bo
ci zgoła nie wchodzili w tym czasie w działań. Jemu podał się Dor-
wan Księcia Serbów, a więc Sędzia. Katalizator pierwszego państwa
słowiańskiego od Alp Styryjskich i Tatrów, ku Sprewie, Nawo-
Fichtelgebirge do Menu i Radnicy.
(p 537.) Czechowie zwano jako ogół Słowian Wendami. Samona
rex Vinidorum, kraj zwano marca Vinidorum, Słaci, Bohemi.
Żyadne zapatrywania się Obsolińskiego, Palackiego i Szafarzyka
nie mogą dostatecznie wyjaśnić.
Co do narodowości Samona
Obsoliński powiada z Fredegara pod r. 623 że nazwisko Samo ze
Senonickiego (de pago Senonico) przybył do kraju Słowian
Zwanych Winidami. Tak Samo (p. 406. 518.)
Sam fakt powstaje się na Fredegara francuskiego historyka, kon-
tynuatora kronik Grzegorza z Tours, który opowiada że Samo
kupiec francuski u Winidów wzbudził kraju przeciw Awarom
wielkie zastrzeżenie i r. 627 krótkim obrazy zostać (p. 20.).
Ci dwaj Autorowie albo tylko zgodnie opowiadają, albo, dwaj
zwarzam zresztą się więcej że Samo nie był Słowianinem ani
Frankiem — odrzucić zdaje
Białowski (p. 469. 470.) twierdzi, że, gdy od połowy VI. wieku Słowia-
nie dostawali coraz liczniej w sferę wpływów Awarów, zdala
od frankich, przybył im w tamtych porę na pomoc Samo ze swe-
mi towarzyszami i stanął na ich czele. Był on zdaje się Słowia-
nem rodem, ale urodzony pod panowaniem Franków w Wiślce
Senońskiej

Germańskiej
Palacki (s.c.) ostrzega się wyrazu. Mowi on nazwa samo jest słowiańska, ale gdzie jest pewne Germanicus nikt nie wie. Był zapewne z niderlandzkich Wilków, Klony dlugo z Frygami i Traberami walczyli, aż ulegli Klotarowi i Dagobertowi. Chcąc, by im nie wtargł, mogł przyjąć zamieszkanie nad Elbą, braciom na pomoc, a wspomnik owoc ich tobie pomiędzy. Bdr. 623 walczy z Awarami i Czechy i Morawę od nich uwolnia. r. 627. Królem obrany. Latawel nazywa go nazwiskiem Wiwulos.
Że nazwiskiem był Wiwulos, czyli różnych Słowian, na to zgoda, ale to nas wtenczas nie obchodzi. – Bijące on Słowianie? Jeżeli wtedy pod panowaniem Franków, – to niepotrzeba sobie tego tak obrazać jak gdyby dziś pod panowaniem Prusaków wrócił się w Szlezwiku duńczyk, lub w Metzu francuz. – Wtedy pod panowaniem Franków żyjąc Franek mógł być wolnym, – a Słowianin niewolnikiem lub czynszującym chłopem, kolonem. – Trudno było Słowianom na stałej ziemi zachować wolność, jakiej się wśród lasów mieć utrzymać, – gdy w kurzeniu tem już się tyranię nagotyka. – przecież anyny mnie nie ciągle cytowani Autorowie przyznają że Słowianie najczęściej byli po wtórej mieć Celtów, Germanów, Hunnów, Bułgarów, Awarów, że byłby mnie niemi dzisiaj opuszczone obszary zajmowali, ale zgrubsza mieszkali byli, tak mowi Palacki (p. 62.) Słowiańskie między wojowniczemi Niemcami i Celtami od północy i zachodu a Germanami od wschodu grali bierną rolę przez wieki, pojedyncze ich tłumy mogły wtedy najczęściej Gotów niemieckich a Turyngów i Alamannów [illegible] Lombardich, – mogli się znów i wybijali. Słowianie panowie niemieckiej tyranii, a po Gocku Auty, to Bohatery, Albrzany, panowie ich bohaterstwa. – Otoż Palackiemu zdaje się to mało pomyślne. Auty były mnie więcej bite Słowiany a Bohatery, olbrzymy po Gocku zwoty się Auty, to jest Niemcami pomięszane Alany. Wybijali się na wolność Słowianie dopiero w późniejszych czasach, gdy od dawnych ciemiężycieli nauczyli się nie-

miosta

miasta wojennego, gdy się ewieni pomieszali i pod przywodcami a
ich rodu. – Dla czego nie przyjąć faktu jak go historya podaje? –
Mówi nam ona że Samo był Frank. – Zatrzymajmy się do wiary i tępej
fantazji średniowiecza, nie zechcemy niedorzecznym Wilkiem, gdy nam
słowiańskie Hołendry całkiem tę jedność mistycznemi pokazami,
mało rzeczywistego i prawdziwego historycznego ciała mającemi.
Czemu nie zwierzyć się chyba Frankiem aniżeli Longobardyi, że owe
strony, to jest Turyngia dopiero jak wyżej powiedzieliśmy o 530 prze
gotyckich frankom zostały zostały. – Lecz niedorzecznem jest jeden
tylko wodzu słowiańskiego jako obywatela frankowskiej ziemi, być nie-
podobieństwem, – bo wtedy tylko służba Boża, posiadana ziemia,
służba i niewola mogły uczynić cały wiek, – a terra francorum,
terra salica jedynie frankom była udziałem, samo zaś nie tylko
chrześcijaństwem nie było, – ale powiadają że do
Wendów przybył „z towarzyszami", – ze znaczeniu kupców,
„odwagę". Cóż za jakie byli to jego towarzysze? – niestety
nie wiemy oczywiście. – Ale też i nie Franki, bo tedy przecież
służby ustawicznej nie przyjmowały? – Ale jak powrócił za =
przed do objęcia władzy Ruryka, – tak tedy samo „Frank"
„przybył" do Wendów. –
Trzecia kronika wreszcie było kupiectwo Samona.
Bielowski (p. 409. 470.) powiada: Kajmował się głównie kupiec-
twem i gniewał się na Pelzla o jego twierdzenie, że ojciec jego
Hamo w przedaży przy zwiedzeniu Samona potrzebnemu ma
nie kupca bez wojowania.
Ostrowski także go kupcem nazywa i czytając Fredegara powiada
że pod r. 623 kiedy Samo dla handlu przybył ze znaczną licz-
bą kupców w kraj Słowian zwany Wendami (p. 406. 578.)
Wspomnieliśmy już że Lelewel robi go wszechnikiem a przemil-
cza kupiectwo a
Palacki zwyczajnie wyraz negotians jest niepewny i dwuznaczny
(ambesimus und zweideutig.)
Lecz Pelzel zupełnie na słuszność że samowe negotians ma
czyto

czyto wojownika, – to wówczas wolnego handlu i przemytu niebyło, kwitnęły handel niewolnikami, – a przez całe średniowiecze handel jeńcami wojennymi, – w czasach obecnych wprawdzie zakazany, a wtedy się cały handel (porównaj Słowiańszczyznę: dzieje handlu polskiego). – Wszelkie więc te zawarcia Niemieckiej kupcy, albo co na jedno wypada Słowiańscy, w których cechach siedzi kupcy, za interesami handlowemi po Słowiańszczyźnie, – a do tego w bliskiem gruncie, – jakby na jarmark do Lipska podróżowali pełni zwiększonym a nachowującym.

Lecz nie cieszy mało wiemy o dziejach panowania Samona. Według Krajanyka więc (p. 511. 513.) przybywa do Czech (powiadamy do Słowian) r. 623, gdzie zastał bój przeciw Awarom, – stanął na czele niepodległej państwowości, zwolnił kraj, w r. 627 został królem i panuje lat 35. † r. dos. 662. Palacki (p. 78.) podaje że Dagobert mu posła Sichar'a bezskutecznie żądał wynagrodzenia krzywd frankom w krajach Samona wyrządzonych a krajcki (p. 20.) dodaje że w r. 629 śmierć król Austrazyi zadała od niego hołdu. –

Gdy takowego odmówił, wybuchła wojna r. 630. –

Fredegar w dodatkach do kroniki Grzegorza z Tours podaje (za Otto. Ilmensis p. 518.) że Dagobert zebrawszy siły zbierał, Dagobertus cupiditer jubet de universo regno Austrasiorum contra Samonem et Vinidas movere exercitum. Alteri Slavi hic et alibi locis e contrario preparantes. Etiam dicunt dux gentis Serbiorum qui ex genere Slavinorum exierant, et ad regnum francorum jam olim adspexerant se et regnum Samoni, cum suis hadibit. – powiadacza to Bielowski (p. 70–77.) mówiąc: książęta Słowiańscy, którzy dotąd zwierzchnictwo frankom uznawali, zaczęli się dobrowolnie poddawać Samonowi, lub książę Derwan, panujący między Elbą a Salą, lub książę granicznych z Bawarami Winidów Walach (Palacki zowie go Walduch), książę karantanów, bez jakiej się zdaje odpowiedzi wojny po jego stronie. – Trzema hufcami wtargnęły wojska Dagoberta w kraj Słowian. Śród wrogich zastępów z Austrazyi zaciągnął przeciw nim i Lombardów. Ci i Alemany pod dowództwem Chrodoberta odmówili konnych (nad którymi tamtejszemi książętami Krajanyk p. 513)

Główne

Główne Wojsko Austrazyów pod wodzem Wolgast, na czele potężnej Samonet. Palacki (p. 78.) nazywa wielkie boje Wogalaburg albo Tojastelburg, dziś Fons albo Vohburg, między Ingolstadt a Ratyzboną. — Fredegar (p. 20) zwie je słowiańsko jak i Krajanych (p. 573) Wogastisburg. Ostatni autor dodaje, że jeszcze przez cztery dwa lata 631 i 632 Frankowie zmiennie walczą. Wtedy to Dagobert dał Czechom Sigebertowi Austrazyę, — a Turyngyę Radulfowi (Bielowski Ratulfowi) by jej bronił od Słowian. Ten pozwolił wtedy się z Samonem wyprawić przeciw Wendom Sigeberta króla Austrazyi, po 35 lub 36-letnich panowaniu umiera Samo. Zdaje się że Sigebert lat jego rządów jak pewną, bez zastanowienia się, że od r. 623: tj. od jego do Słowian przyjścia, czy od zdania Krolewic r. 627 (zajęcia tachowic), otrzyma się inną datę jego śmierci: to albo 658 lub 659 (Czekliński p. 406) albo r. 662 (Krajanych p. 573, Bielowski p. 70-77.) Według Bielowskiego miał mieć Samo 12 żon Słowiańskich a wnuk 25 synów i 15 córek. po jego śmierci rozpadło państwo między tych synowie. — To pewnem, że tego ono rozpadło.

Gdy władzy Samona podlegały Korutany, albo przynajmniej ich książęta pod tegoż dowództwem, mieli wspólnym walczyć wrogom, — więc i geograficznie i chronologicznie będzie usprawiedliwionem, jeżeli teraz do nich przejdziemy i ich krótko poruszymy wzmianki.

Korutany

6. Dzieje Korutan

W Obu Austryach, Styryi, Karyntyi, Krainie mieszkali Słowianie już wcześniej niż osiedlili. Wyjątkowo jest to tu tak, jak ap. Paweł Dyakon (u Ossolińskiego p. 505.) opowiada że w r. 569. Cyleyscy Słowianie Książętom Friulskim danin płacili, — to wszystko z Awarami w latach 592 do 595 a wtedy rozszerzają się nawet w Tyrolu. Zdaje się bowiem że Chanowie Awarscy potrzebują Słowian odemnąjtbich przeselali do Konyhy, Panonii i Karnii, dowodem na to, że gdy wspomniany Dyakon mówi o pożądzeniu się Longobardów z Awarami około r. 593 i 594. To w tym czasie niema potrzeby wyprawy Awarów do Włoch ani o „osiedlaniu się Słowian ich współbiciów i poddanych w Karantanii". — Dopiero r. 595 gdy Słowianie napadli Bawaryę, pobili ich Tassilo, od Childeberta króla Frankow ustanowiony wojewodą Bawarskim, lecz ten musi przeciwko Słowianom na pomoc im przybyłego Chana Awarskiego porazowym rozstał. (Szafarzyk p. 388.)

W latach 600 i 601 Longobardy i Awary ze Słowianami wkroczyli razem do Tyrolu. Około r. 663 przez Chana wysłani pomagają Gisulfowi longobardzkiemu w oblężeniu Kremony. Potem przez Chana Słowiny się za przyjaźń i Słowianie dla siebie wybrają r. 613 Istryę. W latach 612 i 613 przeciągają po Bawaryi, lecz zaraz przez Garibalda II wygnani. Tymczasem Markgrafa Gisulfa z Krainy, przez Awarów zabitego, Taso i Kako, uciekłszy z awarskiej niewoli nietylko oswobodzili Friaul ale zmusili do płacenia dani Słowian przygranicznych mieszkających około Zellach do miasta Medacyi, (Zilly do Windisch Matrey.) Stosunek ten trwał od r. 615 do 744. (p. 392.)

Z pod władzy Awarów czują się Korutanie zmobilizowali samo król Słowiański, i ze swoim podległi pod swoim osobnemi Książętami (p. 39.) Stałego tez, gdy zmiu wojewod Dagobert r. 630, - powracają: ce Frankom Longobardy i Alamany, pod Chrodobertem, dla odbycia dyversyi wkroczyły do Korutan i pobity ich. U nich to zwaja się panowat Walnch.

Gdy nowy wojewoda Wehtari objechał swe państwo, wpadło 5000 Słowian do Jurtan i zagrozili stolicy Cividale, ale na miejscu

dziewanie

dzierżane nadejście Herzoga, puścił się za nieprzyjacielem i powiększył część przyjaciół. Por. 705: Wojewoda Furlański Ferdulf ich zaczepił, ale zwyciężony, poległ w boju. Te zatargi z Furlanami trwały do r. 715. (p. 396.) –

Gdy Wojewodowie Bawarscy podlegli Frankoustkim Królom, chcieli za pomocą Longobardów wyjść się spod ich władzy, ubrócili ich Książę Herifrid, Karol Martel i jego Synowie Karloman i Pipin w latach 723 do 744, a przeto dosłali aż do Słowian. Panował w nich nadowem Książe Borut. W wojnie z Awarami wezwał on Bawarów na pomoc. Ci wyprawili wprawdzie Awarów, ale kraj ujarzmili, czyniąc jego Karata i Synowca Chotimira więźni jako zakładników i wychowywali w Chrześciaństwie (p. 398.)

więzienie Książąt

Zaybki (p. 20.) powiada Królka: Karantańcy w. 748 walczą z Awarami. Bawary wypadają i zmuszają ich do chrztu. R. 750 panuje Karat, – (Korut) Chrześciamin. Chastemar i Waluch jego wasztyczy zupełnie podlegają Bawarom.

Dodatkowszy jak zawsze Lelewel (Pols. ex. w. p. 203.) powiada: Berchmienny pisarz Życia S. Wirgilego, czyli Kościoła Salcburgskiego i nawrocenia Charantanów, piszący pod r. 865 mówi: Hunny, to jest Awary, najechały Karantanów i ich Króla Boruta. Ci prosili Bawarów o pomoc. Bawary odpędzają Awarów, a Karacyusza syna Boruta, i Chetumara wzięte jego biorą ze sobą. – Dalsze treść podajemy w kolejności czasowej:

więzienie Książąt

Niedługo po śmierci Boruta (według Kroniki Salzburskiej r. 750) panował Frankom, Bawary przeszły Słowianom oddają Karata i wraz księciem. Ten po 3 latach panowania (por. 753.) umiera. Władzę na prośby Słowian a wzór Pipina oddany im Chatemar. Ten szerzy chrześciaństwo. Za jego czasu Zamienski, a po jego śmierci (według Kroniki w. 769 następuje jako Książę Tasilo II Waduch) exorta seditione, aliquot annis, nullus presbiter erat, a podobnie (wiadomości i u Gatta. Wkrótce Tasilo ujarzmia Karantanów.

Adolf

Adoli (Kazanych p. 398.) Karol W. podbiwszy w r. 774. Królestwo Lombardzkie, opanował Italiany w latach 774 do 776. Fatalna wojna do r. 788, Awarow Kilkakrotny zwycięzca, a cała Hunnia, kraj nad rzeką Anizą (Enns) i Tyrol dostają się Frankom, chyba wcześniej niż wtedy aż do Panonii i Chorwatów i jeszcze kawał tamtejszej roli przyszła na Kraje Wendyckie.

Za Karola W. (Bielowski p. 472) w r. 791. rozpoczęte boje z Awarami. W r. 796 Niemcy i Słowianie razem głowy ich krwią zbryzgali, a ich za Cisą przemogli. W tymże roku odmawiają się Słowianie Wonimir w r. 799 (Lelewel nar. na ziem. st. p. 683-686) Kapelmie zwierzchni a właściwie wyniesiony Awhan przy dolnej Morawie i Dunaju ostatecznie zwalczyć r. 811 (Kazanych). Kraj ich tak zniszczony ut ne vestigium quidem in eo humanae habitationis appareat (Orsolińscy p. 533.).

Miejsca po Awarach opróżnione zapełniają głównie nie Słowiany: Bawary. Karol panował więc nad wszystkimi Słowianami od Adryatyku po Dunaj, pozostawiwszy swojemu rządu nad niemi wielkiemu Książętom, Wojewodom: hrabiom, bądź to niemieckiego bądź słowiańskiego pochodzenia (Kazanych) - Karentanami między nie ich Książęta, Iger Czastodes, praefecti limitis, Niemcy, obroty r. 826 Duchami zwani. Kraj prowincyą. Kandydował nie Karlman czy Krotewski (Lelewel) Surowiecki (p 207) podaje, że Karol W. podbiwszy Awarów, po zniszczeniu Awarów, został tam cały pokolenia Słowiańskie, które jako sprzymierzeńców i wolnych ludzi, zostawił pod ich własnemi Książętami.

Lecz, wtedy to następuje ciemiężenie Słowian przez Franków, sprzedawanie za pośrednictwem Żydów w niewolę zagranicę. Wtedy nazwa Slavus, Esclave, Esclavo, Sklave stają się synonimem niewolnika. Pewne zaś w r. 819 do 826 powstają Mieszkańcy środkowej i dolnej Krainy, łączą się z Ludewikiem Księciem chorwackim przeciw Kadolachowi Wojewodzie Jarlanckiemu, lecz zwyciężeni po podają w dawną niewolę.

Jak z powyższych

Jak z powyższych, dotychczasowych Rezultatów widocznem, stwierdzenie Kwestyi Kamieńskiana, a względnie zakończenie prac Słowian krajów na południe Karpat położonych nastręcza przedstawienie niejednej trudności. Pewnem jednak przedstawia się, że Słowianie Zachodnio północne Węgier, dalsze kraje po Cisę i po Koszyce czyli Preszburg aż do Dunaju, niegdyś część Wielkiej Morawy, należy do Krakowskiej Wielkiej czyli Białej Chorwacyi — której wyprawy Dalmacyę pomiędzy datą południowym Serbom, Chorwatom, Bośniakom, Hercegowcom, Dalmatyńcom i Słoweńcom. Chcąc więc, choćby w najzwięźlejszym zarysie przedstawić dzieje tych ludów, zanim się zajmiemy ogólnemi zbadaniem jakiemi były

II. Biała czyli Wielka Chorwacya.

Dzieje Zakarpackiej i Przygórskiej południowej Słowiańszczyzny.

BJ

II

Podsumowanie [illegible]

II. Biało czyli Wielka Chrobacya

Dzieje Zakarpacia, czyli zwrotnicy południowej Słowiańszczyzny, a więc Szczepu Serbo-Chorwackiego

Šafařyk (p. 317. 352.) mówi o Serbach i Chorwatach, których dzieje zawsze tej części zakarpackich a za czechowskich obok Galicji i Włodzimierza czyli Rusi czerwonej, to ich przy arcyksięstwie pokrewny, bo Porfirogenita (około 949) mówi że pochodzą z Białochorwacji nadwiślańskich, - a więc gdy wtedy Czechy już Chrześcijańskie miały dwóch oręczników, więc nie od tych tylko znad Wisły pochodzić mogli. potwierdza to i podobieństwo nazwisk, np. Cetyna, Łan, - Również dużo w nich wyrazów litewskich i pruskich, bo Serby zanim przyszły w Galicyę i Czechy Bojowie, może w III lub IV wieku siedziały w Prusach nad Wisłą i Niemnem. - powiada też Laonik Chalkokondylas że Turbalowie (Serby Illyryckie) przyszli tam z owej ziemi która leży za Istrem, w okolicy nad Europy, a ziemi Chorwatów i Serbów, niedaleko nad morzem położonem, również jak z Sarmacyi, która się zowie Russia. - podania Porfirogenity że Zachłumscy książę, Michał, był Wyszewita pochodził z uwolnionych Serbów a obok Wisły, pod Kałegorzanem i pomiędzy, co niedaleko mówi o osiedlaniu Franków i Saxonii i o poddaniu Obotrytów. Ziemia Bojów zaś za Galicyą a nad Bohemią, Czechy.

Z tej więc, w dzisiejszej Galicyi zawsze istniejącej Chrobacyi i Serbii, serbo-chorwacka ludność się osiedliła i ową za nią granicząca, a po obu stronach Karpat rozciągająca się Wielko czy Biało Chrobacya. Dzieje jej nieznane, - dopiero dowiadujemy się że gdy potęga Lecha, wtedy za Koleją Serbów i Czechów i ona w latach 805 i 806 takie przez Franków schłodowaną została. Chrobowo przez światopełka Morawskiego podbijana, powraca znów pod zwierzchnictwo Arnulfa i Ottona I za Porfirogenita około r. 949 powiadają mówiąc Belochrobati seu Chrobati albi proprio principi subjecti sunt, parent autem Ottoni magno regi Francisco et Saxoniae. dopiero wraz ze Śląskiem, (o którym Šafařyk p. 467 powiada że od VIII do X wieku zajmowany był od Niemców, Morawian, Czechów i Polaków), dostaje się Piastom i przez nich, jako Małopolska, a Wielkopolska połączona.

Dzieje więc tych wypadków dwojakie, które w dalekich stronach osiadały i ogromnie się wyplemieniły. W VI wieku po Łabę odbiegał do Czech i dalej na Zachód północ do ujścia Elby, oczerniał się natarczywej, bez wątpienia tak, że ze tylko dzisiejsze

Rivière

Niniejsze Chrzty chce serby powstały.
Z lejścia Wielkochrobacyi wywodzi swe pochodzenie
cały szereg południowo czyli juźno słowiańskich. Wiemy
o Słowianach
[redacted] (Ostrolucki p. 520.) że pierwsza wyprawa Hrabiowskich Chr-
batów w r. 449, gdzie przed nastaniem Awarów opanowała
Dalmacyę. Druga w Boleściwy wspomniana między laty
610 a 641. „una generatio, tempe, quinque fratres Clucas, Lo-
belus, Cosencez, Muchlo, Chrobatus duaeque sorores Tuga
et Buga, una cum suis populis, descendens ab ipsis (Chr-
batis ultra Bagibariam) in Dalmatiam venit, ubi Abares
incolas invenit. Ten ruch nie należał do przedtrzyńcy Samo-
na. Ani kilka lat z Awarami wojowali, jednych pokonali
drugich wygnali, osiadli się w Kroacyi, rozszerzyli w Samonii
i Ilirzyku, nakoniec z rozkazu Heraklinusa wobec Dalmacyi
na Awarach. –
powiada też Safarzyk (p. 307 i seq.) w Dalmacyi i w części Sawo-
nii za Sawą, przed osiedleniem się Serbów i Chorwatów w la-
tach 634 a 638 niebyło Słowian, tylko szczątki Traków i Ilirów
przebranie dzisiejszych Włochów i Albańców i teraźniejszy Grek
które tam panowały w latach 493 a 552, a których Grecy pokonali
W latach 548, 550, 551, 552 nastąpiły najazdy Słowian. Zaś w
latach 597 i 603 najazdy Awarów, którzy koło tego r. 630 opanowali.
Cesarz Heraklius wezwał dowódcę Białochrobatów by tę ziemię
wobec i pod jego zwierzchnictwem posiedli. – 5 Braci i 2 Siostry
z licznym ludem po kilku latach tego dokonali. Wkrótce potem
z Białochrobatów jeden z braci, po śmierci Ojca, sam władnął z
tych braci miał sobie na Państwie, wybranym temat Tesalonicki
do osiedlenia. Gdy się tu tam nie zadowolił, zaczęli wracać do
Ojczyzny, wybranno im ziemię wyrzuconych Awarów, – na wschód
Dalmacyi. Wobec ją i osiedli. Kląd Serbia, Bosnia, Neretwa, Za-
chlum, Trawunia, Konawla i Drokleа (Dukla).
Ci Słowianie, Serbo-Chorwaci rozszerzyli się byli po Grecyi

/ziemiach

Trèmiach

Źródłach. - Chociaż zetknęli się Grekami w jeden, nowogrecki nawet ród złali, - a tem samem z polityczną rzeczywistością dnia wszyscy, - jednak, dla dokładności i dla ich wyjaśnienia tu należy dla nich wyjątkowo, co historycy podają.

1. O Słowianach w Grecji i Azji Mniejszej.

Potwierdzamy to co Cesarzy powiada (p. 14.) Słowianie Serby według dzieła Pseudo-Cezarego jej dotyczącego. Leon r. 474 Węgry i Bułgary, spustoszywszy brzegi Meotydy zwróciły się ku Dunajowi i do Dacyi, to też w V. VI. wieku brzegi naszego Dunaju były w ich ręku. Wywodzili się nad ponte przez cały VI i VII wiek (Serby i Horwaty do Ilirii.)

(p. 19. 272.) Bułgary podbijając Mezyą, zapełniali tam i plemionami słowiańskimi już poprzednio osiadłymi. Nazwiska ich niewiadome. Niektóre z nich, przed Bułgarami, wyginęły, powstałe rozmnożyły się i ich zastowiańszyły, niektórzy wdarci w Tracyi nad brzegiem ponte, od ujścia Istru po Varnę, byli to Serdyci, Siewierzanie czyli północni, Serby (Lelewel nar. na t. 15. p. 581. Kurowicki p. 217.). Ci to zaludnili Tracyą, Macedonią, Tessalią i po części Epirem, po części Grekom a potem Bułgarom podani, osiadali tam od VI. wieku. Prawdopodobnie że z owymi Awarami którzy w r. 589 wkroczyli do północnego Peloponezu i tam przeszło 218 przebywali, weszli zarazem i Słowianie, „albowiem wiadomo nam, że na ten czas Słowianie wolno i nieswobodni wtórzyli się tam i tam z Awarami i przeszli ich jednem mianem ozwali się." - (Schafarzyk p. 296.). Między narodami Tracyi wymieniają też przy same osobne plemiona, które się zwiemi nie mięszały. W Górach Zagorian, Korallów, Krobitów, Biesów (Kurowicki p. 174)

Cesarz Heraklius osadził część Serbów w Tessalii pod Larysą, wobec Serbii (miasto Servica) w Rzeki Autora (p. 210.)

Za Cesarza

Za Cesarza Konstantyna IV. Pogonata, około r. 669 do 675 drapieżni Sekulaty, Wielegostyce, Wojnicze, Brezyce i inni z pustoszyreny D. Macedonii, Epir, Achaję i Część Azji, oblegli Tesalonikę i tam osiedli. Ci zaraz w r. 678 [illegible] wspólnie z Bułgarami znowu bez wątpienia nadaremnie oblegli. Na skargę mieszkańców Tesalonicy Grecy wszczęli Prezuda, księcia Runchonior i w Konstantynopolu go zabili. W skutek tego wybuchły wojny. Runchini, Strumcze Sekule i Drogovici plądrują w latach 678 do 687 aż Cesarz Konstantyn IV Pogonat ich i Bułgarów pokonawszy do Tracji, a wyprzedzony Bułgarami, którzy przeciw niemu wyszli, zapuścił zagony aż do Tesalonicy (Sielunia) biorąc mnóstwo ludzi do niewoli. Osadził ich w Macedonii nad rzeką Strymonem (Strymonity), innych do Opsicium do Azji przeprowadził w r. 688. (Lelewel l.c. p. 581, Szafarzyk p. 254.). Zakładnikami wtedy między Bułgarią a Cesarzem Justynianowi II dostarczyli 30000 wojska (Surowiecki p 217.)

Ale choć Grekom poddani, wypowiedzieli się Bułgarom (Szafarzyk l.c.) W r. 758 Cesarz Konstantyn Kopronimos wprowadził do Trakcji do Macedonii mnóstwo ludu wyprowadził, ziemię zupełnie pod swoją władzę zagarnął (Szafarzyk p 260.) W r. 762 przeprowadził aż 208000 Słowian przez morze Czarne i osadził z powrotem koło rzeki Astany (Lelewel l.c.) Jemu Cesarz wytępiwszy jeńców w niewoli Słowiańskich, zaś w latach 783 i 799 bycie poskromił. (Szaf. l.c.)

W poł VIII wieku niektóre opanowali już poprzednio Macedonię Tesalię, Epir, Achaję ale i peloponez, którym cały Grecyę zaludnili, tak że się o tem stanie oczywiste pisarze (Lelewel, Surowiecki Szafarzyk l.c.)

W r. 802 peloponezcy Słowianie oblegają miasto Patrae, które i trzy lata tem otoczeni. W latach 809-810 wojska Cesarza Nicefora Genio-

ję na

je na Wschodzie słowiańskiej, Grecy różne ich krainy podbili i swych
wewnątrz do nich na wypranie posłali. - powstają one w
latach 829 do 842 ber Abtanieni, jeden odrębni charakter,
silnie w wewnętrznym obrocie.
Słowianie Macedonscy dostali się pod władzę Bułgarów za pano-
wania Krumma r 813 i zgon za Borysa 843 do 885.
Sekulacji Drzegowici zwierzchność w. 886 w powiecie Tesalonickim
i czynszują miasta. Mają je bronić r 904 przeciw Saracenom,
ale zawsi wzywają.
Milenci i Jezierzy (Milenzoi i Ezeritai) pod Elos i Lacedemonu
osiedli w Peloponezie, buntują się w latach 919 do 945 i prze-
stają czynu prawie. Zmuszeni do ciężkich danin, bez te
powstępują, gdy z Azji Słowianie im na pomoc przybyli:
Jak bowiem Grekow do Azji przeciwnych nazywano Trace-
tak i Słowian tamtejszych zwano Slavitiani, krajc zaś prze
słowian zajęte albo zachowały dawne nazwy, albo nazwano
Slavinia. -
Ze Słowian w Azji była uformowana 30000 a cesarska
straż przyboczna, ale w wojnie przeciw Saracenom duże trecie
jej części wpadły w Grekow, - resztę Cesarz Teofilos wymagać
Kazał. - Byli to potomkowie owych w Azji w. 687 przeniesio-
nych Słowian.
Milenci, Jezierzy i Maniacy (Maniotae) powstali wspólnie
ni z Słowian z Grekami. Byli prawie niepodległi i byli czynu
mały pracki - Inne szczepy były zupełnie wolne, inne mały
księstka charaz płacące, inne wreszcie były zupełnie poddane.
Wiele stuszło Grekom, w niewątpliwie starym obyczajem, na mocy
drobne Rzepy podzielen, pomimo odwagi, nie mogąc ochronić swej nie-
podległości przeciw mocniejszym sąsiadom, Bułgarom i Grekom,
od których poddaństwo się dostali, - utrwalił się narodowość swej
czysto zachowali od wpływów obcych. (Szafarzyk p. 258.) Wynaro-
dowienie ich nastąpiło dopiero w X. wieku.

2. Niższa Morawa.

Słowianie od Wagi i Dunaju rozszerzyli się do wyższych Rabus,
Morawy, krainy zbito r. 568, przez napływ Awarów, którzy w
owym w panowaniu silnie władali, ponili ku Tyrolowi wyprzy Dra-
wie 592-595, aczkolwiek Fortunatus i Jerzy. Serby i Chorwaty z
Białoserbii i Białochorwacji w latach 634-638 wypędzony Awa-
rów w Panonii między Lawą a Drawą, osiedli w Dalmacji i
rzecie Wiślan. Jeden oddział osiadł nieco pierwej w Mace-
donii (Serbica). Okoliczności mogły Rzeczpospolitą a nie
Królestwo i Królestwo (Szafarzyk p. 19.)
Owe kraje plemion przez Bułgarów podbite rozdziały się Sawie,
Cetie i Dunajowi, do Bodrycz, Braniczewy, Kuczewy, Tymo-
czanie. W r. 818 Borna książę Kuczan, Bodrycz i Tymoczanie
uznali Franków. Borna walczy z Ludwikiem Niemcem pa-
nowanie (Chorwackim), umiera r 822. - podobnie i w latach
827 i 829 trzymają z Frankami.
W. 853 popadają w podwładztwo Bułgarów i wnet powstają
przez IX i X wiek, dopiero r. 1019 dostają się Grekom, a po Rozpa-
dzie Serbskiego państwa przez W. Zupana Nemanię w latach 1159
do 1195 przyłączeni do Serbii. - To niższa, czyli mała, południ
Morawa nad rzeką Serbską Morawę. Na tobore Fo-
cjusza r. 879 obecny Arcybiskup Morawski Agator i dwaj Biskupi
Bułgarscy Gabryel i Szymon. - Georgij Morawski odróżnia Mar-
karię (Wielką potocznie Morawę) od Marchani, obok Bułgarii
i Bodrycz (Małe, południowe Morawy.)

3. Panonia i Dacya.

(Szafarzyk p. 260.) Słowianie pojawiali w końcu V.; w po-
łowie VI. wzięli w starej Dacyi, tj. w Multanach, Wołosz-
czyźnie, Siedmiogrodzie. Zkąd stąd ponili do Meezyi
Tracyi, Macedonii, przodkowie

reszta

Pezza

Pezza

Kroata resztę pomięszanej z napływowemi Bułgarami, Węgrami, Pecenegami, Kumanami i Dakami. po przyjęciu Bułgarów, Serva i Włochy należały razem do Awarów. po ich zwycięstwie przez Karola W.: i jego syna, Bułgarowie wyzwoleni ich oderwanie w. Dan, w części Serv.: dotąd do Sałz. Te do tych czasów, ale nadwiślańskich Wiślan, przywrócili lud pojmany w Tracyi i Macedonii, tj. Słowian do uprawy pól, - jak o tem czytamy pod r. 774 i 813. - Magyary wpadłszy do dzisiejszych Węgier, znaleźli w nich Słowian, poddanych Bułgarom. Tych wyzwolili, lub zepchnęli w góry, wzięli ich ziemskich. Ze Słowiańskich Lup powstały Węgierskie Stolice (Comitatus) Zemlin, Czongrad, Solnok, Borsodzki. Słowacy i Rusini podległszy wytrzymawszy pierwszą nawałność burzę, ocaliły swą narodowość. Ich bracia w Siedmiogrodzie i w Wołoszczyźnie zlali się z Włochami. - Sam Kadłubek uharmonizuje Milczan i Siewierzan (p. 268) w Banacie Siewierskim skazanych widzi Lachy Siewierzan mniejszemi literami

Temu autor powiada dalej: że XX. Haliccy panowali w XII wieku nad częścią Bessarabii i Multan. po ich upadku Tatary. Te znowu zajęte w połowie XIV. wieku orężem Ludwika króla Węgierskiego cofnęły się, a wtedy Włochy wzięte zajęły, gdzie dotąd cicho siedziały, pod Bozdanem czyli Dragoszem założyły państwo Multańskie. Zaś księstwo Wołoskie założył Niger w XII lub XIII wieku. po nim władali obcy rodowicie. Do XVII. wieku języki Słowiańskie były urzędowym i kościelnym. Urzędy dworskie dotąd mają nazwy słowiańskie: Wielki Ban, W. Dworznik, W. Kluczar, W. Stolnik, W. Komornik, W. Sztolnik (od Sukar), W. Postolnik W. Medelniczar (Miedź) W. Stniczar, W. Szatrar (Sukno) Bojary to Bojary, Knezami, Starostami, Starościami itd.

Dzieje Dalmacyi wreszcie literami

4. Dzieje Dalmacyi

Wielokrotnie już cytowane wyprawy Krakowskich Chrobatów r. ~~bez~~ 449, pierwsza przeciw Zaborowi Awarskich i przyjęcie ~~przysięgi~~ pod latami 616 a 641. dla uwolnienia Dalmacyi od Awarów przedsięwzięte, a przez Porfirogenetę wspomniane wyraźnie stanowią historyę tego kraju. Lecz oprócz tych Bratochrobatów ciągły inne jeszcze klęski w tej okolicy. I tak w r. 885 a nieochrzczonej okolicy Midzieży Słowianie, - w Wielkochrobacyi, czyli dziś ~~dziś~~ Wyszewita Nacrelitka Wisligy z pokoleniami i ociada nad rzeką Zachlum i tą Kupanią rządzi - Na chrzcie przyjmuje imię Michała. - W dolnej Mozyi przybywają Tymoczanie, nad Timoku, Kuczanie, - a nad Narenty Narentanie na Makarsku i Ligyi i Serbowie pod Zacharyaszem między latami 920 a 937. (Lelewel nar. a. z. st. p. 686).

(Bielowski p. 480 powiada wyszewił a widzimy za Dunajem szeroka przedtem, Konstantyn Porfirogenita zaś tam tylko jego Michała około połowy X. wieku. Wiadomość ta mieszcie, jak widzimy jednostronniejsza niż powyżej podana.)

Kraj dzielił się rozmaicie i mieniała na wiele Żup, Kupanii, powiatów. Czasem kilka Żup razem wenawały nad sobą Wielkiej Kupanii, nareszcie zwiększyły. O takiej godzinie dobijały się przedniejsze wsi. Za czasów Konstantego Porfirogenety w 924 Bułgary kraj spustoszyły. Mieszkały najwięcej cztery morskie krainy tj. Narentanie (Makarscka wsta), Zachlum, czyli 19 Kupanii od Narenty do Ragusy, - od czasów Michała mieszkają w zgodzie z Serbami, Trebinia z 9ma i Diokleą z 10ma Kupaniami, poza dalsze Żupy bywały mniej lub więcej niepodległe. I tak Narentanie, dopiero po r. 867 ostatni ochrzczeni, bywali zupełnie niezawisłemi. -

Wielki Kupan Serbski Władzymir wydaje córkę za Krajana czyli Bela Kupana Terbuńskiego czyli Trebińskiego, robiąc go Archontem, Przedsiębiorcą, Księciem. Tytuł ten przechodzi na syna Kalimira (Chwalimira) i na wnuka Cucymira, lecz ci podlegali znów Księciu Serbskiemu. (około r. 840)

w Zachumie

4

w Zachumiu w latach 912 do 926 panował potężny książę Michał Wiszewić czyli Wyszysława, syn zabitego Serbskiego księcia Piotra około r. 916. Toczył z Bułgarami przeciw Serbom i Grekom. Grekom dał tytuł Patricius, Proconsul, Princeps, Robił wyprawy do Włoch, do Węgier i do Panowania księcia Chorwackiego przez papież Jan X-ty zaprowadził w Chorwacji Bożą pokój Łaciński, Kanonik Trogirskiego, Zemze r. 1220 pamięta niepodległy wielki książę Chlumczki Andrej ok. 1254.

Mówiąc o Chorwacji wspomnieliśmy że ok. 995 Wenecyanie zabezpieczają Zadar, Trawnik, Split, Szebenik, którzy Chorwacy pojedyncze części Dalmacyi zależą królom Chorwackim - Węgierskim, - gdyż cały ten oderwał się od Cesarstwa Greckiego w latach 827-829 a Zara miała własnego Dożę. Tu obok Zachumu leżała Ragusa czyli Dubrownik ok. 866, na gruzach starożytnej Epidaurus.

3. Bosnia i Hercegowina.

(Klucz T. XXIII.) Gdy Serbo-Chorwaci zajęli obolice, dotąd przez siebie zamieszkiwane nieutworzyli jednego wielkiego państwa, lecz znaczną część niepodległych od siebie, rozmaitych i różnorodnych krajów i krajików. Te ciągle ze sobą walczyły, podbijały się wzajemnie, łączyły, rozbijały w bezładzie i Carstwa, to znowu rozdzielały się i upadały. pojedyncze rządy, Księstwa, a w Serbii Zwierzchnie wielki Księcia zależeli od Cesarza państwa Wschodniego. Tak rzeczywiście było i w Bosnii. Wśród innych istniały tu Księstwa: Pliwańska, Hlewańska (Kiowa) Banaty: Lobi Usory, Rama, Trawunia, Desprecya Rascyi i inne. Najznaczniejszymi byli Banowie Bosnii, lecz i oni i owe krótkotrwałe Księstwa zależeli od królów Chorwackich, a po ich wygaśnięciu od królów węgierskich jako Chorwackich i Dalmackich. Pisał się też prawdopodobnie już ok. 1102 Koloman, a niezawodnie Bela I r. 1127 pisze się Rex Rhamae seu Bosniae. Krajem rządził jakiś Ban.

pierwszym

pierwszym miał być Żelimir około r. 940 a ostatnim chorwacki Barycz
ok. 1141. którego imię na pierwszego wnoszą. Jego następcy bo
Kulin, Sibuciarius Rezi Stanczaciae panował od r. 1180 do 1204.
po nim następował chorwat Mikołaj, Obrislav, Nowosław ten val-
ery wielmożnie przeciw Węgrom. ok. 1244 na jego miejsce mia-
nowany Jan Kotroman. – Bela syn Beli IV i Ladislaw syn Ste-
fana IV Kotromanowicz wszystkich chorwat bratanków Bosnię mia-
nowani nie pretendentów walczą. po nich następuje brat
krocza Mikołaja króla Isabelinego, tj: Stefan Dragutyn i
Bosnia w Kalemanowiu od Serbii, ten następnego Paweł z
Serbia ok 1200 chwaro Zwierzchnictwo Węgier uznaje.
Stefan Limus z rodu Kotromanow, umarły r. 1353 zostaje dwu synów
córkę za Ludwika króla Węgierskiego. po bracie Ladysławie po-
zostało dwóch synów Wuczica (Lupulus) i Twartko, tenże 1357 do
1376 Banem. Ten uznaje więcej zwierzchnictwo Serbii, które za
panowania Stefana Duszana (1333–1356) Bosnia uznawała.
Odwrócił Ludwika Węgierskiego oznaczonego czego Kroatia sły-
szeniu, lecz Kroatia cechą go więcej czynnie na wolności do
której chrzcony hrabstwo Klissa jako obcy. Wreszcie
ty do kraju walczy Kingelowie i obcy czyn prowincje pobija
ok. 1376 koronuje się jako Stefan Twartko, Królem Bosnii-
stwierdzi zaślubi Królowie potwierdzili gwałto po ojcowsku lub
po bratersku, a potrzeby małżeństwa lub pobocznie rodu Ko-
tromanowiczów i wreszcie przyłączali ani Stefana, jakby ona
uznawało godność Królewską. po śmierci Ludwika Węgierskiego
odzyskuje Dalmację. W Sławnej bitwie na Kosowem polu d. 15
Czerwca 1389, w której zginął car Serbii Lazar i Serby wolność
utraciły, było 20000 wojowników bośniackich. Pobitwie odzyski-
li wielkim pożytku, że pobić Kroatii Turków na ziemi węgier-
skich. Były to najwięcej czasy Bosnii. po nim panuje
Stefan Dabiša, jego brat pobocznej czy Cyrowic od. 1391 do 1396.
Następuje Stefan Twartko II Senius, podobno był pobocznym

poprzedniego

poprzedniego. Gdy jednak Ostoja ustępuje dla tego pochodzenie jest
angielskiem, wypędzony, - a jego miejsce zajmuje Stefan Osto-
ja Kristicz. Lecz wypędzeniec Twrdko zpomocą Turków odzyskuje
część kraju i uzyskuje tytuł Królewskiego. Ostoję wypędzają Mazu-
rzi i wysadzają królem ~~Węgier~~ Stefana Tablanowicza w r. 1415.
Trzej pretendenci po 7-letniej wojnie godzą się ze sobą, dzieląc
krajem trzyletnie rządzą królami. w r. 1422. - W krótce umiera
Tablanowicz, podług Ostoja a ~~Ew~~ Twrdko samotrzeć. po
jego śmierci r. 1449. obrany Stefan Tomasz z rodu Kristiczów
czy Tablanowiczów - bo te familie były ze sobą spokrewnione.
Gdy ci chce pozyskać a Turkami i przyjmuje gorliwie wiarę
dzy Tajce przybyłego dnia Mahometa II, obudza przeciw
sobie ~~ni~~ ciężkiego Macieja Króla Węgierskiego. Ten podbija
~~Ew~~ Stefana i Radosława potrzymych synów Tomasza i zamó-
rza ze życia Rabii r. 1460. - Lecz morderca poprzednika Ste-
fan Tomaszewicz niedługo po nim panował. Przez zaprzes-
nie wiecznego haraczu Turkom, dał powód do wojny, wskutek której kraj
utracił niepodległość a on życie w r. 1463.

Południowo-Zachodnia część kraju stanowiła zwykle osobną całość
administracyjną. Krainą tą Dalmatia superior, Dalmatia
Chrobatica seu Chorvatica, Comitatus Clisensis, Zahlum
Zakulmia, Helma ~~Zentuska~~, Klonsko, Kudverzja, Ducatus
Sancti Sabae (Tę ostatnią nazwę zawdzięcza ta cała połowa
St. Sawie, krolewiczowi Serbskiemu, Arcybiskupowi w Mito-
szewie około r. 1250.) kraj ten obejmujący dzisiejsze Herce-
gowinę, Trebinię i Radeyę, należał do Chorwacyi, - a nadawany
w rozmaitych czasach różnymi tytułami podlegał potężnej Kro-
lowi Bośniackim. W r. 1389 król Twrdko I oddał kraj
Hunski wojewodzie swemu Hrawicowi. Wnuczemu wnuk jego
Stefan Kosaca Hrawica, od r. 1435. prawie niepodległy pan swych
posiadłości, lecz Król Bośni i Iwa Crnoewicza księcia Zety

uznaje

wzięcia zwierzchnictwa Cesarza Fryderyka IV-ego i dan go cesarskim księciem, - Hercegiem. Aby cała powiatowi Stefana Tomasza, owa Ks. Swiętego Sawy Sprawa Hercegowa Ziemia, Hercegowina. - Ale to wzniecało wrzuchy w państwie swego zwierzchnika, - a w r. 1463 niedawny pomocy przeciw Turkom przyszedł się do upadku Bosnii. Kostaweł już przed tem w przymierzu zwiedł, - potem musiał im płacić haracz. Sysowie podzielili się po śmierci jego państwem, - ale Hercegowi podać się Osmanom musieli - Rakcya zwłaszcza została jednocześnie z Bosnią - do Sandżak Nowobazarski, - reszta kraju z Trebinią pod koniec r. 1483 r. jako osobny Sandżak do Bosnii przyłączono.

Osobnym krajem była także Księstwo Kento czyli Zeta dziś Czarnogóra od rzeki tam płynącej, - obejmowało Czarnogórę, okolice nad jeziorem Skutari po morze i dolinę Trebini. po upadku Bosnii i Hercegowiny, utraciło ono wprawdzie poniekąd swe ze stanowisk położone, ale pod swym Władcą Iwanem Crnojevic zdołało zachować swą niepodległość i utrzymać ją, - jako księstwo Czarnogórskie aż do dzisiejszych czasów.

Dzieje Chorwatów

6. Dzieje Chorwatów

Niebędziemy się zapuszczać się we znane wiadomości - Za po Rzejęciu Dalmacyi w r. 630 przez Awarów, Cesarz Heraklius wezwał w r. 634 Bratochwatów by krajem dla siebie zdobyli; - czego oni też w latach 634 do 638 dokonali. Szczepli Awarów, swym językiem mowiące istnieli do r. 949. a niektórzy Autorowie w dzisiejszych Morlakach coś tatarskiego upatrując, widzą w nich potomków Awarów. -

Jedna gałąź Chorwatów zajęła Dalmacyą i Wyspy, druga Ilirya i Panonią. Jednak pierwiastkowo dalmackie księże miał przewagę nad innemi obyczajami, jak Sisch, Kupa Chorwacka i t. d. -

U Chorwatów żył Bana od Awarów przejęty. (Szafarzyk p. 352. Lelewel n. a. z. st. p. 686.)

Z powodu nadziału przez Awarów na Koroszańcach wychowywanego, Słowianie stawali pod sztandarami Karola W, gdy on w latach 793, 796 z temi barbarzyńcami wojował. Lecz potem Koroszańcie poddali się Bawarom, razem z niemi już od r. 788 ulegli Cesarzowi, - a kroacya całkie jego przemocy poddać się musieli (Szajnocha p. 22.)

Lelewel (p. 684. l. c.) powiada: Upadek Awarów otworzył Frankom drogę do południowych Słowian. W r. 791. Zajmali obie Panonie, Istryą, Liburyą i Dalmacyą Kroacką, dochodzili do ujścia Sawy. Cywilizacya dostała nazwę Francochorion, Audalon przezwano Francovilla. W r. 796 Niemcy i Słowianie razem główny hufiec Awarów za Cisą przemocą. W tym boju Słowianin Udonimir się odznaczył. Po śmierci Karola W., w r. 814, za Ludwika, Radolach Wojewoda Istryański upiatał i ciemiężył Chorwatów. Liudewit, W. Zupan Chorwacyi nad Sawą, skarżył go w r. 818 na Sejmie Wormackim. Niemcy to za powód użyli. Kiedy w gmonie z innemi Słowianami podniósł on powstanie r. 819, W r. 820 zwyciężony, chronił się do Bośnii, potem do Dalmacyi; lecz tam w r. 823 zabity przez Ludomysła, chcącego się Frankom przypodobać. Obrzydł Borny, W. Zupana, Duces Dalmaciae et Liburniae, - kazał ich stromitą. Jemu Borna wspierany przez Kuczan i Tymoczanów wyszłych z Bułgaryi, walczy z Chorwatami i gerne w r. 819 zmusza Ludowidowego Teścia, Drogomira, do opuszczenia księcia. W r. 821. następca zbiegłego Ludewita ustanowił Cesarz jego Szwagra Władysława czy Ladislawa. Na jego rozkaz pastwili się Frankowie nad Chorwatami, dzieci ich płom dawali do pożarcia. Ten powtórne powstanie, zabicie Ludymyła i innych książąt przez frankich ustanowionych i kilkoletnią wojnę od r. 825 do 830, zakończoną za panowania księcia Borywoja, śmiercią wszystkich frankow i ich wodza Kocyliza (Szafarzyk p. 352.)

Lelewel zaś dodaje: Chorwacy pod Borynem Państwo, mają 100,000 piechoty, bosco mają w polu użycia. Mają 100 albo 80 obrzędów po 46 ludzi.

Chwieją się między Grecką a łacińską

Wiarą

wiarą.

Bułgarowie korzystają z zatargów frankow od r. 827 do 829 bro-
ni francochorów i obalczyje granice.

po pogromie panowat od r. 836 Mojslaw. Po nim r. 837 Terpimir. Ra-
dymir do którego przed r. 836 schronił się przybyły Borwoj nie
był panem całej kraju, lecz tylko Zupanem. Od r. 868 do r. 870 kie-
rem Chorwackim przez bratyr Grekow Sdeslaw, usunięty Dymir
Terpimira. Know wzniecił zwierzchnictwo Grekow. Łacina o-
gniskowe a chrześcijaństwo mowa w kościele zaprowadzona. Zabija Sde-
slawa i obejmuje rządy Branimir, przywraca obrządek łacińskiego
La niego miał miejsce niepomyślny napad Bułgarów pod Mi-
chałem Borysem. Po Branimirze około r. 882 następuje
Mutimir mł. brat Terpimira. On to tworzy urzędy
Caracarius, Camerarius, Cincenarius, Armiger. Około r. 900
następuje stary jego brat Krzesimir i panuje do r. 912. Dynijego
Miroslaw zamordowany r. 917 przez chorwackiego Bana Pribuna.
Około r. 920 objął rządy Tomisław. Za jego czasów Serbowie Książę
Zacharyasz wraz z ludem schronił się r. 924 do Chorwacyi.
Serbowie wrócili ztąd dopiero r. 934 po wzięciu Cesarzy przez
Crestawa. – Około 940 obejmuje rządy Godymir. Po nim ok.
958 roku jego Krzesimir II, odnowiciel Ojczyzny. Następuje
ok. 990 mł. brat Dzierżysław. Ten od Greków dostaje tytuł
króla. Neretwa i Zachlumi miały mu podlegać, ale Wenecya
Larg. Trau, Spalato, wyspy Kurzola i inne r. 995. – ok. 1000
następuje natron Krzesimir III, – ojciec król I. Po nim około
r 1035 był Sierżant i zapewne Krzesimir IV (II) r. 1050. Ten od-
zyskał Spalato, potrafił się z królem Dalmackim, umarł 1074. Nastę-
puje wiernego rodu Stawiszka, przez Normandów do wewoli
wiedzy r. 1075. Po nim Demeter Zwonimir Ban chorwacki o-
trzymuje 1076 Koronę od Papieża. Normandy niepokoją brzegi
około r. 1087. Po jego śmierci panuje wygnany z przemocy Krzesi-

mira

mira IV. tj. Szczepan II zmarły około r. 1090 ostatni z dynastyi Trpimirowiczów. Następnie wybuchła straszna anarchia aż zaprowadzono Władysława Węgierskiego na tron r. 1091. Ten syna swego Almę robi królem. – po śmierci Władysława syn jego Koloman zwyciężył Dalmacyę, zdobywszy 1102 przy koronacyi. Odtąd Arcybiskupi Gran rezydencyą swoją mają w Chorwacyi i Dalmacyi. – W Krainie należały za Ramona – części Dalmacyi były pod władzą Wenecyan.

Za Andrzeja II (1205 do 1235.) część Chorwacyi między Sawą i Drawą wydzielona synom Królewskim jako dobra stołowe. Drawa ducatus Slavoniae. Król Władysław nadawierzawszy się nadziei swojej, Zawiszy Korwinowi przyjął r. 1492 nazwę Rektor Królestwa Sławonii. (Szczaniecki p. 386) – i dotąd trwa jedyne Królestwo.

7. Dzieje Serbów.

Mamy na oku nie dzieje całego Serbskiego Szczepu i jego rozszerzenia się z Bertonii na Czarnogórę i w południe Słowiańszczyzny, na Hercegowinę, Bośnię i Rzeczpospolitą Serbów, braci i sąsiadów Chorwatów. Żyli ci ostatni, tak i oni wielu dobrym ulegali książętom, w których wierze jako Wielki Kapłan pierwsze zajmował miejsce. Czytamy w Szafarzyku (p. 322.) że Porfirogenita niepodaje wiadomości o pierwszych Książętach. Dopiero około r. 836 wymienia Wyszesława, po nim Radosława, dalej Prościgoja za którego Władysława, walczącego między r. 836 a 843 Awarowie przeciw Bułgarom Wasilmir wydaje córkę za Krajena, Lipsana Serbianie robi go Archontem, Rządcą. Tytuł ten przechodzi na syna Leszę Jaksimira i wnuka Cucymira. –

Po jego śmierci panują synowie: Mutimir, Strojmir i Gojnik a walczą przeciw Borysowi Bułgarskiemu w latach 843 do 860, a pojmawszy syna jego Władymira, zawiązują pokój. Lecz wnet się pomiędzy sobą, Mutimir wydaje

braci Bułgarom i tem nadziejom. Około r. 867 następuje druzgotanie Serbów. Kostaniec trzech synów: Prybysława, Branimira i Stefana, bez ich wiedzy Gwizdowiów wypędza i sam pod zwierzchnictwem Greków, w połowie z Bułgarami panuje lat 20. Potem wojny Greków z Bułgarami w. 917 ochrzcili go pod ostatnim K. Michał Lachanicki, gdy to moc utraty, dostępuje Grekom pod Bugarskim bułgarskim o tępienie Greków. Pojmany i umorzony a nędzy oddany Sawinowi Branowiczowi. Lecz gdy ten się spostrzegł ucieczka wydawszy Zacharyasz Prybysławicz. Ten znów dla siebie kraj zajmuje, poddaje się Grekom a wrócon bułgarskich zabija r. 924. Tego roku Car Szymon cały Serbią w pustynię obrócił (Stara Serbia, dzisiejszy Sandżak Nowobazarski). Zacharyasz z ludem swoim uchronienia w Chorwatów. po jego śmierci w. 927 uderzają Magyary, Chorwaty i resty Serbów w Bułgarów, a w. 934 wodzą Greków Serbskim pod opieką Greków: Czestaw, syn Klaimira, wnuk Strojmira. Ten kraj swój podźwignął, wodzących wychodców osadził i dawny podział przywrócił. (Konstantyn Porfirogenita cytowany u Szafarzyka p. 692.) Ten

[illegible] przeżyła się państwo Rzeczpospolitej Serbskich. dopiero wiadomo się w. 1015 panuje Władymir, zapewne potomek Czestawa, zamordowany zdradziecko w. 1016 przez Cara Władysława Cara Bułgarskiego. Ten przez 2 lata panował nad Serbią. potem przez Greków, wtedy Bazyli Bułgarobójca kraj ten zagarnął. Przez Greków wybuchło powstanie Serbskie w. 1034. Drugie w. 1040 pod Przezpanem Bojstawem. Jego następca był Michał panuje w spokoju aż do wymienienia przez lat 30, – bo od 1050 do r. 1080, bo to od papieża Grzegorza VII otrzymuje tytuł: Rex. Syn jego Konstanty Bodin chce zrobić Bułgarię w latach 1071 do 1073. Podbija Zupanie Bośnię i Rascyi. Zgrozy żony, Wnuki mordują wnętrznych swych Krewnych. – Znowu brak pewnych wiadomości. W latach 1089 do 1105 walczy Wielki Zupan Rascyi z Grekami W. 1120 panuje Bela Ursz, Krewny Michała czy Wielkiego, Ten wydawszy córkę Helenę za Króla [illegible]

Belę, daje wnukowi swemu Ladisławowi Bośnię. Zbyt prawnia za pod Węgrami i ich Królowie przeto się Królami Rany, bo tak się zwała część Bośnii. Około 1115 Borys syn Kolomana Wojewodą Bośnii. Lecz Szczepan Nemanica już go w. 1169 opanował. W latach 1180 do 1204 panuje Ban Kulin, po nim Mirosław i inni. Banowie byli niepodległi. – O Bośnię walczyły wiecznie Konstantynopol Serby z Węgrami. –

Szczepan Nemanica do

przodek

przodek dom Nemanid. po nim rządzi syn jego Stefan pierwszy Wielkoży Księcia serbski. Ostatni od r. 1136. przez Manuela Komnena pobity w r. 1151. Jego córka Helena Księżna jego wraz ze swoim bratem przez zdradę Wroszem, bez oba wygnani przez Czechowita, młodszego syna Beli Węgra, abrata Ostatniego. Ten ostatni przez Cesarza Manuela uznany a syn jego, Księcia Rascyi, Serbii pan Nemanid w r. 1165 na tronie osadzony, panował lat 36. - Według jego biografii przez syna S. Sawę spisanej, został polem Michem i zmarł w 1200. Syn jego, Stefan, koronowany w r. 1222 przez Biskupa Nektora, królem Serbii i Rascyi, koronę przez papieża przysłaną.

Bulgary

8. Dzieje Bułgarów

Około r. 660 r. 688: Asparuch, syn Kubrata, K.ze Bułgarii, opuściwszy potomcy Ojczyznę, zajął Siedmiogród, a stamtąd Mezyę, i r. 687 gmuset Grekow do zrzeczenia się tej ziemi i dopłacenia characzu. - Bułgary poczęli pierwsze czyste Tracyę, Macedonię i Albanię, a na północy, po upadku Awarów zwolna posuwając się Słowian podbili Panonię aż po Save. Ci to bowiem od dawna siedzieli, zajmując się miernym sposobem życia, i niebyli przygotowani do oporu tak potężnym wojownikom, a Grecy ich uważali o broni (Szafarzyk I 198-224.)

Po ustanowieniu Bułgarsko-Słowiańskiego państwa powstała się dla południowych Słowian nowa era. podobne zdarza się zjawisko jak o sześć set lat później na Rusi, za przyjściem Waregów. Albowiem niektóre, ale dzielne pułki wtargnęły do krain Słowiańskich, którzy zamieszkawszy, mistrzowie polegi zaprowadzili się rolnictwem, a ujęty zwierzchnią władzę nad nimi. Rozsiedliwszy się między nimi, wkrótce tak się zbratały, że przyjęły ich język, obyczaje sposób życia, nawet Chrześciaństwo, zmieniły narodowość i zwyciężone Słowiany stali się podobnemi Słowianom, potrzeba to przyjęli nazwę Bułgarów, jak potomni ich bracia Russów. Trwało się to od r. 678 do 866 (Tamże l. c.)

Słowianie obu Mezyi dostali się wprawdzie w poddaństwo Bułgarów, lecz mało lub nic w ich obyczajach i zwyczajach się nie zmieniło, gdyż Bułgary najczęściej i najobszerniej między Wrakami, chronili się do niemiast i handlu. Słowianie zarówno z Bułgarami piastowali wyższe urzędy. Ok. 811. jest wzmianka o panach słowiańskich uczestniczących z Księciem Kranem. Tamże ok. 813 przytacza do wojska swego pułki złożone z Awarów i Słowian (p. 261.). W r. 812 powst Bułgarów Drogomir Słowianin. Wyprowadzał zaś 208,000 Słowian w r. 762 do Azyi było skutkiem wojen domowych wybuchłych wskutek buntu przeciw wdowi Kubratyców. (Tak mówi podaje Lubicki p. 20. odrzucając) Państwo bułgarskie to wolne, bo zaprzyjaźnione lub uległe Awarom, pod Krumem r. 812 sięga po

Carogród

819.

Carowie i wojska Węgier nowych od Awarów. (p. 223.)

Z historyi zewnętrznej czyli politycznej Bułgarii pozostało tylko to zastrzeżenie wspomnieć, że od założenia tych państwa w r. 680 aż do r. 824, ciągłe zrodzone trzyletniem wojnami z Grekami. Po upadku Awarów, Karol W. nienawiść tych tyrdzierstwa za niebezpieczne dla siebie. Leo w r. 818 stawia ustawy Słowiańskim Bodrycom, Huckanom i Obotrytom, między Sprewą a Dunajem siedzące w górnej Mezyi, a Bułgarom podległe poddały się frankom. - Gdy z tego powodu podjęte traktowania prowadzą bez skutku, Bułgary wypędzili załogę frankowską z Sardyki w r. 819 Następnego r. 820 Michał Ludwik przeciw nim wojnę rozpoczęte z sprzymierzeniu z Grekami odbiera. Teraz Cesarz nadaje Ratyzbonie Słowiańskim prawem lennem ziemie nad jeziorem Balatonem położone a od Bułgarów opuszczone. -

Gdy od połowy VII. wieku Słowianie Greccy już byli chrześcianami a Serby i Chorwaty od VII. wieku się stawanie przez misyonarzów Chrześciaństwo i do Bułgarów, i tu ono chętnie się przyjmowało a kilka bułgarskie bojary ochrzczone były przeciwne. Około tego r. 836 było wielkie powstawanie wyznawców nowej wiary. - Między latami 836 a 843 panuje X. Presiam - wojuje z Władimirem X. Serbskim, chociaż wtedy ciągle między obu temi ludami przyjaźń istniała. po nim wstępuje tron Borys, wyznawczy z Władców Bułgarskich, walczy różnem szczęściem z frankami, serbami, Chorwatami i Grekami, aż odbiwszy przykład Mezyi Zagorie, nad morzem Czarnem. w r. 861. od S. Metodego ochrzczony Borys, przyjmuje imię Michała. po trzech 50 rocznych bojarskich wprowadzony Chrześciaństwo wszczęło, bez Bułgarya powodem nieustannych niezgody papieżami a Carogrodzkimi Patryarchami. Gdy w r. 863 zawarto pokój z frankami, Michał przyjął do Króla Ludwika, a w r. 866 do papieża Mikołaja, oświadczając się o przyjęcie do kościoła wyznawczego i prosząc o przysłanie Księży i innych Kościelnych. W r. 868 zjechał z Bułgarii kościołem Grimwald. Lecz sprawa poddana w r. 869 Soborowi Carogrodzkiemu do ostatecznego rozstrzygnięcia

wstrzymięty został na siedmioletni Rzym, a Grimoald wypędzony.
Około r. 885. Michał Borys oddaje nędzy Cyrowi Władysławowi a sam
wstępuje do klasztoru. – Lecz gdy ten najszczęśliwszej nędzy, bycie gromadzi
Cyrylla, wyjęcia go, oślepia i wbrew do klasztoru, oddaje władzę synowcu
Cyrowi Symeonowi (892–927) i wraca do swej celi. Umiera r. 907. Sy-
meon Chan, Archonta, princeps wielej Kuszi, walczy z Greckami i
Węgrami pomimo ich pomocy wezwaniem r. 889. Pokój w r. 893.
Arnulf powstaje do Morawy. Wtedy Cesarstwo potrójnem traci Bul-
garyę kraj nad Cetą i Drinajem. ~~Walczy z Węgrami~~ walczy z Olebian-
drem następcą Cesarza Rzymu od r. 912 do 923; a ze Serby Grekom
pomagały, obraca nie kraj ze pustynię w latach 923 do 927. W tablicy
roku 926 niepomyślne wyprawy do Chorwacyi. Wkrótce tego zabrania
się do Rzymu otrzymuje Koronę i przyjmuje tytuł Cara. Syn
jego Piotr wojuje z Węgrami i Greckami. Cesarz Nicefor Fokas
wzywa pomocy ruskiego Księcia Światosława, ten Bułgarye zdo-
bywa, a w Preczystawcu (w Mezyanopolis) zakłada stolicę. Piotr
umiera r. 968. Cyrowi jego Borys i Roman zmuszeni trzymać z
Ruscią pobici od Greków r. 971, Borys zginął a kraj do Grecyi wcielo-
ny. –
Od r. 976 wielkie powstanie pod Wojewodą Cyrylem Nauczeniem i jego synami.
Ich Samuel ogłasza się carem i opanowuje Wodeń, lecz przez Cesarza
Bazylego zwanego Bułgaroboicą po 30-letniej wojnie, bo od r. 981.
do 1019 ciągłem pobici. Syn Samuela, Ladomir czyli Gabryel pa-
nuje od r. 1014–1015, lecz wraz z trzecim swym Władysławem Ka-
terbinem zamordowany od Cyrowca Jana Władysława zaprowadzo-
nego przez Greków. Ten [illegible] umiera r. 1018. – Przeciw potrójnemu wspom-
nianemu r. 1019 znowu wybuchło powstanie Dolan w latach
1025 do 1041. Piotr Bodyn w latach 1073 do 1075, a brat Adam i
Piotr w r. 1186 wzbudzili się na Wołoszę

9. Królestwo Wielkiej Morawy.

Szafarzyk powiada (p. 556.) „Kiedy gdy Grecy przyszli do Bojohemu wtedy także wyszli wstrzyc południowo-zachodnią część Panonii Morawianie i Chorwaci, ku Dunajowi i zajęli stopnie opuszczone przez Awarów w. 487, Heruloy w. 495 i Gepidów. Dalszemu ich rozrzeniu się po za Dunaj zapobiegli Longobardy, którym Justynian w. 548 ustępuje Panonii

miejscami literami

nierozumie się Szafarzyk że do zajęcia miejsc opróżnionych stopnej rzeki niepotrzeba. - jeżeli tylko tak stopnie, powinna była przeszkodzić Longobardom w zajmowaniu dalszego rozrzeniu po za miejsca opróżnione.

wyżej mi literami

po wyjściu Longobardów do Włoch w. 568, mieli Słowianie do czynienia z niebezpieczniejszymi jeszcze Awarami i w ich jarzmo popadają. Za Samona niema wyraźnej wzmianki o Morawach. Gdy w. 796. Karol W. stanął nad Awarami, Niemcy przeniknęli na Węgry i Węgrzech Radunajskich dostała się Niemcom. Uwolnili się też po swojemu, tj. oddali się Słowianom i Awarom pod warunkiem aby tychże książęta byli Mazakiemu mężczyźnie nad krajem zwierzchnią władzę, byli poddani, a Cesarzowi do danin i służby wojskowej obowiązani. „Gdy obalenie Radunajskie opustoszała zupełnie, Niemcy zyskali ochotnie przyjmowali garnących się z pod Słowian." - Jeszcze przed Przybiną, zatem przed laty 800-830, byli już tam Przybytan i Słojmir Słowianie, i Cemicas i Elgar, Awarscy Książęta. -

(p. 558.) Gdy dla powracania Słowian Morawskich do ojczyzny Karol W. myślał o ich postrzymieniu, oni „widząc się w przykrem położeniu a przekładając pokój nad wojnę" przychylili się sami do poddaństwa Cesarzowi

miejscami literami

jeżeli w IX. wieku po przyjęciu wyższej Szkoły Germanów

Atanów

Niemiec, Bułgarów, Awarów lub Hyi dalszy od wojowniczego usposobienia, — zaledwie musieli się dwa lub trzy wieki przed narodzeniem Chrystusa z Wiernymi teraz, ze owych „zawsze gardzących się Słowian" nicnalezy sobie wyobrażać jako ~~pobo~~ zajmujących Ziemie „dzikością oszpeconych".

wojskowości literami

Również Bielowski (p. 472) poświadcza, że na opuszczonej ziemi Cesarze osadzają Słowiańskie i Awarskie Książęta Przywina, Stojmir, przybyław do pierwszemi taborami, a wtórnemi Vasalami Niemców. Zagarnięcia owi nadanie Urzędu Margrabiów i w r. 803 w Ratyzbonie stawają przed Sejmem, poddając się Zwierzchności Cesarza i obowiązując się do służby i obrony wojennej. Między innemi Kodan, Princeps Sarmatae. w r. 810 w Carl na Sejmie tam Cesarz uregulował sprawy z granice między Słowiańskiemi a Awarskiemi Księstwami. (Schafarzyk p. 538. Palacki p. 107.)

W drugiej Ćwierci IX° wieku Książe Wojmar (Mojmir), jeden z Książąt Słowiańskich panujących podanowiwszy sobie poprzedzające Księstwa, dwóch Księżąt, powstaje wiernym Ludowitowi pobożnemu i podczas krwawego powstania Ludowita w latach 812 do 823. i podczas Bułgarskich wojen w r. 827 do 829. (Palacki p. 107) i staje się, jako założyciel państwa Wielkiej Morawy, twórcą nowej a silnej Zapory przeciw szerzeniu się władzy Franków. Tego całem poświęceniem, by Ziemi swej Ojczystej wzrost, potęgę i rozwinięcie się, potrafiąc z Frankami, swemi Zwierzchnikami wojnami (Schaf. p. 559.). Ludwika pobożnego Chrzci, przyjmuje od Urolfa Biskupa Salzburskiego chrzest r. 822 (Czyński p. 25.) Tegoż roku wyprawia posłów darami do Cesarza na Sejm do Frankfurtu. Rozszerza Chrześciaństwo, fundacje Kościoły w Ołomuńcu, Brnie, Welehradzie, Nitrze.

Udzielnego

—

Karolingów księcia Nitrzańskiego, Przywinę, sprzyjającego batem-
chrześcijaństwu, wypędza z posiadłości w r. 830. Ten od Cesarza
chrzczony, ale dla Króla z Margrabią Ratbotem, udaje
się wraz z całym dworem Kościołem do Ratyzbony krzyżacie-
go kupca w r. 831. – Gdy i ten dla Katarzyn z Frankami, do
Bułgarów chronić się musi, wraca Przywina do Sabaeha
Margrabi Krainskiego, a ten go za wszystkimi godzi. Cesarz
daje mu nad jeziorem Błotnickiem (Balaton) dużą po-
siadłość, a Mojmir wraca mu Nitrę r. 836.
Palacki powiada (p. III.) że podczas wojen Karolowingów
między sobą, za wojen domowych między Ludwikiem po-
bożnym a jego synami w latach 839 do 843 Słowa-
nie byli od nich bezpieczni, aż do traktatu w Werdunie.
Lecz gdy właśnie w tym przeciągu lat dwóch: Obotryci pod-
nieśli broń a Mojmir z nimi był wznowie, więc Ludwik
Niemiecki (843–876) chcący naśladować dziada swego Karola
Wielkiego, robi wyprawę na Morawian, zwycięża ich a Mojmira,
podejrzanego, że się chce wybić z dotychczasowej, stracił z
tronu a ustanawia władcą synowca jego Rościsława w r.
846. –
Morawa była przytułkiem dla Słowian uciskanych przez
Franków, a nawet dla cesarzów niemieckich (Palacki l.c.
Szafarzyk p. 563. Bielowski p. 476). Tu chronią się niepryjaciele
Cesarscy. Ślad ap. syn Witztracha, pana miasta Lezo nad Nit-
rą, nazwi książę Sławiłab z Weitry, stryjecznego Cesarza pocinała
się wynieść, by się nadto jego bratu w Serbskiego Czechy bro-
przebyrzyczeniu (lub jak inni utrzymują Czechy książę
Sławiław w r. 857 z miasta Wiborzy przez Bawarowy-
gnany), Hrabiowie Werinhar i Gundaker z synowcem Królewicz
najstarszy Karloman, Książe Koroszczańskich, w latach 861 do
863; młodszy Ludwik w r. 866 przebyrali u Rościsława.

Karloman

[illegible]

Karloman, by się przed gniewem ojca zabezpieczyć, zawiera z nim przymierze. Razem zmuszają r. 861. Rastyzę, aby ta. dzie wierny Cesarzowi. Odebraną mu Nitrę Rościsław nadaje bratankowi swemu Świętopełkowi. Kościół tym połączo. go przywilej potwierdza wprowadzanie dolnej Morawy na Zachodzie, między Łabą a Drawą.

Rościsław, sam od Ludwika niemieckiego na tronie osa. dzony, nadaje Mojmira (Palacki p. 118. Jungbi p. 25, Bielowski p. 480.). Zawiera przymierze z Bizancyum i z Bul. garami, sprowadza apostołów SS. Cyryla i Metodyusza, którzy Chrześciaństwo obrządku greckiego, łączą ze wpły. wem cesarza Cesarza. - Ten sprowadza wyprawę r. 855, czyniąc przeciw niemu w. 864 i oblega go w Dowinie, gdzie Morawa wpada do Dunaju. Tam w dziewięć podaje się ojcu ~~Rościsław~~ syn Ludwik, a Rościsław Cesarzowi potem skuty. W 866 znów go Ludwik syn Cesarski pod. bija. R. 868 wielka wojna, powstanie Czechów, Serbów Połabian. Wyprawia na nich Cesarz trzy wojska pod wodzą trzech synów, lecz chociaż niemcy pobity Serbów, muszą ty przecież Zawrzeć niekorzystny pokój.

Karloman pozyskuje obietnicami Świętopełka, Rości. stawowego bratanka, panującego w Nitrze, a który tak że już przeciw niemcom powstał, tak że w. 870 uzna. je Cesarskie Zwierzchnictwo. Oburzonym tem Rościsław chce go zabić, lecz sam schwytany i niemcom wydany, w Ratyzbonie czy Frankfurcie, zgorszenia otrzęsiony na twarz, wreszcie oślepiony i do klasztoru wtrącony. Rządy Mo. rawy powierza na trzech Engelschalk i Wilhelm. Świętopełk za nadziejach zawiedzionych odmawia posłuszeństwa, uwięziony

powiada

Powiada też Cesarzyk (p. 563.) że Międzylesie Morawy
archidyecezyi około r. 855 nieprzestało istniało, między niemi,
zapewne pomiarę,
w r. 871. wybuchła przeciw Niemcom powstanie. Rastowic
Krewny czy brat Świątopełka, chociaż księdza, zmuszony do
objęcia dowództwa (Palacki). Świątopełk więziony, pozys-
kuje zaufanie Niemców, mianowany wrogiem przeciw powsta-
niu, łączy się z nimi i obejmuje rządy kraju (Szujski) Zemi
się z drużyną czy córką Borzywoja Księcia Czeskiego w r. 871 i jego
i żoną jego Ludmiłą do przyjęcia Chrześciaństwa namawia.
Następnego roku współnie z Borzywojem zwyciężą Niemców
nad Moławą pod Niemczem czeskim dowodzili Słowianie:
Świętosław, Wszebor, Herman, Spytymir i Mojsław. Ostrowicki
(p. 568) powiada że Świątopełk w r. 871 uwolniwszy się z więzów
Francków, służał u wszystkich Słowian Czyli mieszkających. Miał
pod rękę dwóch księży: Jana de Venetis i Pawła Kaich. —
Pierwszy posłał w r. 874 do Ludwika Niemieckiego żądając
ustawienia się o pokój, w r. 879 do Papieża Jana VIII: względem
obrządku Słowiańskiego, — drugiego dał do boku Borzywo-
jowi Księciu Czeskiemu, świeżo ochrzczonemu, i był on spo-
wiednikiem Księżny S.ej Ludmiły.
W r. 873 zawiera Ludwik niemiecki dla siebie ze Słowiańskie-
mi Książętami (Morawskim, Czeskim i Niemcu) (Palacki).
Oszacował on był w Austryi hrabiego Aribo, bez żywności Królewej
bowiem nie żywiali, a żywność wspomnianych wzięć Engel-
schalka i Wilhelma, dążąc do zagarnięcia jego posiadłości
wypędzają go, a sami podają się naturalnemu żywiołowi Karlomana,
Arnulfowi Księciu Karyntyi i Panonii, dotychczasowemu
przyjacielowi Świątopełka. Gdy Aribo u tego ostatniego szuka

schronienia

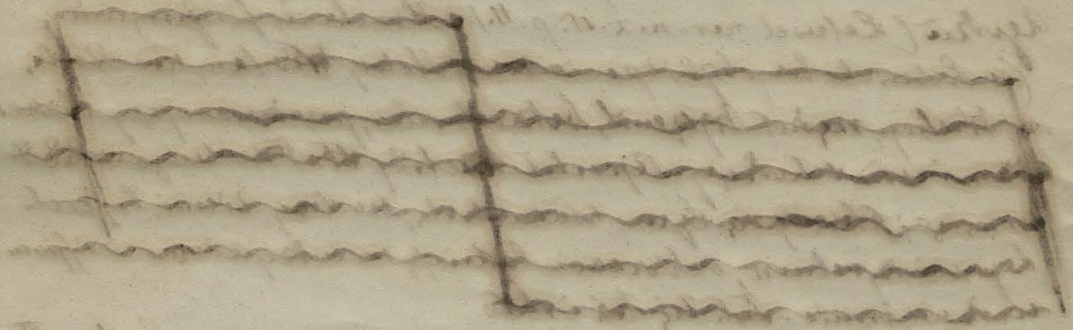
Schronienia, napadają Bułgary i Arnulfowi lennicy Morawy w r. 882. Gdy Arnulf pomimo zawezwania, aby buntowniczki od siebie nie odrzucał, ani się napaściłkom sprzeciwiał, do wybuchu wojny w latach 883 i 884. Wtedy zawarto pokój. Cesarz daje Świętopełkowi w lenność państwo, nawet Arnulf sprzeciwia się w r. 885 się zgadza (Palacki). Wtedy też zwycięstwo Świętopełka — państwo jego graniczyło na północnym z Bułgarami, na północy czynszowali mu Słowianie nad Elbą po Magdeburg, Kraków zapewne go uznawał. Od Karolowingów odciął go Dunaj (Palacki). Do Morawy należy dor. 898 Widnica a także Wielka Chrobacya. — Gdyby był tem państwem w Języku (Lelewel nar. n. z. st. p. 11.)

[redacted]

Arnulfowi czyni do chrztu trzyma i daje mu imię Świętopełk, i pomaga mu odzyskać Morawy. Lecz niedługo przyjaźń trwała, gdy Świętopełk w r. 892 buntuje przeciw Wiernemu Bractawa czyli Braciesława, syna Kocieła, — owoc przymierza, którem tego roku Świętopełk był zawarł pomiędzy Panonią powiernym (Szafarzyk p. 571.) i burzy wszystko. Kościół się broni przeciw tym wrogom w latach 893 i 894, kiedy tego roku umiera (Palacki) nazajutrz (Kuchar p. 25) Braciesławowi.

Po śmierci Świętopełka powierza Arnulf w r. 896 straż granic Braciesławowi, który jemu Karolowi Grubemu wiernością był zapłacił (Ottokarski p. 551.) a wnet wiernego Wiernemu. Wielka Morawa podzielona między synów poległego, tj. Świętopełka i Mojmira

Tych

[illegible] - Tych kłóci między sobą Arnulf przez Morawskiego brata Wichinga, a może przez hrabiego Utto i jego syna Isaurichа. Świętopełkowi pomagają Niemcy w latach 894 do 899, bez pobitego brata Bawary roku 899. W r. 900 po śmierci Arnulfa powstaje Morawian z Niemcami. Wojnie broni się dzielnie w latach 902 do 906 przeciw Magyarom, bez r. 907 ginie w Bitwie pod Presburgiem - Wielka Morawa ginie. (Palacki, Szujski)

[illegible] literatura

Roepell (p. 41) powiada że śmierć Mojmira 907 pod Presburgiem to tylko domysł, - a nie pewność. Szkoda, że autor zdania swego nie poparł dowodami i rozumowaniem i tępało Wiel. Niż Morawy bliżej nie objaśnił.

Bielowski daje Świętopełkowi trzech synów: Świętopełka, Mojmira i Świętobora. Sprostujemy mu odpowiednio zato twierdzenie - ale domyśla się ten autor gdzie że Świętopełk Ojciec dał Hrej za Wiszewicie dobrych synowi swemu Mojmirowi a że to jest nasz Leszek IV. Tu wypytać się już konieczna potrzeba a gdzieś zato dowody, lub czy bajeczne stare podanie Polan pojedyńczemu autorowi cudzoziemcowi bardziej wiarogodne a nowe? - Leo niedowiarkiem - str. 489. Bielowski wypędza znów z Rascistawa, Rastycza, z Kocielа i z Świętopełka, Zemowita Polskich Piasta, Kozyra i Decebala Daków i wierzy że Słowianie rozgłosem a Hrzeszta Morawcy wszystkich od Gelon pochodzą. - Według mnie to gawęda, klechda, powieść - ale nie historya.

Ossoliński (p. 533 i nast.) powiada: jest niezgoda, co do tego, gdzie była Wielka Morawa, i jakie jej granice? - Nowotny mówi: Słowianie osadzeni w 527 przez Justyniana nad Murzem (Morawą), powszechnie Czechowie przez Lombardów, wzmocnieni ochotą Sygodina i Syrmium, a zresztą po niższych Węgrzech Dunaj. Mojmir czyli Wojmir pod zwierzchnictwem Karola W. panuje w Nowotnu. Zabiera kraj Przywiślański nad Sawą i Drawą. Radzie dobywa Karentanów, Świętopełk Dalmacyą, koronowany jej królem, w. 871. dobywa Panonii, która 884 ustępuje mu Karol Gruby. Dzieli swe posiadłości na 4. prowincye: Dalmacyą, Morawy, Karentanum i Panonię. Niepowiadał Polski i Czech a Małopolskę

a Marchrabstwo Morawskie było jeszcze Czeskiem dobyte r. 890, – od Arnulfa odstąpione i dopiero Morawa zagrana.

Lecz co Morawy mówi to fakty. Bojuż Hector twierdzi: że część Słowian do Chorwacyi przybyłych, od rzeki March, Morawa, nazwę przyjęła. Jeżeli ich nazwę późno poznajemy, – a Eginharda 822 przy wyliczeniu szczepów Słowiańskich Lud. wobowi podarunki dających, – to dla tego że Karol W dopiero r. 805 do Czech dochodzi. Lecz Serwijskie Morawa, które Bawarowie, dawniej po Słowiańsku Sybinica, Sybinica. – Anonimus de Conversione Bojor. et Carant., rozpoczęty, więc pewny, mówi o Mojmirze: Duce Moravorum dupra Danubium. On rozszerzył się na północ. Dunaju, w Austryi i w Górnej panonii. On przysłał Egzrat (Nitry, na północy Węgier), – a ten obszerny nad ujściem między Rawą a Drawą. powiada Anonimus, że po wyniszczeniu Awarów przez Karola W. Lan zwali się Bawary i Słowianie. Ci ostatni mogli to być Chorwaty, Czechy, Morawianie, Serby, Karantany, Dalmaty i niejednowych Rebyski; – ale też wodzili Morawcy – p. 531. – Pułkawa in Monum. Hist. Dobr. powiada: Eidem Zwiatopolk subcrant terrae Poloniae et Russiae, i że r. 1088 Cesarz Henryk III dając Warcisławowi Czeskiemu tytuł zgasłego Królestwa Morawskiego, cui subcrant Bohemia, Polonia, Russia et quam plures ducatus alii nec non nationes et terrae Zwyrobus quondam Swiatopolk, ultimi regis moravorum, i przyłączył do tytułu Marchrabstwa ziemię Morawę, jakoby Poloniam, Russiam et alios ducatus et terras quae olim ad regnum Moravae spectabant. – Była to W. Chorwacya i razem chodziła. Dubravius mówi: Swiatopelkum Moraviae regem cum universa gente quae Vistula, Danubio ac Vago flumine terminabatur, in fide christiana initiat Cyryl; granice to Biskupstwa praskiego, a Kocioł przemyski uznaje Cyryla i Metodego apostołów swej Słowiańszczyzny.

Wszystkie Słowiańskie kraje a mojmirem trzymające były

Czeskiemi

częściami jego państwa. Porfirogenita opisuje granice, jako takie wymienia i Łużyce, - więc niektórzy do Świątopełka odnoszą.

p. 558. mówi Dytmar: Bohemi regnante Suetopulco duce, quondam fuere principes nostri (Sasi, Słowianie, Serbowie). Huic a nostris parentibus quotannis solvebatur census. Ludy słowiańskie łączyły się w gromady dla obrony od Niemców, ale pojedyncy książęta powstawali i panowali. Annal. Vindobon. pisze omnes duces Bohemanicorum a consortio et potestate Bojoariae gentis, Suentibaldus dux per vim divellendo detraxit. Ou sam w spisie panujących Czechów nie wymieniony.

Szafarzyk (p. 568) to powtarza mówiąc: Świątopełk stanął na czele książąt słowiańskich. Kiedy naród, kiedy książę zachował w domu dobrych sąsiadów, niepodległość. Wódz słowiański stanął na czele. Co między Czechami oddawali, to oddawali Niemcy.

p. 572. Przyjdę Arnulfa powiada: Slavi qui de Rugis (tj. z Moraw) vel de Boemanis mercandi causa exeunt, - więc to Ruskie a nie Rugia i nie Rui.

W Lesporze mamy wyjaśnione i granice Wielkiej Morawy, jej położenie i odróżnienie jej od dolnej, południowej Morawy czyli Rusi od Rusi.

Słowacy po Preßburg (Poson) i Nacon i Słowianie mieszkający między od Zalagu Drawą po Blatensk[illegible] jezioro mają wspólne pochodzenie, jeden język, dzieje książąt i wspólne losy - to wielka Morawa - więc od Orawy nad Cisą, Drawą, Sawą i Dunajem położonej Małej czyli południowej (Szafarzyk p. 552.)

BJ

III Dzieje Grecji

III. Dzieje Czechów

Zdaje się że Czechy były zamieszkałe przez półrocznie ludy pochodzenia celtyckiego lub wendyjskiego, które zresztą ustąpić musiały pod ciężarem i od nich częściowo wytępionemi zostały. Leczgdy kraj daleko od morza położony, więc Grecy i Rzymianie, od których orzeczenie najdawniejsze wiadomości pochodzą, nawet wtedy nic o nich nie wiedzą, gdy inne okolica dobrze się znane, pierwsi tu mieszkali Bojowie, Celtyckiego albo galickiego pochodzenia, zajmują Bawaryę, Austryę, Morawę, kiedy przybyli nie wiadomo. (Palacki p. 18 i cz.)

Wyjście z Literatury

Szafarzyk (p. 504) mówi, że zdaje się jakoby Słowianie już byli Czechy zajęli, zanim Celtyckie Bojowie do tego kraju przybyli. Że potem przychodzą Niemieckie Markomany i owych zepchnęli Bojów zniszczyli. Że po tych wypadku znowu Słowianie kraj zajęli, Markomanów zwyciężyli i wprowadzonych obrócili. Że tak było dowodem są stworzone w czeskim języku nazwy Korkonoszów, Rakus itd. — Leczlecz Autor tychże wkrótce już mówi, że Słowianie nie bronią się, ale nie opuszczone i opustoszałe Krainy zajmowali, a chyżemu Lubaj nad Markomanami się partyi a jemu nawet gdzieniedzie owe stare nazwy tylko dowodzą że zaraz po wyjściu tamtych ludów oni te obszary zajęli

Wojowanie z Literatury

Po Celtyckich Bojach, w I wieku Rzymskich Markomanie tym krajem — w III wieku dopiero Słowianie — mogli tak wcześnie zajęć Słowianie powiada też Palacki (p. 63.) że Cesi nazywają Slezanów Silezi, Selingi, Austryą Rakusy, Rakaty. Gdy jednak Selingi z rzeczy Wandalski opuścili dzieje w IV. wieku, a od tamtych pur od II. wieku niestykać, to musieli Słowianie już dawno Czechy zająć. Aczkolwiek ciągnęli do Francyi i niepowrócili przez ten kraj w 450. Od r. 457. widzimy Słowian panami kraju dawnych Bojów i Markomanów. I Szafarzyk nie zgodny poprzedniego swego zdania powtórnie podaje (p. 504.) że gdy Herule nad Dunajem i na Morawie siedzące, a od Longobardów pobite w r. 495. do Danii ciągnące tu już Słowian zastały więc ci musieli w latach 450 a 495. przyjść. Miejsce to być najbardziej południowa Labrość Lachów, nad górną Wisłą w południowych

Krańcach

Krawcow

Wielki Książe Serbii Zamiarkała.

Awary, osiadłszy w panowaniu w latach 560-562 zapadli przez Czechy do Turyngii w. 563. Bajan w. 568 zagarnął pod swoje panowanie Słowian i wtedy to w latach od 568 do 600 i Czechy dostały się pod jego władzę. (Tamże p. 511.)

W cresie drieje wypowiadają się bajeczną historyą. W drugiej połowie V wieku miał przyjść z Chrobacyi, ze Serbii wspaniałe Karpat potomek Czech. Ten podbił ziemię Bojów i Marchomanów i przybyłych Słowian. Ludzie ci byli jego drużyna nazywała się Czechami. (Palacki p. 70.) Długo po nim pod koniec VII wieku występuje Krok albo Krak. Ma on zamek Krakow, - panuje, albo jest z dziś może być, a może być tylko Samowa. Krokowa trzy córki. Ktych Kazi, Kasa była Czeską - Tej mogiła znajduje się nad rzeką Mies (wpływa do Labe z prawej strony kraju), druga Teta, Tetka, Kapłanka, miała zamek Telin, trzecia Libusza, rezydowała na Wyszehradzie i między Krokiem zginęła. (Grafowa Kapłanka wróżby domysł; że może ony od Wilków albo Niemców przybyły, gdyż Latin były uczone!) Libuszy mężem Przemysł, pan Hadyczki, r. 695. On prawodawcą, panuje aż do XIII wieku sprawiedliwych. Jego ród, Przemyślidy, panowali do r. 1306. On wprowadza Radę Pragę. Na przeciw Wyszehradu stał zamek Dziewin, na nim miała przebywać Wlasta ze swemi Amazonkami. - Wstawa stąd gwałt, powodem podania. Przemysł jako Czeski wprowadza Ćwierci VIII wieku jest protoplastą Pepina a Herodot i Karola Martel. Po nim panuje Nieznamysł, Mnata, Wojen, Unisław i Hnesomysł, o którym już krótkie podają wiadomości, owocnie jak i o jego dziedzicach Neklanie.

Stanowią ten jednozgodnie mowią Palacki (p. 83 n. seq.) i Schafarzyk (p. 546 n. seq.) że w czasie od śmierci Dagoberta r. 638 do Koronacyi Karola W. r. 800 niemamy co do Czech pewnych wiadomości. Ludzie ci, jednak, za wr. 791. Karol W. przy pomocy Czechów ciągnął trzema wojskami przeciw Awarom, dozwolił

wprawdzie

wprawdzie aż r. do Wyścia Roky Do Dunaju, konycził jednak nie odniosł. Dopiero w. 796 Franki wraz ze Słowianami wotzli wielki tryng, przy czem Słowianie Woiniir się odznaczał (an. Laurissenses.

wojny z Awarami

Hajek z Liboczanu opisuje r. 710 jako powstanie narodu Libuszy. Jej do pomocy dodano 12 kmieci aw. Wspomniej był przemyślny chorągiew a wielkiego rodu. po mim odr. 757. nastąpił nieznany, ten miał jeden z tych ach wprowadzić. potem panował Mnata, następnie trojen. Jego czynowie dzieją się pasiekowem, a Krzesomysł jest panem Zwierzchnim kraju, zaś Władysław ap. mim Chrystian panem na Sacu. Leer Krzesomysła następca Neklan ode te książęta tęcy. po Neklanie panujący Hostiwit jego brat Premysł Mściwojowi dziedzicz Kaurzym. Następcą Hostiwita jest Borzywój, którego Morawski Świętopełk do przyjęcia chrztu nakłonił. Aiżnica za tem arcybiskupem Metodem się autemsze w Hajka po wojnie następuje wprost Krzesomysł, zaś w Palachiego i Rezanyka po wojnie idzie Mnistaw, a po nim dopiero Krzesomysł, - dalej zaś obu tych Autorów Lech, będący książęciem Sacu czyst Lucziański Rurę się Władysław i jest przemiłością, a dalej czyn jego zapewne Zbiesław, i że Autorowie ci obracie żadnym Hostywita nie wspominają. Albowiem opowiadają oni że:

wojny z Awarami

Neklana wódz Certymir awyczepył jednego z Chrześcijańskich książąt czyli Lechów krajowych, Władysława x. Luczanskiego czyst Sacu, w Drew wsi Neklana, dalej a Władysławowego syna, kurzyniątka jego nauczyciel i opiekun a nadzieja nagrody. - Karowie Certymir fal i przemyślida Władysław ayz dotąd władzcy kuda. Granice Luczanskiego państwo nieznane, leer obejmowało Sac i część cyrkułów Rakowickiego i Lubomierzyckiego. -

Kronikarze donoszą pod r. 805 że Karol W. pochromiwszy Lutyków i Sasów obrócił się przeciw Czechom. (Palacki p. 97) Bawary i Serby pod dowództwem Adolfem i Wernerem wchodzą przez Las do kraju. Drugie wojsko pod Karolem synem Cesarza Karola idzie od Renu aż do Fichtelgebirge do Egry, zaś Francki Sedy i

Słowianie

Stowarzyszenie przez Łabę i Elbę wtrąci Milczan. Ich książę Semil zwyciężony. Czwarte wojska na obrzędach dopiero Elbę podgrzą do Magdeburga aby Wilców w klubach utrzymać i niepozwolić aby Czechom pomagali. Owe trzy oddziały podążyły aż ze stołu do Czechach Czeli wnikają bliżej, chronią się do Zamboi i wojny. Żaden ich Węgrzyt lub Wodzów Bech, - Bechon, Bechon ginie. Tak dotąd Zamek Bechin. Niemcy jednak nic nie wskórali. - Tu równocześnie cytuje Lelewel (Pol. cz. w. p. 265.) z Eginharda pod r. 805: Eadem anno misit exercitum suum cum filio suo Karolo in terram Slavorum. Vastata autem et incensa per 40 dies. Eadem regione ducem eorum Lechon occidit. Był to Czech książę, jak twierdzą Annales regum Francorum, - a nie polski. Też z Chronicon Moissiacense pod r. 805 stoi: Karolus imperator misit filium suum Karolum regem cum exercitu magno ad Crcka Wendones. Et ibi pugnaverunt contra regem eorum Semela et vicerunt eum, et ille dedit duos filios ejus pro fidelitate. Przytaczają Niemcy (Tablice i Wilk) że ani to, ani następnego roku wyprawa ważnych skutków nie miała

Tu podobno należy umieścić wiadomość, którą nasza historya bajeczna Lesława IV przypisuje, że on pomagał Hungarom i Słowianom przeciw Karolowi W., że zniszczenia potem w Austryackie i pokój mu podarli. We dług ann. Fuld. które go zowią Królem Bohemów, ginie brat Lestka wojnie, dla tego też Eginhard w życiu Karola W. choć wspomina tylko dalekich od Wisły Wilców, Serbów, Obodrytów, Bohemów, powiada że on schodził dowrót Słowian aż po Wisłę.
W r. 806. (Palacki l. c.) Serby znów przeciw Frankom powstały.

I y. Karol więc wtrąci jednocześnie przeciw nim, a drugie i Burgundów, Szwabów i Bawarów dowodzone na Czechów, bez to oba wiadomości zwycięstwa i przez spustoszenie kraju innych skutków nie miały. Mar. 807 Karol uwolnił słowiańskie ostrożność.
W latach 808 do 814 (Szafarzyk p. 546) były walki z Lutykami i Serbami, ale o Czechach nie ma wiadomości. Wtedy to Wiślanie objęli władzę Lubiący spokój Wiślan (panował do r. 845) bo to miał przykład na dni Cesarzowi. W r. 822: przybyli Zli Czesi i Morawscy wysłali dary Cesarzowi Ludwikowi pobożnemu

Utrzymuje wprawdzie Palacki (97.) że podobno Czechi nie uznawali się do r. 928, ale sam tobie kontradyktuje, gdy niżej że chyba spokojny Wiślan dla uspokojenia swego kraju, był zato przykład Co do podania u Kosmasa, że książę Przemysław w r. 1040

wydał

miał powiedzieć: Talem nobis legem instituit Pipinus Magni Caroli regis filius, ut annuatim Imperatorum successori bis 1200 boves electos et 500 marcas solvamus, - to Lechowe nie- Czadra się chlubyć co do Pipina, - a Ludwik potomny (814-840) przez 26 lat panowania, nieprzebyty w domu, nie walczy ze Słowianami tylko w ich wewnętrznych stosunkach zajęty arbitrem - ur. 822 jak potrzeby pomiędzy Czechami i Morawami poselstwa nieść mu dary.

wojna Ludwika

Ur. 844. Arcybiskup Lechów w Ratyzbonie przyjmuje chrzest Olgi, za panowania cesarza Lotara, wnuczkowie mówią, że gotowi przyjąć ich zaślubienia się byli Niemcami między sobą, a ich księciem wybuchło, - a owocem tego następstwem, że Czechy zależeć do Biskupstwa Ratyzbońskiego (Schafarzyk p. 522 i n.)

Dokładniej o tem wspomina na Palacki (p. 109.) mówiąc że dnia 1-o Stycznia 845 Czeski arcybiskup Lechów Ruces przyjmuje chrzest od króla Ludwika Niemieckiego w Ratyzbonie, ale Książę Czeski Hostiwit się nie ochrzcił. Gdy usłyszał Cesarz o tem powstały w Krajach Retarjej (. Oczywiście, że gdyby to było ur. 844 nastąpiło, gdy jeszcze Nikolaj panował, - a nie ów by mógł wtedy [illegible] gdy sam [illegible] ?)

Na Wschodzie panuje od 845 do 870 Rostyw. I. Gostywit, ojciec historycznego Borzywoja I, który przyjął Chrześcijaństwo (p. 546.) -

Palacki (p. 111.) podaje że Ludwik Niemiecki, zmuszony atakiem Morawskiego Mojmira, wraca przez Czechy, zapewne przez Zielenice uwychtł [illegible] ochrzczony ich Lechów, ale Książę Czeski bije do- petnie. Ur. 849 powraca chorwy Cesarz, dowodzi jego wojskom Herzog Ernest, Thakulf ustanowiony Margrabią przeciw Serbom, Wrabiowie i Opaci. Orci krzyżują o pokój, Niemcy odradzają ich napadają bez pobicia nagłego, dawcy Okup i Zakładników, Zwycięzcy, orchasem dużo do domu wracają. - Gdzie czasta ka bitwa [illegible] dowodzi? - nieznadomo. - Gdy ur. 850 w Niemczech głód i mór, Cesarz Ludwig zawiera pokój z Czechami.

Według Schafarzyka p. 524 i Palackiego p. 111. Cesarz Ludwik robi ur. 855 wyprawę na Morawy, ur. 857 odnowi konwencję w Czechach, przez nie Sławitiech, czyn Witorada, Pan i Wojewoda Czeski (jednak wiąże) a nie arta drugo Witorady, Dzisiejszego Waitrach, w Austryi, nie granicy Czech (podobno czyn Wiztracha z Wejtry) wyprowadzony, udaje się do Ratyzbony Morawskiego pochodzenia, jego [illegible] brata

Który był

który był, wyprawiony, układał schronienie u Chrobatów Księcia Serbskiego. Kilku czeskich Lechów, duces pobił. Cywilnie Cesarz Karloman i Ludwik z Ojcem powrócili ~~[illegible]~~ znowu przyszła Czechy na Morawie, as w. 869 gdy przeciwnie wszystkie ludy sąsiadujące, które dotąd pojedynczo tylko zebrali chrześcijaństwo, razem do boju wystąpiły, gdy Morawianie i Czesi Łużyczki do Bawarii a wprowadzeniem Rusinów Kozłajczy Serbowie i Chrobaty wpadli do Turyngii, - wtedy Karloman ci pogodzony się z ojcem Ludwikiem na cześć trzech Niemieckich wojennych oddziałów. Ludwik wyciągnął Serbów i Rusinów do poddania się Cesarzowi, Karol i Karloman dostali wprawdzie do środka Czech, lecz nie tylko Konigsaal odnieśli. -

Czechy bowiem, zgodnie z Ratyzbońskiego Morawskiego, którego sąsiedztwo i ~~[illegible]~~ w w. 863 ustanowione układy, wpadły do Bawarii Nowe to ~~[illegible]~~ Kroteskim ewentualnie zniszczenie na ich miasta i obrazę Niemców (Krafanyk p. 525.).

W w. 871. robił też niepomyślną wyprawę na Czechów i potężnych Rusinów Morawian. Jego żona Swiatopełk Morawski ożenił się z Borzywoja Czeskiego siostrą (według Bielowskiego p. 480 córkę). W następnym 872 r. pomagają Niemcy usiłowania chcące ten święty Cyrylo naród wszystkie, wpadają i do Morawy i do Czech - Wortabuich Luitbrecht arcy Biskup Moguncki wyjęcia nad Wełtawą Borzywoja i jego wnuków: Swiętopełka, Wityzława, Hermana, Spytymira, i Mojstawa. (Krafanyk - Palacky) Borzywój wraz z żoną Ludmiłą, przyjęli tę świętą przyjmują Chrest od Metodego. Ona Ludmiła kościół na lewym Hradku wielelatko kraj i na Wyszehradzie. Borzywój umiera r. 894. po którego Swiatopełk Morawskiego Spytymira I syn i następca Borzywoja, wraz ze swym bratem Wratysławem odbrat się w Ratyzbonie r. 895 pod opieką cesarza Niemieckiego i Arnulfa.

W r. 897 Morawianie napadają na Czechy - Bronią Czechów Niemcy w r. 900 Czechy i Niemcy wojnę z Morawą. po jej upadku r. 907 Czechy część krajów do niej należących zabierają.

Assolinski (p. 525.) powiada: że przez upadek Wielkiej Morawy

Słowacji

Wraciła Nadelbianie i Czechy poparcie. Henryk płaci trybut
Hetrary w r. 924 z Węgrami 6-letnie przymierze, robi na nich
wyprawy w 927 r. a Czechy się podają. Panowanie Wacława
Księżnictwo. Wspomnienie Masudi narzucającego Wandy-Sława.
Szerzej o Palackiego (p. 195 i nast.) aż do Henryka I płacenia
Niemcy były ustalone i mało wiadomości o Czechach przynosi. -
Spytymir umiera r. 912 po nim panuje brat jego Wratysław
Mutny umiera r. 926 - oba spokojni, głównie rozszerzeniem
chrześciaństwa zajęci. Wratysław miał z Drahomiry księżniczkę
Ludmiłę, która wyszła za Bolesława. po jego śmierci Drahomira
rządziła. Ona karała wdowę św. Ludmiłę, wdowę po
Borzywoju. - Wacław obejmuje rządy. Gdy Henryk I wojuje ze
Słowianami Obodrzytami, Lubuszanami, Dalemińcami i Redarami
i Syn Drahomiry Zbysław wraca pokój a potem Henryka
w Czechach zmuszonemi posłuch. Wraca on też do nich, Wacław
się ożenia, płaci 500 grzywien srebra i daje 120 włości. Zabity
przy objeździe kraju d. 28 września 936 r. od brata swego mat-
czynego przez osobę dla siebie w Bolesławiu (Rumlaw). Bolesław
sam panuje. Walczy razem z Henrykiem przeciw Niemcom, i
przeciw obydwu ich Merseburskiej Legii Objęcia, przez lat 14
utrzymuje się w niepodległości, aż w 950 przez Otona obleżony
w Pradze, zmuszony do poddania się, przez pokój, daje zakła-
kładników i przyjmuje trybut jeszcze przez Henryka ustalony. Ba-
Roepell (p. 90.) powiada: upadek Wielkiej Morawy powodem za
krapia Czechy wtedy musieli zwierzchnictwo Niemców.
Pobici przez Księżnę i inni dawali Czarnowi rękę na wier-
ność, stawali się Ministeriales, Mannen (ludźmi) jego i pła
cili trybut. Dopiero Czechy scentralizowane pod swym
Monarchą mogły się oprzeć Niemcom.
Bolesław I w roku
955 roku odbił Węgrom pod wodzem Lehel spod Augsburga
wracających. - (Palacki p. 220.) Korzystając z tego zwycięstwa, roz-
szerza granice kraju, zagarnia Łużyce Dolne, Morawskie dzielnice,
dzielnicę Morawy, Słowacczyznę, Krakow i część Chrobacyi. W r. 965
wydaje Dubrawkę za Mieszka I księcia polskiego, który 966 przyj-
muje chrześciaństwo. - Czesi Bolesław I, nazywany królem (u
Widukinda) umiera d. 15 lipca 967.
(Palacki i c. Roepell p. 40 i nast.) Do czasów Bolesława I Czesi Czechy
były księstwami. Każdy z nich na własną rękę prowadził politykę
a byli ich wielu. Jeden w r. 955 wspomniany ich Kronika, panujący
był tylko ich zwierzchnikiem, primus inter pares. Jego nazywają
Duces Bohemanorum a przemyślidów primates. Jeden z nich
936 Widukind powiada: Subregulus. - O opanowaniu Wojciecha Sław-

nika

Nika

zatku pisze: Vir magnus, potens in honore et divitiis. Zdaje się że nie tylko dla zabójstwa brata, ale dla poniżenia tych Lechowczanów Bolesław obrósłym. Za jego matki, Bolesława II panowania ok. 967 do 999 wzmiankują ani już tylko jako Milites, a Comites oznaczają drużbników.

Ten Bolesław II był wielkim monarchą. Za niego lat wielkiemi są, Czechy, jak już między potem. Morawa, Sławacyzna między Dunajem, Karpatami aż po Wagu, na północ po Styr i Lwów, wzdłuż Bugu aż po Podlasie, od północy granicą, górną, warstę do Odry, między Wrocław i Głogów, przez Bobr, morze koło Bolesławic do Karpat, do niego należały. Sąsiedztwo z władcami Kijowa i Kachwingami. Gdy granicami [illegible] dyecezyi byłaty nadowczas granice Krajów, należy tu porównać akt założenia Biskupstwa Krakowskiego przez Ottona I. i Benedykta VI z lat 972-973 a potwierdzony ok. 1086 przez Henryka IV.

Żoną Bolesława II Emma córka Konrada Króla Burgundyi i Arelatu a siostra Gizelli żony Henryka II Księcia Bawarskiego. Ztąd jego przyjaźń z Bawaryą i dla tego popiera pretendye Henryka do tronu Niemieckiego wraz z jednym zawarym Niemczyzną i polskim. Ztąd krwawe wojna z Niemcami w r. 976. - Gdy wnet przyszło 977. Henryk dostał się do niewoli, Bolesław zawiera pokój z Ottonem II i zachowuje go do śmierci. Mieczysławowi ok. 967 dał pozwolił przeciw Wichmanowi. Gdy w r. 977 po śmierci Dobrawki Mieczysław domaga się dla zgonu bezskutecznie wydania ciała, córki Margrabi północnego Saskiego Dietricha, ekklezyon w Kalbe, daje pomoc jej bratu hrabstwu Dedi, południowe dzielnicy Domów Saskich, które Niemcy krwią zmazują i nie wiele zdobyć. Dopiero w r. 989, gdy, jak się zdaje Mieczysław zagarnął [illegible] na Śląsku, wybuchły między nimi niemiaski. W r. 990 Cesarzowa [illegible] Teofania daje Polakom pozwolił przeciw Czechom i ich sprzymierzeńcom, Łużyczanom do batrochwalstwa powróconym Lutykom. - Lecz po śmierci Ottona II, oba cesarzowi, tj. Mieczysław I. i Bolesław II Henryka Bawarskiego, o Cesarstwo, koronę się ubiegającego popierają.

Palacki

Wojciech

Galachi (p. 232.) mowi ze Wodzimierz W. zabrał w r. 981 Bużanyt i Czerwień, a one były Czeskie, bez pod r. 996 mowi Nestor, ze monarcha ten był potem w pokoju z Czechami, a nawet ożenił jego z nimi mieszkał i jedna cześć. Rapell (p. 143.) zapewne by przemyśl, Czerwień i inne grody były od Czech lub praetois należały, - powiada, iż były to drobne księstewka, które dopiero Bolesław Chrobry zdobył i Ruś sam z siebie opisy granic Biskupstw w Czechach niedowiną porównania tych obchodzi, bo dla zachęty w Apostolskim granice Czesko oznaczano na pozwolenie Mieczi i Drużany (p. 611.) mowią o Chorwatach, Dulebach, Lucznach, Siedliczanach, Przoranach, Dziczanach i Lemach które zajęli Czechy, powiada tekarty oddział tych Słowian tworzył zapewne osobną Rzeczpospolitą. (Kraje te z Rapellem czytaj.)

Wojciech

p. 233. Wojciech syn Sławnika z Libic i Strzesławy obrany d. 19/2 982 Biskupem Pragi. Otrzymuje investyturę 29/6 983 na sejmie w Weronie R. 984 Objeżdża dyjecezyą, Słowiańsko, Kraków. Walczy z Czechami o posiadania, o Małżeństwa Księży i o handel niewolnikami przeklinów. Jego Brat Radym, dawny Nauczyciel Radla, postrzeg Pragi Welich Sprawuje na ten Stolicach. Dla chwały Bolesława II który dopiero w r. 999 umiera obejmuje rządy Bolesław III pod wpływem Wrogów nieprzyjaciół Sławnikow. - Żona w zastępstwie jednego Wrogów, który chciał mu prawa mąż chciał zabić, uciekł w Węgry i chadzał chrześcijaństwo. Leczy gdy go stamtąd dostano i roku 995, Wojciech klasztor ich otrzymuje o pustyni Pragi. Klasztor między tymi wodami. Wrogowie zabrali Libic dobra które brata Biskupa niepodzielnie posiadali i mordują 996 Spytimira, Pobrastawa, Borja, Czestawa, trzech Sobiebor uciekł i osiadł w Polsce. - w r. 997 Męczeństwo S. Wojciecha. Potem Radym czyli Gaudencyusz Arcybiskupem Gnieźnie, a Radla czyli Anastazius czyli Astricus Arcybiskupem Pragi. Potem Bolesława II panuje Bolesław III obrany jego Baronii i Ulryk

dostaje

dorobyć dziedzictwo. Wymarzyło sobie zabrać polskiej Bolesław I Chrobry Krakowa i Śląska, a r. 1000 Otto III przyznaje Chrobremu zatoczyć Biskupstwa w Kołobrzegu, Wrocławiu i Krakowie, między przyjaźnie o przysłanie Biskupa Wrocławskiego, kanonizacja Św. Wojciecha. Bolesław III wypędza braci, którzy uciekają do Henryka Bawarskiego, ale i on sam 1002 wypędzony, gdy nawet Wrzosowce przeciw niemu - Ci mieszczanie Wrocławscy, przeciw którym zawarli i spowinowacili Władysława, brata Chrobrego przeciwnicy między (992) wypędzonego. Ten hołduje Cesarzowi - Stąd się Książęta Czescy ale tego roku spokojnie umiera. Po śmierci Władysława wzrasta Cześć Saromira. Bolesław III uwolniony zniszczenia schodem za trzymał Herilo czyli Henryk najbliższy Margrabia Austrii do którego on się był schronił, - udaje się do Chrobrego opiekę. Ten odradza go 1003 na wojnie z nadziei, zgody on przeciw zbrodniu ludowi zbrodnia, Chrobry ten tron odszczepia. Bolesław III zapłaca 2/2 1003 Wrzosowcom do siebie i mordują wszystkich, nawet brzego życia, wypędzony, od Chrobrego ostrzeżony i do więzienia wtrącony. Chrobry Czechy zajmuje, kiedy za wewnętrzne niepokoje, pod którym to warunkiem Cesarz chce go za śmierci stąd między swoimi wojna. Henryk udaje się wkrótce do Polski przeciw zniszczenia Niemiec i dnie do Czech - i 1004 przez Saromira zajmuje Pragę - Tam gdzie Sobiebor brat Św. Wojciecha Saromira odradza tron, Ulrych otrzymuje dziedzictwo. - Niemcy z posiłkami Ludzkimi wypowiedzieli przeciw Polsce 1005. Chrobry zrzeka się Czech i zawiera pokój. Te w dawnych swoich granicach mają nadal wpływ wewnętrzny między Niemcami a Polską. — Chcąc Chrobry nadzieję stronę przeciwną i pokój dawny 1004 tym bierny stanu ale bezskutecznie.

p. 264. Ulrych straca Saromira - tego Cesarz wydaje brata swoją stronę cesarza - wtrącony do więzienia, a stronnicy jego ścięci. Z Ulrychem trzymał z Wrzosowce. - Ale chodzi zwłaszcza, kiedy Bożeny córki władzy Krzesimy za żonę, z nimi mieszka Przemysława.

Po śmierci

Po śmierci Henryka II w. 1204, ostatniego Cesarza z domu saskiego, - przy obiorze tronu francuskiego biorą udział i Czechy i odtąd ich panujący za Elektorami Niemieckiemi. (Palacki p. 268.) Czechy kontynuują zwykłe wybuchy w. 1028 między Mieczysławem II polskim, który wygnał brata swego Bezbrachia a siebie a Cesarzem, do tym wygnaniem się przyczyniającym, - i zabierają Morawię poraz 4ty. Wódz ich Bretysław, czyli Bretysława jest księcia polski, - to Bezbrachia. Bezbrach dostaje w. 1028 Księstwo Morawskie.

W. 1031. Mieczysław polski, pomimo że odbrał część kraju, od domu Rzeszy odrodzony, chroni się do swego sprzymierzeńca Ulryka. - Lecz gdy Bezbrach został zamordowany wraca znów do kraju, może z Ulrykowej pomocy.

(Palacki nic nie mówi o zadaniu Kalectwie Mieczysławowi, a co do jego wygnania Cesarzowi powiada, że gdy w. 1032 Ulryk był w nieprzyjaźni z Niemcami, niebyło do tego powodu i że rzecz to mogła stać się w. 1044 za Cesarza Henryka II.) do hołdu obowiązanego, a zbiorowego mimo to nie chcącego

(p. 276) Kilkakrotny daremnie Cesarz przeciw Ulryku wyprawił. W. 1033 stawił on się nareszcie w Ratyzbonie mimo to, a zdaje się, oddawszy brata jego Jaromirowi i synowi Bretysławowi. W. 1034 wypuszczony zwolna się stawił przed Cesarzem, lecz go ostępna a syna wyprzedza. Ten nadaje się do syna Cesarskiego Henryka Niemieckiego Bawarskiego, który go dobrze przyjął i z nim godzi. Ulryk umiera 9/II 1037 - a stryj Jaromir sam osadza Bretysława na tronie. Jego zamiarem przywrócić Morawii Bolesława Chrobrego, po śmierci nie Mieczysława II w. 1034 i poczęte Ryksy z matką Mieczysławem Kazimierzem 1037 wypuszcza Kraków 1038, Wrocław 1039, bierze Gdec, a ludność tamtejsza przy tym przemienia jest przemienione do Czech, idzie do Gniezna i zabiera relikwie. Lecz 1039 umarł Cesarz Konrad, a Ryksa wstawia dziecko

jego następcę Henryka III do wojny z Czechami. W. 1039 daje Bretysław syna Spytygniewa Cesarzowi zakładnika. Ta wojna skończyła się 1040 i 1041. Pokój zawarty pokój. Zniszczył Wrocław polski - obowiązuje się do daniny Cesarzowi 500 grzywien srebra i 120 koni wojennych do uczynienia zadośćuczynienia. Lecz sejm w. 1054 daje Wrocław Kazimierzem Odnowicielem wcześniej 30 grzywien złota i 500 grzyw. srebra rocznie. - On znowu paragrafy zagwarantował dziedziczenie tronu jako seniorat, a do wyjątków przywrócił postanowił wydziały na Morawie. Spytygniew następcę tronu, zgi Władysław, Konrad, Otto, Wratysław na Olomuńcu, Znojmie i Brnie. Po nim 1055 Spytygniew II, który miał [illegible] Matkę za wszystkie niemcami z kraju wyjść, lecz to wygnanie, to zamek Brna jego Niemkę, chociaż słowiańskiego pochodzenia (Oder v. Weddin a on to wyjść Miechow słowiańskich z Sazawskiego Klasztoru, oddał Latowy Łacinnikom: Niemca Opata osadził. - Umarł w. 1061. Po nim panuje Wratysław II 1061-1092. następnie Bretysław II 1073-1109. Ten wypędzenie 1092 pogańskich Węgrów, Wrzbów, sprowadzonych z Rusi, to jest jeszcze bardzo spojrzał pogańskich i Rusi Lekki 1096 Słowiańskie obrzędy wyjść, gdy wypędzono Miechow rzeczy ostatniego przy Sazawskim Klasztorze. -

W tym streszczeniu pierwszej Czeskiej historyi poprzestajemy, gdy dalsza, - dostatecznie jest znana.

Dzieje Morawy

Dzieje Morawy

Dzieje Moraw

Dziejowej. – (Palacki Rozdział IV.) tę wspólne z Czechami. Stowarzyszenie osłabiają te wypadowie V-go wieku. przez Awarów zgnieciony, przez Samona w VII-m wieku zniszczeni. po jego śmierci od Chazarów Awarskich niepodległi. W IX wieku wcielenie do Państwa Wielkiej Moraw, jego losy dzielą, aż do upadku tego państwa. po Rastowym, Bolesław I Czeski wobec na siemie i wcielą do swoich Krajów. – Ostatni, chociaż czysto są wyrzeczeniem ordynacji książąt Czeskich. – dzielą losy tych ziem Czeskiej.

IV Dzieje Zachodniej Słowiańszczyzny

IIII

Rachunek stowarzyszyn

IIII. Dzieje Zachodniej Słowiańszczyzny

Łużyckie Serby, a Wielkiej czyli Białej Chorwacyi przybyłe, – Obodryci obejmujący szczepy Zarwiano a Rusi i nad Dunajem przestrzegowane a Związkiem Luticy co pod Wieletha i Wilna należą chorwacki zięgnęły a dużo germańskich i czudzkich, czyli razem liderskich pierwiastków w sobie tą cechy różnicy się wprawdzie bardzo między sobą tak pod względem języka jak i usposobienia, przecież przy ich podziale na wielką ilość małych a niezależnych od siebie plemion, – przy mnóstwie mających im książąt i wodzów, których władza silnie ugruntowana nie była, trudno dzieje ich tak rozdzielić, by dokładnie historyę specyalną tych trzech głównych działów Zachodniej Słowiańszczyzny przedstawić. Gdy nas dzisiaj nieteż Niemcy górno- i dolno Łużyczan nic nieprzestało, – byłaby to praca nawet użyteczną. Spodziewamy się prawdy przejdziemy urzędy polegom jakie przechodzili Obodryci, Serbowie i Łużyczy, ale mimowolnie uczuje o nich wszystkich razem mówić będziemy musieli.

Kiedy Słowianie te strony zajęli? na to Cesarzyk odpowiada: (p. 618): że za Ptolomeusza Goci już wyparci nad Bałtyckim morzem Słowianie Weletów (Lutyków), których ani Pliniusz ani Tacyt nie mają, bo oni za ich czasów Niemcami jeszcze w Wileńskiem, – że Goci przyjmują się nad morzem czarnem i w Dacyi już w latach 180. do 125.; a za nimi idą Wandale, Burgundy, Gepidy. Mówi się nie mniej oraz że Słowianie zaraz po wyjściu Niemców z tych ziem, które byli dawniej Wendom wydarli, – zaraz w nich osiedlili a znaczną część Germanów pokonali i za granice wypędzili. Musiało się to stać między 200m a 400m rokiem, bo w V. wieku już się ani do wschodniej Germanii pokazują. – Welety pewnie szli przez morze, bo widzimy ich około Utrechtu i w Anglii i to nie czy wyjście Anglów i Sasów w 449 do Anglii nie jest z tem

w związku

wewnątrz.

W drugiej połowie V[go] w. ~~znajdowali się~~ Alamanowie, Czechy, Brandenburg, aledzi to dzieje pomału, w ciągu dwóch, może od Odry aż do Elby, - ~~W drugiej połowie VI[go] w. Czechy zostały przez Germanów, przedtem Awarów zajęte.~~ Gdy w r. 494 cesarz Anastazy ogłosił się Bizancjum już były Czechy Słowianami ocalone. W drugiej połowie VI[go] wieku zabierają się Germanie, przedtem przez Awarów zajęte. Wtedy mieszają się mowy o dziejach między Odrą a Elbą, bo w 568 przeszły te ziemie przez Awarów z prawej strony Elby do Saksonii dzisiejszej do Anhalt, bo stąd za Lombardami do Włoch wyciągnęły

~~mniejszemi literami~~

Dzieje tamtejszego badacza, jak zawsze, tak i w tym przypadku czytelnik cenić, przynosi tutaj [illegible] Słowianie Wołgi przyszli w dzisiejszą ziemię "morzem" przeszli wiele na zachodzie i wcześniej się z Germanami bliżej nie zetknęli. Utrecht i Anglia takie nie słyszą odpowiedzi, bym się tam za Słowianami podążał. Wzmianki mogli mieć z Anglami i Sasami tam się dostać, tak jak przez Normanów i Awarów byli towarzyszami, - ale wtedy trzeba by wyjaśnić czy tam dali jakie wojenne towarzysze, czy jako z pasami dawni podążający niewolnicy. - Niedaleko autem powiada Autor nasz (p. 612 a nast.) o Słowianach na północ Zachód przeszłych: Serce gotowy w domu pozostał. Było to wyjście się z bitwy wojennej ludności i awanturniczej Włodzimierza II i III wielkiego. Bo wojny rozpoczęte dziesięć na południu, i tak Gotowie, Wandalowie, Burgundowie, Gepidowie, Sarmaci, Herulowie, Turyngowie, - a znów Wandalowie Czechy, Słowianie, Hunny Awarowie, Bułgary [illegible] dzięki na Wschód, więc Słowianie

Wracali się

nie i ku zachodowi. Przeciw zmianie chronologii co do tego ostatniego wydarzenia nie mieć nie jakich wątpliwości, gdy (p. 621) powiada że ci co około dolnej strony Elby, na zawodnie której zbrojno przeciw Germanom w VIII. wieku, a tam bez dolnej strony Elby do godnania dawnych [illegible], i Lacon będących, jest rzeczą niepewną. — Lecz zawsze nam już autorowie nawspominali o „niezwykłem rozmnożeniu opuszczonych obszarów", — Strabon nawet powiada o powolnem posuwaniu się Słowian, że ostatni ich nie aż do Elby, będący tak z takiego wiarygodnego mogli, że Słowianie „zbrojno" zajmowali miejsce „pustych opuszczonych", — bo byłoby zbrojno zajmować niepotrzeba i by ciągłych tam przebywających ludów Germańskich pokonali i za granice wypędzili; bo by to byli odrazu zgromadzili, a nie wiele całego do tego potrzebowali. Takie zajęcie tej obszernej wojennej ludności i awanturniczej ostrożności, czyste w Germanii się pozbawiającej, a bystro wyjściowe i to w przyległych czasach w Słowian się dziejące, takiej już w II. i III. wieku przypuszczane potrzebowałoby podobno dowodu. Trzeba nie „zbrojnej, Gefolgenschaften, Comitatus" awanturniczej ostrożności zajmowały obszary od licznych opuszczone, ale cała ludność obszczętami i dziećmi, — były to wędrówki całych pokoleń, — wędrówki narodów, — a były dwojakich ruchów ludowych między sobą się niezgodzi, bo się oczywiście niegdy wcale nie zrozumieli.

wiadomości literackie

Gdy nie germańskie Gothy, Gepidy, Alany i Vandale opuściły zamieszkiwane od dawna przez siebie nadbałtyckie okolice, — Lombardy obu północne Elby, Suewowie i Bojo dalej na Czechy a Burgundowie dalej z północy między dzisiejszymi byli dawni sąsiedzi, wtedy brzeg ten zajęty Słowianami

dalej

dostał kandydatury na Cesarza. - od Zachodu Kaledonii i pomarańczy osiadają od ujścia Wisły po Odrę, dalej do ujścia Elby mieszkają Langobardowie, Wilki, Obodryty, Wenedowie; Czesi zajmują kraj Bojów. Między nimi a potomkami Herkuna mieszkają nad Łabą Serby, Dalemińcy i inne drobne ludy. Na wschód Czechów zachodnio osiadają Morawianie, południowy Chrobacci - Słowianie oddzielają Czechów od Polaków na zachodzie, Leszczyńców na wschodzie mieszkających, - od których na południe graniczą Morawy.

Lecz jak to już wspomnieliśmy, w owych wiekach mieszkało po za Grekami i Rzymianami zachodnią oświatą. Europejskie kraje. Od Rzymian przyjmuje już za V. wieku Kościół francuski Chrześciaństwo i dzierżbo wprowadzony się w dawnej Galii i w sąsiednich Niemczech łączy się nastawieniem cywilizacyi na północy. O tych ich tylko dochodzą nas wieści o jakimś Rudie o ile on Frankowskie powstawał w stosunku, - o ile mu sąsiadował. Słowian od Dziadaty od nich Bawary, Turyngi i Sasy. - Po zwycięstwie pod Tulpich Alemanow w. 496 przez Lotaryngia, Klodowiszowego syna następ. w. 531. podbój Bawaryi. Mocno Frankowie zetknęli się chrześciaństwem a następnie Chrześciaństwem i potężniejszemi Słowianami. Podobnie przez zagarnięcie Turyngii dobrowolne w. 530 przez Klodowiszowe zachodnie potrzeba Słowiańskie Turyngi dotyk się Frankowie Sąsiadami. Polki pogańskie i niepodległe Sasy te dwa ludy oddzielały, - Sasi dlatego o Słowianach mniej jeszcze chrześci. Gdy jednak ich opór słabnie, a oni Frankom ulegają powoli, poczynają się wzajemnie o Słowianach i to wyjściu najpierw o tych, których siedziby najbardziej na Zachód wysunięte były.

Czern

Czem się zaś tłomaczowanie a frankami lub przyjęć a nie-
utrzeliem imperium [illegible] to, zrozumieć łatwo, gdy się
wspomni, że wedle owczesnej [illegible] dwóch rzeczy, władz
duchowna nad całym światem do papieża, świecka zaś do
Cesarza należała. Plan świata [illegible] ten wszystkiego spo-
sobami do uchwycenia, czyli podbicia, – to było jednozgodnem
życzeniem, niepodległych a pogańskich narodów. Na granicy
więc państwa (die Mark zwanej) osadzał osobnych funk-
cyonaryuszów, hrabiów pogranicznych (Markgraf), których
zadaniem było utrzymać przyległe pogańskie kraje. Spot-
kali się tu pewnemi zgorszeniem, że ani Rząd zagar-
niętych krajów przyjmował (x) Jak Karol W., pozwalając Ba-
warii, obok Karantanii ustanowił Marchię Wschodnią die Ost-
mark, tak utworzono Marchię północną, Nordmark,
mianowicie, którym wreszcie słowiańskie należało w XII wieku po 350 [illegible]

(x) Tak Karol W., pozwalając Ba-
warii, obok Karantanii ustanowił Marchię Wschodnią die Ost-
mark, tak utworzono Marchię północną, Nordmark,
mianowicie, którym wreszcie słowiańskie należało w XII wieku po 350 [illegible]

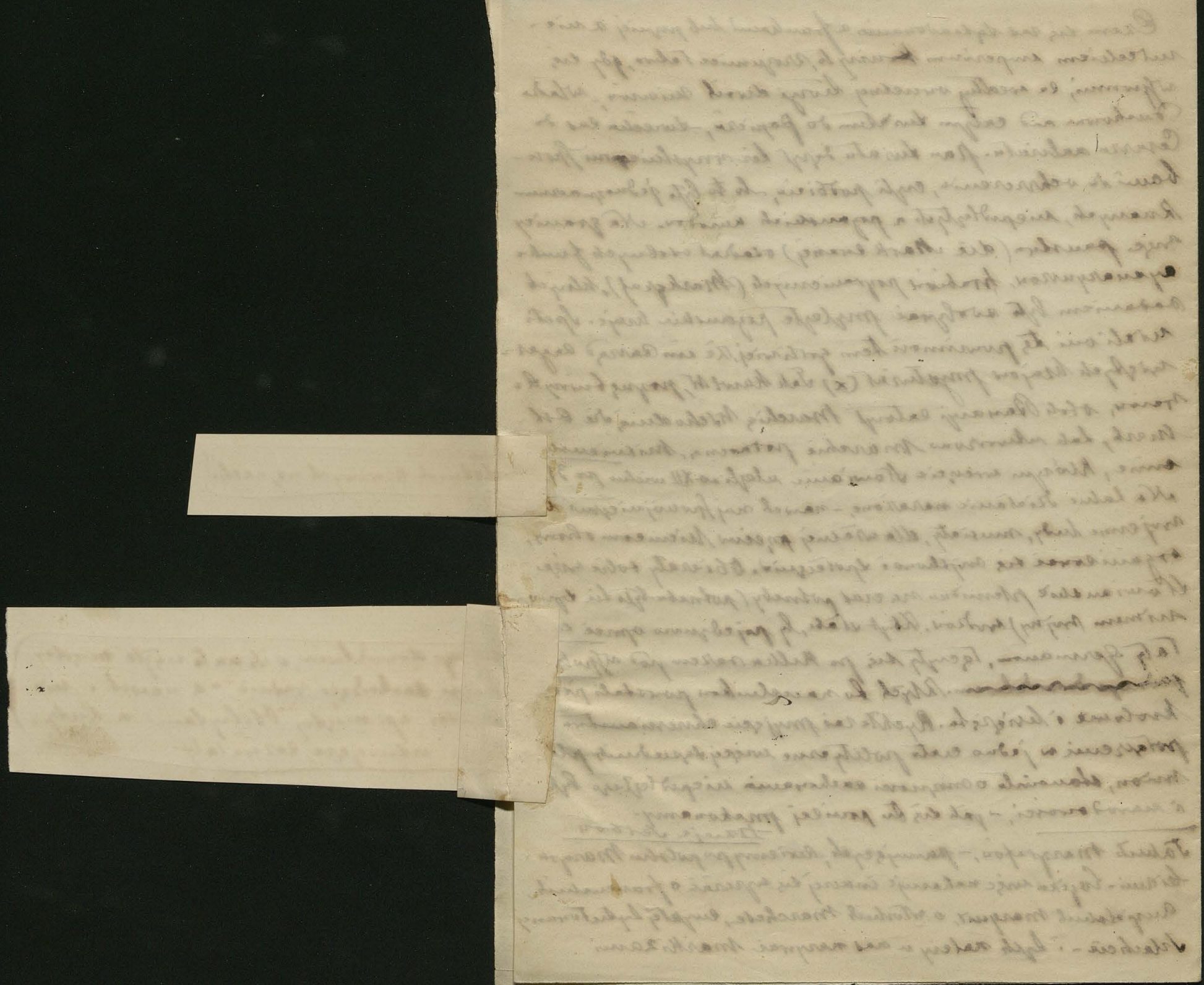
letnich krwawych wojnach.

Na takie działanie narażone, – nawet najspokojniejsze nie-
mieckie ludy, musiały, dla własnej przeciw nieprzyjacielom obrony,
organizować się wojskowo i społecznie. Obierały tedy więc
słowiańskie plemiona na czas potrzeby (potrzeba była ich sprzy-
mierzeńcem przy) środki. Aby stało, by pojedyncze opuścić się do-
raty Germanom, łączyły się po kilka razem pod wspólnem
[illegible] Z tych to naczelników powstali później
królowie i książęta. Rychłe zaś przyjęcie chrześciaństwa i
połączenie w jedno ciało polityczne więcej szczupłych ple-
mion, stanowiło o zupełnej zachowaniu niepodległego bytu
i narodowości, – jak się to później przekonamy.

jednego dowódcą, o ile nato czasu między
niemi zachodzące zawsze, – a nawet i nie-
nawiści, np. między Obodrytami a Luty-
kami istniejące, zerwały.

Dzieje Serbów

Tytuł margrafów, – panujących, zwiemy po polsku Margra-
biami. Łacińska nazwa inaczej się wyraża o francuskich,
angielskich margrabiach, o włoskich Marchese, zupełnie wykształconej
szlachcie – i tych należy u nas nazywać markizami.

1. Dzieje Serbów Łużyckich.

niebezdzienny tu powstawać obszar dziś przybyły. Oznaczony
dziś na przybyciu co powiada Szafarzyk (p. 612.) Zachodnia
Serbia, Srbsko, to Księstwo (Anhalt) Serbsk. Serby obejmowały Łużyczan, Milczan, Glomaców, - przyli znad Wisły, tj.
Obraje położonego między Odrą a Zachodnią Dźwiną
w Macierzowskim zaś (Dzieje p. 37.) czytamy
Frankowie i Sasi zwyciężyli w. 528 Królestwo Turyngów, to
to dzisiejszego Halberstadu i podzielili je w. 531. między się
bie. Inne to Serby stały się sąsiadami Franków. Po Turyngach
dostała się kraina między Labą a Salą Serbom, sąsiadom
reszcie Słowiańców i oddzielonych od nich Elbą. - Pierwszy tchnął
słowiański wystąpujący w historyi. Widzęcie Serby na przyjaźni
z Frankami dobrze wychodzili, nadadzą ich Bodzyce, Obotryci
co pomagali po Lubeck siedzący w r. 789 pierwszy raz
wystąpujący. Początki literatury

Zdanie Macierzowskiego że Łużyckie Serby za pierwszym w
historyi wystąpującym narodem słowiańskim, - i dawnie że
Obotryci w 789 pierwszy raz na scenie świata się pojawiają nieżeli Serbie dokładniem. - Jak w następującym
widziale zobaczymy tąże się inne r. 772 i w. 785 Bodzyce
Karolem W. -, zaś nie wspominając już Basternów i
Karpiów, - to, jak to poprzednio podaliśmy Awary przez Dunaj przeciw Golom broniącej Galicji z Ostrogotami walczące
Wielkochrobaty w r. 499 pierwszy raz na południe się wyprawiają
czy pierwszy pojawiają się w historyi ziści Serby, a Dulcby przez
Awarów nieznane się im wydawcie.

Wojny z literatury

powiada też Szafarzyk (p. 621.) że zdaje się że dopiero, gdy Awary w r.
562 Turyngię zniszczyli a Franki w latach 556 i 563 bunt za-
tłumiwszy i ubezpieczyli, dopiero Serby sam wkroczyli i stali się

ich

ich współmieszkańcami.

Najpierwszą wzmiankę o Słowiańszczyźnie jest, że gdy w r. 629 Dagobert walczył z Samonem, etiam Dux Dervanus, Dux Gentis Serbiorum, qui ex genere Slavinorum erat, et ad Regnum Francorum jam despexerat, se et regnum cum suis Samoni tradidit. Frageniusz (p. 625.) domyśla się że Księstwo Dervana mogło być między górami Kruszerowemi, Salą i Elbą. Imię jego tak niezwykłe że to może znaczy Drewlan (. Drewlanie nie do Serbów, lecz do Obotrytów należeli.).

W 100 lat później (p. 626.) gdy Major dom Pipin wojował przeciw bratu swemu Grzegorzowi synowcowi Samona z Saksami i Turyngami wpadł przez Turyngią do północnej [illegible] w Mansfeld, przeszło się do 100,000 Słowian chrześcijan pod bronią swemi. (Anale Metzkie. Godzi się tu podobno zapytać, czy czytanie nie ulega żadnej wątpliwości?) Mieszkały to już Serby i Czechy; byli więc sąsiadami i nieprzyjaciołmi Sasów.

Zdaje się że to zamięszanie wypada czyny, przez nową bojaźń historyczną Leszkom przypisywane. Według Lelewela (Pol. dz. i rz. jej. T. XVIII. 171) ów Leszek zwyciężający Sasów, pustoszących mu kraje po obu brzegach Elby, to wielki zastępca zamętów r. 766, o którym mówi Lambert Aszaffenburski. przeciw Leszku III-o broniącego Wiednii i Luzacyi i bijącego Sasów dzisi Autor do r. 785, po poddaniu się Witukinda Karolowi W. - to Czarnoń według Annales fuldenses schodzowat Wilkoń r. 789.

W roku 782, Karol W. na wieść że Sasowie napadli Turyngią polecił hr. Cubicularius Adalgis, Comes Geilo i Comes palatii Worad z frankami wschodniemi i ozemi Saksami, którzy przeciw Sasom walczyli w pospolitem ruszeniu, przeciw nim wyruszył. Gdy jednak Witukind znów się pojawił i Sasowie przeciw Frankom zgruchali powstanie, zwrócono przeciw Serbom zamiechać wyprawy.

r. 805. Między Serbami Miłyduch trzyma z frankami przeciw Czechom (Palacki p. 97.) nie jednak aby nie niewiarował. W r. 806 i Serby się przeciw nim obwieszy, czego by byli nie zrobili, żeby Czesi byli pobitemi. Karol wyprawia więc jednu przeciw Czechom to jednak nie odnosi bonysi; Drugie pod Karolem Młodszym przeciw Serbom. Miłyduch ginie, Semit książe Glomarów się upokarza, kraj do posłuszeństwa powraca. Dla utrzymania go na wodzy zamek jeden nad Salą, drugi nad Elbą zatrzymują Frankowie towarzyszący Sasy i Słowiańie potrzeni (Krzyżanowski p. 632)

r. 807

Nov. 807

Wr. 807. Karol W. przeciw Serbom i Czechom, ostrożności zachowuje.
Nerra historya bajeczna podaje że Leszek IV, Konstytucyą uspokaja
Słowian po śmierci Karola W.; Serbow w r. 816. Obodrytów 817, zagarnia
kraje aż do Westfalii (annal. fuld.) Lelewel zaprzecza się te-
mu wierzyć (Pol. Dz. i mój p. 171.), gdyż dla tego fakta upatruje dowód w
pokoju który przez Leszka (piąty dowód). Dodaje że zapewne mię-
dzy innemi Serbowy krzyża przywarli i dla tego aczkolwiek o nich mowa
przy wojnach Ludwika Niemieckiego, 851. 856. 869, 874. 880 r. -
Z gadzają się na to, że te walki Leszka do Serbow się odnoszą, przeciw
zawrzał go za przekroczonego Serbskiego Księcia Ludowita. -

r. 816. za Ludowika pobożnego Serby zupełnie państwo i uspo-
sabiają posłuszeństwo, poddaniem, przez uległość przeciw
nim podjętą wyprawę Frankow. Latos. ~~wyprawa-~~
~~ta zawarcia pokoju z Serbami i Lużycy postrach do Frankfurtu zadzwo-~~
wr. 820. Niemcy wojną ze Serbskim Księciem Ludowitem
zaś w r. 822 Serby powtórnie pokonali i obodrzyci i Lużycy wyprawiają
posłow do Frankfurtu na Sejm, zaś na sejmie w Engelheim
w r. 826 był obecny ich Książe Jungto. - W r. 839 robią Niemcy
wyprawy na odpadłych Słowian, - latem na Serbów i ich Księcia
Czymisława. Tenże w boju. Znow się burzą r. 837. Ludwik
Niemiecki dążący ciągle do podbicia Czech, Morawy i krain mię-
dzy Elbą a Bebrą przez Słowian zamieszkałego. Serbow nad Salą
trzeciego, - i Obodrzyc po wielkiej części zupełnie te kraje
podbił hotowemu księżętom Zatitada marchią Tu-
ryngską (tytuł marchia potracona przeciw Lużykom w IX i
Obodrzycach przeciw polskim ~~opisu prawdziwej~~ w X wieku Zatrono
opisu prawdziwej) i dzielnego hrabiego Takulfa Księciem
mianuje. Ten Serbów i Glomaczan zupełnie (patz 637 w Szaf-
farzyka.) Znow r. 856 walczy z niemi. Ci zabijają Księcia
Przybora stronnika Frankow. -
r. 869 ogólne powstanie Słowian. Czechy, ~~Lużycy Serby opada-~~
~~ją od Niemiec, Morawy pobity Lesko w 874 znowu się buntują~~
~~Serby i Obodrzyci Morawy Takulfa~~ pobici Morawy
powtarzają do Bawaryi, zapewnienie swoich wiecznej będącej Serbom
i Lużycy zpadają do Turyngii. Gdy Ludwika choroba wstrzyma-
ła, wysłane jego Karloman, Ludwik i Karol Hanglia na czele trzech
wojsk niemieckich, Ludwik zupełnie Serbów i zmusił do pod-
dania się Cesarzowi. Bracia jego do środka Czech wprawdzie
wtargnęli, lecz zmuszeni odwrócili konnicy. W r. 874 znów się bun-
tują Serby i Lużycy, lecz przez Margrabiego Takulfa pobici (Szaf. p. 637.)

Ludwik

Ludwik II w. 877 zamyka Głiwian i Chutów do dani, a w. 880 walka z Czechami, Serbami i Głomaczami. Odtąd przedelbiańskie Serby wierne Cesarzowi, zaś zaelbiańskie i Czechy z pomocą Swiatopełka Morawskiego. Za Ludwika III (Dziecko) i Konrada I Słowiańsze na wschód od Elby i Muldy siedzący, są niepodległe, gnie przeciw nim w r. 908 Margrabia Burchard. (Chronyk p. 641.). Henryk I, pierwszy koronat w r. 919. wojuje z Słowianami. Robi wyprawę na Dalemińców czyli Głomaczów Serbskich, lepiej mu się wiedzie następnego 922 r. a w r. 927 opanował miasto Brandenburg (x), Dalemińcom zabrał Grodec a ich Księcia Tuginia wrzucił do więzienia. Serby przedelbiańskie w latach 922 do 927 od Henryka podbite już się nigdy nie wybiły na wolność, bez jakiego bliższego Czech i Polski i przez te przekazania zagrożenia, - cieszyły się lepszym obchodzeniem od Niemców swoich pobratymców. W r. 928 Cesarz Chrobry Lutyków, Redarów, Kulykan, Obodrytów i Zahlawską marchią pod Burchardem. - W r. 930 i 934 zbrojno Wieranów Serbskich, którzy razem z Kulykami się buntują, Hawelów, Chwiludów (Spreewiny) Wtedy to przekazywali Niemcy wotrzymany przez Słowian. - Wytępili ich, zapewne wycięli, nadawali tymczasowo ziemie a wojsko przez Henryka przeciw nim prowadzone, było Obrzańskie, Tolkiewskie a całego świata (Strzyżki.)

Gdy w. 939 powstają Obodryci, Gero, chcąc zapobiedz wybuchowi ogólnego powstania, prosi do siebie na uczty 30 książąt Słowiańskich i morduje ich. Jeden tylko książe Hawelów uchodzi i buntuje Stodoranów i Kulyków. Wtedy Niemcy przekupują, bestia

cego

(x) Brandenburg, to Brandenburg. Gorliwie zwały się Łężyckie a przed pożarem Drzewiany, kraj nazywano Drewina, ludzi Drewlanie, drewobanie, to Serby i Luzacya

cego

czego w ich w Utewki Tugumira, Księcia Brandeburskiego, – Chrześcijaństwa. – Wkrótce wraca do Kijowa, powyżej ich zaufanie Zabija Syna Świętosławowego Bolesława, co za życiem wszedł, obrany Księciem, wdarza się, chcąc się hołdowniczem Cesarza. – R. 954 Gero chrzci Olgę w Kijowie Lużyczan. (Lelewel) Gdy Bawarii, Sasy Hrabiowie Wichman i Ekbert wracają się do Księcia Obodrzyckich i ich dwie Starty odbiją, wtedy Słowiańskie wielkie orężne, Chrześcijaństwo przeciw Cesarzem we Włoszech, nastał przez 40 lat trwający, przerwany lokalnemi powstaniami przez nich wyprzyjaźnieni bez wkrótce Chrześcijaństwo.

W. 963. Hrabia Gero przychodzi do Wichmana. Ten nie przyjęć mu Słowian zawdzięczanych, Serbskich Lużyczan i Milczanów. Obodrzyc wyprawę przeciw Mieszkowi Królowi Polskiemu (Polaków) zwyciężają go i zmuszają do hołdu, zbiera po wartę. (Szafarzyk p. 646.) Gdy Geronowi żyje, dla którego obrona mamy, wojny giną, wstępuje do Klasztoru i umiera r. 965.

W. 982 gdy Cesarz niezgodnie we Włoszech wojnę, wybucha ogólne powstanie Słowian. Lutycy niszczą Hawelburg, Brandenburg, zaś w. 983. Czechy pod laskim hrabią Dietrichem wpadają aż po Magdeburg. Bitwa pod Tongern nierozstrzygnięta. Mieli w niej walczyć 60,000 Słowian (?). Władcy Niemiec poza Elbą przepadła do połowy XIII wieku.

W latach 986 do 1002 Otto III z pomocą Polaków i Czechów wyprawa na Obodrytów i Serbów, pobija Słowian. w. 992, Zbigniew Lutyc, zdradza Słowian i wyjeżdża Cesarzowi Brandenburg. Margrabia Ode Łużyce w. 1101. Wyprawa chrześcijaństwo (Szafarzyk p. 646, 658). W tych dokumentach z owemi stronami był Protestant Chroby. w. 995 Mieszko swe panowanie nad Polską, między Odrą a Wisłą. Po śmierci Ottona III w. 1002 popiera Henryka Kulawego, syna Henryka Wróżliwego, a wojuje Lużyce (Budziszyn, Łużyce) i Mylsenę (Misnia). Na sejmie w Merseburgu składa hołd Henrykowi II i zatwierdzony ich posiadanie. Mylsenę daje Margrabi Juniorowi Lew w. 1005 Łużyce bez Milczan a w. 1007 je odzyskuje. Hermann Margrabia Miśnii jego Księciem. Prowadzi wojny z Cesarzem w latach 1010, 1011, 1012. Kończy się w. 1013 na zjeździe do Merseburga, a pokojem Zawarty w 1018 w Budziszynie znowu uzyskuje przyznanie sobie tych krajów.

Dzielnicowy Stan II traci je w. 1032. Jednocześnie powstało nowe państwo Słowiańskie w Brandenburgu. Walczy z nim Albert Niedźwiedź hrabia Ballenstadt (którego syn Otto ożenił się z córką Przywoutego) w latach 1136 do 1157, pokonuje Brzeżan i Słowian, a w r. 1162 kończy swoje Havelli i Elby. Wyrzuca Słowian z okolic Mesdychtu i Rena, a na ich miejsce sprowadza, wyleczeni morskiemi trapionych Holendrów, Zelandów i Fryzów. – W Brandenburgu Król przybyszów przyjmuje Chrześcijaństwo i drużyce potem Chrystusa, a bardziej, by ludzi ocalić, zapisuje po śmierci państwo Albertowi (Chronika Brandeb.) 1158, który bywał Margrabią Brandenburskiego przyjmuje i panuje tworząc po

pomorze.

Pomorze rozszerzał. (Tak więc było ~~pięć~~ sześć marchii, Turyngska, Alberska czyli północna, która na lewym brzegu Elby aż potrwa od Magdeburga, środkowa, to Brandeburgia, nowa nad Odrą, i kolejno przy polskiej granicy i Miśnieńska.)

Również strasznym wrogiem Słowian był cioteczny brat Alberta Saskiego Książę Henryk Lew, ten w latach 1151 do 1164 zabierał kraje bliskie Elby. (Nizina Łużycka, dolne Łużyce, miasto Kolbus należą do Prus, a te Śląskiem oddzielone od wyższej Łużycy, górnych Łużyc, miasto Budziszyn, należący ich do Czech.). Wtem sprzyjał samoistności książąt serbskich Łużyc Konrad margr.

Dzieje obchrystów.

2. Dzieje Obodrytów

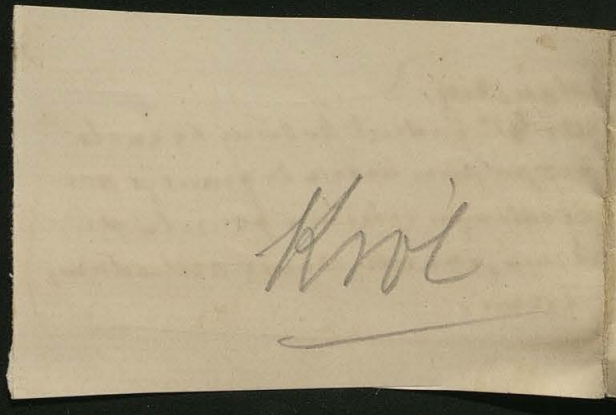
Palacki (p. 97.) powiada Widukind Obodrzyci od Duńczyków a Drzewianie od Holszteynu, – a Bol i Westfalii od Saxon, – a Lekici od Wł. Lecz gnębieni tęgo się Karolem W. gdy w. 772 walczącym z Saksami. Po ich zgnębieniu w. 785 postanowił podbić Lutycy i uderzać za posłuszeństwo Obodrytom. Wyprawił się więc z księciem tych oderskich, Wilczanem i Obodryta Gerzami. Król Lutycki, chcący drażowić procił o pokój i zobowiązał się do danin, – dał zakładników (Annales p. 612.) w r. 789 Karol zaś ciężkie precin Wilcom, tj. Lutycom i Heletabom, zwycięża i ich królików do poddaństwa zmusza. Eginhard (in Vita Caroli M.) powiada: Omnes barbaras ac feras nationes, quae inter Rhenum et Visulam fluvios, oceanumque ac Danubium positae, lingua quidem paene similes, moribus vero atque habitu valde dissimiles, Germaniam incolunt, ita perdomuit, ut eas tributarias effecerit. Inter quas fere praecipuae sunt: Wetalabi, Sorabi, Obodriti, Boemani; cum iis namque conflixit, caeteras quorum multo major est numerus, in deditionem accepit. – Zaś Anales franc. donoszą: Fuit Dominus rex Carolus in Venetis, pervenit in Vilcna et aquisivit ibi Derasciorum regem, aliosque plurimos. Zaś Anal. Moiss.: Et venerunt reges terrae illius cum rege eorum Franquis obviam, et petita pace etc. I znów Eginhard: Stono obliviono się do miasta Drażowit, – Wilczan, innym Królikom zacności urodzeniu i powagą tężyzności przodujący, wierność Królowi i Frankom poprzysiągł, quem ceteri Slavorum primores ac reguli secuti, omnes se regis dictioni subdiderunt – (Ossoliński p. 527.)

W r. 795 buntują się Sasy, pomaga Karolowi przeciw nim Wilczan i ginie

wbroju. Karol by uharaci Sasów ze napadli Obodrytow, jego wier-
nych sprzymierzencow nieszy ich Czechy. Również w. 798
pomagają mu ogromne odwagą nad Sasami zwycięstwo. Ich
panujących: Draźko, zrobił pokój z nim nad Słowiańskimi
krzyżami, będąc sam wojenną między nimi.
R. 804. Zachodniemie Sasy jeszcze raz przeciw frankowskiej
przemocy powstały. Zwyciężywszy ich, - po skończeniu 30-
letniej wojny, zakazuje Karol wprowadza 10000 rodzin w nie-
wolę do swych krajów, a wyludnione obszary nadaje Obo-
drytom, którzy się dzięki temu odwdzięczają. Lecz w r. 806 dwaj
król Godofred wraz z trzema słowiańskimi ludami, bo z Wilka-
mi Smeldy z Lużyczanami napada Obodrytów, zwyciężą ich,
zamki niszczy, wyprawia z Sasami i dzwrotnie ludu do holdu przy-
muszą. ~~W 808 Godofred idzie Obodrytom na pomoc przeciw~~
~~Frankom, tych wypędza Franków aż do Schwabii~~
~~i Bawarii zajmuje.~~ Następnego r. 807 łączy Godofred
wraz z Duńczykami i wprowadzeniem a Czechy Obodrytów w ich
kraj wpada, - i atrech braci jednego tj.: Draźka (Drasco, Trasuco,
Tharsoco, Thersosuc) wygnała, drugiego Godelaiba wieszą.
Lecz r. 808 Karol wtrodzy idzie Obodrytom na pomoc. Draźko po-
siłkowany przez ~~wypadłych~~ Sasów odzyskuje tudność odpadłą i
Duńczyków wypędza. Jednocześnie wybuchają bunt Smolenia
i Linów przeciw frankom. W. 809 Draźko od Duńczyków zabity.
Rokiem 810 cofa się Wilcy za Elbę wypadają. W 811. Karol godzi się ze
Słowianami, - zawiera pokój z Duńczykami. Rzeka Eidora gra-
nicą od nich uznana. Wkrótce następuje Zatrzenie marchii Sło-
wiańskiej.
~~wojny~~. - W r. 817 (Szafarzyk str. 633) Stawomir brat Draźka
i Godelaiba wiecznie pomagać Niemcom przeciw Duńczykom,
ani porzucić się krajem z Cedrazicem synem Draźkowym. Lecz
frankom zrzucony, na jeziorze wyspie drodzony Cedrazy. Lecz r. 819:

Król

W r. 812 Ludwik pobożny zezwala
swym przez Karola do Francyi prze-
siedlonym rodzinom powrotu do
kraju, i na odzyskanie postradanej
ziemi.

król lat siedmiu zamyje Obodrytów sprzymierzeńcy Duńczyków. -
Wr. 822 za postanowienia Obodrycy, Serbscy i Lutyccy nadejdą w Frankfurcie. - Wr. 823 otrzymał Bodzycami bój Liuba książę Lutyków. - śmierć za nim powodzi. Wr. 826 zbiera się książę Cedrag na sejm do Zwolocladu.
Podczas wojen domowych między Ludwikiem pobożnym a jego synami, zaprzepaszczonych Mojmira Morawskiego podburzeni powstają w latach 839 i 844 Obodryci i Linowie lecz Gostomysł padł a inni książęta uprzedzeni. Lata wr. 855 znowu wraz z Glinianami walczą zwycięzko przeciw Niemcom. Wr. 862 przeciw Ludwikowi występują książęta dalszych Obodrycki Wr. 869 występują do boju razem wszystkie ludy słowiańskie, gdy dotąd tylko pojedyncze zabłysły chrześcijańskie. Wskutek niezwyciężonej na Obodrytów wyprawy Cesarza Arnulfa wr. 889 - zupełnie uniezależnili, wpadają wr. 914 wkrótce po Hamburgu i Bremę. Jaromar Lecz już 917 zwyciężony poddaje się wszystkie te ludy. Wr. 928 Obodryci zhołdowani przez Henryka I Ptasznika, wr 932 ich książe przyjmuje chrześcijaństwo. Wr. 939 znowu Słowiańscy powstają, Obodryci zabijają Margrabiego Mieko. Hrabiowie Wichman i Egbert z Sasonii przez księcia Hermana Billung wyprzedzeni podają się do Obodrytów Książąt Nakona i Stojgniewa. Wr. 955 walczą słowiańscy zwycięsko. Dwa lata pobity Billung wyprawa Cesarza do powrotu z Włoch. Ten, będąc sam zwycięzcą stoi pod Augsburgiem, bije [redacted] wtorowyciele Margrab Gero na słowian nad rzeką Dokę - w bitwie ginie Obodrycki książe Stojgniew.
Po Margrabia wschodniej Marchii Gero, któremu Otto W powierzył schrystianizowanie i nawrócenie słowian, ich wróg najzaciętszy, walczy przeciw nim od r 936 do 963 nie tylko mieczem ale i podłym podstępem. Tak wr. 950 gdy Obodryci powstali przez 30 książąt słowiańskich na niego i mordują ich
Po bitwie pod Doką słowiańskie ulegli mściciel. Zahartowali wprawdzie osobne księżęta lecz pod zwierzchnictwem Margrabiów i mordcki przyjęli chrześcijaństwo

wr. 963

W r. 963 według Widukinda Korbejskiego książę Saski Hermann zwyciężył Obodrytów Warnów i ich króla Selibura (Lelewel pol. str. w. II p. 374.) i Bożnica w Siliwrata (Lelewel czyta to nieznany łyciewraca?) pokonawszy brzegowca. za wrazioru pokonawszy bożnica.

W r. 965 (Szafarzyk p. 647.) wyprawę książąt Mieszkowa Obodrzyckiego i Żelibora wazirskiego (nazwa ta pytanie, czy to ten powyżej Selibur władca Warnów?) Herman książę Saski charakt. obchodzącego Mieszkowi przyjmuje chrzest, imię Bilbug i żeni się z siostrą Biskupa Stargardzkiego, bez, podbarzonym od Mieczysława, czyn ewego zpierwszego małżeństwa, wypędza żonę i chrześcian, a ich dobra zabiera. Od Cesarza r. 982 we Włoszech nieszczęśliwie zwyciężał, wypuszcha ogólne powstanie Obodrzyci Hamburg a Lubycy Hawelberg i Brandenburg zniszczyli i Niemców za Elbę wypędzili. Ulewanie do Chrześcian ułożyła wszelka, że nawet Mieszkowa z kraju wypędzono.

Żelibor książę Wazirski zginął w bitwie, wichrzyciela podniosłem, bez zbędu i wypędzony r. 966. pokój z połabskiemi Słowiańskimi trwał aż do r. 983, wtórym dopiero, gdy Cesarz ---

W r. 955 Bolesław Chrobry pomaga Cesarzowi przeciw Hawelom i Obodrytom

W r. 996. Otto III opanowawszy inne kraje, zawiera przymierze z Obodrytami za tchu ogrzata - pod Mieczysławem i Mieszkiem II zwrócili chrześciaństwo wpadli krzyż r. 1002 i niepodległość się ogłosili. Cesarz Henryk II przeciwstawił się na groźbę ewa wojna Polska ubłaga się zwiemi i poprzestaje na małej daniny przyrzeczeniu chrześciaństwa odrzucone

A. 1018 książę Mieczysław od Ludyków mszczących się na nim, że im nie pomógł przeciw Połabom i śmierć za klęskę zerwał i odwrotnych uzwiązanych przez Saskiego Księcia Bernharda wypędzony ze dziedziny.

po Mieczysławie panował Kilian książę. Ouvrez synowie Lozanom przypięciem Mieczysława Chrześciaństwo. Był Lubic książęta Federat. Racibor. Mieszko zabity od Saskich r. 1031. Ezyn jego Gotszalk, wraz z młodszym dzieckiem wychowany w Klasztorze Luneburgskim, obejmuje rządy. odkrzepienie trapi Niemców. porzuca kraj II. Lat chrzty Obodrytom. po jego

uciecze

ucieczce, Racibor panuje. przyjmuje chrzest za Gnieznem r. 1042 wraz z 8 synami walczy przeciw Niemcom. Ci wydają Gotszalka, - teraz znów gorliwego chrześcijanina. r. 1050 Gotszalk wraz z bratem Świętobórem Słowenem i księciem Saksonii Bernardem od Redarów i Wolinców przeciw innym Lutyckim ludom wyprawy krzyżowe, w których biorą obie strony udział, wyniszczenie (Helmold).
r. 1066 Obodryci powstają i zabijają Gotszalka i księży. Wdowa i oba jego synowie Buta i Henryk chronią się do Danii. Przedy obejmuje plusko, strzaskie zabitego. Wojna z Niemcami trwała lat 12. w niej ginie r. 1071. Buta. Obodryci oddają się księciu Saksonii Kruchowi. (O nim i zabiciu jego przez Henryka Gotszalkowego syna, zobaczyć w Dziejach Lutyków).
Po nim Henryk wzbogacony tronem aż po zabór. r. 1107. Wracają jego stary Obodryci i Lutycy, powstają cały kraj. Jaśnie walczy on w latach 1112 do 1115.
Lelewel (t. c. p. 421.) powiada: przypisuje do tego, że w całej Słowiańszczyźnie północnej między 1106 a 1124 niebyło kościoła i kapłana chrześciańskiego. W jednej tylko Lubece. In diebus illis in universa Slavia nedum erat ecclesia vel sacerdos, nisi in urbe tantum Lubeka (Helmold.) W kraju Wagirów, na zachód najdalej wysuniętej ziemi starogrodzkiej jeszcze r. 1149 księże Rochel był zarzynany bohaterskiego i rabuś. Kapłanem Boga Słowe był Mikę. Stamt wreszcie r. 1157. Kościół i Chrześciaństwo powróciło zapuściło stare swoje trwogę zabójców (chciał powiedzieć przed zabójcami). Roku 1153 nowa tamże sine metu aburrono świętyni Słowe. Połabiny pan tej okolicy, Cieszymir, zmyjał temu. R. 1156 hrabia wystawił twierdzę Plunensku et recesserunt Slavi qui habitaverunt in oppidis circumjacentibus, et venerunt Saxones et habitant illic. Defecerunt que Slavi paulatim ab terra, crevit ergo opus Dei in Wagirensi terra (Helmold)

ro

po wyjaśnieniu roku Gotfryda przyrzeczył sobie radę Księcia Krak Laward i zgodnych Książąt oblężenie Przybysława i Mikołaja, ostatnich panujących pozostałych. Zabity r. 1131. od Magnusa Króla Gotlandyi. ~~Mikołaj podczas tego bitwy~~ ~~Henryków Lwa. Fenje w 1164 roku Obodrzyców Lutyków~~ ~~wojennych przeciwko~~

pozwyciężą długie boje z Niemcami. w r. 1151 do 1155 Wojciech zwyciężone, - zachodzą tam lata. Mikołaj pada r. 1160 w bitwie przeciw Księciu Saskiemu Henrykowi Lwu. Fenje w r. 1164 Wraj Obodrzyców i Lutyków w pierwszą przymierza w r. 1167 po trzykroć, przybysław przyjmuje chrześcijaństwo obyczaje. Za przykładem panującego dołąd domu Meklemburskiego. - Fenje sam Książę opustoszałej ziemi Obodrzyców, Kaszubów i Pomorzan odzyskuje Księstwa pomorscy i Waldemar II Król Duński w r. 1168 zwyciężył Rugian i do przyjęcia chrześcijaństwa zmusił. (Kraiński p. 32)

Pod tułpcami przybysława spotrzeba się zupełne zniemczenie kraju, tak że tylko jeszcze nazwy wielu miejscowości jak np. Kraków, Grybow i t.p. jego niegdyś słowiański charakter przypominają.

Dzieje Lutyków

3. Dzieje Lutyków

Przed rozpoczęciem przypomnijmy to że Helmold wyjaśnił pochodzenie Lutyków z Łotwy. Powiada on: Być może iż ich nazwisko powinowate z nazwiskiem Litwy, Łotwy, Letbyckich ludów, tak jak wiele okoliczności przemawia za tem, że ci Lutycy Weletabi, lotó pewny nieznający i dziś od innych ludów słowiańskich odrzucający się, byli narodem Prusom, Kurom i Litwie pokrewnym. Mają oni na różnych pomnikach w świętych chrámach będące, w litewskim języku wyrytai się dają. Wkazują się imiona bóstw, które Litwa i Prusy czciły np. Perkunos, kapłan w Retrze również nazywał się Krive jak Kapłan pruski lub litewski.

Potwierdza to i Maciejowski (p. 37.) mówiąc że Lutycy byli nieprzyjaciółmi Obodrytów, że mówili językiem litewskim i byli zazwyczaj pogaństwie jak wszyscy Litwini.

Obejmowali kraj Ranów, Wolinów, Circipanów, Kiczinów, Dolenców Helarów. -

Nadmienia się tu trudność przy dzieniu tego ich domniemanego litewskiego pochodzenia z twierdzeniem Nestora (Ostrolucki p. 564.) że Lachy nad Dunajem w okolice Wisły i Morza wschodniego przybyłe obejmowały: Polaków, Pomorzan, Wilków i Lutyków. -

Pierwsze historyczne wiadomości o nich donoszą nam o walkach z Frankami, według Annales fuldenses, stwierdzają pod r. 789 Karol W., o czem także mówi Eginhard w życiu tego monarchy.

Wreszcie już walczyli z Duńczykami W IX. wielu bitwa już wyspa Kaiska (Rugia) przez Duńczyków nawiedzana, - ale pozostała pozycja. R. 810. Lutycy napadają Marchię, w latach 811 i 812 upokorzeni obiecują posłuszeństwo. Co rok je obiecywali wraz z daniną, a co rok łamali słowo. Chrześciaństwa jeszcze u nich nie było a Karol W. przeciw nim zakładał Marchie (Krzyżanowski p. 632.) Ludwik pobożny od r. 814 do 840 ciągle tępił ich sprawy (633.) Według Kroniki Bertyńskiej r. 821. przeciw nim wyprawiali się o panowanie Melizard i Celladrag, synowie króla Wilkina Lieba, Lieb, licet cum fratribus suis, regnum dividere teneret, propter hoc tamen, quod natu major esset, ad eum totius regni summa pertinere (Ostrolucki p. 567)

Trudno

mniejszemi literami

Tendencyą rozumieć, dla czego Lech zwykle gremialnemu i równo na wszystkie się zapatrującemu Czechowi Ottokarowi - nim prawa się domyśl Wacławowi, że nie Popiel II Chrobrek, to niby Czech Gostywit, albo znów Wilhelm Królik Meligast, to czego niemu żadnego powodu. (p. 567.)

większemi literami

W r. 932 Ludyki powołuje jako Serby i Obodryty wyprawia posłów na sejm do Frankfurtu (Rocznik p. 633.).
Następnego r. 933 musiał Milogost, starszy syn Ludyckiego Mieszka Lubij, polegający w boju przeciw Obodrytom, wielu lat czeskiego wzięciu ustępić pierwszeństwo młodszemu bratu Czcibodrzycowi i kazdy musiał dobrej ochoty dziękczyć.
W r. 930 buntują się Ludyki i Retary, wystawi przeciw nim hrabiowie Bernhard i Dietmar, zwyciężają ich, biorą im miasto Lubin. Odnowiono przeciw nim marchią potworną. Ci składają hołd i obiecują przyjąć chrześciaństwo. Znów w r. 939, gwałtownem życia Ludwika przedsięwzięta wyprawa na odpadłych i płatnujących Ludyków.

Brong ani Latrie widział w ogólnem powstaniu słowiańskiem wywołanem przez nich hrabiów, a mianowicie Gerona, bo Cesarz Otto zwyciężywszy w r. 955 Węgrów pod Augsburgiem bije kapitalnie nad rzeką Dosse i Ludyków wraz z Circipanami Dolencami i Retarami i Obodrytów. Znów walczy z Niemcami Retary w latach 957 i 960, ale przewagi ulegli i przestawiono im wprawdzie władzy ich książąt ale podanych Cesarskich margrabiów, - i musieli przyjąć Chrześciaństwo.
W r. 966 Bannita hr. Wichman, wraz z Obodryckiemi Wagrami do Niemiec pobity, chroni się do Wolinów. Namawia ich do walki przeciw Mieczysławowi polskiemu i ginie w

lisi

W r. 869 wystąpiła jednocześnie koalicja z Niemcami wszystkie ludy słowiańskie, gdy dotąd pojedynczo tylko za broń chwytały. Obwarleni nienawiścią na nich wyprawy Cesarza Henryka w r. 889 napadają niemieckie Nadmorze. W r. 914 wzięcie Krzy po Hamburg i Bremę. Lata w r. 927 zwyciężeni, poddają się Czechy, Serbskie Głomacy, Obodryty, Lutycy.

wnuk r. 967.

w r. 967 sam Otto II robi przeciw nim wyprawę
w r. 982, gdy Cesarz we Włoszech nieszczęśliwie wojował, wybucha
wielkie powstanie Obodrzyc Hamburg a Lutycy Havelberg i
Brandenburg zniszczyli. Wyprzedzono Chrześcian

mieszczeni literami

Lelewel (Polit. st. w. p. 407) powiada: Ta sprawa batwochwalcza,
uciekła w Polsce, kiedy wzięta jeniec za Odrą. Misti Kowejcy już
r. 870 myśleli że Ruzian nawrócili i czci dla swego patrona
S. Wita ich wyperzyli. — w r. 979 Pożnica u Redarów w Retrze
zburzona. Sprowadzą Chrobrego 928 wzięli Wieniów dzielnie z
nieochrzczonych zabrali. — Lutycy byli opór stawiali pół-
nocnych. — p. 421: Przysłali cześć u siebie Ruzianie przed
r. 966, ofiarowali swe miasto i świętynię Redary w 980.

wiązkami literami

Kiedy Otto III chociaż z pomocą Czechów i Polaków (w latach 986
do 1002) wyprawia Serbów i Obodrytów, z przeciwnej strony wol-
ność Lutyków, lecz zajęty r. 987 wyprawą wojnę, którą Ce-
zar nad Arenną 16 lat prowadzi. ~~przeciwstawiają się~~
~~wyprawie~~ obowiązują się pomagać przeciw niemiejącom i od r.
1003 trzymają wojnę z Niemcami przeciw Polakom. I tak np.
R. 1018 mszcząc się na Mieszkowie Książęcia Obodrytów że im nie
pomógł przeciw Polakom i zmarł na Klęskę nieszczęścia, wraz
ze zbuntowanemi przeciw swemu Obodrytom i Czechami
uciskanemi przez Saskiego Książęcia Bernarda wyprzedzają go i
Chrześcian ze Turyngii i odbijają wolność.

Lecz między Lutykami powstają wewnętrzne niezgody. Kiszanie
Circipanie i Rany zazdrości Dolinicom i Redarom ich po-
litycznej przewagi, jakę ci przez posiadanie Kościoła w Re-
trze czyniący (i podobno dawnych wojska) i bijąc ich
dwukrotnie r. 1057 — wreszty Letowela r. 1060.) Ruzięcie
ci wzywają pomocy chrześcian — nadzieje książęcia Saskiego
Bernharda i Krolowie Duńskiego Swena i Obodrytów Gotszalka
bezwzględnie

przez Chrobrego na krótki czas potem
po śmierci Ottona uznają Henryka II

w latach 1005 i 1006 pomagają przeciw
Chrobremu

Obrzydzenie ze użyciem walki bez zapadek Circipanów i ich stronników, którzy mnóstwo ludzi utracili i 15000 grzywien zapłacić musieli, ale i Redary i Lutycy, gdy byli ataknięci, z wielkiem zapędem upadli. Chociaż raz jeszcze zajęli, gdy oddali się Księciu Kruttowi tywo- wo grzyw. d. Rauschiego w r. 1070, Ulrego r. 1071 Labie i Obo- drzyc panem uznali, panowat on trzydzieści od r. 1066 do r. 1105. Miał 11 wielkich znaczenia i tak w r. 1073 i Cesarz i Rebelowani Sasey Panowie tzubają jego przyjaźni. Zdo- byt wprawdzie Holzatyn, lecz w r. 1093 Saski Książę Magnus zabrał mu 14 miast słowiańskich a dzisiejszy Wend Eryk Ejego zamiast uzyczy Wolin i Rany do hołdu a jego dwoda- ział Henrykowi tywi Golzalka nieszczęśliwy a obrzydzeniu na władzę. - Tenże Henryk pozbawiony się zastawnica, matki żony Starego Kruka, zabija go na godach r. 1105, staje się panem Ratiborska i wszczyna z Holzatyn wojnę Duńczykom. Sam raz podbija Księcia Sasiemu podrzędnego Słowia- nie, pobity w r. 1105 przez Magnusa a Henryk oprócz Nió- tem podbity aż za Redzę. Lecz w r. 1107 wybijają się Obodry- ci z Lutycy, - a pozostają mu tylko trzy. Pomorzanie zawierają przyjaźń z Lutycami. Ci ostatni i Sasowie pod Księ- ciem Domamirem (Dumarus), jako przeciwko walczą a Niem- cami i ich wasalem Henrykiem przez lata 1112 do 1115. Dwo- wu północni Lutycy, Circipani, Księżanie i Redary pod wodzą Zuentubalda (Szczerzych zwie go Swiatopełk, niewiem czy do przyjęty Swiatopełk, jak i w wielkomorawiach) i Kanuta wojują przeciw Saskim Książętom od r. 1121 do 1123. Gdy w 1126 umiera Henryk a następnego r. 1127 i Kanut, - panuje Zuentubald aż do r. 1129 w którym Duńczyk z Holzacyi zabija i jego Syna jego Zwonko. Wtedy obejmuje rządy Książę Krut Laward, upokarza Książęta Obodryckie, ale od Magnusa Króla

Gotlandyi

Gotlandyi zabity r 1131. a Lutycy dostają się pod władzę Obodrytów, lecz byłto wymyślony im czysto kraju. Mato co bowiem przewyższał Wrocisław z krzyżu pomorskich pochodzący a przez Bolesława III Gubernatorem Pomorza mianowany rentę ich podbija, przez co Lutycy pod zwierzchnictwo polskie się dostają i chrześciaństwo około r. 1130 przyjmują. Od tego czasu i nazwa Lutyców zdaje się w zapomnienie a kraj Pomorzem nazywać zaczęto. –

Książęta przybysław i Mścisław panujący nad Obodrytami i częścią Lutyców walczą z Henrykiem Lwem Księciem Saskim. Ten w r. 1164 kraje ich wpuszczeniu zamienia. Resztki ludności chronią się do Duńczyków i pomorzan, lecz ci ich gnębią wreszcie Serbom, Czechom, Polakom. Mścisław zginął w bitwie r. 1160 przybysław wygnany się i schronił r. 1167. Następnie r 1168 on, Waldemar król duński i pomorscy książęta, Wrocisławowi Szczecin Kamień etc. i Bogusław robią wyprawę na Rugian. Zwyciężają ich, burzą ich gród w Arkonie, który od czasów Kruka nabrał znaczenia i zacnego dawniejszą Retrę, Wineton i potrzebno przez Świętowida (*) król ich Żaromir dostaje się ochrzcić i przyjąć narzucone sobie warunki. (Lelewel, Ostrowski, Krasiński, Szujski, Karamzin, Wirth.) – Tak wtenczas powstały silne między Lutycy. – Szczecin, Wolgast, Wolin i Rugia nazwane pomorzem a marchia Brandenburska z nich powstała, zachodnia część do krajów Obodrzyckich należała. –

Dzieje Pomorza.

(*) przez ten miał Y. Swarożyca, zkąd, według domysłu Lelewela może być pochodzi wyraz poczwara.

4. Dzieje Pomorza

Niejednokrotnie wspomnieliśmy już, że Germanowie, – zwłaszcza wschodni ludy, jak Burgundy i Wandale nad Bałtykiem siedzieli. Wandale w początkach pierwszego wieku przeszli Pomorze. – Opuścili te strony pod koniec II-go wieku i wtedy Słowianie zaczęli się posuwać ku zachodniej Ancie i Litwy do ujść Wisły, Odry i Łaby. Że zaś wiele tu osiadało narodów Kaszuby, przybyłe z obszarów wschodnich do Łeby a Gdańsk i Cudami pomiędzy Słowianami przyszły w VII wieku z nad dolnego Dniepru dały zwane Lechickie ludy a do nich należy Pomorzanie. Zawsze więc rozgraniczył się ów do polskich dzielnic, jak Polanie, Mazowszanie, Lędzianie i Sieradzanie i im sąsiednie Mazury należeli. – Gdy pierwiastkowo jednak dzielny te miejscowości jednej politycznej całości, – więc i Pomorze też pod wielu względami pozostawało.

Strabonis (p. 505.) Bułgary pojawiają się w Mezyi r. 501. Ich przewodnictwo zmusiło Lachów zmienić siedziby między Odrą, Wisłą i morzem Bałtyckim. Gdy zaś według Jornandesa jeszcze r. 552 nad Bałtykiem siedzieli Wilkidarii i inni, aż gdy w r. 588 Chanda potrafił do Cesarza Maurycyusza być wysłanie, więc musieli się zmienić w latach tych około r. 550, a jeżeli Zeusse według Kronikarzy datę przyjęcia Lechów do Polski Maciejowski (str. 47) mówi że powstanie r. 590 do Chagana Awarskiego było wypracowanem nie od Lechów, bo ci później dopiero od Słowian pomorskich, – na innem zaś miejscu przy 784 że od Słowian Nadelbiańskich lub od Litwinów. – Nam się zdaje że powstanie to musiało być od Słowian, którzy jeszcze w pierwszych wiekach siedzieli, – a przez wzgląd Kobyły nie należy się tu myśl Awarów, a tylko nieznanych Lechami Słowian (p. 47.) pisze, że chociażkolwiek ich Gniezno było stolicą Polski dawniej za pomorze do niej należało, bo ty wszystkowiadomi do tych na granicy Kurji, – a przez Pomorzan, Kaszubów kultyzm jest polski. – Na te uwagi nieznajomość można się zgodzić, jeżeli na nowe a przed Bolesławowskich czasach. Bo on dopiero podbił Pomorze. W innych czasach przyjęcie stolicy Kurji niebyło tak wy-

Zakrzewo

oraźnem jak dzieci, - były oprawdzie Palatia regia, Pfalz, kemlin po innych stronach - były Miasta obejmujące Katedralne lub Archikatedralne Kościoły, - a Klasztory koronowano Monarchowie Które za duchowe i duchowne Centra Kraju uważano, ale Rządy Kraju były zdecentralizowanym - Prawdziwe siły Obrony i władze Sądowe oprócz Supremacji nad Królem, - ateneje oprócz Supremat nad koronowanymi panowaniami a, gdzie on był Zwierzchni - tam dwór jego - Tam Kancelarya, Skarbiec tam bicia były tam.

Do tego przykładu dodaje by że ku Lelewel ma Słuszność kultyzm wiele Litewskiego wyjaśnia.

Starożytne dzieje Pomorzan nieznane są. Obrocone domysłu podania jedynie tylko w niejednostajnych zarysach mogą coś prawdy w sobie mieścić. Pewnem jest że osiedli oni Normandami od wiecznej boje. Duński Król Hildebrand, ann. 680, Harald i inni mieli potrzebę pomorze i nad niem panować (Saxo Gram. p. 471.)

Niemoże dziwić że w dziejach naszego pierwotnego pogaństwa Pomorzey jako Polacy przyznają Zwierzchność Stolicy.

Wielki pisarz, że po Lechu I, najstarszy syn jego Lech II panuje nad braćmi, którzy mają dzielnice nad Bałtykiem, obszyty budzi osiadają na Rugii i innych wyspach Obd. Do nich należy Wizimier, ten walny dziedzic nazwisk a szwagrem Królem duńskim, bierze córkę jego dwie Corki i spładza ją, - to autor robi uwagę że wtedy były znowu Kugue, - Zakładca miasta Wismar, Lubeka i Gdańsk (Danzig) na pamiątkę swego szwagra tak zwany. Duncyon drzewo pracuty. Następca jego Leszek VII: nie mieć 21 lipca: Popiela. Między nich dwie Mszę rozdzielał a Pomorze otrzymali Bolesław, Barwin i Bogdal.

Lelewel cytuje (Polska średniowiecz. T. I. p. 189 i seq. - Uwagi nad Mateuszem herbu Cholewa) że Duński Król Kanutus, niektóre szczegóły z go Kanutus prowadzi wojnę z Wizimirem Królem Vandalskim, a więc polskim (porównać co podaliśmy w naszych uwagach o Vandalach), który go dręczyła i trzyma mu bierze do niewoli. Zaś Eryk Król Duński, w historyi swego narodu powiada: że Sivard i syn tegoż Jarmerik z Wizimirem wojowali i to z przeciwnym rezultatem, bo Jarmarus valde bellicosus, intravit Slavorum cum exercitu et Ismarum regem Slavorum occidit. Wnuk

Zaś

Zaś Kanuta I Harald blaatand (błękitnozęby) wojował z Rudygierem pomorskim r. 955. Tymże mieszczeniem Ottona I. Sa-
si wspominają nazwy stowiańskich dowódców Skalk, Struwik,
Wyszca, Krup, Lolgerpann (czy to pewnie słowiańskie nazwis-
ka? - najbardziej sądzące pierwsze, czy to nie Schalk, bo
dali wymawiają, niemcy późniejsze, - czy to nie „niewol-
nik"?).

Adamem też Lebenedla (p. 195.) nie za Kanuta I duńs. Ruskiego króla, ale wśród cudy za zniszczeniem powodzeniem, pro-
wadził pomorzanie a duńczykami wojny i nie dziwnego, że
podanie zachowało pamięć, iż rasu pewnego, jednego króla
ich zdobył, a za wolność wypuszczając, warunki mu prze-
dali. Mateusz też mówi zapisze.

Również stuszne powiada Szafarzyk (p. 471.) że podanie o poły-
ciu norweskiego królewicza Olafa u dwojga teścia Borysława
ok. 973 do 976, - o uciecze ~~z niewoli~~ króla duńskiego Ha-
rolda blaatanda na Wolin i spowodzeniu przez niego duń-
czyków w obwodzie Wolina czyli Winety pod Palmy Tolowic oko-
ło r. 984 o władzy Winety przez Bolesława pomorskiego
i wydaniu jego córek za duńskich panów duńskich nie
należy do historyi.

Podania o pomorzu w bajecznej historyi polskiej dowodzą
powinowactwa, jakie pomiędzy tymi dwoma szczepami zachodziło. Pewnością jest, że walki morskie polaków z duńczykami
do pomorzan dz odnoszą

wzajemnie literami

Jako najdawniejsze historyczne wiadomości może zapisać
dopiero onej czasy, że (według Lebenedla Pols. ks. 3 dz. 7 XVIII
p. 171.) Szwkow pisze w swojej kronice, że polski Kiemowit
walczy r. 930 z niemcami i pomagającemi im książętami
pomorskimi. W Szafarzyku (p. 471.) czytamy że Borysław
książę Wendów pomaga Ottonowi I przeciw Węgrom pod Augs-
burgiem r. 955. a przeciw duńczykom r. 974. Ale nie-
kłony pomorskie (ja myślę że słuszniej) że pomoc w X. wie-
kach dowodziło Cesarzowi ~~z~~ owoże Wichmanbst ich Krajem.

Bol

Od śmierci Bursztana, przed r. 1000, nie mieliśmy o jego następcach. Przybrał on król Władysław Wratysław (Wirtgeorinus), mający za żonę siostrę Kanuta duńskiego, to pewnego. Dwóch synów K. Wielkiego wypadło aż do życia Rdzy, ale tam nie władali. Skłaniamy się wierzyć, że musi być coś prawdy w podaniu, że dla tego księstwa pomorscy byli nieprzyjaciółmi Polski, że ich, popielowiców, Bieniowit wyplenił od tronu. W latach 992 do 997 podbijał ich Bolesław Chrobry. (Tenże Dlugosz p. 478 robi uwagę, że gdy Kadłubek mówi Getharum seu Prussorum genus, a Chrobrego przeciw Rusi, Pomorzanom, Gockim i Polski, — to owe gocki musi znaczyć Prusków, Pomorskiego. (Trzecia żona Chrobrego, r. 989 była pobożna Kunigunda czy Emnicilda, córka Dobremira, matka Mieszka starała Dobremira i Wilka córek. Czy prośba o pomoc nieznana, ale to pewne, że Gwalbor, o którym będzie później był krewnym Krzywoustego. (Porównaj Pertz, Thietmar, Saxo Gram. a Morawiecki I, 64.))

Buntuje się pomorzanie r. 1032 za Mieszka II, wnet pokonanie. Dnr. 1052 Kazimierz I Odnowiciel, król polski karze Pruskabor i pomorzan za dawną pomoc Maslawowi Mazowieckiemu. Także za Władysława Hermana liczne mieli nim podejmowano wyprawy. I tak w r. 1089, 1090 i zupełnie ich i obsadzili ich głównejsze grody. W r. 1091 dotarli do Brzeczina, a nad Notecią krwawy stoczyli bój. W r. 1092 chociaż przy pomocy Czechów, nadaremnie oblegają Nakło, a opanowanie całego kraju tem było trudniejsze, że podzielony był między wielu książąt. W r. 1099 wtedy Bolesław odbiera Międzyrzecz i Santok, Królem już robi wyprawę w 1103 pod Białogród. Zbigniew swemu mieciu brata spiesznie w r. 1105 dochodzi do Kołobrzegu i zwalcza krewnego swego Gwalbora. I następnego roku kraj ich ubogo odwiedza. R. 1107 [illegible] bierze Białogród, Kołobrzeg, Kozlin, Wolin, Kamień

idzie

idzie pod Cracków, w którym jeden z najznaczniejszych władców Gniewomir
się zamknął – Gromast gdy do poddania się i ochrzczenia się robił
Gubernatorem Crackowa.
Tegoż roku pomorzanie zawierają z Lutycami przeciw
Henrykowi Królowi Obodrytów, Cyrowi Gotschalka.
w r. 1108 Zgrzmiesławiersza się Gniewomir, ginie w boju pod Wielkiem.
Wtedy Król pomorza zaraz całego kraju Świątopełkowi herbu Gryf
Cyrowi powyżej wspomnianego Chrabstwa pomorskiego. Len i ten
niebyło wówczas innym od poprzedniego, kończy się r. 1111. Zwycięz-
ny daje w Cahlat Cyru, w r. 1109 znowu pod Cracków, ten pobity, w
niewolę wzięty, w ucieczce umiera. 6000 pomorzan z żonami
i dziećmi wywodzono do Polski. Wtedy to brat Świątopełka, Wroci-
staw pan na Szczecinie i Julinie, jeden z najznakomitszych w kraju
podaje się Królowi i chrzest przyjmuje. w r. 1124 całe pomorze
podbite, a Wrocistaw mianowany jego Gubernatorem. Gdy ten i
wszystkich Lutyków opanował i ci się pod zwierzchnictwo Bo-
dzy Bolesława się dostali.
W r. 1124. Przybywszy wzięta Biskupa Bambergskiego do na-
wracania pomorzan. Wrocistaw ziemia dwa tysiące Chrześcian stron-
Słowy Krzyżowa do Krzyżu posłany. W prawdzie w r. 1127 kraj do po-
gaństwa powraca, lecz Rujanie przed Bolesławem znowu się poprzed.
Od r. 1130 stanowczo nawrócony, a w r. 1140 polak wojewoda Bi-
skupem w Wolinie. Król otrzymuje hołd roczny na 300 grzywien i pew-
ną liczbę okrętów, podzielił kraj na dwie części, na Szczecińską i Gdań-
ską i każdej osobnego Księcia wyznaczył. Dzielą się państwo r. 1138
między synów, dał pomorze wraz z Wielkopolską Mieczysławowi.
Lecz panowanie to było tylko pozornem. Połączyło się to znów w r.
1137, gdy po całej okolicy Wrocistawa sąsiedzkiego niektó-
rzy hołdu, korzystając z okoliczności, tego Cesarz był w
r. 1135 uprosiony. Dla tego też słusznie powiedziano otrzymuje
Kuchell (p. 372. 375.) że owi przez kronikarzy polskich wspomniani
Gubernatorowie i Namiestnicy pomorza to tamtejsi Książęta,
tylko na pewnych polskie podległi i że dla tego dzieje polskie
nominacyi zgadzają się z dziejami ich wstąpienia natron
przejrzmy teraz po krótce dzieje obu dzielnic

a.) Dzielnica Szczecińska

a - Dzielnica Szczecińska.

Tą dzielnicą wrocistawczyn Świątopełka, - a brat Świątopełka nieżdawiecki - po nim następują w r. 1137 Książęta Kazimierz I. i Bogusław I. Ci Bolesławowi hołdu nie składają. Stosunki umiera r. 1160. - po nich panują jego dwaj synowie Kazimierz II. i Bogusław II, zięć Mieczysława Starego, polskiego. W r. 1164 gdy Henryk Lewkiszcze Lachy Nurzyć Słowiańskie Lutycy i Obodryci, - a Niemcy zmusza u Pomorzan schronienia, ci spokojnie ją wniewolę Serbom, Czechom i Polakom. W r. 1167 oba bracia wzajemnie się kamienują Lwa. Następnego roku ci książęta wraz z przemysławem Polskim i Waldemarem II Królem duńskim wyprawiają Rugian. Lecz wkrótce Waldemar obraca się przeciw Pomorzu. W r 1171. a dobywa Szczecin, w r. 1177. burzy Julin czyli Wolin

wniepamięci literami

Lelewel powiada (Pols. dr. w. T. II p. 365.) przy ujściu Odry leżały miasta Kamień i Julin czyli Wolin. W nich dla morskich statków przybranie, dla kupców, handlu i Normanny wypoczynek. (Dziwne to wyrażenie! - Handel zasłaba ruchu, obrotu, kupcy niechcą wypoczywać ten handlować. Zwykle zaś miasta nie rade bywały miejscem wypoczynku dla Normanny, bo to była niebezpieczna sprawa.) Wolin, kolebka civitas, zamieszkała od Słowian, tj. pomorzan, nazwi greckich, Rusinów chorograbów, to zepsute Wareżi i Barbarzyńców, - to byli sami Słowianie i finny. Przybyłych Lasi obrzymują prawo zamieszkiwania, z warunkiem, aby chrześciaństwa nie głosili. - pomorzanie stali się groźni na morzu, napadali duńskie wybrzeża, pobrzeża duńskie napadali i zelżył nabawiali. (Oczywiście mowa tu Lelewel o czasach przedchrześciańskich, jednak niemusieli pomorzanie być tak strasznemi duńczykom, gdy ich kochała i musieli.

wojną i krwią

W r. 1177 Bogusław znów się hołdowniczkiem kraju wznajo. Gdy tego jednak Cesarz Fryderyk Rudolfowy upokorzył, stają się oba bracia kamienikami Cesarza i dostają investyturę chorągwi jako książęta Imperium obydwaj książęta Słowiańskich. Chociaż ich kanut VI następca Waldemara na tronie duńskim Knuta w r. 1185 przekro

nio

nio do danziny annext, należy już cale do państwa niemieckiego i wraz atrakcyą i biedą tworzą niemczeją, chociaż mają jeszcze do później stronki epoche.

Barnim I Szczeciński otrzymuje Dzielnice do ostatniego księcia Gdańskiego pomorza, za nim, bezdzietnym będzie, swój linij zapisze (r. 1266.) Ojciec i Synowie jego, podzielony się krajem, lat do Bogusław III wiatr Wolgast a Otto Szczecin (r. 1278) rozrządzenie do owej spuścizny prawa.

Bogusław wrocił tam księcia Wolgascie pomaga 1320 r. Krzyżakom przeciw Łokietkowi - lecz poruczej w. 1326 godzi się z nim. Mstawiają nabę Drawę jako granicę. - On i Bracia jego Barnim za Szczecinie i Bogusław V obowiązują się w. 1343 dostawiania Kazimierzowi W. Królowi polskiemu orderzeta Kopij ni bios na dzierżę wyprawę. - Wtedy to Bogusław poślubia córkę Kazimierza Elżbietę. - Jego Małżeństwa córka, księżniczka pomorska Elżbieta wmurka Kazimierza W. wydana w. 1363 w Krakowie za Cesarza Karola IV przy Dzierżu Monarchów. - Zaś synowie Swemu Kazimierzowi Książę Szczecińskiemu Kazimierz W darowaniem zapisuje swemu dzielnice (r. 1370.) W zamian za takowe Król Ludwik daje pomorzanom Ziemię Dobrzyńską, - a w. 1378 po jego śmierci daje ją Władysławowi Opolskiemu.

W. 1403 Bogusław VI przyrzeka Zagielle pomoc przeciw Krzyżakom a w. 1410 w bitwie pod Grunwaldem książę Kazimierz Szczeciński walczy po stronie Polaków.

Erykowi II Szczecińskiemu Kazimierz Zagiellończyk daje Bytów i Lauenburg r. 1455 w zastaw. - R. 1492 Bogusław X żeni się z Anną, córką Zagiellończyka. Ich synom Jerzemu I i Barnimowi IX Szczecińskim za pokój należny Annie nadaje prawem lennem Zygmunt I w. 1526 powiaty Bytowski i Lauenburski, których też hołd składają. Otrzymuje stopniowo Bogusław XIV, - gdzie z orderu lennik polski umiera w. 1637. Pomorze Zachodnie, Szczecin, Wolgast, Rugia i t. d. należą do Szwecyi. —

6. Dzielnica Gdańska

6. Dzielnica Gdańska

podległa świątopełkowi, Bratu Wrocisława, a Krynowi Lubiszewo. po nim rządzi syn jego Sobiesław zmarły r. 1170. Jego wnukowie z synami Lambor zmarły r 1207 i Mszczuj czyli Mestwin I Bracia. - a Vozt (p. 15 e Warmzewina T. IV. L. 1 c. 26) czyni jemu i Krzyżakom pomorskiego księcia na Świecie i Starogrodzie, który r. 1198 Joannitom i dopiero im Starogród. - i bada je gościniec gdański do Starogrodu, drogę handlową, kilka wiorst drogą gościńcem Krzyżackiem.

Starszy wzmiankowany Lambor, syn Sobiesława, zakłada miasta i zakony i wybudowane okolice swego kraju osadza Niemcami a Sakskimi, Brunświkiem i Lüneburgu. po nim panował syn jego Ludwik. -

Mszczuj czyli Mestwin I książę Kaszubski popiera 1195 Mieczysława Starego przeciw Leszkowi Białemu. V r 1210 hołdowany przez Krzyżaków, umiera r. 1219 (Roepell p. 372. 375. Vozt p. 466.) Krynowe jego dzielą się krajem. Świętopełk bierze Gdańsk, Lambor Lubiszewo. Jego córka Salomea żoną Niemomysła księcia Inowrocławskiego. Lambor II umiera r. 1289. - Wrocisław dostaje Gniew, Ratibor Białogród. Ten Leszka córka, Krzywoustego Mieczysława. Istniał wtedy jeszcze książę pomorski Mikołaj na Kaszubach którego córka Ludgarda, żona Przemysława Króla, poślubiona Życia r. 1283.

Świętopełk zmarł się w latach 1218 do 1220 z hołdowniczki duchowieństwa - po śmierci Mszczuja Leszek mianuje go Gubernatorem całego pomorza Gdańskiego. Zamierza wyprzeć się zwierzchności Polski. Gdy przeciw niemu Leszek Biały rząd do Gąsawy w. 1227 zaprasza, wypędza tam, porzuca go i zabija. pomorze od Polski odpada. - w. 1233 wraz z bratem Lambrem w 5000 ludzi pomaga Krzyżakom przeciw Prusakom. w. 1238 czyni zniewy i daje za cenę powstających Prusaków. Bracia wojują się przeciw niemu. w. 1242 walczy przeciw Krzyżakom i Konradowi Mazowieckiemu, przeto życie zmarł za pozamałżeństwo, do przyjaźni daje się jego zaczerpnięciem (Dlugosz p. 1801, r. 1243 wspomniany, daje czyn Mszczuja czyli Mestwina

wina

wnia jako zakładnika. W r. 1246 powstanie barci się wzmaga aż r. 1248 zawiera pokój z Krzyżakami i odzyskuje syna. Na tronie zostaje i pilnuje by do pokoju zawartego przystąpił. W r. 1256 walczy z Przemysławem Księciem Kujawskim o Nakło. Ar. 1266 umiera. Syn jego Mściwój II; wcześnie stracił ojca, zostaje pod opieką Księcia Mazowieckiego. Ten oddaje, pomimo sąsiedztwa nad Zbrzą, Gdańsk, i pieczę go oddaje nawet po nastąpionej rzekomo śmierci Wrocława. ~~Zapewne Bolesław pobożny Książę Kaliski~~ ~~Gdańsk~~ r. 1271. Dopiero Bolesław pobożny Książę Kaliski go zdaniem wyjęcia. Bezdzietny Mściwój chce tego Księcia mianować dziedzicem. Lecz r. 1283 Krzyżacy zajmują ziemię Gniewską na mocy zapisów z 1276 przez Braci świątobliwych Lambora i Ratybora zrobionych. Mściwój ostatnie zapisuje swój kraj Przemysławowi Wielkopolskiemu, który go też po śmierci Mściwoja r. 1295 do Korony wcielił. Mimo przeleg. Książąt Świeckich Bogusława III i Ottona, ~~którzy r. 1266~~ którzy od tego r. 1266 otrzymali byli przyrzeczenia Zapisów.

Dalsze walki Krzyżaków z Polakami o Pomorze Gdańskie, o Prusy, Ziemię Chełmińską, Michałowską i Dobrzyńską, pamiętnie w ich całości - powstania kraju i zerwania pomocy od Polski i przyłączenia się do niej, wreszcie przyłączenie r. 1466 przez Kazimierza Jagiellończyka zawartym pokojem pruss Królewskich Mocnie, - wszystko to należy już do historyi polskiej. - Ograniczę się tu wypadkami na uwadze, że jak Pomorze tak Zachodnia Część kraju tego, t. zw. Prusy, tak samo wcielono do Prus od Zachodniej strony Pomorze Gdańskie, czyli dotąd tak zwane Pomorelia, tak nowiązą dawne Księstwo Pomorskie, a dzisiejszą Regencyą Gdańską.

T. Dzieje Prus

5. Dzieje Prus.

Na innem miejscu już pochodzenie, środki kraju i pierwiastek z którego powstawszy Prus powstawszy, do właściwej narracyi gotowe [illegible] daty z historyi kraju tego.

Narbutt (p. 140) i Voigt (p. 234.) powiadają że Duńczycy obrze wszystkie te nadmorskie kraje znały i próbowały tu swe kolonie zakładać. Król Gorm III stary zawojował znaczną część kraju Wendów, ale go Henryk I. Niemiecki powstrzymał. Po śmierci jego r. 935 syn jego Harald II Blaatand podbija kraje po lewym brzegu Odry i miasto Julin mocno osadza. Syn tego [illegible] Hakwin zawojował Samlandyą, a więc pruską prowincyą. - Przypominam bowiem że od Wisły [illegible] ciągnęły się prusy po Niemen. Duńczycy, zwycięzcy kraju owców, wśród nich osiadają, - z Samlandyczykami łączą się zemią, mięszają narodowość i religię przyjmują, ale kraju się dzielą i stworzą szyrokowarzy, - dają pewnych Wikingom, właścicielom obszernych włości. - Gdy Tahon posiadł te ziemie w Samlandyi znalazł ernen Herrenstand, alte Wikinge, dumne, gocha, cudzoziemską, acz spruszałami spokrewnioną szlachtę. Ta spotkała z wrzyjaźnią walczyła, ale potem pozwoliła się z nimi, ochrzciła, wiarę ich była, obyczaje ich zaufanie, domowe ich zwyczaje, - poznała i pod ich władzę zgromadzone włości, - stanowiła wyborną część ich sił zbrojnych, - wyprawiała się potrzebie wyprawy najazdy na Litwę. prowincya ta wojowała się od innych prusich.

Narbutt bowiem (p. 497.) przypomina nam, że kraj dzielił się na prowincye, a te na ziemie podane dziedzicznym panom, krajowcom tym, a często na czas wojny wybierano dyktatora.

Bolesław Chrobry w r. 1014. mszcząc zabicie S. Wojciecha, wyprawia się na Prusaków, zawojuje kraj po Ossę, - a więc ziemię Galindów - i bije tam Wisy granicy. Za Mieczysława II czytamy że ciebie jeszcze w r. 1032.

Buntujący się przeciw Kazimierzowi I. odzwyczielowi polski Mastaw Mazowiecki przeciągnął na swą stronę niemiecki

panów

pankow

(Prusach. Miał przychylnych Decos, Gedkas seu Prutenos et Rudkenos. – Decos nieodmiana dunczyków zdanie ale a Sambandyi, Widzajow, tj: pruskich z Golandi chrzyżowanych i Ruskich Litwinów – pobity przez lat wraz z nimi 1032 Bolesław Smiały r. 1064 wrócił nad nimi nad Bałtą zwycięstwo, chociaż obszerne jego Grudziądza nie zdobył. Zyskane zdanie traci Władysław Herman r. 1082. Bolesław Krzywousty robi na nich wyprawy w latach 1108 i 1111. W wyprawie Bolesława Krzywoustego r. 1161. ginie Henryk Książe Sandomierski Kazimierz II Sprawiedliwy grom Prusaków r 1192 wraz z ich sprzymierzeńcami Jadźwingami (ludem Sarmackiego pochodzenia). – Konrad Mazowiecki za stały by ich w karbach utrzymać, starał się ich nawrócić, lecz bezowocnie zdanie. Jak Św. Wojciecha, Św. Brunona, Benedykta, Piotra i Mikołaja, tak i Filipa a Lubusz zabijają r. 1207 a ich Biskupem nieumorzonego pomorskiego Krzyżtyna wypędzają r. 1214. Ten zaś wtedy był w zabiegach swych od poprzedników strzelistszym. Kapitał mu też był Konrad w ziemi Chełmińskiej 100 wsi, które posiadał był po większej części hrabia Gizo. Konrad chcący się Prusakom okupywać zmiast a według Matcusza, kronikarza Zakonu (u Voigta p. 445, 446.) raz nawet panów swych wzbronił do Litwy zapuścić, aby zakonnicy im ziemie i konie dać Prusakom, wydawać i nadawać pieszczuć, by nie szpiegować bezpośrednio z ziemi. (p. 442. 454.) sam ziemnogt im powtać, ale naturalnem przecie pozwom oprzeć i krzyżaty, przyjęte ocz do chrztu 1222 r. a niżej wcześniej wdział Henryk Brodaty Wrocławski, pomorscy książęta Świętopełk i ~~Sambor, Mestwin~~ Sambandyi, Wrocisław, Brania ~~Sambandyi~~, Konrad Mazowiecki i wiele szlachty polskiej, śląskiej i pomorskiej. Odebrano im ziemię Chełmińską po Ossę. Lecz ledwo się osadzili, wyjednawszy przeciw odebrał Lubowę i nawet Włocławek spalił.

Wtedy to Konrad Mazowiecki i Biskup Krzyżtyn fundują Zakon rycerski: fratres Militiae Christi, Zakonnych Braci

Dokończ tu

dobrzyńskich pod wodzem ich Brunonem. Gdy już w. 1224 giną w boju, w. 1226 sprowadza Niemieccki Zakon szpitalnych Braci Szpitalnych N. Maryi, Jerozolimskich i nadaje im Ziemię Chełmińską i Lubawską. - Chcą oni potężnie się z Braćmi dobrzyńskimi, bez których mogą być osłabieni do Drohiczyna przeciw Jaćwingom i odzyskują ziemię dobrzyńską w. 1235 (przynajm. w 1237.) Ich mistrz Henryk de Tegocina umiera w 1248, a po zabraniu tym ziemia już wzmiankuje. Robert w Radzyniu buduje w Lubawie Zamek dla Templaryuszów mających walczyć z Jaćwingami, ci zaś zapewne uciekli zabierając Braci dobrzyńskich.

W r. 1233 przeciw wzięto nową krucyatę przeciw Prusakom. Wystąpił krzyżem [illegible], Henryk wrocławski w 3000, Władysław Plwacz Wielkopolski w 2200, Konrad Mazowiecki w 4000, syn jego Kazimierz w 2000, - [illegible] Świętopełk i Sambor pomorscy w 5000, razem 26,000 ludzi. Nad Torgą odniesiono wielkie zwycięstwo, melduje Chełmińskie ale i pomorania utrwalono na wypowiedzeniu Zakonu. Wtedy to zaczyna się kolonizacya krajów niemcami. W pomorzanii, na miejscu pruskiego Kwidzynia stawiają Marienwerder, obwarowali Elbląg. - r. 1237. podbijają pogorzanię, a korzystając ze śmierci Arcybiskupa Ryskiego i Mistrza Kawalerowych Mieczowych, postarali się o wcielenie tychże do swego Zakonu. (x) Utwierdzają Bałgę dla osłonięcia Warmii, Kreuzburg w Natangii, Bartenstein w Bartii, wdzierali się do Galindyi. -

Lecz Świętopełk pomorski, dotąd przyjaciel Krzyżaków, przelękły się ich coraz wzrastającej potęgi, staje na czele powstania Prusaków. Wtenczas bracia odwiedzają się przeciw Świętopełkowi. [illegible] w. 1238. - w. 1243 muszą znów Mszczuja dawać w zakład. Lecz w. 1246 powstanie nader silne stanęło - w. 1248 oddają muszą. Zawiera pokój z Zakonem 1249. i pruscy się uspokajają. - Krzyżacy wszczynają swe panowanie po Niemnem: Litwę w. 1250. - Znów w. 1253 wzniecona krucyata. Wyprawa na nią, Przemysł Ottokar król Czeski, Rudolf Habsburgia i 60000 zbrojnych. Sambia zdobyta, Romowe zburzone, a królewiec

na cześć

(x) Ale będziemy to obszerniej dziejów Inflant, gdy stosunki ich zbliżą do późniejszego należą. Obszerniej wzmiankuje że około r. 1158 Kupcy z Bremy i Lubeki osiedli w kraju zwanym Livland (Liv po estońsku znaczy piasek), zwrot, Liwów, Estów i Kuronów po za Prusakami. Biskup Inflandzki Meinhard założył Rygę 1170-1198. Jego następca Niemiec Bertold. po tym Albert de Buxhoff założył Zakon Kawalerów Mieczowych, zatwierdzony przez Papieża 1204 r. Jak mistrz ten przeszedł Prusy pod władzę Biskupa.

na cześć Otokara tak nakreślony, całościowy. Pisarczyk wraz z Litwinami odnosi w r. 1261. nad Durbą wielkie zwycięstwo nad Krzyżakami. - Wracają do przymierza, w r. 1262 podobnież pod Pokarbami w Natangii. - Lecz po śmierci biskupich Władców Mendoga. - Ewjnata podnoszą się ku niemcy. Ok. 1284 odbierają Sudawią i Nadrawą. Jak nawałnica Skirdo wtargnął ~~wtargnął~~ na Mienen. po 53 latach krwawych bojów nad pruskimi wytępiony mieniał siłnicę a imię jego i pieśni zabrały sobie Niemcy.

Dalsze dzieje Zakonu i jego walki społeczne nie kulej zaterą. Sam Roepell jednak (p. 443.) powiada że nadania Konrada Mazowieckiego petrum wtamnosciach" on robiono, były takie, jakiemi obdarzano "kosciół rozbójniki, - ale nienadawały on niepodległości. - Tymczasem do pierwszej chwili ani o niej myśleli a Wielki Mistrz porwał się o to że go Księciem Rzeszy Cesarz uznali. -

6. Dzieje Litwy

Mówiąc o stanowiskach ze słowiańskimi bóstwami pogańskich, wspomnieliśmy już o legendzie Litwinów, - a mianowicie Palemona wraz z Krzywanami, Cezarynami, Kolonnami i Julianami z Rzymu do ujścia Dźwiny przybywającej i o trafnem wyjaśnieniu jej powstania przez Narbutta. -

Okres bajecznej historyi litewskiej obejmuje czas od Ybo do r. 900. - Że Palemon panował, dowodem, powszechnie cytowany fakt że istnieje stara moneta przez niego bita. - Ponim panowało trzech jego synów Rokus, Spera i Kunos Palemonowicze a jeden wnuczek i Julian Dorzprungi niby jego towarzysz. - ~~Rokus Narbutt Turbork~~ pomowny najmniej o Dorzprungach.

Wspomniany ich protoplasta miał córkę Wilkomierzę od niej Święta. po nim nastąpił syn jego Żywibund I potem syn jego Żywibund II. Ten pojęty za żonę pojął, córkę ~~Kromiańskiego~~ ~~Kromiera~~, mer co odniosła wraz z nią potężne państwo i Kiernus. od Żywibunta pochodzą Kukowojtis zmarły r. 1169, Ewalga z lat 1204, Ateres 1212, Świętorzy blisko stuletni umiera r. 1270, syn jego Giermunt. Ci dwaj ostatni po wyjęciu z pod Palemonowiczów, występują jako władcy całej Litwy. Po śmierci Giermunta 1275 był najpierwszym Panem Litwy syn jego Drab, Książę Kmudzi zmarły r. 1280. Po nim następował brat jego Romunt, i tegoż synowie Narymunt Romuntowicz zmarły r. 1282, Trojden władający i na Podlasiu, zamordowany w 1283 spółcześnie wraz z Bratem Dowmuntem Romuntowicza, ostatniego z Dorzprungów. - Tej ostatni używali już tytułu Wielkich Książąt i zamiast dawnego Hospocentaura, - prozoni.

Lecz wróćmy teraz do Palemonowiczów.

Z linii tychże wymienionych Braci, Rokus zabrał Turbork na Kmudzi, Kunos ~~Kromiano~~ nad Niemnem w r. 1030. Ten ostatni miał dwóch synów Kiernusa, na Kownie, którego córka pojęta tę dzielnicę, jak poprzednio wspomniano przy wcieleniu mężowi swemu Żywibutowi II z rodu Dorzprungów i Gimbuta Kunosowicza na Żmudzi.

Gimbuta syn ~~Nor~~ Montwiłł umiera 1070. ~~Zapoczątkowawszy~~ Był to ~~ten~~ czysto dowodzący wiarogodnego. Syn jego Erdziwiłł odzyskuje w r. 1065 Neromię i Polesie przez Jarosława Władymirowicza, syna Wielkiego, zabrane. - Wtedy nadaje on Kownie swym wnukom Grumpiowi, od którego Gastołdy pochodzą, dał Ostrów, Ejszyszki, Mrotkowi Dowojnowi, Wiewerę, drugiej ręce Ejszyszki, Grawży, Antenusowi Mondidowi Graużyski, a sam z Neromy, Polesia i Litwy na prawym brzegu Wilii utworzył dla siebie Księstwo Auxtete Litewskie, tj. Litwę wyższą, tę zapewne stolicę, a władzę swą ustalił nadając Kownie Rudinom odchodzącym do czynnej służby wojennej dla niego obowiązanemu. To powstało Litewskiego Państwa i Władzy Książęcej (Narbutt p. 238.). Potem władali Wejunt, Mindzgiło zmarły r. 1192 Skirmunt, ~~Zawrzątkowiczowie~~ i ~~tej samej~~ w 1217 ~~z pod~~ ~~na Rusi Nowogrodek, Grodno, Brześć~~ Dobrzyn. Ruszczyn nawet Tatarów ~~skończyli~~ z ~~Żywibutowie~~ Skirmunta wstali 1227 do 1230 polegli. Trojnelumart już r. 1194 a syn jego Algirmunt r. 1226. Wtedy to Litwa już ~~tej~~ swojego, w r. 1217 zrobiła na Rusi Nowogrodek, Grodno, Brześć, Dobrzyn. Ruszczyn nawet Tatarów, skończyli z ~~swoje~~ Żywibutowie Skirmunta wstali 1227 do 1230 polegli. - Ryngold Algirmuntowicz zwojował Rus 1235 pod Mozilus, następnego roku zwojował

Kiernusa Kunosowicza, wnuka Palemona,

Ria

Lia

Kawalerow inflanckich, ich Mistr Volkin von Winterstede ginie w bitwie pod Tyllagotą. - (Tu mimochodem przypomnieć się dzieje zakonu bisk. inflanckiego Alberta rozdawał ziemice przybyłym rycerzom dzierżą w lenno, - a gdy tych nie zabrakło zaloży zakon rycerski Kawalerów Mieczowych w. 1201. na podobieństwo Templaryuszów. - Zwano ich Gladiferi, - Militia Christi $\frac{3}{4}$ Vogt. 406 $\frac{3}{4}$ - Ci potężnieli ciągłymi zdobyczami i chcieli do zakonu ogromnego państwa od Wisły do Zatoki Botnickiej. - Gdy Biskup Engelbert Kazodworcu chciał się pozbyć biednych, - a przez to stworzył podbojowe zamiary rycerzy, wyprawili ono w. 1242 Kerstyn dla Semigalskich posiadłości ziemskich, - i tych, co ich przybyło, wpisano rycerzy. Mistrzem tego wybrano Dietrycha Burchardta. - Biskup i książęta zabrali - a 100000 familii wyszło się do Litwy, - a pusty kraj zabrali w. 1243 r. Narbutt p. 492.)

Ryngold Algimuntowicz, Monarcha całej Litwy umiera r. 1238. Synowie jego dzielą się państwem r 1240, bez gdy jeden z nich Monkwitt, czyli Erdziwitt ginie w. 1241 w bitwie przeciw Tatarom, pozostały Mendog, (Mindowe) znów całe obejmuje ojcowskie obdziela za Ruś. Document ostatni dnia w Lunobeurzeniu, Trojatt nad Buziem a Towciwitt Potock. Ostrej przyjmuje Chrześciaństwo w. 1245 i burzeni przez Krzyżaków zamyślają o wydaniu się zwierzchności Stryjowi. Mendog by się w skale natrafić przeciw zakonowi i Rusi, - mając chrześciaństwo, do Marty N^{ej} Świętej za Rosę, poddał swe państwo Papieżowi dał się ochrzcić 1253, zaco uznany Królem Litewskim i koronowany. Wtedy utworzono Biskupstwo Litewskie. Lecz gdy mimo tego Krzyżacy jak zwykle nadużywają, upuszczono przyjęte wiarę - i wielcy książęta Rej'e ich r. 1261. na głowę nad nich Burbę. - Lecz przykry Litewcom wspomnienie wiadome, Mendog schabił podobno kogo Document, dwóch synowców. Ten wraz ze swym Bratem Trojiattem zabijają w. 1263 dzieci, ~~Kazimierz zabija i brata swego Towciwitta~~ i jego dwóch synowców swych dziecinnych braci: Dowmunt ~~zabija brata swego Towciwitta, i obejmuje rządy~~ (przyszedł on

na chrzcie

za chrzcie imię Symeona. J. Trojnatt zabija swego brata Towciwiłła i obejmuje naczelne rządy Kraju. Leer Trzeci tym Mendoga Wojnatch, czerpnie klasztor S. Elżbiety pod Nowogródkiem pomnik ojca zabijającego r. 1264 Trojnatta w Łatwii. - Dokument ucieka do Rzymu, a kraj popada w anarchią, gdy Wojnatch, niechcący panowania wraca do Mazowsza. - Teraz w r. 1267 panowany od Litwinów Wiesz ruskiego, który dążył do odzyskania ziem ruskich przez Litwę zagarniętych a w Wojnatchu niedziecjej wyprzywał. Ten przyjął plemia Salomona. - Wspomnieliśmy już iż po nich obejmuje panowanie Dowspruńgowicze, który z dokumentem Romanowiczem wymarli. - Po nich, wśród wybuchłego zamięszania wrócił do władzy Litwinów w Kiejdole, zmarły r. 1292. Po nim zastępił tron jego Witenes czyli Bojwid, zmarły r. 1315, który dużo się z Krzyżakami walczył i nigdy ani wielkiej klęski nie doznał - pozostawiwszy po sobie Niedzicem co za tronu był Gedymin, syn - czy wychowaniec. Upewnił się my ustawy przez zabójcę Pelury syna Trojnatta - ostatniego Salomonowicza. Wtenczas stolicy stryk do zabłąconego przeniósł się Wilna stosownie do rady Krywejty wzięty Lesdejko (Radi-Wit.) zwycięzki Krzyżaków 1321, potem 24 Czerwca 1322. Wprawdzie pozwanie ale przyjaźni chrześciaństwa, zawarcy pokoju chrześciaństwa Krzyżaków, jego dzieci zawierają małżeństwa z mieszkańcami i zaślubieni pomiędzy sobą, coby Albert wydaje 1325 za Kazimierza syna Lokietkowego, pozwalał na opowiadanie chrześciaństwa przez Zakonników a przez ich trzeba na stawianie Kościołów, na ustanowienie Biskupa Kujawskiej wschodniej przez siebie, upadłej Metropolii. Giwi od stuli wbiwszy Krzyżaki nad Welong r. 1339. Jego z Synow podzielił o kraj między siebie. Z tych wkrótce zmarły Monwid dostał Kiernów i Słonim, Olgierd Krew, zaś zona Olga r. 1345 Lwowskiego przyniosła mu Wilejsk, Kiejstut otrzymał Troki, to wno, Kowno

i Podlasie

i Podlasie, Koryat miał Nowogrodek, ~~Narymunt~~ Narymunt
Hlebowicz dodał Pińsk, powrócony do Nowogrodu Wielkiego, lecz nędzi
od r. 1333 do 1347. Lubart Fiedor ~~począł Kolno, Hołowaiek~~,
~~Brasław i Oszmiańszczyznę~~ przez ślub z córką Włodzimierza Lwowicza
objął ziemie Wołyńskie, - dwa lata ~~dzielił z Włodzimierzem~~
Wołyńskim: po tym ojcu odziedziczył Włodzimierz Wołyński, zaś
Jaromirowicz, najmłodszy, otrzymał, jako Wielki Książę zwierzchnią
władzę nad braćmi i Wilno, Wołkowiesk, Brasław i Oszmiańszczyznę
Lecz w r. 1349. Kiejstut zrzucił go stronnie i osadził na Za-
sławiu Mińskim, a osadził na Wielkiem Księstwie najstarszego brata Olgierda. Ten przy pomocy Kiejstuta walczył
z Krzyżakami i Tatarami, Mazowszanami i Polakami. Jedynie
Lubart, - Narymuntowicz, którzy otrzymał na Rusi pol-
skie ziemia i byli mniej lub więcej niezawisłemi jej władcami.
Olgierd także zajął chrześcijaństwo, ukochał się słowiańskiem co do
swego nauczenia, jednie Krzyżaków gwałty i zdrady go od-
straszyły. Umarł r. 1377. z dwoch żon krzyżowych Ruskich
pozostawił pięć córek i 12 synów, którzy się swoim przyjmo-
dzielili, - a oprócz nich byli jeszcze dwaj synowie ze swem po-
dostawnem. - Lecz Kiejstut zaraz tu zaprowadził porządek i
osadził na stronie Jagiełłę najstarszego syna Olgierda a drugie-
go małżeństwa, - a więc swego bratanka. - Panowanie
Jagiełły do chrześcijaństwa nieszczęśliwe. Znane jego nieszczęścia
z Kiejstutem i śmierć jego w Krewie r. 1382. - Żona jego
Bierutta była córką Książęcia Wołyńskiego Widymunda. Była
ona wychowaną i po śmierci męża zwróconą Kapłanką do swej rodzi-
ny r. 1416. przyjęła chrześcijaństwo - pochowana w Połądze
nad morzem. - Matka Witolda, panowała od Jagiełły. Lud
ją czcił długo jako świętą. (Narbutt t. p. 47. Vrenta i Moraweb
Dzieje narodu pol. I p. 160. 170. 183. itd.).

V. Dzieje Rusi

Dzieje Rusi

BJ

W poprzednich Rocznikach wyliczyliśmy Słowiańskie Plemiona na Rusi osiadłe. Różniły się niektóre z nich od drugich nieco wojennieyszem usposobieniem w ówczesnych czasach upodobaniu, - wszystkie zatoś podobne one były przebywały i z jednej ziemi [miejscami literami] przybyły wrogą. Wymieniały ich Goty, Hunny, Bułgary, Awary, Chazary, Potowce, Pieczynegi, Tatarzy, Kozolanie Alany

Nestor lat wyliczeń Arabskie ludy, które Słowian ciemiężyły: 1. Bułgary, 2. Węgry Białe, Chazary, 3 Obry, 4. Pieczynegi, 5 Węgry Czarne Magyary.

Porfirogenita według Cesarzy na wyliczaja jako przeciwnych charakterom: Tywerców, Drogowiczan i w bliższych podziałach Krywiczan, a Serbów, zapewne nad Bugiem siedzących, od których krzepkie rasy wybierali charaktery Listopadzie. - Nestor podaje że Duleby płacili Kozarom. Wyliczając ludy przed przyjściem Waregów tam mieszkające, mówi Chorwaci; Duleby, żyli nad Bugiem. Zapewne przez Olega ~~800~~ r. 885 r. potrwali do r. 906 wojny wyprawy na Greków za wypowiedzeniu. - płacili Kozarom także Wiatyczę, którzy wraz z Radymiczanami byli Lachy a nad Dunaj nad Dolną potrafiły do przyjść mieli (Lachy ci wyżli) i potem Krewni nadwiślańscy, - ale czyli Lachy? Chwali ich Nestor, do nich należący, - ci jednak Opiekunych przyjęli chrześciaństwo, - a w latach 700 do 800 i wyginęli ich Drewlanie, oddawna władzy nad potrafiący. W potem panowali Bracia Kij, Założyciel Kijowa i książęta Lechy, Szczek i Chorew i siostra Lybed. Także Siewierzy, według Porfirogenity płacili Kozarom (p. 135-192 i seq.)

Poczmistrz Cesarzyd (p. 81.) pomorzony od Greczy Słowiańskiej płaty otrzymu, mówi „przewaga wojowniczych Awarów i Kazarów zwróciła wprawdzie niektóre przykrości i nieszczęścia na przyległe ziemie Słowiańskie, które niemi tyranizowały, a zatem przykre były. Jednak wszystkie Słowian północnych nigdy nie ubezpieczała władzy ich, chyba tylko Królki cesarskich panowanie potrzyli końce krajów." — Co były niektóre

przykrości

przeszłości, jakie spamiętaniem Awarów Słowiańie zowić mu-
sieli, – to wiemy. że do północnych plemion ich władza sięga-
ła, dowodem owe posły do Cesarza Maurycyusza. Ale gdy Ba-
rzej ich panowanie Kroniece potrzeby, to panowanie to istnie-
ło, a jeżeli Słowiańie tyllko krótki czas ich władzy ulegali, to
nie nigdy. – Jak mniemam odmiennie zdanie Szafarzowi.

wzajemne stosunki

Przeniosła też Szyszki (p. 29) że Rachowania Słowiańszczyzna
walczyła Niemcami, – potwierdzona należała do potężnych
Rusi, Bułgarii, wschodnia lat walczyła najpierwej z Czechowi-
cami, na północy z Chazarami, – a upadania od IX° wie-
ku od Normandów.
Wedle tych tekstów, Narbuttla, Lelewela (Pol. dz. i n. jej T. XVIII. Kultura
starego Słowiańszczyzny), Szafarzyka, Karamzina, Kagi i dzieje
Skandynawskie wiele opowiadają o dziejach północno-wschod-
nich. Ruś pozniejszą nazwaniem nazywano po Szytyi europejskiej
czyli Matej, Sarmacyi, Wendami a Grudów zwała się ona Wan-
delain, a Normandów nazywano ją Austrvegr, Austorrich,
Austurland, Ostrogardhr, Ostragard, to wschodnia Słowiańszczyzna, wschod-
nie państwo, nadbałtyckie kraje Litwa, Estlandya. Holm-
gard, Holmgard, Kaena Kardin, kraj wyp., wiele wyp. Garda-
rik, państwo wiele miast to Ruś, Holmgardr, Holmgard, do-
słownie ostrowy gród, to Nowogród, Kasmozóry, Chmizard albo
Kaen Kaenugard, co ariostatony biorą za kraj Hunnów, to Kijów
Zwano Ruś Germanią i Grecyą, Grikland, to przez nią do
Santa droga, dalszego co podróżnicy po Gardiryku, Rusi, nazy-
wali Gerski, Girski, – powinno być Gardski, – ze mby po
Grecyi odbywał wędrówki. Talże Svitiodh, Szwecya nad
północnie nazwa od przekręconego Skytiod, Scytya.
Normanów tak nam opisuje Lelewel (l. c. p. 290.)
przybywają na pół nadby, ale zbrojni, na okrętach nie
dużych. Dopiero w obcym kraju do koni przychodzą. Obcadu-
jąc przyjmują religię i język kraju podbitego, – co dowodzi nie-
kiedy otwarty – mieli greccy Kolonizacji co kraj grecyki –
(wspomnienia o dziwnych) Szczególnem mowi o ich lennych
polowych i wodnych Krolikach. Słowiańszczyzna zwie się kraj
w nocnych obfity – Gardarik. –
Słowiańy najeźdźcami byli wodem zwodowanie przejaz-
dy kupcze, – i bandy przybywający. – Potrzeby nie nie chcieli
z Słowiańami nacieszyli". – Tak po morach Baltyckich i prze-
strzeniach północy Szwecyi były nacieszne familie, w których a
Ryga na czele, dowodzi, ostatnie mieszkańcy, tak mieszczą
się Słowiańszczyzny nie nacieszne familie. Wszystko co było
praktykowane między Waregami kanch opisanych wodach
i dziennych wszystko to czas jakiś, czas ciemny działo się

na Rusi

na Rusi słowiańskiej. Że narodowi były stałe stopnie rozwoju, byłe familijne potomkom Ruryka stawała się dla ostatecznym wyrazem swojej zadowolnienia, a jak Ruryk i jego potomkowie byli potężnemi działaczami, tak stali się opiekunami wpierwszych ludów Wschodu. Słowiańszczyzna dostała powtórnie wareskim ruchem i dzięki Russowstowiańskiemu żywiołowi cała nabyła charakter wareski. Ruryk i jego następcy wezwani przez dzikich Krajów dawnych, to ich uwolnili - wielki naród ze dzięki wojennej wyprawie dzieci osiadłe, wielki horde, wodzowych stepach ostatecznie, a stanęli zgodnie Krajowi stałej" (102), to bez majętności i gospodarki, - czyto bez familii, potrzebowali ludzi, byty to wielkie, rycerskie ostatnie wojenne powody, które tupu stukające mogły się pod jedno naczelnictwo które dawniej swoim, lub wspólnym Krajowi wielkim obiedli swe artyzy oferowali, które swem siłnem i zbrojnem ramieniem swoje swe panowanie wprowadzały. - Ich ojczyzna gdzie urodzeni, pełny obyczajów wojennym fanatyzmie, narodowi wspomnieniu dobrzy, - potrzeba, gdzie dobyć dzieci mogą, wiedzą i politykę na opatrzenia ludów zapewnienia tobie dawnie i zabezpieczenia dobrzy oparta, panowanie potrzebnie zapewnione. - Nowe dzieci umowione dawny powstają, albo jak Skrzeneld wojenne, tak powoły rycerskie na pobory wyprzedzają. - W miastach mają stałe i wypoczynek, - a głowny stład gdzie naczelny Kaiser przebywał, - a kandydat nasze dowódcy rozdziela do przemieszania stolicy.

Arabski Słowiański Geograficzny Jakuta, zmarłego w. 1228 podaje opisem Ibn-Fosslana z Kazy w. 922 bystrzeń dobrze następujące wiadomości o pogańskich Rusach - Lud Ros - albo Rus mieszka na wyspie Wabia (Dania) wynikliwej mieszem dochodzi. Handluje dziewczynami i Sobolami. Modlą się do swych Bogów „dajcie nam klejnotów w złocie i srebro kamienistych. Mnie nader lubią. Czasem umierają spuchnięciem trupa. Ubodzieć uciekają. Gdy umrze ich naczelnik stawiają przy mu potrawy, napoje, zabijają dziewczynę i ona z nim razem pada. -

Narbutt

Narbutt (p. 146) utrzymuje że dla braku wywodu, kiedy trzeciego dowodzą losem wskazanego, Ludu prostego a dawniej używanego do Ostrogardu. To ma stosować przysłowie Skandynawskiej ludności, która musiała być znaczna, gdy podobni Chud, Wes, Merz, Murom, Czeremisz, Jem, Mordwę, Pecorę, Litwę, Semigołę, Kors, Neromę, Liw. –
Że z Normandy kraje przez Narbutta cytowane zdobyli, prawda. Że stąd i przeludnienie, – a głównie spodziewane wzięcia zdobyczy lub w dalekie strony i na morze, by zdobyć lub stracić, – i to za wiadomem. Lecz „Ludu prostego" Chud nie było i to jeszcze „kiedy trzeciego dorosłego, losem wskazanego" wyszukać, – bo wiemy że tam ludu prostego niebyło, a na obszarach nieco bliskich Normandy już nieskarżyty, bo te brali wpierw umyślnie nasi, by ich zpustoszyć. O trudnościach należy by nowe czyny wykonywania takiego wyprzedzenia w Drohe Estby, – wcale i mówić nie zamierzam. –

Wiadomości stosunków Normandów z krajami Chudolicemi, Litewskiemi, Słowiańskiemi a przez nie, z Afryką do wroda podania, Saxi, – i które dotąd Królów wymienili powyżej. I Lab Lelewel powiada (Pol. w śr. p. 289 i Pol. st. i nowy jej, Bibl. Karam. p. 248) że potomkowie Odina czyli Wodana panują na Rusi, w Saxis, w Danii, Upsali, Norwegii w Francyi, w Anglii i całej Skandynawii. – Odin dzielny Cynow osadza Sigurdama w Gardaryku. Po nim panuje tym jego Swatsurlaw, po tym Hrollangr, Karich czasów w Aldejugbergu, – Ladodze, – wstadat Biatmara w Gardaryku r. 625 czy 800 stracony Fylkis Konung, Król, Twar Wildfatmi.

Tenże Autor (Pols. st. i n. jęz. T. XVIII p. 74. poezya swego-Gocka przez Joseph Chérad Montbrun, Paris 1861. tłom.) wspomina że Lagi opowiadają, jak Król Szwedzki Sweno w Byzancyum dowodził Skandynawcami. Gdy Grecy zabili Theofoba, opuszczonych, przebija się przez Wandalów, Gotów Słowian i opuszcza jego wielki cienie. Zdobycia wspominają następujące osoby: Jest król Boris, jego brat Peristaw, Słowianie Borislaw, Ottokar, Sandomir Lagi Opieki Forbar, Arcadislaw, Sandek, Bronosko, Nuncyusz dowódca oddziału, Biała, spodob. Mozir, Zytomir, Kawarcie polscy i że Peristaw opuszcza Skanię
U Karamzyna czytamy (p. 41. i seq.)

Saxo Grammaticus Seliveten Arcybiskupi. prowincz w Roschild w Danii pisał około r. 1203 Historia danica kniż 16. wiecz mowi o Frotho król duński sprzeczny Chrystusa zwycięża ruskiego króla Frano i Rebera miasta Rodata w Tuftlandach i Pettost (Potock) Norwegii król Halfdan w I. W. wojuje w Tuftlandach, dzieci ich z Alm wojna czyli Alfiną córka pana ruskiego Ermunda – Hothbrod król szwedzki zwycięzył Rusów, lecz syn jego zginął w walce z Bous'em synem Odina i córki ruskiego króla Rinda. – Ale w samej nocy miał być Książe Bous czy Bovra syn Dodon'a według Müllera. Frotho III król duński w III W. pomiędzy Holmgard, tj. Nowogród (ale ten wtenczas był tylko wioską). Corka Gostosy'a córka Hergerda najznamienitszego Książęcia Ruskiego, posłuje za Norweja Herdrik, dostał w posagu Wendandyę. Ko Horek król duński w VIII W. zdobył Inflanty, Ruś, Finlandyę Biarmią, ~~Estonię Kurlandyę, ale dowodzi kawalerowie~~ [illegible]

Skafenyst Lagi dowodzą że były stosunki ze Słowianami przed IV. W. – a Nestor opowiada że już przed przyjściem Warego 859. Skandynawy nazwali Słowian: Chudów – zmeli drogą przez Ruś do Carogrodu i starodawnym szlakiem przychodzą z Carogrodu wzbudzili dań na Słowian, Krywiczan i Merę, Wes i Chudów. – Dotychczas i dwa pokolenia po Dnieprze, Łowocie, Wołchowie i Newie do Waregi – stwierdzają to chroniki francuskie, prawa Bizantyńscy i Dzieje Skandynawskie –
Od IV do XI W. były Skandynawy w stosunku przyjacielskim z Carogrodem foederati, Väringar
Väringar, od Vära. pactum, foederati, sojusznicy, wojownicy Złego Waregi, (p. 91. 202. 571.)

Rogell

Roepell

Ruepell dla wyjaśnienia jak Adelbert normańskie pochody przeciw na Ruś przytacza sagę o Olafie Tryggvesonie opowiada że on dowiedziawszy się od Wędzimierza o jego bracie Eryku Sigurd miał tam wielkie znaczenie. - opowiada sagę że za panowania Władzimierza Eymund i Raynar z 600 ludźmi przyszli na Ruś „by sobie drogę do panowania i bogactw torować" przybyli do Holmgardu, gdzie ich na 12 miesięcy, każdego 1. M srebra dla Eimunda Hermanna a dla Eimunda Sterntha 1/2 M więcej. — Tacy to „Goticé" byli drużyna, drużyna. (p. 140.)
Sagenych przytoczone w r. 962 Eimund 700 ludzi morskich 700 wraz z Rusów Wojowniki w Grekowicza 100 M złota (p. 100.)
Stwierdzenie na Peterwel twierdzące (Bl. ni de jej T. XVIII. Kultura warego p. 290) że stosunkowo nieznaczna normandów arbeit do każdej pojedyńczej wyprawy, jak tego dowodzi przykład Cyclów, gdzie 40 uzbrojonych do zdobycia pomaga Salerno przeciw Saracenom w latach 1000 do 1010. — w r. 1016 przybyło Drengot ze 100 towarzyszami, w r. 1021. brat jego Rosaly, a w r. 1035 Tancred de Hauteville i jego Wilhelm Eisenarm wybito 12 braci, a potem opanowali całe Neapolitańskie, pod przywództwem braci, Książąt i Królestw. Robert Mądry z 30 towarzyszami broni, na Sycylii miasto Trapano przed Saracenami, a potem na całej wyspie panuje. Tak było i na Rusi, tylko Nestor nieznacznego pisał.
Wiadomo że te wojownicy, Väringar, warzy, rozmaicie nazywali, stosownie do obcej, skąd pochodzili. Szedzi zowią się Swoje, inni Urmanie, Anglianie, Goty itd. Ci plemiona Krawem nazwę wschodnio-północną podbili, nazwali się Warego-Rusy. — (Nestor)
Nasuwa się więc konieczne pytanie skąd ono pochodziło?
Na to odpowiada nam:
Narbutt Starożytna pełna literatura krainy zwała się Russ nad prawem ramieniem dolnego Niemna, także Rus zwaney. Russ znaczy Bison dziedzic - Stammoth - Kronika Kredlin - berche i Adam Bremenski mówią o Russyi za północ Prussyi. Jej granice: na Zachód Hof Kurońskie, na północ Finnlandia, na Zachód Szczyt i Sudawy, na południe Szalowie i Nadrawia. Dotychczas nazwy nekrotyi Rus. — Wiek Warrus to Warezyska Rus. Zresztą to było czysto opanowanie przez Krzyżaków Herulskich i Skandynawskich. Dlatego tam było było gwarno i dla tego Lei Lazi Islandzkie, duńskie, norweskie, szwedzkie pełne wspomnień o Ulmigerach, Prusach Rusach, Kuronach, Litwach, Liwonach. Ci Skandynawscy opanowawszy kraj Rus, od niego zwali się Rus Warezy - Starożytny Geograf one zwali ich Gallonami. W zakątku między Niemnem a dolną częścią rzeki Jury a Wisłą pochodzenie Skandynawskie dotyczy widoczne. W tej Rusi oprócz Gallow-Rudzyi, ale Goty od Pskowa do Kijowa siedzące, Gotowy, Warezy ich pokrewni. Król Protonel miał w r. W. Stanowe wojska Rusow zwyciężyć stolicę „Rotala" zabrać, stolicę drugiego Wespazyana przeszedł Peltisz (Rhein jedno z nich dawniej czytał zamek) a córkę Gandawarusta poślubił —
(wiec pomyślę czytowane pisanie Saxi do Rusyi - a nie do Rusi tej odmiany.) —
Litwę dawniej zwano Rus. - w Rusyi panował tyran zwany Mezy (pies, obrzydliwie czołgające się stworzenie, smok) Mieszko, miał na skale i mieszkał, zwano go drapieżnym smokiem. Zabił go rycerz Skarkander (Cracki wspomnienie o 2 tysiącach) rycerz smoka zabijał. — (p. 366 a 342.)
Między Królikami Litewskimi wiele było (może by lepiej powiedzieć) wojny Skandynawskich, jak to przy podboju, jak to dziedzicznie po Małych Królikach i ziemie i skarby wyjechały Normańskie wyprawy. Jeszcze na ruinie Mendoga zwali się Wikingen. Dawniej

Lud

lub emigranci zwali się Waeringer. Tak zwali się wszyscy Skandynawscy mieszkańcy Ostrogardu, którego nazwy i zwyczaju literackiego użyli Waregi, Wdrań, przez nią, wyganiać powstała nazwa Waryag. Stąd też Cesarzowie Carogrodzcy zwani Barragoi (warragoi) sami zwali się Waeringar. Po litewsku Wazzegas trapiciel, po litewsku Warras kungs, Pan, waszeńdza rycerz, Rojec. - Gotowie zwano Gudai, jednego: Gudas i dotąd po litewsku Rusin: Gudas, a Rossya Gudu Zemie.

Tych krajowców tych głównie trzy podboje. Pierwszy r. VIII. wielkim Kniaź podbił Krewiczów litewskich. Drugi r. VIII. wielki Król Szwedzki Gangar Lodbrok, - za Karola W. Trzeci Erik Hefilson Król Szwedzki śmiały r. 852. Szwedzi przybyli do Rusi nad dolny Niemen, wbiegawszy morzem. Stąd nie mówi Nestorowy, że Skandynawcy zwali się Ros, - ci, - co stąd litewskiej Rusi wychodzili. To też Waregi nie za za morza, choć morzem przybyli, lecz za tego samego lądu, gdzie Lyst. i Nowogród wielki. Rus - Waregi nazwę Rus przynieśli, bo Skandynawcy nazywali Kolmogrody jedne z najdawniejszych osad północnych Słowian, ciągnące się po morze Bałtyckie Holmgard, - nowogród, bogate miasto Gardarich, kraj na wschód Dźwiny Biarme-land (Permia, finny,) kraj nad morzem Bałtyckim: Wes.

W Sagach zwania się Sawerya i Ostrogard za kraje tymże narodem oddane. Duński Król Regner Lodbrok podbija r. 778 Biarmię, kraje po morze Kolorate i po Ural. po nim panuje syn Hwidsert, Pan, walczy z Litwinami, od ich Króla Daxona pobity, wzięty do niewoli i żywcem spalony. - powiada autor: więc wtedy dziwna była Litwinami z Danowcami, to Daxon, to Danus lub Dexbić. (p. 79 do 97. exy.)

Lecz Waregi Rusy nie dopiero pod Rurykiem po pierwszy raz zawładały nad północnemi Słowianami. O tej mierze mówi Lelewel (Pol. de. in-f. T. XVIII p. 248. 298.) Gdy od barbarzyńca Daxona biedna Skandynawia była zniewolona, napady Normandów nie dopiero za Ruryka czasów nastały, aby dziwić się już w wiek dzieci niejszych czasach, - i niewczesny Waregi przybyli. Nękali wielu najazdami. Na Zachodzie znano ich napady już za Karola W. potem były liczniejsze. Sagi mówią za Króla Eryka Edmundsona

Sona

Łona Upsalskiego i za Kanuta Duńskiego, właśnie w Ruskich bliskich nam, wiele oziadło na wschód Bałtyku w Słowiań-skich stosunkach. Wypowiedzenie do Carogrodu odnoszą się r. 839 a więc 23 lat przed Ruryckiem przez Słowiańszczyznę, wra-cają przez Grodzisko Kraje. -

Nestor (w Szafarzyka p. 86-87.) podaje pod Latą 6367, to jest r. 859 wtedy mieli dawnej Szczmorze od Chudów, Słowian, Mery, Wesów i Krywiczów a Kozary mieli od Polan, Siewierzan i Wiatyczów po biały Wodowórce od dymu. Lata 6370 (862 r.) wygnali Waregów za morze i nie dali im dani i zaczęli sami sprawować. Szafarzyk sam powiada (p. 135-144.) Słowiańskie Nowogrody, których Stolicą dawniej Nowogród, i potomnie potokiem wypuszczą 859 r. Waregom w r. 862 wygnali dużych panów za morze, potem Waregów zaprosili Rocpell (p. 137. 140) jasno nam przedstawia, powiada że wszelky Nestora przyszli trzej bracia Skandynawi drużynami i zato-czyli Ruryk Ladogę, Sinaw Bielozero, a Truwor Izborsk. Kat czyś one Księstwa wojenne. Władza Księcia opierała się na drużynie, Nadciągały często Normandy. Jeżeli Włodzimierz ich sprowa-dał. Rozniosły się od krzywdzicy wiary, zwyczajem i pochodze-niem i tylko powaga wyższa pogrzebiała bunty ludów po-kojonych, chcących odzyskać wolność.

J. Lelewel (o karamzynie p. 248) przyjmuje 862 r. za rok przybycia Ruryka. Władza go najprzód w Ladodze i on i bracia budują Castra, - nie civitates, bo one tam już od dawna nie miały roz. 863 sprowadza go do Nowogrodu i wierzy że go tam do zie-dzin zaprowadzono. - przyjmuje to i Szafarzyk (l. c. p. 95.)

Za czasów Ruryka, [illegible] 866 wtedy Askold i Dyr [illegible] uwalniają Kijów od Kozarów, podbijają 862 Polan, a roz. 864 i Drewlan, którzy tamtych uciskali, łączą wtedy walczą i z Ulicami. Roz. 866 zaprowadzają Chrześcijaństwo do Kijo-wa, który sobie na własny użytek zrobili. Tego roku wtedy dobywają Carogrodu. Gdy roz. 864. Bracia Ruryka umierają, za-garnia on ich Dzielnice Bielozero w Wesów Czudskich i Iz-borsk Krywiczan, - a potem już Mery, Murome, Rostów, Potock. Szafarzyk pyta w jaki sposób je posiadł? (p. 97.)

Niewiem, czemu dla wywiązania tendencji Szafarzyk

niepotrzebnie

nieprzypuścił

nieprzypuścił że i te okolice podobnie jak Nowogród go zaprosiły. - Gdy zaś o podobnych zaproszeniach nic nam nieodpowiadają, więc podobna on je zapewne wyprosił podobnie jak pierwej Ladogę, - jak bracia jego stare dzielnice, jak Asbold: Dyr Kijów, Rogwołd Połock, - inni Normandyę, Anglię, Neapol, Tarentę. Nigdzie bych form grzeczności nie zachowywano, tylko w Nowogrodzie, co jest tem dziwniejszem, że Ruryka wtedy nie chciano zachować, wyganiać braci wr. 859 kompanijących, by ich gnew potrzech latach wr. 862 do władzy zaprosił. -

Ale owi panujący wr. 859, czy tam dalsze tylko wskutek zaproszeń przybyli, - czy Nowogród gwałtem zajęli? - Jeżeli to ostatnie to zapewne, Ruryk tak zrobił. Wtedy nie jest nic pewnego po świecie snującego dla siebie Monarchy jak te zamanych czasów Bułgary czynić musiały. Wszystko się, że trzeby, podczas kiedy wezwał pomocy trzeciego przeciw drugiemu, - ten często pomoc tę bardzo daleko od celu zawodności, drogo opłacał. Dzisia Europa przed Normandami modliła się a furore Normannorum libera nos domine, gdyby oni tylko zaproszeni przychodzili, - wtedy by się modlić nie trzeba, - dość by było ich nie zapraszać.

Zdawałoby się, bojąc się by nie powstało podejrzenie że tu Słowian podbity, woli ich przyjąć (Pol. Sz. i n. j. T. XVIII p. 248) że Normandy wielu nawrotami tam zaptywały i dały się poznać Słowianom, - gdyż inaczej, gdyby ich nie znali, to by ich zaproszenie do objęcia władzy nie miało sensu! - Zaprosiłat jak sam tych tyranów opisał! - Jeżeli ich znali słowianie, - a zatem ich nie znali, to pewnie by ich byli nie zapraszali. - Nie robił tu tego, tylko należy pomnożyć, przez nich podbici ~~Słowianie~~ wyganiali Waregami

O trzech braciach po Braciach Ziemie powiadał Ruryk swym wojownikom, jednemu Połock, drugiemu Rostow, innemu Bełozero, wprowadza feudalizm, - umiera r. 879 (Kraj. l. c.)

Opiekunem syna jego Ygora Oleg. Ten wr. 881. ciągnie z

Waregami

Krywiczanami na Smoleńsk, który się poddaje. Wr. 882 podbija Połan, a niechcąc walczyć ze wspomnianymi Oskoldem i Dyrem, podstępem ich zwabia i morduje, i obejmuje Kijów. Zaprowadza dań na Słowian, Krywiczan i innych dla Warego-Rusi, który służbę wojskową pełnili. Nowogród płacił 300 Grywien czyli 150 funtów srebra. Wr 883 podbija Drewlan, którym ich dawną ciężką wiewiorczą daninę

Tegoż r. 883 wyprawia Chazarów (Nestor p. 29.)

W latach 882 do 885 (Krasiński p. 99. 135. 192.) podbija Siewierzan płacących Chazarom, – i Radymiczan, którzy ochotnie zgodzili na składanie mu daniny po szeląg od pługa, dotąd opłacanej Chazarom.

Panowanie Olega

To samo „dobre wychowanie" Słowian, które chwali Krasiński p. 82 i które chyba powodem że dozwalali przechodu przez swój kraj nieznanym gościom, które spowodowało batawskich Morawian, że widząc się wkrótce potężnymi, a przekładając pokój nad wojnę: przychylili się sami do protestanckiego Karolowi W. i przyjmowali chrześcijaństwo (p. 533.), to samo dobre wychowanie zapewne nakłaniało ich do czystego zaprowadzenia Warego do ich kraju, i było powodem że Radymiczanie tak ochotnie zgodzili na płacenie chazarom Olegowi.

Panowanie Olega

Oleg podbija Chorwatów, nieodległych Dorowcy Serbów nad Bużem wr. 885: a także Uliczów i Tywercow wkrótce potem.

Wr. 906 na czele Chorwatów, Krywiczów, Radymiczan, Dulebów, Drewlan, Siewierzan, Tywerców i innych mu podległych narodów, robi wyprawę na Carogród i wymusza opłatę. Wr 911. zawiera traktat pokoju. Tegoż roku umiera.

Wr. 911 Igor wstępuje na tron (Nest p. 101.) – Wr. 913 buntują się Drewlanie, r. 914 podbrania ich i zmusza do corocznej dani. Daje ich w lenno wojewodzie Swenoldowi, – także mu daje i Uliczów wr 914.

Wr. 913 przyjmuje się Serenicy. Igor zniesieniem zawiera pokój i

przez

przez 5 lat zwieczi trwa zgoda. pomaga im swemi obyczaiami i radami przeciw Grekom. Wtedy to w latach 941-942 Waregi ktoś się o Daciezach grecich. Igor na nich robi wyprawy, w r 941 przeciw obolicu Bosforu, greckim ogniem obarty. w r. 942 w latach 943 i 944 z Krywiczanin, Wiatyczanin, Dywerzanin z Wereszanin i pieczyngami robi nowe napady. Otrzymawszy daniny zawiera zwieczi w r. 945 pokój. od Drewlan zgoda powtorzona daniu, robi na nich wyprawę, - i na niej od nich zabity.

Małoletniego syna jego Świętosława wychowuje Asmund i Świeneld, a Olgą rządzi powstała wdowa Olga. W r. 946 powiesta śmierć męża na Drewlanach. Ona to urządzeta kraj, rodzinny swój Pskow, podniosła kosztem Zborowa. W r. 955 przyjmuje Chrzest w Konstantynopolu, - ale na Ruś panuje tolerancya.

Świętosław podbija Wiatyczów w latach 964-966. Tuszeyka Kozarów Jassow czyli Alanów i czerkiesów Kasahów. Roku 967 robi wyprawę do Bułgarów, stolicę tych przenosi do Pereczestawiec. w r. 968 Pieczeńcy oblegają Kijow, Wojewoda Preczysz daje miastu radę. W 969 umiera Olga. R 970 dzieli Świętosław państwo w ten sposób Olegowi Drewlan. 971 r. uderza Bułgarya, pobity od Greków zawiera pokój. W powrocie w r. 972 napadnięty od Pieczeńców ginie. Po nim Kij na Wielkie panowanie podzielony.

Wyprawę jego (Nestor p. 29.) Oleg, Jaropełk i Włodzimierz wzięli za siebie. Oleg wyprawy stuba pomocy w Wereszczyn. Braci zabici a on zaczyna państwo i przyjmuje Chrześciaństwo w r. 980 (Chrzanow p. 135-192) Czasnie Włodzimierz z Krywiczanami przeciw Rogwołodowi na Połocku, a w 981 z obydwa grody czerwieńskie, - połączone Chorwatów.

(Przy dziejach Czech zaczerpnięty z pracy Roeppla p. 143 że przez Włodzimierza na Lachach w r. 981 z obydwa przemysł i Czerwień i inne grody zienaleziały do Prus, - gdyż je dopiero Bolesław Chrobry zabrał. Ale i Czechy nie zajęły tak dalekich jak Polski otrzymuje. - Były to drobne lechickie kraje. Dopiero w r. 994 dostał Włodzimierz do Czech grunt tak że ich zgładził i jak Nestor powiada zachowywał z Czechami pokój.)

Wiatyczowie

Wiatyczo buntuje się w latach 982. 983, lecz pochwycieni. Radymirze powtórnie w r. 984 pobici od Wojewody Wielkiego Chrobrego nad Bzurą (Rzeczpospolitą) Władysławem idą Węgrzech r. 990 przeciw Pobrowcom, a Mieszko Władysławowi zbuntowany z Węgrami r. 1127.

Lelewel (Pol. dz. i rz. jéj p. 248) powiada: Za Jarosława ustał napływ dostojnych jarłów i obcych druzyn, przychodzących do Kijowa r. 944, Rozwiatel z Kotochu jeszcze 950, do Włodzimierza przybywają 977, do Jarosława 1015, r. 1019, Mstisław 1043 r. ostatnia pod Carogrodzkie wyprawa. — Od Ruryka r. 862, pomimo dwóch jego Braci, trzech Synów Światosława a zwłaszcza Rogwolda, pierwiny dziewiątego Synów Włodzimierza, — wszystkie dzieje przeszłości do jedności powracały, — aż do Jarosława, do r. 1050, — period Warzeski obejmuje lat 188, period który Schloezer zowie Ruską rewolucją.

Tenże Autor (Historya polsk. op. p. 23) mówi że za czasów Bolesława Chrobrego) Warzegi na Ruś byli jeszcze tem samem co Normandowie, dawniéj. Normandowie, którzy we Francyi utworzyli państwo, skąd ich na Ruś. Drudzy zaś na Polskę. Roepell (p. 140.) uważa że Warzegi Ruscy przyjmowali wszędzie Chrześciaństwo, bo tego nie sprzeciwiało się ich stanowisku potrzeby Kolonizacji i [illegible] podbitych. Wszystko razem powstało jednocześnie z siłą.

W Karbacie czytamy (p. 146.) że gdy Goty wszędzie w IX. wieku przyjęły chrześciaństwo, zdaje się że i Warzego-Ruscy byli chrześcianami. W Rocznikach Baroniusza wyjęte z Focyusza r. 863 powiada: Ów naród który nazywają Rus, odbywca wielu [illegible] dzielny ludów, a przez to sam hardy wielkością swej potęgi na potrzeby, który z Krymem wielkie pod nasze Gotów, teraz przeciw tej błędnéj pozaustwa, wiarę [illegible] przyjął. Metody i Cyryl w 861. pokoli mężów ich do Słowian podwoonych, bez Warzegi porzucawszy rozeszli się [illegible] pod warunkiem chrześcia, a że wszędzie polskich byli tolerantami, albo zgoła pozaustwo przyjęli. Krenta oba ob

Radki

Rzadki zawsze mieszkańców i pierwotnie nowo-
nawróconych chrześcij.

W rzeczywistości potrzeba Słowiańszczyzna dzieło wielkiej mocy
stania o podwojne zdanie się w jedność pojęcia swojej bo-
gatej Słowiańskie, - owi Drewlanie, Krywicze, Siewierze, Radzi-
mirowie itd. dopiero przez podbój Waregów złączone zostały
razem. - Lecz one wszystkie musiały się z odrębnością swoją
tak pomieszać ze utworzyły Słowiańskich Russów. Przy
całej wzmiankowanej tolerancji Normanów, nakładano owi
ciężkie jarzmo na podbite a przez się osiadłe kraje, - chcia-
cząc kontentowali się od ludów odległych i nieprzezor-
nych, - ale zawsze niespokojne podbitych. Usiłowały się te
dobyte kraje uwolnić od ich przemocy - powzięły wyłom-
liny pojęcie ich przeciw Waregom powstania, a sam
Lelewel (o Karamzynie p. 248.) powiada że powstano się przeciw
nim do oręża, czego powieść o Wadimie sławem, i że za Jarosława
we zgonie ich mordowano. -
dalsze dzieje Rusi, - wiej dzielach Białej, Czarnej i Czerwonej
a znow Wielkiej i Małej Rusi już nastręczymować niebędą.

Lelewel (Pole n. i dz. jej. T. XVIII p. 290) powiada: Waregi przemocy sto-
licę z Nowogrodu do Kijowa, skąd to miała być przeniesiona do
Przeczesława, bliższego Bizancyum. Nowogród zaniedbany. Kró-
lewicz jego Rościsław Rakowicz się pojął Włodzimierz syn Matuchy, a
gdy dzielne wojowników zamiłowanie oddało pod swoim zwierzchnictwem
utrzymać kraje od Niemy do Dźwiny rozległe, wtedy kwitnęło
i naród przy swoim odwiecznem prawie Rosyjczyk, swojem odrobieniu
mieszkał, żyjąc osobnego księcia, który mu władał. Tak
mówiły niektóre słowiańskie, wiktorych więcej było zgorszenia
z państwie, więcej organizacji państwa, aniżeli w Waregach bo-
gatych. Ruryk i Oleg jego następcy mogli dać powstać
rozległemu państwu, ale niebyli w stanie dać mu jego two-
cami. -
Nie będę się Rusi o urzędowej tej gałęzi rządzej, dość

mi na

mi na tem że Autor nie przeczy w Ruryku i Rurykowicze dali początek ówczesnym państwom Ruskich ziem stanowiącym i dzisiaj ich ~~obrabiają~~ obrabiają, - jak Kutaj, - nawet w wypadku przyjęcia jego wręcz przeciwnym - jak Słowiańskiego pochodzenia przybyszów do rozbudzenia na różne strony i ludy, - jak w Carze Normandczyk, Rzplejszy dla Ciebie wydzielenia metalu lemowi, - jednakże byli stronnikami decentralizacyi i utrwalili pojęcia o jedności narodowej albo jedności państwa. Zdaje się, zwłaszcza dopiero, przy rozwoju władzy Królewskiej wyrabiać się poczęła.

Dzieje Polski

P.

VI

Dzieje Polski

Dzieje Polski. BJ

Ograniczając się do najwięcej zwięzłości, rozróżnić musimy tutaj cztery odrębne działy.

1. do pierwszego należy zaznajomienie kraju naszego jako części Słowiańszczyzny z Zachodnio północną, to jest zetknięciami dwiema, z Łużyczanami i sąsiedztwami granicznymi, Czechami, Morawią i Zakarpackiej Ziemi, dotykającą Rusi, Litwy i Prus.

2. Na drugiem miejscu należy winniśmy poznać Kwestyę Lechicką i Lachów.

3. Następnie zająć się wypadnie Bajeszą Polski historyą a

4. wreszcie przystąpić do czasów piastowskich.

1. Słowiańska Polska.

Że polska pierwiastkowo przez Germańskie ludy, - a później po ich ustąpieniu przez Słowiańskie, - wodnowym Rozdziale czynnie zajęty była, - a świadomam z poprzednio podanych mowy co do siedlisk pojedyńczych ludów, - i co do tożsamości narodu. - Tej mierze lat się wyraźnie Szafarzyk (p. 448.) Krainy, po obu brzegach Wisły, za Ojczyznę Słowian, wtórej dawniej siedzieli, aniżeli tego historya dowiedzie zwota, i bardzo się rozmnożyli. Mieszczącej wolnictwo i pokój nie wojnę, zwłaszcza dzień dość długo byli uciskani od obcych szczepów, zbrojnie się do nich skłaniczych. Na pomorzu Bałtyckiem Goci, nad odrą Lugowi przyszłej Vandalami zwani pod Tatrami Celty, po prawej stronie Wisły Sarmaty. - W II? wieku Goci opuszczają nadbałtyckie siedliska, ciągną nad morze czarne, a ich miejsce zajęli Łużycze ze środkowej Krainy Wiślańskiej, - a ostatecznie Słowiańszczyzna zapanowała między Wisłą a Odrą na koncu IV. wieku, kiedy tamtejsze narody Wandalów, Burgundów, Gepidów, Lezyów, Herulów, Turyngów, Longobardów wyszły od Odry do Węgier, Decyi, nad Dunaj i morze czarne, a opróżnione przez nich miejsca zajęli Słowianie.

Autor nasz w czytanem miejscu powiada zarazem o przeszłości narodu Słowiańskiego, niezgorzej, za zabonnie nabyw

Szy

Sły nowej siły i zmęczonych do czynów wojennych wyrolczyć sobie krolwij i swobody. Dzieje zapewne było przyczynienie dzieży mniejsze uległy podbojowi. Główny dzieje tego umkneły. –
Dalej Autor przyjmuje że słowiańskie wyprzedzili Niemców, bo w IX i X: wieku polanie, Lutycy, Obotryci, Czechy za walecznem nastawaniu – a więc „czyż można przyjąć, by one aż do VII lub VIII wieku były bez broni i dopiero jakby cudem zbarbarzone zostały za bramami?" — Odpowiedz Autora-strasna, że od Niemców nieznośnie słowiańskie, ale obce narody je podbiły, – jednak ich nie wytępiły – gdy zaś te obce narody owe strony opuściły, musiały powtórzyć wyprzedzanie ich orężem. Temu byty były zawsze słowiańskie i niepodległe, – bo dopiero pod ich względem i instytucyami zaczęły rzadkie i dzikie walczyć się uczyły.
Przejdzie Autora kolejne dalsze pytanie (p. 457.) za jakim stanie rozpadowali się Niemcy słowiańskie za Ottonów? i twierdzi że przy tej byli ich hołdowniczami, uznającemi ich Zwierzchnictwo, a nędzonemi przez wzajemne Księżęta, aniżeli ich poddanemi. – Zawsze owe różowe obelgi przekładają mu dostrzedz nasz najnaturalniejszy cyrzyć.
Podobnej treści następujące zdanie tegoż Autora: „Niektóry twierdzą że Awarowie po Baltyk, słowiańskie zaberzywali.. ale pocałkiem owych przez Grekow zchrystianizowanych 3 słowian w 590, od słowiańskich Księżąt, znad samego zachodniego oceanu daleko dowodzi wiedzy nieje że w tamtych Awarom nie przedzielali –; jest zdanie że ich berbonnosci dostawnie brać niebrzeb, i że to pocałkie było od Lachów zpowrotu.
O tych nieforlunnych dyplomatach już tyle razy mówiliśmy zdanie nasze objawiać – Berbonnosci ich przez Grekow była skonstatowana, a sam Lutzyk i wszyscy Autorowie dotychczas przeciwdzierają wtrącić do broni i walki przeciwnych słowian. pocałkiem od Grekow o opiece może wtrącić być dowodem, że cała Awarow aż do Baltyku rządzała, bo ta inaczej byto zupełnie objawnem. Rzecz się jednak że Lachowie od słowian dawniej sam oddzielili pochodzili, nie od Lachów

Klonczy

Słowiańskiej potomne VII° wiekiem dopiero do polski przyszli; – a więc naówczas zapewne zajęli się ci do pomorza wiślanskiego; Lombardzi, zdaje się ci z Lechy już byli do wojen przyszedł. wiązani z Serami.

Że Hunnowie mieli ze Słowianami przedtrzaskiemi stosunki stałe i trwałe, że się jednemi odniemi zmięszali i zlali, dowodem, że Słowian mianowano czasem Hunnami, i tak Anglosaxonki podróżnik w VII. i VIII wieku w Jutlandzie Hunnów w obecnej Wilty walczących z Reidgothami nazywano Belgiem (Szafarzyk p. 457.) czytaj gr. Lelewel (Nar. n. z. st. 676) podaje że wiersz anglosaxonski śpiewa: pod owe czasy Gotów zastępy, obok Wilty, lasów bronić mistrzowie i dawnej sławy od Attyli ludzie.

Po upadku Hunnów w. 469 i Awarów w. 476 nadwiślańscy Słowianie zaludnili zaodrzańskie Łużyce i Czechy, lecz o polskich szczepach polan, Lędzian, pomorzan, Mazurów, Kujawian, Wiślan, Dziadoszan, Ślężan, Bobran, Opolan nie jeszcze bliższego wiemy (Szafarzyk p. 457.)

O ile wiadomo polski zamieszkiwały głównie dwa szczepy słowiańskie, – mianowicie Małopolski, czyli krakowscy i Rusi Czerwonej, Chorwaty, – a Wielkopolski i Mazowsze Lechickie plemiona. ~~Opisawszy tak pokrótce ogólne stosunki etc. wróćmy do dalszego dziejów ciągu, zostawiwszy Chorwatów i Biało-Serbów, których wyprawy, ~~tej wyprawy do Dalmacji przed w. 449~~ a~~ od pierwszych wycieczek wyprawa do Dalmacji w. 449. i zajęcie między latami 610 a 641 za ostatnia pod wodzą pięciu braci i dwóch sióstr ich osiedlenia się Serbów. W VI° wieku poszły stąd drużyny z Czech i aż do ujścia Elby. Posiedzenia wówczas tamże do adm. imperio ante dobrze ten lud, odrębną Wielkę czyli Biało Chorwacyą i Biało-Serbię od Chorwacyi i Serbii opisuje w ustroistwie się ich kraj wreszcie, po Babiczorę i zagranicę Chorwatów, on mówi sturkami; i podaje wiadomości o Wiślan, nad Wisłą, ich stolicy Wiślicy panował wszystkim czyli Wiszewit (Lelewel nar. n. z. st. p. 11), bałwochwalca

chwalca

chwalca, przedwiecznej chrześcian, i im chodzący. Apostoł Metody stał do niego w r. 884, mówiąc: Chrzcij się tym właśnie wodą, na twojej ziemi, bo jeżeli tego niedopełnisz ochrzczon będziesz na cudzej ziemi i wypomnisz na mnie. Tak się też stało. — W r. 885 zleży ~~Obotryty~~ nieochrzczony jeneze Obotryty Niździcy (Lelewel.) wychodź tym czasem wyjeżdża zgromadzeniami (!) i obiada w Helmrecji nad rzeką Zachlum i rzeźbiąc kupanie, na obrzucie przyjmuje imię Mechata. — Przed r. 949 powiada nam autor, że Wielko Chrobacy zgłosili wtedy wielkiego księcia, przeciw potężali Otto synowi Cesarzowi. —

Strony te czytelnie niezrozumiałe, to do królestwa Wielkiej Morawy należące, — mor Czechów i Rus zajmowane dopiero przez Bolesława Chrobrego stanowczo z przewagą, wtedy Pol. skiej utrzymanie zostały.

Co Lelewel cytuje (p. 455) ze Wulfstan, odwiedzony przed. 900 Ujścia Wisły, nie tylko, że oba brzegi Wenedów wypływa i co Lelewel podaje (Nar. n. z. st. p. 673) ze Geograf Bawarski w stronach Wiślańskich wylicza wiele ludów, między niemi i Vuislane, — nie powiada nas nic więcej. Zas dalsze wypady Lelewela „jest to Slavonia, wschodniem wyniesieniem ziemi zgodnem mianem Dacyi, gdzie mieszkali Goci" — zdają się tego jednak tylko niewinnym żartem

Wielko polskę i Mazowsze zamieszkiwały szczepy lechickie Co były Lechity, Lachy, Lechy, czy był Lech? Wiej wiemy bardzo wzięły się zdania autorów. Lecz smutnem jest, że często ostatnie przeczą sobie i sprzeczne między sobą zdania o tej samej rzeczy obsadzają, nie dbając się wcale tej konsekwencji, ani niemowiąc czy ewe dawne zdanie zmienili na drugie z zgubili powód. Przez co tak, drugi raz niemej, przedstawiając czytelnikowi czy potrafi w tym chaosie te wszelkie sprzeczności się jedną całość połączyć, czy też zwątpiony o wyjściu całej rzeczy zamilknie. Zabierzemy się więc do tej sprawy

2. Lachy

2. Lachy.

Jedni z Lachach widzą nadwiślańskie Serbołużyce, kilka ludów obejmujące a więc do ozwierzeń, ludy i kraje lechickie" przyrachują, mniemają ich więc tak samo za Słowian jak Serbów, Chorwatów lub Bryweriów.

Drudzy widzą w nich Olzych. Sprowadzają ich z Azyi, - albo mają ich za Sasów lub Normandów, którzy Słowiańskich ludów podbiwszy tem samem stali się dlań panującym i panującym.

Inni mają ich za autochtonów, zbrojnych rycerzów wyrosłych, mniemają ich za wyrobnik dostojników, to znów za ludzi pochodnego stanowiska - Lecha mniemają za ich wodza który ich dokąś lub do Czech przyprowadził, - za personifikacyą, - Legendę, Bajkę.

~~Jak [illegible] od Lazów, Lacon Kaukazkich, hordy Sarmackiej, rakem a Hunnami do Europy przybyłych, Lech Kaukazki dowiódł że nie ma żadnego podobieństwa między ich językiem a Słowiańskiemi narzeczami.~~

~~Słowianie Lechowie powstali [illegible] Lechach Normandzkich, [illegible] Słowiańskich [illegible] podbijających [illegible] Lecha do Polski~~

Z Azyi wywodzi ich Narusewicz do Lazów, Lacon Kaukazkich, hordy Sarmackiej, rakiem a Hunnami do Europy przybyłej. Lech Kaczkowski dowiódł że niema żadnego podobieństwa między ich językiem a Słowiańskiemi narzeczami.

Ze Skandynawii wywodzą ich Kajnocha, jako normańskich podbojów dowódzcę, od morza polskie podbijającego około r. 530. a to właśnie epoka przyjścia Lecha w te strony.

(Lechicki poczet Polski

Jako szczep słowiański

Pierwszy Nestor sprowadza ich nad Dunaj w okolice Wisły i Morza Wschodniego, (~~jako szczep słowiański~~). Obejmują oni Polaków, pomorzan, Wiślan i Lutyków (Bielowski p. 564.)

Długosz (Edyc. Przedziecki T. I. p. 5 i nast.) stawia panonię za przewodnią siedzibę Słowian, skąd rozszerzają się na Bułgarię Rascię, Karyntyę i Illirię i na następujące prowincje Serbią, Kroacyę, Slawonię, Bosnię i Dalmacyę, które dostały się wtedy dwom braciom Lechowi i Czechowi. Co wyszli ze zamku Rary oblanego rzeką Hin odpowiadającą Słowonię od Kroacyi, na północ. W Czechach osiadł Czech a Lech poszedł do Polski następnie Lechy, obejmując po Ojcu władzę zwali się Lechami. Drewlanie, Kaszuby, Prusowianie, pomorzanie, Sorby to Lechici czyli polacy.

Podobnie zapatruje się na te sprawy Bielski (p. 37.) Lech przychodzi z Dalmacyi, albo Kroacyi r. 550 albo 650. Wewnętrz Rary nad Krupą w Kroacyi dotąd jest zamek Lecha i Czecha. Rozerwały panowanie między Wisłą, Elbą a Wezerą, zatoką Bremą i miał być powodem do stanowych stron Longobardy r. 570 wyprowadzony. 433

Szafarzyk (p. ~~430~~.) Kaliera do Lachów, oprócz mocy Nestora wymieniony polan, Mazurów, pomorzan i Lutyków, Lehii i Silezyan, powiada dalej na str. 786 że po przestaniu się nazwy Serbów, nastały Lachy i Polanie (ale mocniej dotąd nazwa Serbów się nieprzestawała, używają jej i współczesnej Słowiańszczyźnie i na Łużycach!) powiada że Lachów przeróżny wspomniał Nestor. - mówi on też „światopełk wcześ w przyjaźni między Lachy i Czechy. Autor nie uważa Licicaviów wtedy Łęczycan ale za Lachów. - O polanach powiada (p. 493) że wszelkiego rozumienia to gałęź Lechitów, tak jak Mazury, pomorzanie, Lutycy, Silezyci. - Wszystkim tym wspólny podział Mieszczysława I. i Chrobrego, - późniejszy zaś to wielko polska, gdy się przyłącza Małopolska. powiada, że być może za dzisiejszej polanie od tych pochodzą (może też odwrotnie?) i że to stare nazwy Mazowszanie (czemu nie Mazury?) Kujawy, Wiślanie, Sławianie Dziedzice, Bobrzanie, Opolanie Kaszuby - pomorzanie nie

bo ich

bo ich nazwa późniejsza pochodzi od wyrazu pomorze podobnie jak w Iliryi powiada nazwa Primorce (p 502.) mowi że Gallus nie wyraźnie nazwy Lachy, ale za to Kadłubek pisze, Lechitae polonі.

Lelewel powiada wiarę Lachów za czasu Słowiańskich do Polski przybyłą, pisze on bowiem (Pols. dz. w. p. 260) polacy są więc lechickim narodem od Dunaju przybyłym, wiemy o tem od Nestora i przekazie nad całą ziemię Lachów wyniosłej, lub z Rusi Karpackiej (czemu się powiada chrobackiej, chorwackiej lub krakowskiej?) — co raczej służy ku do Krakowian ono i to rozróżniać pilnie należy. O znowu pisze:

(~~Według powszechnych Lachy obejmują północne Polan~~ ~~bez~~ ~~wyjątku~~) powiada ~~tu~~ wyraźnie ~~Lelewel~~ (Nar. na dz. 2. p. 710) na przeciwnych brzegu Wisły i Wisły mieszają Lachów do tego stopnia wreszcie, że pod ich imieniem całą rozróżniano ludy, Mazurów, Ięcran, Polan i Pomorzan. Lachy też powiązali się w Chrobacji wschodniej, dając się panami nawet jej, stanęli, Czerwieńska, a ich znaczenie musiało być wielkie w całej Chrobacji, gdy cały Chrobatów do Polski wrócił i mieszany Czechami zadrodzi.

Uważa ich więc za Sędziadów Chrobatów, zwiemi spokrewnionych, a czasem i wspólne losy dzielących, czytamy bowiem (1. 2. p 710.) że u ludów lechickich i u Chrobatów Lechici zwodali zaprowadzić i nigdzie czas utrzymać władze dynastyczne, mianowicie u Polan i Kujawian. — Tamże powiada że po wbiciu królestwa Wielkiej Morawy pochrzczeni Słowianie rozlegli się po Chorwacji, a nawet po lechickich ludów posiadach.

W Polsce dziejach i rzeczach jej (T. XVIII p. 248) mowi że Sędziadów Lachów i Chrobatów pokój Bolesław Chrobry.

I dalej silnie Lachów z Chrobatami powiada bowiem (Nar. w. z. dz. p. 708.): może tych wzajemnych nieszczęściem się wtargnięć pokoleń i ludności wstrętny odległe, wzmiankowanych pokoleń lechickich przodków od Radymia i Viatka aż nad Łabę i Bug, a Chorwatów do Czech od Lecha. (przecież Lech Lechów, Lechistów przodek musiał?).

Że Lachy nie Chrobaty dowodzi Lelewel (Pols. dz. i r. jej p. 304)

mówiąc

mówiąc: Lachy i Chrobaty, to nazwy bardzo szerokie. Jeżeli więc
Włodzimierz panował Czerwieńi i Przemyśl, czyli wielką
część Chrobacyi, to były grody Lachów, a nie króla polskiego.
Lachy to pobanie, jak już samo wyliczenie tuzów Lechickich
ich takie obejmujące dowodzi. - powiada też Lelewel (Pol.
tr. w. p. 81.) Mieszkem I był królem polanów, - arnolf (ann. na
z. st. p. 712.) Mieszko król Lechitów, cujus pollestatis erant
Clavi qui dicuntur Licicaviki, - znowu władał lechickimi
ludami aż po Bober. Lecz znów Maciejowski (pierwot.
dz. Pol. i Lit. p. 3 dowodzi znów że:
Lachy to nie polanie powiada bowiem że Nestor i jego najdawniejszy dopełniacz, oba Lachów od polan odróżniają, i stary ich siedliska nad morzem warzyskiem, czyli bałtyckiem, a dopiero następnie w Cesarstwie polskie, chcą wreszcie że Lachowie
mieli pierwotnie siedzieć nad Łabą i...
Znowu (dzieje p. 65.) mówi: Nestor Polan nazywa od ich panów,
Jednych Ruscią, - drugich Lachami. (Oczywiście więc że jak
Warzegów, tak też i Lachów ma za inny lud niż Polan.)

Inniejszemi słowami

Lecz jakby niedość było na takich sprzeczności między zdaniami wszystkich autorów, a nawet jednego i tegoż samego pisarza, - napotykamy na zdania, których dobrze rozumieć nie możemy. I tak Lelewel (Pol. tr. w. p. 589.) powiada nas że
nazwy na Grod, stow, staw znajdujemy na pomorzu, Czechach, Morawie, w Węgrzech, Kroacyi, Serbii, Bułgarii, Macedonii, Grecyi, wprowadzał nad Wisłą, Wartą, Dniestrem, -
(mogł dodać na całej Rusi, czyli słowem w całej Słowiańszczyźnie) i powiada że u Lachów i Chrobatów ich niema,
dopiero przybywają się od VI-go wieku, jak Miś, Myśl, Stolm.
Czech przeciw pomorze, czyli Czech, prowadzi nad Wisłą, Wartą
do Ziemie przez Lachów zajęte, a Węgry, Kroacya, Serbia
Macedonia Grecya przez Chrobatów zamieszkałe, a więc
nieświadomo gdzie i czy te nazwy się znachodzą lub nie).
W Cytowanem dziele dalej (p. 158.) powiada Lelewel że
co do Polan nadwiślańskich, mniemałby to o nich znaleźć Polan Lachów znad Warty ale do tego żadnego pozoru niema. Lubo
jednakże ich od Duneja, Myśla i Stolmie imię. Czaskiego spotrzega się gdzie u jednych jest Kijów, - a drugich ze Kijowa, - Dotąd my powiada Lelewel Ukrainę i Krainę i wioskę
Kijowy - u jednych Wyszogród, Lubocz, Radomyśl, drudzy w
Słuhoni mają Wyszogród, Lubusz i powiat Radzimieński.
(Trudno zgadnąć, dla czego, często tak nadmiernie wspomnianych dawnych dziejopisów, tutaj Lelewel odmawia tak tej przytomności? - Mógł tu bardziej temu Lelewelowi dowodzić,
jeżeli i pochodzenie i nazwisko obu narodów Polanów Lechów
i nazwy rzeczy w nich znajdujących się miejscowości jednakie, - a stosownie gdy tam polanin rodem, Nestor, wyraźnie to powiadał.)

Jak dalece

Jak dalece

(Jak dalece wchodzą te zdania Autora mamy ciekawy dowód porównywując te wyjątki Szajnochy o Skandynawskich wyprawach do morza, nakami pod wodę w głąb krajów robionych, z tem co o tej mierze Maciejowski mówi (Dzieje p. 65.) Że Lachowie wówczas byli ciągle z Normanami i niedopuszczali Normanów, którym bardzo było pod Wisłę płynąć - o co nam grodzi Lelewel (Pols. d. jej i w jej, Mizka pod wpł. Ruska p. 455.) że Skandynawowie osady około Wisły i Odry siedzieli, a nie targnęli się na lechickie prowincje. Ale ze źródeł Odry i Wisły Lachowie Skandynawów pomnożyli. Do tych lechickich nie przedarli się Waregowie

Normandy, bo nie mieli okrętów. Zastawiały Lechitów od morza nieprzebyte bory, puszcze. Targali Skandynawowie Pruskach i Kuronów, przy tym Prusy w Witlandii osiedli byli dani Vitingi. Na dalszem pobrzeżu przystępowało Prusów nad Kolecią wkrótce dzielne pomocnie. Nadarli się tam gdzie stanowisko było niemożliwe. Lechickie dzielnice zostały nietknięte. Handel szło wrabit pojedynczych. Junin czyli Miasta pomorskie były ich targowiskiem. Duńczycy, Anglosaksonie nie zdołali obciążeni pieniędzmi, odwiedzali brzegi i pewnie polskie, w których moc Anglosaksonów, w Danii bitych pozostała pieniędzy.

(Jeżeli zdumieni tym wstydem, chcielibyśmy zawołać, ale Normandy trafiły niestety do Francyi i Anglii ale do Islandyi i Grenlandyi, a Prusze nie powstrzymały ich wprawdzie wyprawach ze Szwecyi przez dzisiejszą Rosyą do Carogrodu. Skandynawów zapewnił - to niedziwny się chyba, przestawmy Lelewelowi to zadanie, by tam sobie odpowiedział. Ale w Polsce średnich wiekach p. 674 powiada:)

W 70 lat po zawładnięciu wiele strony Nadmorskich, co się Lachami zwierali, zaszły wielkie między ludami wstrząśnienia. Łączył się napływ Skandynawów z ku morza, potrącały się ludy i wiele dziedzictwa, przez inne wypartych wstępowało do Wendów krajów. Wedrzeć do zaludnienia pomorza Lechom niepredko przyszło, przy ujściu Wisły do r. 246 przebywali Gepidowie, potem cisi wówczas Widiwary. W. 494 około Odry były głuche puszcze. Lachy wieśniaki pomorza aż w VI. wieku. Obolice Elby, Odry od Germanów niemieckich narodów zawsze zostały, w końcu V. wieku dwieście od Słowian zaludnionemi być musiały. Rok 589 Obolice Baltyckie już Słowiańmi osiadłe (Potwierdza się więc Skandynawsko-Germańskie ludy pomimo pustek i lasów w nadwiślańskie kraje przychodzili, i że je dopiero potem wędrówki narodów opuściły, co ich nowa zaludnienie

nie

nie zrobiło pokrewnem.)

Lecz szczegółem podobnych wszystkich rozumowań jest następujący przykład Maciejowskiego (Dzieje p. 108) mówiący: Od kraju Luzyczan, od Gór olbrzymich, Krakowa, wzdłuż Karpat do Bojków nad Dnieprem, zajęły się Chrobaty. Część ich za Cesarza Heraklinusza przeniosła się ku Karpatom r. 610–640, lecz stamtąd niechcąc przed Awarami (Rzymianami) do swych ojczyzn wrócili. Tu panowali Lachy (Chorwaci, że nie powiada, skąd się wzięli!) ~~[illegible]~~ (kiedy, jak i dla czego?) A ziemi ojczystych się przypisne i Nestor powiada: nazwali się Lachy. Gdy Lechowie i Polanie rozdzielili się na polskich i mazurskich (kiedy, jak i dla czego?), rozdzielili się Lachy i Chorwaty, ale jedni i drudzy mają podobne pieśni, tańce, lud i przysłowia. (Dla swych zwycięzców mają się raczej uważać, niż przysłowia!) — Lecz Lachy po polsku mówiły, chętnie były nad Wisłą i w Karpatach przyjęci, więc i Chorwaci pomimo, że ich, jako rycerzy nie lubili, — chętnie przeszli pod ich panowanie. (Więc chętnie przeszli pod władzę ludzi swoich sobie przysłanych! — Co za moc charakteru! — jak to potrafili zapanować nad swemi skłonnościami!) Ruscy Chorwaty wolały zostać razem z Ruskimi Słowianami przed Warego-Waregami i stąd owa niechęć Nestora do Lachów (a przecież jakoś Polanin sam był Lachem, więc i sam siebie nienawidził?), — a u nas artykułem historycznej wiary ludu polskiego, że Lech był naszym, czysto naszej szlachty praojcem. (Czy Autor sądzi, że Karazi i jego Lachy dawały ludowcom do wyboru, czy chcą być przez tych czy innych podbitemi, — czy owo stworzenie przez gloryfikowanie powstrzechnie się objawiało?).

Lecz tu przechodzimy już do szczegółów wznających w Lachach krzywdzących. Spojrzyjmy je po kolei.

Lachy przybyłe

Wchłonięci literami

Lachy przybyłe słowiańskie.

Maciejowski (Pierw. dz. Pol. i Lit. p. 4 i n.) powiada że najdawniejsze siedlisko Lachów było nad Elbą, stąd że na Wschód i południe przeniesieni mianowany jest w wspomnionych Niemiec istnie. li i dotąd żyli pod imieniem Lechów, Wendów, a nie ani żeby im powinęli swoi imię. Wnosi że pierwotnie musieli siedzieć nad Labą, a nie nad Wisłą lub Dnieprem, i że niemogli od południa lub wschodu powracać się na Zachód, bez przejścia od Zachodu na wschód i południe; że musieli, bo zdaje od Karpat ku Labie krążili by na Niemców, - a ci jako mocniejsi nie byliby im ustąpić się między sobą dali pozwolili. -

Dalej przechodzi: Cofając się aż do Zaczątków opisu Germanii, spostrzega nasz Autor, że u Germanów wzmianka była czynniejsza, i różne wiadomości o ich obyczajach, a mianowicie jednostkowym narodzie, w dzisiejszych wiekach Niemcami zwanym, bez czego byłby nasz wzmiankowanych ludów - a między nimi byli Litwini, tudzież ci Słowianie, którzy zarazem pod ogólną nazwą Wendów, zastępowie Polaków wystąpili

Natomiast II Niemcy Lechowie przybyszy za morza, potrzebowali z Zalabskimi Polanami ... (p. 12.)

Gdy wpływem polityki Franków między VII a VIII wiekiem rozdwoiła się ta rzesza, Lechowie jedni przenieśli się nad Wisłę, dawniej nacrele mieszkających tam Polan i stanęli oprzeć Awarom, skąd wkrótce wyniszczyli w bitwach Chunnów. Lechowie nad Elbą pozostali zmarnieli. Słowianie jedni tymczasem z Frankami dwakroć przeciw nim się trzymali a Litwinami Charlemagnowie. Czynili jedni i drudzy. Lechów potęga Awarów nad Wisłą w VII^m do VIII° wieku. Lat w IX upadła, wtedy Piastów rodzina wzięła władzę.

(Twierdzenie, że Germanie nie stanowi bez rzeszy rozpoznanych ludów jest gołosłowne, - niczem niedowiedzione, a tymczasem tej historycznej prawdzie. - W krajach przez nich zdobytych pozostawała mieszkańców ludność, bez jako podległa a nie do wspólnej federacyi należąca. - Lecz powinien przekonany się, że powody które Maciejowskiego skłoniły w Niemcach szukać Słowiańskich Lechów pochodzą z zadawalającego wytłumaczenia niemiec

Kiel Szlachtowski

Lech Czechowski.

Maciejowski (Dzieje) daje nam podanie legendę o powstaniu Lachów i ich przyjściu do Polski, – które zdaniem mojem każdego ma stronę swych twierdzeń, nie opartych na niczem, a wreszcie prawdzie historycznej nie odpowiadających:

p. 47. Wyraz Słowiański Liecha brzmi po grecku Lachos. Znaczy mały wycinek ziemi. W czasie zmienia się znaczenie λάχος, – Lachos znaczy to, co się losem nabyło. U Słowian Lach, Liech, Lech, wróż panujący wspólu, Lecha: ziemia przygotowana do siewu, zaś pole ziemia ugorem dziko leżąca. Grecki wyraz λεώς, biedny, pospolity, stąd lud. Ludzi wcześniej woli na wyższą posiadłość mających nie było u Polaków. – W gminach Słowiańskich było jej znaczej. Byli tam ingenui i pueri ich, na ich gruncie, osadzeni coloni, servi. Można ich a Lachami i Litami porównać. Lakstonowie przybywszy za Skandynawii a ludem Słowiańskim, dawno już w kraju zasiedziałym, wreszcie się z nowy i republikę swą po normandzku porządkując, – i obywateli na klasy dzieląc, trzeciej klasie dali nazwę Lazi, a to byli Lachowie, Lasi.

p. 67. Gdy nazwa ingenui przyszła Rzplta pierwszej i drugiej klasie, jako obecnie republikę przedstawiającym, niemiano innego Latińskiego wyrazu i nazwano Lachów: Servi, Servites, chociaż byli współobywatelami i za Laxonami wspólnie rządzili. – Imię to odziedziczało na nich niepomyślnie. Zaczęto ich za poddanych uważać i ten kolejne przechodzili co Litwini. Gdy Lazi zdobywcy Turyngię r. 531. dotychczasowych wolnych obywateli obwarli w Kolonów, uciszyli już o Lazach, Rzplta o Litach, co zostali się wstrętne rycerskiej odznaczyć i zostali obywatelami. Co pozostało a Litów stało się ludem.

p. 58. Wtedy to Lachy, owe skazane na pogardę, przenieśli się ku górnej Labie, Warcie i Cydowej Wiśle. (O tych migracjach podamy naszę uwagi poniżej)

Lachy za obcym Klasem, Klasą.

U Strzałyńskiego czytamy (p. 488.) do końca IX-go wieku w Czeskich Sejmach (zwanych Snięm) całują: Kmety co tyle znaczy co Bojary, Starosty, Seniory Landesaeltesta, dalej Lechy, to ziemianie panowie, Magnifici, nobiles optimi, nareszcie Wladyki czyli Volni gospodarze, Ojcowie rodzin, minus nobiles, liberi.

Lelewel (Pol. dr. w. p. 261.) Cytuje wiersz czeski z XV-go wieku „W serbskim rodzie jest ziemia, której Kraczya jest imię, ~~ceny~~ w tej ziemi był Lech (Mrodzan) i jego imię Czech." – Ten Czech miał 6 braci, ale między nimi niebyło żadnego imieniem Lech.

(Tamże) nazwa Czechów była małego pokolenia, które nadało nazwisko wszystkim Bohemii mieszkańcom. Nazwa Lechów nie była imieniem narodu, tylko klasy. Od niej Rusini nazywali kiedy Nadwiślańskie Lechami i kiedy Nadwiślańskie nie odpierty się tego nazwiska.

(p. 270. 271.) W tworzącem się państwie Czeskiem były klasy Smieci i Lechów. Lechów mniano nie rodowe ale polityczne. Leer głównie tu rozpisał się Maciejowski. powiada (pierw. dz. Pol. i Lit. p. 4) on że wpadł pierwszy na myśl o Lechitach, jako stanie to narodzie, stało życiela Polski czyli twórcach pierwszej u nas porządnie urządzonej towarzyskości politycznej.

Mowi dalej że mając stąd pewny się Lachowie przebywając nad Labą wespół z Niemcami, – mieszali się z nimi coraz więcej, przekonał się ze starych Kronik niemieckich, że będąc stanu wyższy obywatelskiego u Słowian Nadelbiańskich stanowiący, Lazi zwani mieszkali tam od niepamiętnych czasów razem z Niemcami i stale z nimi Lilij, – i dostrzegł, że pod pierwszym zabrzmieniem się Lachowie, pod drugiem Litwini.

Musiały Słowiany od dawnych czasów mieszkać nad Elbą gdy już wyższy stan ludzi istniał wtedy, gdy według Maciejowskiego (str. p. 12.) Lakstonowie na końcu II wieku przybywszy

za morza

Z Zamoza

z Zamorza, połączyli się z Celtoskimi Polanami, wpływ
tam ich Obywateli Sachami Greckich do współnictwa nador
przyjęli i jedną ze Słowianami i Celtoprocą swoimi Lit-
wonami zostali rzeszę. (Tu zapytać się godzi czem byli na-
rowani ci późniéj tak grant Litwini? - Czy Słowianami?
a wtedy kiedy i jak się w Litwinów zmienili? - Czy in-
nym narodem, - a wtedy czém co z nich Litwinów zrobiło?
Oto wzmiankę na tak ważnego wspomnieć autora:
w Larzi znalazł Lachów w Litti Litwinów dla podobień-
stwa brzmienia, - o rzeczy i jéj autorze dziwnie milczących.)
powiada nas Autor dalej (l.c. p. 39.) że Lachowie Litty polegają na sta-
rach, które czasu za przyjęciem wiary chrześc. wodzimym swoim,
niemiecko-teutonym wszelkich sposobem, podzielivszy Obywatel-
stwo na 3 klassy, tj. na szlachtę czyli majętnych Rycerstwo posiada-
jących Lachów, - Edelinge, - na wolnych Lachów majętnych nie-
posiadających Frilingi i na Obywateli Rzemieślników majętnych posia-
dających, rodu niewolniczego, Lazzi, Litti, Liti, zachowanych
powinności do pospolstwa (Uniewinnić się tak nazwane pozwa-
wszy Lachi pozwolili Obywatelstwo, - na którem co tych Lachów
na takich do należeli do pospolstwa, - nieposiadających ma-
jętnych rzemieślników i ich nieposiadających - a to bezmyślne
obywatelstwo dało się tak podzielić? - Co do wyrażenia tych
słów, przypomnieć się przemowy ojca Dyonizego, chuja
wolnych czyli szlachty - dzieci czynszujących Chłopów, - wszyst-
kie co następnie Autor mówi należy do mowy.) powiada
że nazwy te niemieckiego nie dadzą się tłomaczyć. Mówiono
ich nie było (ale były!), lecz wcale niemi dobrze władali, tłomacząc
ich obywatelstwo, aż do zrady, w którym się bez nich obejść mogli.
Ktoby Lazzi (freigelassene, wyzwolenicy, wolni) i Litti (Leute,
Colonen, czynszujące Chłopy) mieszają drzewo Lachów stanu,
a potem wystąpią Lazzi, Lachy nad Litty, tworzą stanowy
ciężki niemieckim obyczajem, rodzaj Litty Polanom przed
tem wierzanej, a Litwie stłuszy jako Pan nad Niewolnem.

(więc

(Więc trzeba przyjąć, że wyzwoleńcy i chłopi uciekliby się od Saxon nad Wisłę i nienawiścią stali się szlachtą, lecz zapomina autor że owe Lachy i Kaszuby były pokabalskimi polanami, więc polanie musieli znać stan rycerski. - Dlaczegoprzem jenche co dalej pisze)

p. 96. przybywszy do Germanii Saxonowie, podbawszy ludzi tejże mieszkańców przynieśli Litwie i Saxon od wspólności praw politycznych ustawowiły sobie zwierzchnictwo i szczególne rządy kraju, - jak Normandowie na Rusi. Rurik brat zakładców i Litwy - tam in gemeos quam et hedos

p. 97. Saxonie pawłem składali się z 3 stanów, szlachty, wolnowolnych i Saxon (Litwy) - Edheling nobiles, - frilingi ingenuiles, - laszi serviles. Te 3 stany wyszły po 12 mężów na zgromadzeniu publicznem jak w Czechach Kmety, Lechy, Władyki, - lecz z pierwsze stany składały się z sadów ze zwycięzców, - a trzeci ze zwyciężonych, których podwładnym ludem nazywano. - Wielki jednak nienawiścią, - chociaż ich serviles zwano, mieli ich prawa kładą na równi co do szlachectwa zwolnieni z prawdziwemi prawa o ich panach, : Colonus est per jussum domini sui, - ale niemożna śmiertelnie by mogło Litwy wolnych, bo prawa mowę nobilis, litus, servus, - a litus jest odrzucony od niewolników - Rozróżniają się prawa 4 stany szlachty, wolnych, wyzwoleńców i niewolników, - a prawo salickie mówi że wolny może być panem sobie lub uznawać nad sobą pana Rodzina traci prawo przynależnemu sobie wejść w stosunek służby, chcąc się litem, kolonistą - stąd widać że kolonie byli panami sobie lub innym ulegali. Nawet z Cesarskiemi stanowiskami w zamku byli powołanemi i prawo szlachectwa nawet przyjmuje.

p. 100 Liudus, litus, letus, lutus, Ludzie stąd Litwy, Leti, Litzevici, Lutyki, Litwiny - wszystko zgrubiczo, znaczy obcego, obcą mową mówiącego

p 101. Co innego Lachi, Frilazze, wrodzony szlachcic. Nato zgadzać to ludzie zawojowani ale nie niewolnicy. - Niektóry nawet od innej władzy niezależny, ziemię posiadający - ale Lazzi, Lassi, Lati, to Liczba Mnoga od Lach, - a niemożna go znowu niemieckiej wywodzić, - to zawojowany od Saxonów lud nad nich do wspólności obywatelstwo w najdawniejszych czasach przyjęty, zwięzły się od Lecha, Lithy Zemi

? A więc Lachi Radacz jak Maciejowski niewłaściwie rozróżnia między servus a Colonus? - i dla tego że kolonowie od nich odrzucili na byli za panów - za szlachtę? - przecież sam powiada że mieli swych panów. a oni byli servites. - Frilazzi zaś a Lazzi to jedno, a Lassen - freilassen - te wyrazy najpewniej ze niemieckiego oznaczające puszczać wolno, uwalniać.

Całą tę

Catalogue

między Niemcami

Całą tę kwestię mocniej ustawiony Niemcewicz bardziej [illegible] obala niżeli ze wszystkiego Lelewel kilku słowy: (Pol. st. w. p. 267.) mówiąc: Mieszkańcy jednej strony nadwiślańskiej krainy, zdawnej słowiańskiej Niemcy i Saxonów, niewolnych Lattów pod pią klasę i dan Lechitów podzamia. Widukind w. 841-843 pisze o Saxonach: Gens ortum in tribus ordinis divisa consistit, sunt enim inter illis, qui echelingi, sunt qui frilingi, sunt qui Lazzi illorum lingua dicuntur. Latina lingua hoc sunt: nobiles, ingenuiles, atque serviles. Ww. 842 do Scherius w zaterze z edelingami, wojsat się z frilingami i latzami, tj. szlachcicami i niewolnikami, quorum ingens illa multitudo est, budząc w nich przeświadczenie, że ani nomen novum sibi, ad est Hellinga imponerent. Lassen po holendersku krzyczał last = letzte (Du lassen puścić a nie krzyczeć!)

Leer nawet nato niema zgody czy byli Lachy więcej, czy mniej znaczenia w społecznej hierarchii. I tak że byli

Lachy wyższą klasą.

Lelewel powiada (Nar. n. z. st. p. 708) klasa dostojniejsza Lechitów Lachów, brała wyłącznie, przywłaszczała sobie ziemie otrzymane podzielne (Nie bardzo to jasne.!)

(Pol. st. w. p. 263.) W każdem więzieniu, w obwodach i powiatach były klasy wyższe i niższe, noszące nazwisko panów, Lechitów, Kmieci, Władyków. Zajęcie podobnych a rozmaitych zajęć przywiodło niektórym wyższenie, niejednej innej klasie niższą. Lechici byli górą. Panu i możni chętnie służą za ich pieniądze, dodają im wyższenia stanu. Władyki to korzystniej w Lechity, to skłaniał w Kmiecie (a to jeszcze mniej jasne.!)

(Myślałby się Czytelnik sądzić że sam Autor ma Lechitów za wyższą klasę - przeciwnie jest on zdania że

Lechity niższa klasa

powiada komeń (l.c. p. 271.) Lechici, lici, - od lichy, - kmieć lichego podrzędnego stanu, klony wzniesli się do znaczenia, dzięki do zajęcia wojennego stanowiska.

Jeszcze

Tenże Autor powiada drugi raz (Pol. dr. w. p. 261.) że u Czechów czyli u Serbów, Chorwatów Bohemii była młodsza czyli niższa klasa obywatelska Lechami grana, która dworzyła drugiego rodu klasy, – i u Słowian Wendów i u dolnej Odry.

Mniejsza o Liberami

Trudności i sprzeczności tych niemasz na następne cytaty. Mazowsze było było zawsze dworem, jak trudno zaprzeczyć tych Autorów były przytoczone Conjecturae się w przód przedmiotu o którym mowa. –

Maciejowski (Dzieje p. 71.) nawet Francyi Bawarii nieprzekonywa: powiada on że Geograf Bawarski wymienił na północy Lindi, – Lu bemerkt Palacky Czudy, – o których wyżej powiedziano że od Litwy czyli Rusinów. Obok nich w tejże Geografa wymienieni Russi, Rusowie, którym podległy już w IX. wieku Litowie. W prawdzie Ruskiej wymienionej Lindi, Ludzie. (Które by się tego wyrkierował?) –

Czechowym także następujący kawałek (p. 158.) Niemamy bliższych wiadomości o urządzeniach Słowiańskiej Brzezy, wszakże widzimy że Chrystianstwo, – obce zresztą czysto narodowości niemiecką, (to nie zgadza się!) przewagę wcześniej wzięło i że Starszyzna Słowiańska trzymała narody obywatelstwo, podobnie, jak kilka wieków wprzód później panowie polscy wspólnie ze szlachtą, która ozwucie była obcą narodowości polskiej, kierowała pogłosem. Wtedy mowa, że jeden stan szlachty upadło wspólne pospolstwo, ostatky monarsze rządy, a wzniosła się na czas niejaki wyrugowana klasa narodu, tak pewnem Słowian rządy przeszły się republikańskie rządy, oddał o starszyznę i Chrystianizacyę narodem tworzyli drugą wzniesieniu się arystokracyi, a tu monarchizmowi. (Głębokie te uwagi zdają się powtarzać, że tych samych powodów różne wynikają skutki!) (Takby tego wyżej przytoczonego gorsze zamiast było powiada tenże Autor w innych dziejach na str. 47 następujące dosłownie uwagi:)

p. 47 Lachow nazwisko dwojakie, ale znaczenie niemiecki, rycerstwo bowiem jako odrębny stan w narodzie niezgodzie z pomysłu ludów czujących ciągły niemoc, – a takiemu niebyło Słowiańskie. Byli niemi Bryniowie niemcy. Lachy produkt Lachii rycerstwo wyrosło z pośród lasów wzrosli, a następnie wzniesieniu szlachty nazwisko się z Polakow, Czechów – Lasi u Bodryców, Serbow, pomorau, skąd ich Nestorowi Lachow wyrodzi niemieli znaczenie stanu rycerskiego – Byli dobrze Właścicielami ziemskimi i jako taczy wojskiem krajowem, bo sam nad Słowianami niepanowały Lady, stan ten zagrodzili; rycerstwo wolnych niemieckim uwolnionych. Od lasów do nich emigrujący Lachowie znaleźli obwód krajowy urządzony i do niej się zastosować musieli. przeciwnie w polskim Radzieckich. Rozych ludów rządy różne zagrodzili porządki, aby żaden się niepojął, w niemowlęcia były organizacyą kraju. Emigrujący od lasów Lachowie znaleźli tu gotowe przejęcia do rozwinięcia swej organizacyi Lachskiej, i wzniosły się też tu i w Czechach. My tylko o nas mieliśmy przed IX w. rycerzy Lachow czyli Szlachty. Lech i Czech Bracia. przystosowują sobie rządy kraju, – więc w Polsce Lachy nie Rycerze ale Książęta. w Czechach stan Panów, to Lesplewin potrzebnie panujący jako federacya ze Praskiem się w Monarchię przekształcili, a dopiero od Chrobrego dzieje Królestwa Polskiego

Nieuszczęście

mieux le prix

(nie utrzymuje Maciej owszem w krakowie i tajemnicach
starzy Lelewel, powiada on w Pol. kr. z. p. 270-271:)
Lechici mogli być Kroatami od Dunaju, – a Lechitami nikt nie
był tylko Mazury, Kurzanie, polanie, pomorzanie, bo z tych jed-
nych Lechici i ich potomki Klechicze porazę i pierwszeństwo
otrzymali. – (Dla czego zatem znow Kurzan wotyniuk i Cresbuk
mogli się z Łęczycami, czyscy lechickich Polan?)
Zawsze zatem z tą pisze się klaska Lechitów jest wielce mozę, nie-
brakuje w niej cudzoziemskiego przybytku, ale ten narodowym
się staje gdy przez szmatki polki stoi. (Zatem pytanie czy klaska
ta rekrutowała się cudzoziemcow, dopiero w drugiej generacji
się potrzebnych – i jak się ich rekrutowała? czy klaska była
polska, a tylko wyjątkowo w siebie obcych przyjmowała? – a ta-
kim razie nie warto o tem wspominać!)
~~Podczas tych zajęć zadrzewień.~~ Musieli Lachy być jednak
pocześniej znani, gdy o nich twierdzi (p. 710) że się za-
mierzali ujarzmić ludu, – podobna myśl bowiem niemogła
się ich wrzeniu narodzić, aż gdy cywilizacya oświecita
ich swojemi od Zachodu pomieniami. – (Trochę nie bardzo
na miejscu, – bo barbarzyństwo od Zachodu swemi ciemnot-
ami wszystko pokrywające, – takie wolności ludowi nie
mogło!). Poetycznym zawsze się nam autor staje, mowiąc
(str. 448) Boleslaw W. zajechał Czechom Kraków i Chrobacyą,
gdzie ten Kościół i Lachowie byli. Czechom zwierzchnictwo spe-
rzony, swoje natarł. Lachowie bez oporu się oddali, przy-
szli, skłaniając się do zwycięzcy strzemi lechickiemi ludami
polan, Łęczycan, Mazurów, – mogli podnieść nadzwyczaj
krzyżowe strzemię, godło jedności, bohaterstwa, porządku,
czyli zaprzedu przez 3 inne kroje zakamuflowanego. (Dajcie mi
się że po przyjęciu Chrobatów, – należało przyjąć kwadrat,
nie trójkąt, – a do dewizy dodać „wolność", – a raczej prze-
więzi na lechickich pomorzan, takie Chrobatom podległych
podnieść pięciobok, – przecież obóz demokratycznym zna-
kiem słowiańskich wyzwolicieli miodem będący, zwodzenie
do dewizy wyraz „wolność". – Toby było pełnem i wyczer-
pującem.)

Lachy były

Lech był osobą rzeczywistą. Ten domysł Kazimierz Lelewel wy-
łożył już powyżej miejscu (Nar. n. z. st. p. 708) mówiąc że Lech
Chorwatów do Czech prowadził

Lech to imię, Szafarzyk powiada (p 541.) że jak imienia Sła-
wiańskie stróceniem jest Stach, Wacława Wach, Przecława Przech
Sław i Czesława Czech, a Lelewel dodaje że wszystkie etymologie
Zabroły Lech, Lechon. Imię tego Lechona etc.

Lech to alegorya. Lelewel (Pol. star. n. p. 267) robi uwagę, że u
Krobatów panował Krak, Chrobat, u Kijowian Kij, u Czechów
Czech, Radymiczanom i Wiatyczanom Radym i Wiatech, u Wi-
ślanów Wisław, u Lechitów Leszki, Lech, u Polaków Popiele i
Chrobry ku jak przez Dobrzańskiego wymyślony Polak. Szafa-
rzyk (p 329.) do powyższych dodaje u Chorwatów Snap, u Wan-
dalów Wandal, u Sasów Sasneat, u Westfalów Westerfalena
u Hermionów Herman Dowodca. (Tu by jeszcze przypomnieć
wojnę 21 Lechów Leszka i 12 Lechów trzydziestu jako pierw-
szych jeźdźców pruskich.) - Maciejowi (Dzieje p. 61.) robi uwagę:
Plemiona chciały rozszerzać ku Zachodowi, Lachowie na
wschód, skąd nieprzyjaźń między niemi. Później Lechowi i
Czechowi dodano brata Rusa. Klaskta do wspólności praw
przyznawano wierzyła, - lecz gmin nigdy. (Kiedyż to gmin
Lech stanowił się przeciw tej alegoryi oświadczył?) -

Lech, Lachy, Wymyśl, Bajka. Lelewel utrzymuje że imię
Lech Lechon owego przeciw Frankom poległego obrzędowi z
Lechem, z którym utrzecie ani Gallus, ani Wateusz, ani Bogu-
fał, ani Jan Długosz, - z Lechem narodzonym w XIV. wieku
i mającym imię ludowe Lechitów, którzy ludem nie byli, Rych-
tru Karskim domysłem. - Krakus, Wanda, to bajki nasz-
dowe, Lech jest bajki ucrona. (Co teraz zrobimy ze stre-
mieniem trójbarwnem?)

Lachy wiecznymyśl. pociesza nas Maciejowski (Pierw. dz. P. i Lit.
p. 3) mówiąc że dzieje prawdy krytycznie wyrzekły że ani
Wateuszowi Lachowie nie są rzeczywistym, bo istnieli
dziejów i wreszcie od Bogufchwatowego Lecha i Czecha cho

dzili po swojsku, - że utołonie od tych Lachów Polska nazywała się Lechią, ale nazwa ta poszła w zapomnienie a nastała ta, którą dziś używamy, a bierze początek od Polan, przez Ptolomeusza (136 do 161 po n. Ch.) pierwszy raz wspomnianych.

W obec więc tak sprzecznych poglądów niedziwnem że Lujski nieco zachwiał nieprzekonywujący. Powiada on (p. 30.) że wiary w podanie o pisaniu jest słowiańskiem, o Lechu, popiołu skandynawskiem, o Krakusie i trandzie kilku ludom słowiańskim spólnem. Że nazwa Lach istniejąca od początku obok Polak, więc tworzyła się o istnieniu Lecha, - lub Lecha, - słowiańskiego lub obcego, który nadzwyczajnie słowiany zaszczepił, przeniesionym oddany niemiotu. Ten Lech czy Lech, wmałej liczbie przybyły, zmięszał się z krajowcami, wpływając stanowczo na organizacyę polski. —

W badaniach swych, autorowie przez nas cytowani stąpili w jednowarne przedmioty. I tak, zastanawiali się nad tem, czy polska powstała przez podbój, czy bez takowego. Słowianie podbijali chcieli wyjaśnić czy podbijający byli Słowianami czy Germanami i skąd do nas przyszli, - znad Dniepru lub Dniepru ze Skandynawii lub znad ujścia Elby. - Tu zwrócił dochodzić najdawniejszych instytucyi i ich znaczenia i badać wiarogodność podań, - co do starożytności. - Lecz na tem niejeden się to nam chodzi. - Nam wystawcy, że, jeżeli istotnie Słowianie na Wenedów - Antów i Słowian się wdawnych wiekach dzielili, - w takim razie ludność ruska i małopolska była chrobacka czyli słowiańskiego pochodzenia, że wielkopolska wraz z Mazowszem i pomorzem wcześnie swój początek od Antów, - a tu Lachów, - że nadwiślańskie starzyzny od Wenedów wywodzić trzeba, do których czesi i lużyczanie i pomorzany (w przypuszczeniu pochodzą. - Ale te Lachy ze wschodu południa przeszli Słowianami, - od którego przyszły do Polski, jest inny ich dział pozostał na północy. - A o tych gniewuchach opowiada nam Nestor, - sam lacko-polaniskiego pochodzenia. -

Nie wdając się więc w zadne nadzwyczajności, musimy ustrzec

wyrwać

wyjaśnić, że Lechy, Lechici ~~to znaczyło~~ Słowianie byli znacznym słowiańskim ludem, - że wielkopolskie zajęcia wzięły swoje nazwy od Lechów, Polan, Mazurów, Ljachów, że na pomorzu zmieszani z litewskimi ludami stali się pomorzanami i kaszubami, że jako Słowiańscy występują w Chrobacji i na czeskiej ziemi, że ich nawet w Czechach widzimy. - Wiemy, że występują pomiędzy Bułgarami nad dolnego Dniepru około r. 550 do przyjścia Mongołów.

Wzmianki Maciejowskiego, pochodzące z kronik niemieckich o Prusach a Litwie za Lechów a Litwie za Polski nowe otwierające - jak i Lelewelowskie katalogi odrzucam zupełnie. - O czystych Słowianach u polan i Chrobatów będziemy mówili poniżej, - o Lechu przy bajecznej historyi polskiej.

Wpływ Litwinów

Na przegnanie warto jeszcze zauważyć u Maciejowskiego, że on (dzieje p. 71.) utrzymuje, że jednakowy początek Lechii i Litwy, jednakowe ~~dalsze~~ dalsze obu krajów powstanie. Tam i tu rycerze plemienniejsi bydła a ubogiego ostatecznie pochodzi, ostatni pańskie, od którego je zniewolenia nazwali i wszelko wyprzedali. Tam gminne, - tu ziemne, - a następnie feudalne stosunki, które zaprowadziwszy na potrzeby Normandowie, zmieszali Litwinom w szczególności. Tam miejskie pod wpływem Obcych, tu obce pod wpływem swojszczyzny rozwinęły się rady i prawa. (Jak to każdemu prawie ludowi wiadomy. - Gdy które daty pomiędzy Litwinami narodu przez pomieszanie się z Słowianami i Finnami, - niebyły pochodzenia słowiańskiego. Jakiej wreszcie między temi systematem a feudalnym, jest taka jak między republiką a monarchią - feudalizm wyraz łaciński - Lechy, niemiecki, a ztąd polski: Wreszcie Maciejowski tu jakieś wzmianki wyjmuje, - lecz to tu zupełnie jego wyjaśnienie mrzonki. Że Normandowie z Litwinami zmieszawszy i ostatnie pęknie przeciwstawienie, to zna- ne fizy i rasecki naszego humorystycznego Autora.

J. Bajeczne dzieje

Kilkakrotnie już wspomnieliśmy, że wiadomości o Słowianach, pomieszane od pewnych przez Greckich i Rzymskich pisarzy, zaudzierzamy Byzantyńskim i Niemieckim autorom, – wielkich bowiem, tak dawnych, pisarzów nie posiadamy. – Pewnie tedy nie będzie, że wiadomości te gotowemi do przyjęcia Słowiańskich dziejów być odmówią. Do granicznych więc ze wschodnim państwem Autów, Serbów i Chrobatów ojczystej, a do sąsiadujących z Bawarami i Frankami Karantanów, Morawców, Corabów, Wilków, Lużyców i Obotrytów zachodniej strony. Dopiero wtedy dochodzą nas wieści o Czechach i Polakach, gdy Frankowie Turyngów i Sasów zgnębili i już nad Łabą, Kaelbianami Słowiańskiemi zapanowali sąsiedzkiemi. –

Lecz naturalne to ich milczenie o czasach, kiedy nas jeszcze nie znali, niedowodzi byśmy zawsze jeszcze milczeli. Dziejopisowie nasi wyliczają też cały szereg monarchów przedmieszkawskich. – przeglądając podania o tych panujących wiekach, że one rzeczy te bardzo rodzaju. Jedne ich zupełnie możebne i przypuszczalne, – drugie obarczają się anachronizmem, więcej pewnych czasów lub więcej za inne, trzecie wydają nam się być alegoryami zawierającemi w sobie jądro prawdy, inne wreszcie mistery wzięte za bestie i klechdy, to pewnie one z czasem wielkiego przedłużenia utęsty.

Często czyta się zdanie że wstydem jest dla nas, iż mamy tak pierwszą historyę, – a Kraszewski (p 433.) powiada że Lechowa Rzeczpospolita gotowi i pewien się naprodukuje. Ja myślę że Lechowie w Medow, Asyryjczyków, Egipcian, Greków i w Rzymian Lechowały się Anatazta, ale nawet z pozwoleniem Kraszewskiego i w Czechow Krok ze swemi trzema córkami i Wlasta z Amazonkami i przemysł a może i najpierwej jego potomkowie Lechowie do Autentycznej historyi nie należą. –

Dzieje

Dzieje czyli to wszystkiem czy częścią powiedzieć bajeczne dzieje, trzeba nam jedno, – ale one są, – i nastręcza się pytanie co mieć? Kronikarz przeor Oberstein zupełnie opuszcza i zaczyna Krakiem Krokiem Liczykawskim Mirachu, który ok. 958 był zmuszonym uznać się hołdownikiem Cesarstwa. – Dzieje te najpierw czytajmy jemu Ojca Mieczysława I. Jemu znów starają się wszystkie i wyjaśnić te podania. Tu wreszcie o krótkości podam rezultaty ich pracy. –

Osolinski (T. II p. 402) powiada że nie należy odrzucać historyi bajecznej, gdyż w niej zawsze więcej prawdy, ale trzeba umieć ją potrzebą.

a.) Lech.

Długosz (T. I. p. 5 i nast.) podaje że dwaj bracia Lech i Czech wyszli z Zamku Osary, oblanego rzeką Hin, która Sławonią od Krakowa oddzielała. Stamtąd poszli do Czech. Tam Czech został, Lech zaś do Polski. – (p. 45.) Następcy Lecha obejmując po Ojcu władzę monarszą, zwali się Lechami.

Lech trafiwszy na Gniezdno orle, wtem miejsce zatrzymał swą stolicę, miasto Gniezno, a orła białego przyjął za herb państwa.

Bielski pisze: Lech albo z Wandalicyi, albo z Krakowa 350 albo 650 przychodzi. Brzeg Osary, nad Krupą w Krakowie, to zamek Lecha i Czecha, panował on między Wisłą, Elbą a Morzem Zatoczyć Bremą. On pokonał Longobardy i 570 wyprowadził (wtedy musiał przybyć przed r. 650.). po nim wyniósł jego najstarszy Lech II panuje nad Braćmi, którzy mają dzielnice nad Bałtykiem, obszary budują, osiadają w Ruzyi i na wyspach. Ich potem panuje Wicimir. Ten walczy szczęśliwie na morzu z Szwedzkim Królem duńskim, bierze 2 jego córki więzienia, i wymiedza je, bo wtedy Rzym był bogaty. Założył Wismar, Lubeka i Gdańsk. Umarł po krótkich praktyk. po nim rządził 12 lat. potem jak u Longobardów ich rządziło 30. Wtedy obowiązywało prawo ustne zwyczajowe. Jeden drugiego, który zabił pogoni, drugi zabiciem Kalisz, – miasto Kalisz. Między nimi wkrótce nie zgoda.

Paprocki w swym Herbarzu wiernie wiernie Lecha II, powiada tylko że Lech przybył w Kraj w 530. po nim panuje Wicimir

walczy

walczy

walczy rzeczywiście z Duńczykami, bo z dynastyą panowała 150 lat

(Na trzech panujących 150 lat, to trochę za wiele, atylko trzech nam podanie wylicza.

O tych trudnościach Ossoliński tak się wyraża (T. II. p. 402.): Stowarzyszenie z Sarmacyą europejską poszło się ku Ilirykowi, bo po chwili nad zakład się cofnęło. Tym sposobem zatoczyciele Macedonii polskiego lub słowiańskiego, jak: chorwatów i Hrabi wyszli: — O imię Lecha i Kraka, — o imię wodza, który przewodniczył na tym morskim wyobrażeniu Gwiezna i Krakowa, mniejsza, a zenta się prawdy. Chociaż 500 r. te dzieje powszednie i pospolite nasi mają. Bo słowiańskie potomstwa, tj. Lachy Nestora czyli Lechity Galla, wedle dolnej Wisły ku morzu i koło Chrobacyą potężnemi górnej Wisły po Tatrom. Wyprawy do Danii i Władysław (Wapowski, Kranz, Długosz) za pomyślany i obmyty. (T. I. p. 498.) Cromer powiada, Edit. Col. p. 18: Nam ea quae leguntur apud Vapovium ex Saxone Grammatico et Alberto Crantzio paulum immutata sumpsisse is videtur — — Quo tempore autem Dani jugum Polonorum excusserunt, non docet Vapovius. Saxo Grammaticus de rebus Danorum, Krantzius Vandalis Wimarowi królowi Słowian Obodrytów, a Mehlenburskiem sprzeciwiającym przychylił, wypadałoby nam podług nich wspomnieć Karola W. Dornemder de Rebus Gothi. Cap. XXII wspomina Widumara króla Wandalów przez Gebericha króla Gotów zwyciężonego. Po tej klęsce przeniósł Konstantyna W. o siedlisku wiadomości, i dano się wątpić, czy ich słychać do Galii zaweszał. Pomierał (Wandalów między Wendami, a tych z słowiańami, więc zawsze dowód Władysława pozwala z Wapowskiego treści

Rocpell (p. 45.) podobnież wiara, że tu nie Opolskie mowa, tylko o pomnożeniach, które z Duńczykami walki wzięli, — walki często w zapisach podniosłych wspomniane.

(Zdaje mi się, że tu różne sprawy rozróżnić należy. I tak

przedewszystkiem

przedewszystkiem
przyjęcie Lechitów do Wisły. Dałem już poprzednio moje uwagi i skonstatowałem wiarygodność pomimo rożnych dowcipów współczesnych na ich przyjęcie Galeda dziejopisarza. –

Czy pod wodzą Lecha przybyło to nazwą objęte. – Słuszny jest przykład Rospella, dowodzący innych, że tego rodzaju opowiastki, jakoby. tymowie trojańscy, za czasów Cezarów przybyli z tego do tylko alegoryami, polegające pochodzenie wskazywano; – że więc i te Lechi i Czech, a nawet przybyły Rus tylko z potrzebami mogły być głównych celów zawsze bardzo zmieniać mają. Lecz odrzucając dowody mogą inne na dowodzeniu pochodzące, np. Wilkebod, – znany dowódca Wilków, Teutobod Teutonów, – Herman Hermunduros, – a tych to imiona naszych Lechów z Wandalami Grecyi, – mogą więc być dowódcą Lechitów Lech, – a Rechor Czech, Lombardyi że te to imiona były wzięte, bo przecież roku 805 giną w walce z przeciw Frankom historycznie dowiedziony Lechon, przyjaciel ma Krokosa brzeg Chrobatów, na południe ciągnący, – i brzegi w Wilkiej pamiętnej, – a drugiego utrzymują że Czechijał tylko Chrobatami imiona Czechów. – że na tem polu są lekkie wzmianki dowodem ów Wojewoda Kalisz, nazywający nowo założone miasto od tego imienia, gdy Ptolomeusz już ma Calisium.

W Wrocławiu wprobliu Kapitol Krapina istnieją dotąd ruiny Zamku, – Lam wspomina świadczące mnie dwa w jeden połączone, na których imiona wzięte są Čech, Čech, Mech i to niby napamiętnie że skamlał ów trzy bracia wrzące strony poszczęścili. – Gdyby to podanie miało być dopiero do Polski, lecz trudno jest wistrzymać że nasz gdzieś o Mechu ale byłaby to wtedy nie jak Kalewel powiada bajka narodu, bo ona dotąd żyje wspomnieniu tamtejszego ludu niewątpliwie ludu.

Wrocławiu

rozstawiając

Lecha na boku, kiedy czytać się musi wtó, że on Więzi-
ców, - Duncyki i Czechy nie dowiedzą do pomorzan się od-
nosi

6.) Krak.

Według Saxo Grammatica, niewiadomo jak długo panował 12-ty kro-
jców ów. Bielski powiada że się ze sobą wadzili, i że by
konieć położyć panującej między nimi niezgodzie, jed-
nego spośród siebie obierają księciem - Brzko Wojewoda
Krak, mający o 13-ty mil od Arodet Wisły swoje dziedziny
długosz (p. 54.) utrzymuje że Krak zwycięzca Frankow, według
innych Gratyjanów (Lelewel Sapowski dalsze że w r. 700 Hu-
nowie francuzy zgromili. Według innej wersyi (Lelewel Pols.
Sr. w. T. I. Uwagi nad Makeuszem herbu Cholera, p. 189 i sq.)
odwrotnie Gallowie swe zabory wprowadzają a Grakowie
księciem. - On zabija smoka pożerającego w pastwisku pod
Krakowem - Skałkach Krakowa Krakusowice, - panuje i w Czechach
(Krakowiec), robi wyprawy, lub jeszcze do Karyntyi. Panował
lat 28. pochowany pod Krakowem, gdzie mu mogiłę wzgra-
no.

2° mu panuje Syn Lech III (Bielski) bezdzietny od Wandzy
brata, który jako Grach II lub Krakus panował obejmuje
tron, gdy zbrodnią odkryto, zbrodnia wygnany. następuje Siostra
ów Wanda. Niemieccy książe Rydygier chcą ją mieć by po
poślubieniu i kraj ów jego zachowali. - Zwyciężony prosi się
Wanda żeby Ojczyznę na pożodze niebezpieczeństwa wojny
uratować, topi się w Wiśle. Jej mogiła pod Krakowem w
Wyścia nazwie dotychczas do Wisły. (Według Bielskiego r.
680.) Tak zdanie od Kraka.

Oczywiście że różne bardzo są zdania Autorów o tych pozamie-
Rogell (p. 66.) powiada, że każdy lud wymyśla sobie protoplastę
Tak mu Krakus, Czech, Chrobat. Ale gdy Chorwaty znamy
Karpaty, to Krak znamy Wrzepak - woda, po Litewsku

Wanda

Wanda, która jest jego córką. To powieść Chorwacka, Tę powieść kadłubek opowieścią o Krakach i Wandzie, to owszem za słowiańską, - a że polska była w słowiańszczyźnie najsilniejszą, on brał ją za słowiańszczyznę. Dlatego zaś wszystko kompilacyę. Więc polski Krak razem Czeskim a Wanda Chorwacką Libuszą.

Lelewel, jak to już poprzednio przytoczyliśmy mowę (Bol. dz. i - str. jej p. 309) że Lech jest bajką narodową, Krak, Wanda narodową ale spaczoną. -

(Jeżeli to ma być alegoryą, - narodowa powieścią, to niebytność w zdaniem mojem nierozdziela się ona z charakterem ludu narodowego, - ale brakuje w niej wystawienia dla Lecha III i Kraka II, - a głównie dla Rytzyzera i śmierci Wandy. Więc Wisła niechce być Niemcem, i dla tego wpada do morza, - to niedorzeczność - bez Wandy jest skandynawskim, dotąd używanym wyrazem na wodę, - więc wpadnięcie jej za Wandy wszelako sprowadzone przez wodę tłomaczyć niemożna, - jeżeli to ma powstać narodowem wspomnieniem.)

Chcemy w Kraku wyzyskać inne historyczne osoby.

Lelewel (p 218) pomimo powyższego odmiennego zdania pisarzy

Grach autorów uchodzący chrzest miejsce ów Chrobatos w Boji rzeszy, co wywodzi z chorwatami i w Dalmacyi pamiątkę zostawił. (Nie trzyma się ten domysł, gdyż ów Cisar do Dalmacyi wszystkich nacechów miał z córki i 4 braci, Krak zaś tylko brata i siostrę - ale co ważniejsze, - wyszedł on razem, cum populis suis wyszedłszy, - a w Chorwacyi tylko mordercą i to sam kraj opuszczał, za przyjęciem tej historyi wnosimy wtenczas śmierć Kraka I najpóźniej na r. 600, co będzie dla innych, tak wiązących się przyjmujących rozstrzygającem. - Upada też tożsamość wyobrażania między polskim a Czeskim Krakiem przez Lelewela (p 218) kiedy mówi:

I polski Krak i ów u Czechów był prawdawcą. Jeżeli w

XII wieku

XII wieku zdumiały ruiny jego Zamku, w kącie leżącego zgliszcza. Ten dwór miał córki Tetkę, Lubosę i Kasię, wreszcie pospolicie Chwalas (Krok) miał córkę Tugę, nazwisko podobne do Tetki, drugę Bugę i braci Klukas, a Lobetas którego imię podobne do Lubusa i Krosenzas podobne do Kasi, – i brata Muchło.
(Ten to samo już za mało dowiedziono podobne brzmienie imienia, to jeszcze wiesławowe wieślawowe, a podanie mówi że Czechi krok matkę córki, jedna zwała Wiedi czy Tron, wróż za mąż i od niej pochodzi historyczny ród Przemyślidów, – gdy Krakowski ma 2 żyjące po nim pamiętnych i córkę po tych dopiero wstępującą na tron, niezamężną i umierającą jako ostatnia wnuk.) –
Mocno tej koincydencji mowi i przypuszczenie pałacowego Kapłana, że Czech Krok był, Libusa i Przemysłu wreszcie między Samowem a Borzywojem.
Czachi pytam czy Krak nieżył Samowem? Dla czego mógł być nieprzyjaciółmi – Mogłoby nie być również dobrze być i krewnym Derwanem chronikiem Samowa. – Lecz jeżeli Krak był współczesnym Samowa i wędrował do Dalmacyi, to niebył z nim jedną i tą samą osobą. Był zaś Samowem, to upada domysł o jego chrobackiem rodzeństwie.
Lecz wracam Autorowie wspomnią historyczność Kraka. I Lek: Lelewel (Pol. w stos. w. T. I. str. n. Mat. h. Chot. p. 214 i seq) powiada że Wielbo, czyli Biato-Chrobaci między mieli księcia Kraka, Gracha, – jego mogiła pod Krakowem. – Dalej Autorten dowodzi że Mateusz wyprzysiągł a Justina pow mowiącego o wojnie z Gallami, – gdy był brat za frankiem, czytaj (p. 209-210) Lud IV.: Ex hinc, od czasu wydobycia się zpod władzy Gallów-frankiem-nonnulli domi retrahere ligurire coperunt porlimiculam, tajest, że z tłowiańszczyzne władza dzielnych frankiem, Zupanów, nowa moc wzięła. Do takich dziejów tylko tradycyi miały; i o takich Krak Mateusz borgmestrowie wspomina. Widzimy też w Bojegata Krzesk Wiślickich, a w Gella Gnieznieńskich, a

Tu dobaczymy

Lubodarcy my Krakowskich. – Unde a Carinthia rediens Gracus, Wołochi w fragmentach historycznych i geograficznych wyprawę w tym powodzie wyprawy, która dzieje stowarzyszenie według fuldeńskich Annalów, odbyli przeciw Księciu Karyntyi pod Kwentoboldem, w niesłychanem mnóstwie w r. 884. – (Tu dodaje Lelewel swe zdanie) „może to być."

Lecz szanowny autor, który poprzednio Krakа nazwał bajką narodową – potem za zmianą w VII wieku do Dalmacyi rzymskiej przez przybyłych Chrobatów, a teraz powiedział że „może to być" że Krok w IX wieku wracał z wyprawy z Karyntyi, a także go z czeskim Krakiem identyfikował, dowodzi nam znowu (p. 223) że Krok, o którym Fredegar i inni powiadają że r. 413 quaedam pars Vandalorum cum Alanis Galliam ingressi ducem Craco, qui fuit dux Cracoviae, sobie znachodzący i tamże, bo był król Allemanów i napaść jego przypada w czasie, kiedy frankowie przebrzegali Rzekę Galię – a nie owej powstał i zginął r. 253.

Dodaje przytem (Pol. sr. w. p. 214.) że w późniejszych czasach pełno Kraków, – Rolf Krake, Rolf Karrel, Król duński itd.

Cracki (u Ossolińskiego p. 495.) z Eddy wielu Krakiów cytuje. Vandalski książę Krak zabity Orleans według Grzegorza z Tours, o którym zmór wspomina mnich Alberyk z XIV wieku. – Czeski Krak zwie jeli Marhoman, nazwa owego czasu, gdy się Wisła nazywała Vandalus, – może być Vandalskim księciem. powiada, że jeżeli by musiał wskazać i Czeskiego boroze za jednego, uznać za Vandala, nie wyszłaby go sobie znanej jak Samona, który potrafiwszy Słowian zająć, dobrowolnie przeszedł samych Słowian przyjęty ery obrany został. Żeby jednym był z Samonem niezgadza się z czasem.

Szujewojowski (Dzieje p. 445.) powiada że Krok w pobliżu góry Wawel zbudował wielkie, ufortyfikowane grodzisko – (p. 408.) przypuszcza, że może Wisłocz zamek od Wisławy, a Przemysł od przemysła, ale nie Kraków od Kraka. Bo ten był Golem, a od tych nazwisk nazywali burgi. Był y Wisławy, Przemysłowe Lata, ale pomoczy, a takich miejsc tam

niema

niema, - a to Krakowy, bo tam czyty Krakusy siedzący od czasów Gochich.

Powodnicy powiada Cesarzych (p. 1116) Krak występuje także w Niemczech, ale stąd wnioskuje, by Słowianie wzięli to imię od Skandynawów lub Niemców. W językach obu tych narodów znajdujemy tych wyrazów historyi, że bardzo języka ciągle barzo musi być nie za starożytnie oznaczał. -

Co do Wandy:

Lelewel (Pol. w. w. p. 217.) powiada że historya o niej nie polska tylko Wandalów. Wanda ciągnie w Wisłę nie wpadła, tylko rzekę zajęła. Niemiec powiada, że ona ea diis immortalibus Wanda pro suis victimet, - o niej też mówi Matheus: quae quia omnium spretis vetat connubia, imo quia perdulit connubio coelibatum, sine successore decessit. - Callimach przytacza słowa Grzegorza z Sanoka: praeterea, (Mathens et Kadlubek) dibi soli cognitam Vandam reginam addunit sine ex jego cratów r. 1440: Kalomacha 1500 jenem nie było tradycyi o Wandzie i tą poemiją akromek do ludu prenta. - (p. 228.) Nazwa Rugi Radygier jest Księcia Fryzyi Wschodniej Warnowskiego, o którym tylko prokop pisze r. 533 jako o Varnenin ex Vil, że Radygiera Księcia Brytańskiego Fryzyi Wschodniej, schwytała i zamiast do zamęścia, gdyż mu dawniej była zaręczoną. -

Zdaniem moim, ani Kraka, ani Wandy odrzucać, ani ich istnienia zaprzeczać niemożna. On założycielem Krakowa, - (nawet w nazwie nie jak przemysł, - tylko np. jak Lwów jest genitivus, mówiący że to Krakin grod, - gród Krakowy), - w krakowie życia dokonał i tu jego mogiła. Nawet otrzymała się wiadomość, że za mórz się umarł, gdy dotąd wracać jego śmierci w wielkanocny Wtorek się obchodzi (Reklawka). I Wandy grobowa mogiła dotąd istnieje i wsi, przy której się znajduje data nazwisko. Również wiadomość że za jej Ojca i ku niej toczono boje z jakimiś germańskimi ludami nie ma w sobie nic niezwykle podobnego. Zapewne romantyczną powieść o Radygierze i utopieniu się Wandy można opuścić, ale niema żadnego dowodu aby

historyą

historyą o obcym księciu gratem kraj i z tej królowej pociągę
cieszym a bystrym podwodem do jej samobójstwa, stąd
samego pochodzenia a zjeżdża, co ona druga, - niby Łaźsamo,
a odwrotnie o księżniczce szczerej i opuszczonej, i zwycięz-
kiej broni nazwanego do matczysława zgnuszającej. Zresz-
tą i tam inne Rathgebera powiadania? - nie wiem dziwnego,
wiele nie wspominają dzieje i podania Krakow, Bolesławic,
Wiślanie. - Że Kalisz lub Gniezno a samo to podanie o
Wandzie nie wierzy, - nie dowodzi, by owe podanie nie było
nie istniało - Nie wierzy mu dziś Lelewel - a podanie jest
samo przecież wszystkim znane. Trudno wyśledzić, czy po-
danie to stworzyło do ludu, czyli odwrotnie od ludu przeszło
do kronik. Jakbym, już że wyżej na nie dostatecznie powieści
przejrzy w to drugie nie wierzy, nie przyjmuję jednak jak Lelewel
może zniknęło jej powstanie po zagranicznych pisarzach, a jednak
nie jej narodowe bajkę znać może.

Leży innego jest pytanie, kiedy Krak i Wanda żyli i jakiej by-
li narodowości? - Według powyżej cytowanego zdania Kasa-
tyna podobne imiona znachodzą się u Słowian i u innych
germańsko chrześcijańskich, - więc dla tego jeszcze niemusiał by
Krak być nam obcego pochodzenia. Spotykamy to nazwisko u
nas w Krakowie, w Krakowcu i w Krakuszowicach, - w Czechach w
wspomnianej ruinie Ramku i w lesie Kraka, w Szlezyi w Krakau=
dorf, Krakau w Oldenburgu Saskiem, Krakowie nad Heidą
i w Krakowie nad Wisłą koło Gdańska, Krok w Księstwie Las-
kwaldenburskiem, w Krakowie na pomorzu, w Krakowie w
Mekelenburgii, w Krakower-See, wreszcie Krakowskiem Lam-
ke i w Krokach w Kowieńskiem (Andrees Allg. Hand=
Atlas 1886.) Istnieje na pomorzu też Grabowo „Krokow" ten
przytoczyliśmy powyżej że imię to było bardzo rozpowszechnione u Gotów
i Wandalów. ~~Grabowo nazwa pochodzenia Wanda to jest spe-~~
~~cyficznie Skandynawskie. Tradycya o Wandzie jest takiej.~~ Przeko-
nuje Lelewela, że wszystkie kraciate ludy miały Krakusa
nakrycie

wzmiankę na wyspie ludy słowiańskie i skandynawsko-germańskie. Również i powieść o Krakusie jest zupełnie skandynawską, mówiąc o Normandach na Rusi przytoczyliśmy z Nestorka (p. 332.) że w Kijowie panował Oleg znany Wieszy, – Ptak, – Smok, i że Czechi wspomina o dwóch śpiewach opiewających o zabiciu smoków przez rycerzy. – Zabicie smoka wandy jest specyficznie gocko-wandalskiem a mogły także niektóre słowiańskie bez wspomnianych ludów zabytkami, jak owe na Rugii, bliższe pierścienie kamiennej grobami Hunnów nazwane (Hünnengräber.) – Jak zawsze prawie, wyprawiwszy się na wiosnę ku Adriatyckiemu morzu, panującego w Cesarstwie Królu Marcomanna, a wnet z jego potomstwie Wandalów, Gotów, Eraklejczyków w Cesarstwie obwołanych przeciwdziałali. – Gdy ci jednak między drugą połową IV-a a początkiem V-ego wieku te strony opuścili, przeto je Słowianom przystępującym czynię, więcej samem podaniu o Krakusie i Wandzie do czwartego wieku cofnąć potrzeba. –

Tem samem niemożna by przytaczać na poświadczenie ich w VII-ym wieku, tj. w latach między 500 a 600 jak to Lelewel czyni w tabelaryczném zestawieniu najdawniejszych słowiańskich pamiątek (Pod. Nas. n. 2. str.) i upadały by wszelkie przypuszczenia co do tożsamości Czechowego i polskiego Kraka, – chociaż jeszcze owe Lelewela ile może wyprawa Klukusa i wodza Chrobata jego w 610 do Dalmacji może być za nastąpienie w tych wyprawach Kraka II. i r. 680 jako wprowadzeniu Słowian Wandy utrzymać by się nie mogły. –

Utrzymać się więcej może z czasów Wandalów, że Krak był Batorycznem Krakowa, – że tu był jego panował, – że jego i córki jego Wandy dotąd słynęły, – i zachowała się pamięć prawdopodobnych walk z innym ludem germańskim, najprzód z przeciwstawianiem tych Longobardami.

Maciejowski (Dzieje p. 44.) powiada: nazwisko Krakа jest mieszkańcowi

wiańskie, z gorliwego przypuszczenia chyba wszystkowiarzyć. Gdzie kolwiek Rethregli się Słowianie z Gotami dawni i Krakowski się znajdują, - gdzie indziej nie. Wandy nazwa na zwiększ Wendami. Gocki panujące nad Słowianami Wendami, zdali za nich rzecz władzę. Wandy objęta rządy po krakusie. (Pytam się co to znaczy i czy Autor sam siebie przynajmniej rozumiał.

wcześniej i później

C. Dwunastu wojewodów.

Wielkiego wrzenia tradycyi, po Wiśmierzu, ale i po śmierci Wandy Nestór miał o swojem dwunastu wojewodów, - jakto powiada Bielski, - wzmiankuje na ten wypadek r. 680: Lelewel (Pol. śr. w. 217) uważa, że przede wszystkiem samowolnie wzięte dania i że krótkie rządy zawsze nastręcza owych 12 wojewodów.

W tych nieustannie zachowano wspomnienie wielu drobnych, wiecznych panów, władających w swoich, zdaje się, potem Polsce powstałych. powiada też Ossoliński (p. 564.) że aż do Bolesława Pogrobka I nie o Polakach wiemy, bo wszyscy Słowianie, a więc i oni, jak Procop de Bello Gothi. powiada: non ab aliquo uno homine reguntur, sed ab antiquo, plebeja communique libertate vivunt, et res omnes quae vel utiles, vel difficiles sunt in commune consilium deferunt. To też Bogufał o 12 wojewodach mówi: Lechitae nullum regem seu principem inter se, tamquam fratres aequo patre orti, habentes, habere consueverant, sed tum 12 discretiores et locupletiores ex se eligabunt, ut republicam gubernabant, nulla tributa seu invita servitia ab aliquo exigentes. Z Dytmara Merseburskiego widzimy że Lutycy, także Lechici, jeszcze w X wieku Lech ich Rzplitą. potrzeba obrony od frankich cesarzów do obierania Hetmanów, ale których Kmiecia powstali. Stan ten gminowładny krócej trwał w Polskim Lechitów, niż u Lutyków, dłużej niż u Chrobatów, bo ci pierwsi na ord frankich byli narażeni.

(O tych drobnych panujących później jeszcze mówić będziemy.

d.) Leszki

Według Kronikarzy za panowania 12 wojewodów przyszło pod Troję, - dobrze nieświadomo skim - mity z Aleksandrem Macedońskim, opisujące skazanie zmiu boje, odbycie przez Krakowa, jego powietrze i śmierć, to

mity

Milby

[illegible], niby z Morawianami. Tych nieprzyjaciół zwyciężył Przemysław Wielki, godłem, prawie zawsze obroje po dniewach, które oni za drugie wojsko, precz mu ciężące zwarciali. Za to Królem obrany, przyjmuje imię Leszek. Miało się to dziać r. 700. Według innych r. 804 Leszic Leszek walczy ze Synem Karola W. wyżej wym. przeciw Polakom, Czechom, Sasom. Żmiw powiada że on zwyciężył Sasow, którzy kraje jego bardzo podłęgli, po obydwu brzegach Elby położone pustoszyli. –

Również rozchodzą się podania co do jego następcy. Jedni robią nim Syna jego, Lekkie Leszka, zwycięzcę Cezara i Kradusa, i Remię go a Julią siostrę Cezara, – dowodzą że on umarł przez trzebę Sakkadane od innienia który powstawał, że się jednak z Cezarem o Bawarią poważnił i rozbudził tego Cudzą od siebie odesłał. – Drudzy po Przemysławie Leszku robią następcą zwycięzcę w stoczonych gorliwiach o koronę, na grodzisku przy Krakowie odbytych i tego Lekkie Leszkiem nazywają. Leszek za Mieszkienie pewien wyższy postęp, przez który tamten odziedzicznił pierwszeństwo, zrucono stronnie otrzuta, – a jego monarchą znów pod imieniem Leszka rządzono. – Ale on to miał bronić Ziemi Lusackiej i Myszeńskiej przeciw Sasom, – i znów on to miał zajść około r. 800 między Łabą a Elbą w boju przeciw Karolowi W. – Za to z dzyplomem do Akwizgranu musiał jechać

Wreszcie Leszek, czyto syn Przemysława, czy też syn owego, co odbiegł przy gorliwie zawsze otrzuta, który Węgrom i Sasom przeciw Karolowi W. pomagał, – potem znów w Akwizgranie pokój zawarł i podarunki mu poczynał, kompleta po śmierci Karola z powstania Serbów w r. 816 i Obodrytów w 817 i dążenia kraje po Westfalię. –

Ten Leszek, jeżeli się zachodzi Obu Lechów i Syna Krakowego, – Przemysława, – Otrzuta i tego co użyczył zdradę, – należy Leszek VII, a opuszczając otrzuta VI; zaś nieuwzględniając to dwóch Lechów Leszek III, a jeżeli wypuści po Ojcu Przemysławie panował, II. miał 19 lub 20 braci czy Synów, – a niezdyplomowi

Topiela

Popiela. Między tych wodzicieli państwo zwierzchnictwo nad wszystkiemi Lechi popielowi zostawiające.

Posłuchajmy teraz wskrzeceń, jak autorowie ci te podania stowarzą. –

Co do walk z Aleksandrem Macedońskim, – również co do stosunków z Cezarem, Krassusem i Pompejuszem stanowczo je wyjaśnia Lelewel, powiada bowiem (Bols. cz. w. p. 232): Powiewali miano Polaków za Trandalów, Gotów, Getów, Sarmatów, więc czytając prozarzy wymienili, – nadomiar o tych ludach powiedzieli, w dziele zgoła stosowanem do Polaków. Że miał Alexander W: do czynienia ze Dacyami, więc powiedziano się walczył z Polakami, – i dla tego dostatecznie Curtyus napisał Macedon. Ów Alexander W: to Aleksander Trzykroć Wojakowy. Argiraspidy wyprzedzają w szeregach, – to oni złotemi pierzajęcy strzępo drzewach. Co zaś mówi o Dyrpatach i uciekach, odnosi się do Awarów.

(p. 314.) Macedon zwracając Dacyów za Polaków, mapuje Troza i do nich to stosuje, i tak:

Rokm 395 przed nar. Ch. Gallowie osiadają w Panonii i Karyntyi, nad Adryą, to Grach od Franków, w Karyntyi prefektem zrobiony. –

Rokm 335. Aleksandra W. traktat z Karnami, to Krakow od niego zwolny

R. 331 Zopirio pobity od Scytów, – to Lesek Krolwic, na którego polecał Aleksandra i jego Argiraspidów, – Rostaje Królem.

R. 58 przed nar. Ch. Juliusz Cezar w Galii, – to Lesek syn pobił Cezara i Krassa

R. 57. Julia wydana za Pompeja, ma syna Pompeja. Lesek żeni się z Julią, ma syna Pompiliusza

R. 54. Julia umiera, – Brodes król Partów zwojował Krassa, Pompejusz zrywa z Cezarem, – Miasta zakładane od Cezara – To: Lesek zrywa z Cezarem, Julia przez odrzyta.

R. 37 Brodes ~~umiera~~ naznacza Frascati następcą, tenmoduje Ojca i 30 braci, – to Pompiliusz syn truje swych Krajów.

(Według tych wyjaśnień więc podania o Aleksandrze Macedońskim odnoszą do walk z Bizantyńcami pod koniec VI. wieku, – i do chrobackiego

Chrobatii go, zakarpackiego pochodzenia. – Legenda o Konnych gomitorkach jest Goetha.

Równieś powieści o Cesarze, Krakusie i pomyjach i Zulii, Lelewel wyjaśnił jakomylnie wypisami z Troga i to jego prostu powinno należy. –

Podobnież konjektując ze Widukinda przez Lelewela zanych (Pols. Z. i r. jęz. T. XVIII. p. 171.) aczkolwiek sam autor wyprawie do zadnego rezultatu nie dochodzi, – odaje mi się że walki Lechii I. i III. w Sabatanii prowadzone odnoszą się nie do Polan lecz do Lorabów Lechii IV do Czech a częściowo do Dudlebów księcia Lutyków, a tylko ostatni z Lechów, – ojciec Popiela prowadzenie jako polski, czyli Wielkopolski monarchy. /.

Stosunki literami

Również co do obozicy, w której panowali Lechowie rozumieją się więc wzajemnie mowy. – Leszek=Premysław był zatem za Karpatami. Lechowie jeden drugiego z tamtej strony zwący byliby Małopolskiemi – ale Polanami. On znów raz przeciw Lutom, to znowu przeciw Karolowi W^e walczący i pod nim w klęsk wygranie tej koncy należący do Państwa Słowiańskiego, a od do w. 805 w Czechach potężny, rozmaite tą zdania. Napowiedz Kwierki że Leszek II około r. 804 walczył z tymże Karolem W^m wzdłuż nym przeciw Lutom, Czechom i Polakom, Bielski powiada że Leszek VI miał po lesz między Elbą a Sałą, przeciw Karolowi W: około r. 800. Rektyfikuje go Kossobudzki cytując Annales regum Francorum, a choć nie mowi wyraźnie że go ma za Chrobata, to wnosić jednak z tego należy, że powiada (p. 406 i cyt.) iż w Krakowie Leszek Leszka stowarzyszył, – a jeden z nowych znakomitych wojtaków Słowian w Czechach ginie przeciw Karolowi W^m, a potem (p. 564.) ~~skazuje się~~ wypędzenie Leszka III, ~~który Popiela Popiełem~~ ~~z Krakowa~~ ~~Lechem, a przeciwko Karolowi W^m~~ z którego pewne wnioski czyni w tym duchu (p. 525.) mowiąc że Duzon przywodzi ~~z Wyprawy~~ z Marcina Gallaka Imperator Carolus misit Carolum filium suum in Poloniam, qui depopulatis omnibus, Ducem terrae illius Leszkonem occidit, indeque reversus ad patrem, ~~in Silva Marcy venatus~~ studentem suum in silva Wkrzego venatus studentem invenit. Ale u Gallaka tego niema. Mierzwa, Kromer tego nie powtarzają. Otóż w Annales Regum francorum jest: Eodem anno misit Carolus exercitum suum cum filio suo Karolo in terram sclavorum, qui Bohemani vocantur, qui ea omnem terram eorum patriam depopulatus, ducem eorum Lechonem occidit et inde regressus in Vogesum silvam, ad patrem venit in loco qui dicitur Camp. – Może tylko Krakowski Leszek Czechom pomagał, bo taki wspomnał u nich a An. fuld. mowią Bohemi universi principes diversarum gentium in conspectu regis Caroli pervenerunt (Może Lechon, – dux był wodzem, tych ceem Orzeł Biała Czeskiej, – chociaż wspomnianym nad całemi Czechami – A wtenczas to i tam dużo było udzielnych panów) Leer Ostfriesisch w tym duchu mowi dalej (p. 527.) że Chrobacya Rakolejz Serbow i Czechow zchrystyanizowana r. 805 do r. 806 kiedy potężny Leszek. – Znów (p. 564.) Leszek III miły patryarchu Popiełowi do ow Krakowski Lechon, co zginął w Czechach, przeciw Karolowi W: wspomniale państwo Leszka ponieważ 20 lat, widać więc stąd ich spokojny współżycia się Rzeczypospolitej Lechickiej na dobre państwo, zdolności rozci dosięgającego Orzeł francuz. Zwierzchi narodowy utrzymał się jednak pod ~~obcowanym~~ obieranym od owych Królików zwierzchnikiem.

Lelewel

Lelewel

Lelewel mowiąc o krowicach Bohorya (wszystkowanem powyżej miejscu Bol. dz. i n. jej p. 171.) powiada:

Leszek I dwojczyst Lasow, ktory jego kraje po obu brzegach Elby posiadł (za Bielskiego to Leszek IV.) Lambert Aschaffenburgski wspomina r 786 za panowania Pipina Valki Francow rozkrzewiania.

Leszek III. (VI) broni Niemiec wyzkeuskiej i Luzacicj i bije Lasow. Autor ten odnosi to do r. 785, po potwierdzeniu się Widukinda Karolowi W^e bo Leszek według annales fuldenses r. 788 789 Wilkow i chorobrat

Leszek IV (VII.) pomaga Hungarom i Lasom przeciw Karolowi W^i; umiera za cesarza Ludwiga pobożnego i potem ki. Według Annal. fuld. ktore go zowią królem Bohemow, ginie w bojach brat Leszka, dla tego też Eginhard w życiu Karola W^e choć wspomina bystre dzieci od Wilky Wilkow, Serbow, Obodrytow, Bohemow powiada że on chorobrat słowian ze po Wilcy.

Leszek IV (VIII) skonstytuje zawstanie słowian, po smierci Karola W^e, Serbow w 816, Obodrytow w. 817 zagarnia kraje aż do Westfalii. An. fuld. Lelewel dodaje, czego dowodem dzieł kraje mudry Cyprian. Cyprian Leszka IV° według Prokopiusza, obawiem, że ich po smierci Popiela od krain oderwiesta, do kraju odpadli. Lelewel mniema, że między innemi klęskami Serbey mordowali, dla tego w Ann. fuld. bystre o nich mowa przy wojnach Ludwika króla Niemiec ciągu w latach 851. 856. 869. 874. 880

Lelewel przyjmując więc, że Leszek IV (VIII) po smierci Karola W^o kraje odobywał, niemoże przystawać na smierć jego w r. 805^m i dla tego kładzie na jego miejsce tego Brata. Leszka na to niepraszcza dowodow. Tymczasem sam przyznaje, że go An. fuld. królem Bohemii nazywają. Niebyt on rex, to pewna, ale może być regulus, dux, Lech, pan, Książe, Wódz, zajaśniejszego Szafarzyk (p 346) i Palacki (p 83.) mniemają. Odstępuje też autor o kniehach Kantku Bechim w Czechach wspomina w. powiada też Cujski (p 22.) że w. 805 Karol czyli Karolat^e najeżdża zdwaich stron, bo od Sekkonii i od Lasow Heregunich Czechy, wwalnej bitwie Cyrycieza i Rabija ich króla Bechowa.

W ich ruinę więc że Lelewel identyfikuje brata polezłego Bechona z Leszkiem panującego w Chrobacji z Ojcem Popiela. Leszkiemy że nazwiska Chrobacya zwłaszcza Polska, nie stanowiła jednego państwa, a małe polanskie księztwo nie mogło się po Westfalia robić podboje.

Rzpowyżej

zpowyżej

Z powyżej przytoczonych zdań Osolińskiego wynika dwojaka wiadomość, że Autor ten przyjmuje dwóch, albo jednego tylko ~~Leszka~~ Leszka-Przemysława, jako historyczną osobę, protoplastę Popielów a żyjącego r. 805.– Tymczasem, ten tak zawsze wrażliwy badacz, na podaniach czytelników występuje z oświadczeniem całkiem domysłami, powiada bowiem na str. 406)

Że w tak krakowskiem jeden Leszek drugiego stroni strzeże. Jeden z nich dowodzę wielkiemi wojskami w Czechach przeciw Karolowi W: grnie. Leż Karol W: zhołdował Słowian po Wisłę, a zatem i Kraków wielkiej Chrobacyi, która według przypuszczenia aż po Cracy Obłocki Cesarzowi podległa Leż zremis tę płocina Świętopełk Morawski (871. r.)– Bo to przyjaźni i braci się z Cesarzem Ludwikiem III, Karolem Grubym po łacinie Crassus zwanym i Arnulfem. Z tym wchodzi w duchowne pokrewieństwo, bo mu syna trzyma do Chrztu. Wspomina się w Bawarii, miał podobno siostrę Arnulfa za żonę. Nasz Leszek bije Crassa, żeni się z siostrą Cesarza– żyje w Bawarye itd– może więc nasz Leszek to Świętopełk. (Odpowiedź na tak: Niepozwala nam Chronologia, – nie zgadzają się fakta, bo Leszek ginie przeciw Karolowi W: w r. 805.– Jakby wreszcie niedość było na tej jednej hipotezie, nadmurował się Osolińskiemu jeszcze drugą– przeczy p. 406):

Samo pacierzat dor. 658 lub 659. lat 33 lub 36. A 12 żon

Krowadach miał synów 20: Corek 15.– Czy to nie Leszek mający 21 synów i córek w Głolucicach. Mógł może handlować, a ponosił w Krakowie kamień w Karantan? (Naturalnie, że tego rodzaju domysły chętnie znajdują echo u Lelewela.– W Pols. dr. w. p. 236 przyp. 2)

Czechy samo czy nie nasz Leszek?– Jeh Krakau ewarzym strzelano. U nas dla bliskich stosunków Leszka tak nazwano. Czesi dla przemysłowości dwóch tego imienia przemysłem– Tak powstał Przemysł-Leszek i dawni Przemysł w Czerwonej Chrobacyi,– „dowcipne domysły, które posłużyły do ułożenia drogi Lechitom-Polakom do Karyntyi."– (Więc dla tego że samo miał 25: a Leszek 21

synów

Lynow, - mają oba być tej samej osoby? Lecz i Lech I miał licznych synow, którzy swe udziały pod zwierzchnictwem Lecha II posiadali, i Wiclewat Pruski i Wrocimierz Ruski mieli po 12 synów, czyż samo być Lechem, Wiclewitem, Leszkiem, Wrocimierzem? Można sobie prawdzić uiemierzonemi w tak liczne potomstwo samowarami wowe Leszka, - a wtych licznych synach pamiętnych tudzież na tych dziedzicach, prowincji jak w wojewodach krajem rządzących, - a miasta do tych imion nazwanych tak odnoszących dzieje tylko obrazowe wyrażenie dawnej prawdy, że tak w Polsce i Chrobatow jak w Czechach i w całej Słowiańszczyźnie istniało mnóstwo książąt czy panów udzielnie rządzących. -

Jak zaś bajka o Piemyśle - Leszku i o Krakusie - gdy pierwej Lekawel o niej znaczy się wyraźnie, miała Lechitow z Marzyki prowincji do Polski - o zrozumieniu tego wcale się nie kusze. -)

Rospell (p. 66 a seq.) szydzi z tłomaczenia powieści o bojach z Aleksandrem W^m podanego przez Odolanskiego, - że to odnosi się do Salony, Awarów i Samona, pytacza się i sądy mają legendy o ich stosunku z Aleksandrem W^m i powiada, że podanie o chytrych Leszkach, to bachickie, polskie, wielkopolskie a nie morawskie podanie jak tego dowodzi Kuchnarski. - Widzi w niem tylko socyalno-prawne stosunki. - Komes gromiący z ludu nomadycznie żyjącego - Lachi czyli z Prusaków, - dowodzą rozumowi wbrew faktom, gdy bredny gość obozalym i Księciem został. - Leszek to persona fikcyjna Lechów, najpierwszych w Słowiańszczyźnie, 20te braci popiela to persona fikcyjna wspólnego pochodzenia, - a dzieje ich nieprzyjaciół przyjemną wymyślone dowcipy. Leszek personifikacyą Lechitów, - Prus Polaków. (Słowiańskiego autora przedewszystkiem zapytać należy, czy Słowianie i przodkowie byli - a tedy, kiedy to byli koczowniczemi narodami. - Gromiący ci są gocha a nie Słowiańscy legendy. Gotów też owi do Prus dostać się można, tak jak się nad Wisłę dostali. - Jeżeli byty gdzie gromiący o Słow., to byty między

rowieni

równemi sobie stanem - czyto bogatemi czy mniej bogatemi, ale równemi, - ale tego prawca starogermańskich instytucyj, może on przypuszczać, żeby owe znaczne liczby Knechtów czy Adelingów, Panów czy Lachów, - których grzechy przykładnie miały być nad niemi Mości a Gminu, sądu - sumienności lub wyzwoleniem obejmować mogły władzy. Mogły więc ugotować zdarzyć się sobie gorszemu, - ale, gdy oni niekiedy wcale mogą być wyjątkami innych stanów, - odbywały się sądy tylko między dynastami równemi sobie rodem. - Odrucie, czyli uwolnienie wielkich Panów, mogło zgrzeszać ich prawy, - ale wytłumaczeniem być psychologicznej zagadki, - lecz o tem później mówić będziemy. - Porównywanie Lachów z Leszkiem a Polaków w Prancie jest tem zabawniejsze, jeżeli Lechy byli Polakami a Polacy Lechami, - bo wtedy Lech będzie Pierwotnym, Pan a potem Leszko - Polo konsekwencyą na ostep wyżej mianowanych przypuszczeń. Nie jednak zgoda, - na to że Bolesław owych Knechtów wzniósł a Jagiełłowie ich pochwycenie. - Czyż to powiedzą prawy wypis z Bolesławskiego, - wymyślający Fryderyka Rogerella między wszystkiemi od jego pomyłek? - Bolesławski pomiędzy bowiem na str. 406.)

Jeżeli nasze pierwotne wojny nie dostatecznie opisane, to dla tego, że Polaków z Frankami nie porównujemy. Mieniały one bez znaczenia co „święte wojny", które pod samowem zjednoczonej Europy i Francyi jarzmem, pod Lechowem, Lechem lub Leszkiem wiarzyły Karolów W. krzyże, pod Świętopełkiem stawiły przeciw jego właściwem murom niepotrzebnie. Jednak Bolesławici trzymali z niepojętą mistrzami Słowian. Opis bitwy z Aleksandrem W., to odwrócone bajki, i napad Galów przez Słowian około r. 450. r. powstanie Słowian przeciw Awarom, którzy od Baltyku aż po Dniepr, nad Bugiem mieszkających, razem z Wielko chrobatów i Lechitów rządzili. Od dawna też inni Aleksandra W. między Słowianami słyszeli, i znamienity fałszywe jego listy do Arystote-

lesa

lesa o wojnach przeciw Lechitom. Powtarza Aleksandra V[ego] ks. Powtarza Chagana Awarskiego, przeciw którym Samo Tęczy i podnosi Sławian, zrzeca państwo Awarskie, opiera wyprawę Dagoberta król. Franków.

Maciejowski (p. 35. 43.) mimo ewidentnego dowodzenia, powiada, że do Lechów, krociarze przenieśli zwierzenia we wiekach przed narodzeniem Chrystusa zamknięte, bo we wiekach VII i VIII po nar. Ch. trudno przenieść obyczaj III wieku trudno pewnie wcale między Odrą i Wisłą. Okrzyknięcie się Leszka za dobrego Cesarza Jarowida, bohatera Lechii, do powtórzenia, - ten wiersz dowodzi, jak Cesar opowiada, zdarzonego Wojtku, dzisiejszego Tyrolu, - przeniesionego od pewnych dyalektów Bawaryi. Brat jej przystał mu za to do Galii dla zaślubin. - Tego Wakenus zwie Cesarem, a Jarowida Leszkiem. Autor powiada dalej „Lat za pośrednictwem Słowian przemawiają się rzeczy Polan w Lechickie czasy, a abych we wiecie pierścion" (Wyznaję, że tego nieporozumienia) dodaje, że powodem chwiejności granic naszych od Zachodu byli Sasonowie, którzy wpływając na Niemce, zakrzuchom dawnej wiary Słowian, utworzone państewka, oderżali je od Sąsiadów społeczeństw, aparatu zabierali i wyparowali. - (Oj te Słowiany!)

Tu będzie na miejscu przytoczyć to Lelewel (p. 314.) pyta „czemużto sprowadzać Wakenusza do podobnie połowicznej wiary Lechickich przedstawień?" odpowiada sam sobie „nic innego tylko koncept, chwyt dowcipkowanie, - powieści cesarzów Bolesławowskich użyto jako przedmiot uciechy słuchającym, wpleciono ją, całą sobie stroi i w przedwitanie obraca." - (Oj nie tak przedpowiada Bielowski Maciejowski, Lelewel, mowię ogólnych zarysach rzeczy, a w tłomaczeniach i polotach lub „Harambulijąc" wyrażaniu?) -

wojskowi Lechami

c. Popiele.

Leszek III, IV, lub VII panujący nad Polanami przeciw państwo swe powiększył Śląsk. Było ich 20 lub 21 Bielski, Długosz (p. 5. 7.) wyliczają Lechowych. Pomorze dostali Bolesław, Barwin, Bogdal, Kazimierz i Władysław. Serbów Jaxa i Niemian. Ruzię, Wrocisław. Dyszywocną cząść Lużacyi, Przybysław, Pecymir i Ota. Bolesławskie Mszczyszczan, Mszczy

borze

bore czyli Magdeburg Wistew. dale czyli Salemburg Sobiesław. Wesmer Wizimir. Polskę Popiel (Bork 4 lub 5ty). Popiel miał zwierzchnictwo nad braćmi. –

Niektórzy Autorowie przyjmują że ten Popiel I miał tylko Popiela II: którego Dłużon nazywa Chwostek a Paprocki Chostek, Chorzycho. Jednego Popiela znają Matewsz i Kobosz, zaś dwóch Kadłubek, Długosz, Bielski, Paprocki, Naruszewicz, Ossolińsk. Lelewel. –

Popiel I według Bogufała (u Ossolińskiego p. 561.) panował dość długo poczynszy około r. 800. Długosz mowi od r. 815 do r. 830. –

Za sobą daią mu Siostrę Alexandra N: Bielski powiada że to być niemoże, – ale że to może była Córka Beaty Wszierki którą wziął Karol W:. –

Po nim miał panować Popiel II aż do r. 877 lub 878, lecz ten obyczajów złych niemiła córka jakiegoś Księcia niemieckiego. I temu jemu dają dwoch synów, złych młodzy niewiasty Siemowita. –

Popiel I więc, – według Długosza Popiel II namowiony przez żonę, aby zagarnąwszy dzieci Księżąt dziedzice trzech tych dwoch Braci albo Dzyjów, – za co wraz zrodzina od niszy zjedzony. Talicie co do daty śmierci owego Popiela niemasz zgody. Crafanzyk (p. 456.) powiada: W IX: wieku, kiedy Książęta Warzyscy panowali monarchią Ruską, a na Lachach nie wtenczas Książęta Wielkiej Morawy, – zaś u Serbów, Chorwatów, Czechów zaczęły wielkie zamiany i przeszkody wprowadzono Monarchię. Chrześciaństwo, niemogły się temu oprzeć i ludzkie plemiona. Bogato a nich dwie drobnych Książąt. Polan, pod sienawskim Popielem, był wtedy Siemowit Leszka Piasta, ten wspaniałych zaburzeniach objął tron r. 860.

Paprocki powiada że po Popielu II zjedzonym przez myszy w 861. panował Piast. –

Przytem jeszcze Ossoliński (p. 564.) że Kadłubek i poszczęśni mówią Parvulum ejus (Popiela I) filium, paterni nominis Pompilium (II).

Suffecerant

suffecerant (Chrzjowie) nulla prorsus detractione, nullo livoris
Zelo. – a że Długosz (p. 563.) powiada: Ex principibus Alamaniae
vicinis polonico regno, conjuncti generis nobili tale praestans, że
na Popiela II. To samo mężczeństwo dowodzi towarzyszenia się
panów i lechitów, i od owych wypraw Niemców odniesiony stan
zewnętrzny i nabyty postronne słowniki. Bliższa spotrzegnie
musiała ziemi ustnieć za Popiela I gdy go potacimy Francu Ci-
nereus, a po niemiecku Asserich, Aschenreich. (Długosz.)
Powtuchajmy teraz co Autorowie nasi mówią o tych legendach:
Maciejowski (p. 572.) pisze: Bezpochwał wyliczu siedziby Kró-
lest, nieznanych Leszka tyranów. Zerwali się książęta wepet
Ktory ich znamię tajemi, Cnierzewicy sobie polaków, że no-
wem plemieniu oddali rządy, odebrawszy je potomstwu sta-
rego Lecha. (a więc wierzy w to pochodzenie?). Obserwali się,
Niemcy, Czarnieli, Zwolnieniami i pomocą znamie
Ktorym ci Książęta panować mieli, wolny Mieczysław I i Chro-
by. Książęta nadlabiańscy, rachując na pomoc niemców, chcie-
cie się spokrewnić, oderwali się za Mieczysława II. Bezpotrzeb-
ne nazwiska i miejsca. Nietrzeba brać tego dosłownie ale za Król-
lest do tych nazwisk polskich lechickich i dla tego tytuł Lesz-
ka nazwali. (To zdanie stuszne, ale wtedy w ich pobre-
ni państwo niewiary.)

Lelewel przeciwnie (w Pols. dz. i m. jej. T. XVIII p. 248) powie-
dziawszy, że nieznadomo jaki Królowie u Polan panowali, mówi
(Pol. dz. w. I. p. 272.) Zawarzenawdy chowiańskie wszystkim Kro-
lom, Kniaziom, Carom, Księżom, Zupanom, Panom, Wojewodom ubez-
pie. (p. 276.) Lezech miał tedy wokoło siebie różnych panów, któ-
rych walczył i wojował (się), im fortunas et regna wydzierał.
(p. 298.) Wtymże czasie zaczęła się Polska ukazywać. Niewspaniałość
o Leszkach dziadku i Ojcu popiela, którzy mieli tylu dzielnych panów
wojować, uważać da trzeba, że w rodzie Lechów, potomstwo Lecha
rządowanie panowało. (Wierzy więc w to pokrewieństwo.) Tak mó-
wi Gallus: erat in Civitate Gneznensi dux nomine Popiel

Podobnie

podaczas Bozysław: Urbs Vislicia, cujus princeps Wellanus decorus, quietisse de stirpe regis Popielis dicitur ortum. Było Leszkowego pobratenia podczaszkiem na wszystkie strony. (Mógł to Lelewel przytoczyć z poprzedniego walcera krabiego z Tyrca zwodu popielow. Jako tyna Leszka III i Krabiów zestopy.) - powiada dalej nasz autor (p. 53.) Był tedy Popiel Knezem nad Knezami Księdzem nad Księżami, Królem nad Królami. Byli Knezie w Gnieznie, Krolowie w Leczycy u Leczycanów Leczycaników (sic) a ten, pod którego zwierzchnictwo drzeszli był Król Królow, Knez Knezów. -

Bielowski przez (p. 167.) O Księżętach pod Wiencysławem panujących, mamy arabskich stron wspomnienia. Szyfer o nich porównywania i stary Zywocarz Melodego. Wiemy także że w IX.- i X.- wiekach nie - było Księztwa ani stanowiącej, ale nawet i mozaikowatego rodu popielow czynności. Wzmianka więc godzi tamte Leszka dziewiątego grodu Wiślicy: o Knezie Wiślanie, jakoby potomku Popiela Siedzi o takim że potomku Popiela Waldzie Wdaty, Panu na Gnieźnie nabonice o jakichś Popielowicach, co ani do czasu Chrobrego nie przypasuje przecin pamiętnym wystąpuje, sadzącym na wieży, pokrzyż od Bozpechrata.

Według tego więc bezpiecznie przyjąć możemy że tak Leszek, jak i tyn jego Popiel - albo tyniowie jego Popiel I. i II, Knezeta Wielkopolscy, byli zwierzchniemi Panami innych drobnych Księztek i panow. - Popiel, oznaczony zgodnie jakiejś pana, a może nadgranicznego Grafa Miśnieńskiego, - postawiwszy za - garnąć dziedzice owych dynastow wtenczas po bezpośrednie posiadanie Dzielnicy stronn i posłuszeństwa Rzeczy. Władzę po dość długich zamieszkach objął Kiemowit. -

Wiadomości te zupełnie zgodne z owczesnemi stosunkami, są zupełnie uwzględne - i może, jako historyczne daty być przyjęte. - O - trucie Krzyżow ciy Braci oznacza ich zdemiejcie i zabranie ich posiadłości. Niepotrzebnie Lelewel ani w Gustynii dzieła zrodła tej powieści, opowiadającym że Grascat 30 braci mordnie, boby był tedy mógł znaleźć coś podobnego, a mieciej faktem bitto -

Tyczny

rycznym będącego, owe zaprzeczy Marzyabi Geroua Zoc Lesprid
stowarzyszeń do Hebie za mordy, ablorych za do jednego, chrzty
Krzeczi Hawelow Mordyje (Szyjski p. 27). Godzepy i mordowanie
nawet najbliższych krewnych, było w owych czasach tak wielkim
jak i w lezes barbarorum wiązy. Zjedzenie przez wyny
jest znaku legendy, gocke. Opisu wszych popiela i Mieczy
stawa Krzywoustego miał Jonn Losow ubrzeci Hakon Arcybis-
kup Magunckiego ery Kolowiecki
Czy gościnnemcaś jest stowarzyszenie owego przez Krzywoustego.

wyjęcie literacie

Z powyższych wypisów widzieliśmy że Lelewel wierzy w dwóch
Leszkach, wprowadzał krajów między synów (Pol. dz. i n. ij p. 107.)
wprowadzeństwo popielowiczów (Pol. dz. w. 298.) i gniewa się bardzo
za później nawet nazwisko Leszyna Popiela napisano (Pol. dz.
w. p. 296.), tymczasem mimo dowodzę że te legendy przerobione
z Justyna i Ld. nie wierzy w owych 20 synów Leszka i w reszta-
cie ich w przypisy, comitaty, marchie, regna etd. Lech się
zdanie w mojo zmienia
Naruszewicz (p 218) wiąpodaje dowodów, chce synów Leszka III i
obu popielów uważać za książęta Wilkich. Co zaś trudnem do
wrozumienia, że jeh Lech wszystkim przywrócił jak Osolińscki
(p 567) mogł się podobać dowodzi Naruszewicza że popiel II
to Czesław Goczywit, niby nazw Chrobry, albo syn Wilkich Królik
Meligast, do niego zadnego powodu nie ma Bertyniej pod r. 821. Synowie
Króla Wilkich Liuba, Jo Meligasti Celladey pod Cesarem Ludwikiem
z państwo się wpierali. Liuo, licet eum fratribus suis, regnum
suum dividere teneret, propterea tamen, quod aetate major esset ad
eum totius regni summa pertineret. (Gdzież tu podobieństwo wy-
padków i obolicznosci? – a o rozumieniu tych dziedzich, skoby braciom
podległych dzielnic Kurski się w średnich wiekach używały i rozdzie-
Ale żal nam ~~Osolińskiego popsuć~~) Naruszewicza rozu-
Bielowski (p 330.) ~~mówiąc~~ pochwalał mówiąc: Lech, Lelewel, Osso-
liński Lenka upadnie w samonie, Gdy Naruszewicz domysła się
ze Berebista, Kolyz, Decebal, się tuma, wnatrz historyi bajeczny

Ojciec

Ojciec Mierysława, Dzierżysław, to Posiwiony Książę Wielkochrobacki. (p. 250.) Bardyl w Elizji w IV² wieku przed n. Ch. to Grac, Hrabus, Heracles. (p 257) Antyocei, największy a ludów ulyssesów, to Lechitowie. (dowodem tego książki zaginione, których bystrowzrocznie się Bytów domyśla!) p 322. Glaukias, to Lenek, Lechu, Tyszczko, świecący się, bo Tyszczeć, splendere, po greckim glauso. Jaśnieć oznacza świecie pamiętających, odwrotnie Popiel & nazwę Krolów niedotkniętych. Miotsz znajduje w Leszku niemieckie listy, bo nam ewangelicznie a p. 329 nowy dowód że Glaukias (r. 279 przed n. Ch.) jest nasz Leszkiem, bo niemiał dzieci, gdy ten swoich lat miał wiele. (Szkoda że Autor nie wyjaśnił, kiedy świecie pamiętnych Leszków a niedotkniętych Monarchów nazwano Popielami? — Czy zaraz przy ich stworzeniu zwierzęcym duchem, — czy w skutek sprzeciwnych czynów, i to zaraz po ich sprzeciwieniu, — albo dopiero po ich sprzeciwieniu, — albo też to stało się jakimś procederem, — czy dopiero po śmierci, — w Egipcie Faraonami zapewne podobno Amazkich Królów, — ale im żadnego znienia nie nadawali, bo by to było obrażenie Olympiem. Widać przekonanie nasze dalej zdaje się w tej materyi. — Pomysł ten jednak w Lelewelu się odzywa, przeczy on bowiem Ker. n. z. cz. p. 710:)

W ludów lechickich i w Chrobatów, Lechici zdołali, zdaje się, zapanować i przez czas utrzymać władzę dynastyczną. Mianowicie w Polan i Kujawian Leszków i Popielów od 750 do 860. Podanie polskie zgadza się dynastyę, bo zwie ją popiołową, a to nazwisko przeciwstawia do innych tego czasu Książąt. Wyszewit, Wistan jest jednym z tego popiołu. Powstanie ludu obalilo nazwy popiołów, zadzierając tronie Kmiecia, Polanina, rusticus, agricola, dziennowita czyli Siarka, którego potomkowie władali pod wpływem Lechów, mając obu Mars interes o położenie, Łęczanom i Mazurom zjednanemu do zwycięstw Lechów, ale Pomorzan, u których gminny żywioł przeważał, — nie. —

(Nie poruszając tu pytań czy Lechy byli szlachtą lub stanem, czy wiary wojedynczych Leszków i Popielów lubowie, a dziś się tu trzeba nad zwaśnością Lechitów, że Rzeczowego Ludowe, — narodowe, — Zwaliły Popielów i że pomorzanie, — o których wiemy że mieli silną arystokracyę, czyli dynastów, — byli szlachtą demokratyczną!

Marcinkowski

Maciejowski (Dzieje p. 402 i nn.) wprowadza kierunek fantazyjny, że Wiwat Mateusza, że kiedy obce narody wyrzekły wpływ swój na Chrobacyi inne polskiego szczepu ludy, wtedy Krapowcy możniejsi spotężniwszy się znadź z obcemi, nazwali się rodakom nakłaniali i na dzisie władze i rozdrobionemu narodowi wspólnie z przybyłymi panowali. powstały w rozsypce obcych, ale przodkowie tych krajowych panów rządy. – dopiero za Karlów Wielkiego Chrobatowi polscy dzieje i wtedy to utworzyło się jedno Polan, – od Mateusza Lechistanii swarzych państwo (a może był podbój obcy?) – p. 365 wyliczą dwoje szczepy książęce, turyckie, polskie Krajów. Kraje te były to Księstwo lub rzeczypospolite. Był Gnieźnieński czyli polski, Wiślicki, Trzeciej Księżę. Kryte dawniejszych dziś. Było ich wiele, gdyż je Lechowie, gdzie mogli zakładali (a może Lechy dowodzący? – Lelewel powiada że ci monarchie zakładali! – Coż może jest prawdą?)

Dziwna takie pewnie dowolność w nazywaniu osób mylnych tego obszaru. –

Poprzedza więc autorowie Sompsius (Kadłubek), Cisercus, Asserich, Aschenreich (Długosz) Chrostek, Chroszysko (Szajnocha) Chwostek (Długosz) Alexi i Piasta nazywają Koszyszko, – albo tyrem Koszyszki, Chosiscomis fisius (Gallus), – co do stawnych, bezpiecznych dowodów było powodem. – Szafarzyk powiada bowiem (str. 437) Piast syn Kościuszki, a Rzepell (p. 66.) że Piast to persona fabulosa Polaków, bo on tyrem Choscicha, – a chodzić, chodzić, wędrować, to oznacza przyjście Polaków do Polski. Zaś w przypisie 19 mówi że może Piast, przestawać, sprawiać dziwy, i dla tego Piast, – chłop, – oznacza rolnictwo, – a żona jego Rzepka, ogrodownictwo. (Ale sam powiada że to może za zmiste. – Ej prawda że bardzo zmiste!)

Mamy jeszcze Księcia Wiślimira Chrobka pana na Wiślicy (Lelewel pol. i n. j.) i Mieczysława Księcia Kujawskiego, syna Konrada Mazowieckiego, dla tej lekkomyślności Chroszyskiem zwanego, który go żabi w 1273 myśl być miały.

Szafarzyk przyjmuje Poprzela jako historycznego (p. 447.)
Szajnocha powiada ccr. 861. po Popielu II następił Piast.
Lelewel (Hist. n. z. W. p. 710) sądzi że dynastya Leszków i Popielów trwała od

r. 750. do r. 860, czyli przez lat 110. (Trochę to za wiele na dwóch Leszków i dwóch popielów, – a jeszcze bardziej dla Leszka, i dwóch popielów, jak my przyjmujemy.)

Ossoliński przez (p. 561.) że według Bogufała panował popiel I dość długo, poczęty od r. 800. Długo zaś że od 815 do 830: po nim panował popiel II krótko czas jego, gdy zaś Kiemowit miał objąć rządy ok 878, wtedy Popiel II byłby panował dok. 876 – gdyż po jego zgubieniu stronnictwo byty rozterki i dwa razy wybory nowego Króla.

dodaje (p. 513.) że pierwszy Lan Polacki rozrosnął dzieje Lechitów – Gwieno – od Dziejów Kroatów – Krakow.

Lambek powiada (T. II. p. 402) że za to Leszka III to historya Krakowska. Ten dopiero, jego 20 dzieje i popiel pan całej Słowiańszczyzny, to historya polska. –

(Co do polonków owych obcych dzieje lub braci, popielowiczów, powiada)

Procop (u Lelewela Pol. d. i n. jej p. 171.) że po obiorze Piasta czynnie Leszka IV obrazeni, że ich odmieniło od Słow, a drugie odpadli według Długosza popielowicze odmawiający obowiązków temuż to pomorzanie i Kaszuby.

Kazanych zaś przez (p. 403) że Bielowskiego domysł iż przestawowanie w Polsce rodzeństwo rozeszło się po świecie, jest dziejom przeciwne. Bogufał zaś powiada, że się opierało dynastyi Piasta i nieprzato w Polsce. Wtenczas gdzie Polanie i Lachowie tam i Popiele rządy byli, – w Czechach, nad Łabą, wspomnieją w Polsce i na Śląsku (Na czem autor ostatnie swoje opiera, niejest mi wiadomem – podobnie popielowiczami wielu krajowych dynastów, których wspomniany między innemi, a Rzepowie i primus inter pares chciał pod ten mianowicie. – Skoro między dziećmi być o potrzebni Kazimierz – podobnie jak w Litwie i na Rusi dzieje narodowe polowiczne w pogańskiej protoplastę panowały.)

Piasty

7. Piasty

Zanim przystąpimy do szczegółowej historyi Polski i dynastyi Piastów — musimy tu, jako końcu bajecznej historyi zamieścić podania o początkach tego królewskiego rodu.

Opowiadają że wówczas pewien rybołów Bassoliński (p. 568.) Kroniki mówią że dwóch pielgrzymów, niegdyś z Kruszwicy w Księcia wzięte do Piastu, ubogiego rolnika. — Wtem gdy przeszło, musiał tobie cztowiek ze znużeniem, kiedy zamawiając go sposobu postrzegł tych gości chcących nocleg i zapewne na ciężkie życia. Pomnażają jadło i picie, przepowiadają synowi przyszłe szczęścia. Po upadku Popiela mówią się pojawiają. Ad ejus (Piasti) hospitium tempore electionis duo praefati hospites redeuntes, praefatum Pischt, hospitem eorum in rezem miraculose elisi fecerunt — Drugo, Bogumił — Credeunt fuisse Angeli, sed secundum quosdam Joannes et Paulus Martyres. Więc roz. 871. wystawcy Świętopełka (Morawskiego) Książę Jan de Venetis i Książę Paweł Kalich sterali się popiela do przyjęcia nakazania, bez nadaremnie, bo dla nowy Akwicanie otrzymał. Spiskują przeciw niemu, gdy on zginął, Karla, ale jego syna Niemowlęta spiskują. Że Niemowlęt był magister equitum byłe niemoże.

Tenże mówi (T. II. p. 406 i nast.) Być może że Świętopełk chciał nakłonić popiela do rozporządzenia, ten nie zgodził się i nie przystał na to. Niemowlęt go zruca, a Piasta gościnność może wystawcy Świętopełka.

Podanie dodaje że Piastowi kołodziejowi, rolnikowi — że gdy się na wybór Monarchy niemogli Zebrani zgodzić, postanowili Królem Ktoś tego, Który Zrana pierwszy przez Gród to jezioro się przeprawi. Piast o świcie wyjechał, przeprawił łódkę wszedł się do swej Pasieki. Zwycięzcy przyjęć Koronę. Druga wersya, że wybór spotkał za nagrodę wyświadczonej gościnności, Hermice i pojął Zebrane na elekcyą stanu. —

Że dwie Źródła: pisarze powiadają że Piast, Bojerc, panował, drudzy że dopiero syn jego Niemowlęt.

Do pierwszych należy Kapituła która oznacza r. 861 na początek

Jego

jego rządów, – Bobrza a Lelewela (Pol. dz. i rz. jej p. 171.) – Bielski podaje rok. 842 wybrany Piast i panował lat około 50. ale Lelewel sam (Pol. dz. w. p. 309) to twierdzi, pisząc Pamper rusticus na króla wybrany.

Lecz oczywiście, Lelewel utrzymuje ten się nie Piast, ale dopiero trzeci panował, – bo istnieją zdania pro i contra, powieści ich być albo za jednem lub drugiem zdaniem się oświadczyć, – albo powiedzieć że tej sprawy nierozstrzygają, – ale nie czytać jako prawdopodobne i jedno i drugie, – gdy jedno drugie wyklucza. Powiada bowiem (Pol. dz. w. I. p. 299.) Venere za życia Piasta, humillimi agricolae filius, Semovit nomine, principatum adeptus. Jego Popiel, rex regum et dux, cum potuisse ducem concorditer ordinavit, primus magister militiae creat. – (Hist. polon. op.) Ziemowit był więc za ostatniego Popiela, – znowu był czyn wiadomy, co nie zdarzyło się Piastowi a Siemowit od pługa z orężem wrócił do zamku (Pol. dz. w. p. 314.) Kreatyn Mateusza i Gallusa Piast był pamper rusticus, (p. 297.) Ziemowit syn Piasta na Wojewodę wybrany (Co za dziwne wyrażenie!), (Pol. dz. i rz. jej p. 248) Popiela stronnik wyrzuć jego dziedzic wodz Ziemowit

Według Bielskiego (p. 561.) stosownie do powieści Bogufała panował Popiel I dość długo, poczyna około 800. długo nowi od r. 815 do r. 830. po nim Popiel II, obejmuje tron, jako wielelat pod opieką dziadów. Jeżeli Ziemowit objął władzę r. 878, a za 2 lata wybuchło powstanie przeciw Popiel II panował od r. 830 do 876, czyli lat 46. Ten ma dwóch synów zmarł jeden nowiemista Ziemowita. Ziemowit objął rządy mając lat 14. Umarł więc r. 864. Umarł r. 902. panował lat 24. Piast więc niepanował, mieniu za niego miejsca, a one mały 50 lat, panował Popiel II tj. lat 46. –

(Na wszelki zgoda, przez na 14 lat Ziemowita gdy rozpoczął nastrój Mający, odniejszy bowiem wiadomości jest, zdaje Mazowsze miejscie, a do tego trzeba zmarłych mieć lat dojrzałych. Za rok jego objęcia władzy trzeba zdaje się przyjąć r. 878, a nie jak chce Lelewel r. 860, bo od r. 840 do 870 panował w Wielkiej Morawii

Roscistaw

Rocznikach, a dopiero r. 870 wstąpił na dziedzictwo świętopełk. Wiadomo zaś że Księga Jana i Pawła w tego otoczeniu przebywał i od niego do różnych misyj używany był. –
Że stosunek ówczesnych autorowy świętych do Piotra przybyłych przez Stolicę Apostolską uznanie się nadaje i respektują widzi już, opinia historyczna strony, i ztąd iż owe Ustawienie Ks. Jana i Pawła, – mocy wcale niezrozumiałe, ex officio. Niemogą zaś dziwować internationalnie pojęcia prawa, bo objęcie jego jest tradycyą, że nieżyjący opatrzonego stanowiska, a panowie musieli być takiemu interesowi przeciwni. Kto tych go bronił, – kto się nim opiekował. – Zwłaszcz, gdyż on był urodzeniem, Magister Militiae, – a może zarazem i Major domus. – (x) Lub Merowingi przez swego nadwornego Maestro stopione – tego dynastyi, Ks. Karolowingom ustąpić musiały, może się lub stać i wówczas nadzgrzańskiej Monarchii. –
Wtedy nadaje się stosunek, że Popiel II stoku, niemieckiego pana ziemiany i Imperium trzymającego, a do podbicia obwodzonych słowiańskich panów dążący, – mieniał się myśleniu do świętopełka morawskiego, – ~~skonieczność wzajemnego przyjaźni strategicznej, chciał dostawać po trakcyach środków, co~~. W walce z panami tamtej wojowniczej rycerstwy, życia i stanu pobawionych zostali. Lecz nacelnik tej zbrojnej, – nie ~~zabezpieczał~~ zgromadzonych dynastów ale z prostych, wolnych, posiadaczy pochodzący, – może za pomocą przez świętopełka dostarczonych środków, – co według Stolicznego pod poetyczną formą owe pomnożenie zapasów magazynowej, – zagarnął najwyższą władzę. Dla tego też ani on ani jego dynastya nie mogą na poparcie owych panów rachować, lecz przeciwnie zwolenie i powabić ich musiała.

Ca Lelewel.

(x) Major domus po niemiecku Hausmeier. Meier powstało z łacińskiego major, a oznaczało dworzec, starszego, zawiadowcę, ztąd Meierei to jego zakres działania (dziś folwark), – ztąd także rozpowszechnione nazwisko Meierow w niemczech –

Co Lelewel mówi o dwojakiem nazwaniu Słowian przechodzeniu od pługa do stanu, sprowadu Piasta, jest domysłem bezpodstawnym, nie żadnym sprawdzeniem. Wiemy gdzie te nazwiska wolnych Słowian nie były tylko kolony, - przecież owi Dynasty, Panowie na Tyńcu Wiślicy i td - nie robili by - i nie poddali by się nazwom dziwolnego chłopa, - a jeżeli i dziś niejaki Kotodziej nie bardziej się do nazwiska Królewskiego, - to tem mniej byłby to tego zdania kotodzieje przed 1000 lat.

Na tem kończymy przegląd naszej historyi bajecznej i przychodzimy do rezultatu, że ją na pojedyncze części rozdzielić potrzeba, stosownie do tego, do jakiego rzędu się one odnoszą. Wemy więc I. Za podaniu o Lechu i Wiślanie td - odnosi się do pomorzan. -

II o Krakusie, Wandzie, Goniwiatach i Wandalach.

III. o przemyślawie Leszku i Olchandzie W. odnosi się do Słowiańszczyzny Zachodniej

IV Lechon walczy z Frankami, ginący o 805 do Czechów

V. Leszki ~~następcy~~ poprzednie, już z VIII wieku i ostatni po śmierci Bolesława W. Mają regencyjny, - to Słowiańszczyzna Zachodnia, czyli nadelbańska, - Wieleci

VI Leszek opuścił Popiela I - Ten, czy jego Popiel II - Piast. Chomowit, to niezgrabne, chociaż upstrzone legendami historya, Polska, - Polan, Wielkopolski.

~~Mniejsze uwagi~~

Powodnie Lelewel (Pols. str. i. 2. jej p. 309.) powiada, że powieści o Kamicie i Wyszyniu się pomorskie, o Krakusie i przemyślskim Leszku Krakowskie, - o Leszkach i popielach gnieźnieńskich Szafarzyk (p. 445) uważa unione Krak, Wanda, Leszek, Popiel, Piast za unione ośób rzeczywistych, - chociaż się przyznaje wyraźnego co o nich powieści głosz, za prawdziwe.

Szujski (p. 30) sądzi że podanie o Krakusie i Wandzie bliskiem ludom słowiańskim wspólne, o Leszku i popielach skandynawskie, o Piaście słowiańskie, - pomimo to przyznaje że one obce u Słowian były może zapożyczone przez Kosciuszkę po słowiańszczyźnie rozszerzone.

Maciejowski

Maciejowski (dzieje p. 30.) powiada: Polanie ciągnęli się od Dniepru aż do Meklemburgii, Hanoweru i Oldenburga, nazwiska które pozostały, jakoteż nazwy księstw pamiętali. W Meklemburgii te same nazwy co w Polsce. To była Wielkopolska, Mazopolis Meklemburg, Polanie zazwyczaj się odpola - Ostsee. Westfale od fala, a fale po szwedzku pole. Niemcy zaś a nie stawianie nazwy Homeryki. Więc Ostsee Westfale to Polanie. Mieli z Polanami nad Wisłą stosunki, bo nazwy miejscowe, Wisła, podania o Wandzie, popielu, mogiłach, - ale i tam były góry. Powiada o Aleksandrze W. że i tam się posługują.

(Przypuścić że dzieje Maciejowskiego, to bajeczna historya.)

4. Dzieje Polski pod panowaniem Piastów. a. Ziemowit

w r. 878 ? Dzielny wódz Popiela II, Ziemowit, czy wołoski Piast, trzeciego stroum w r. 876 Popiela, objął władzę Mazowsza i dzierżył ją do śmierci, tj. do r. ~~[illegible]~~ 902. pierwszego panowania Piastów nad Krakowem, albo nad Wielkopolską i Mazowszem, bez ~~[illegible]~~ po śmierci Świętopełka w r. 894 ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Chrobacy, odbyła w Wielkiej Chorwacji obchodzić i brzegi a także odbywała bitwy. - On z Mazepami ziemi stając się Zaborcami z Potężnemi Polski, wnijszym, nie dotyczą zmazenia. (Lelewel, Hist. d. i n. ij T. XVIII p. 248. Szafarzyk p. 476. Bielski, papierki.)

Ossolinski (p. 570) przytacza Kadłubka: Semovitus nova modo ea quae Pompiliana dicitur aetate ignavia nationes revocavit, sed et alias alias intactas regiones suo conjecit imperio, quibus Decanos, Quinquagenarios, Centuriones, Collegiatos, Tribunos, Chiliarchas, Magistros Militum, Urbium praefectos, Principiarios, praesides omnesque omnino potestates instituit. To powtarzają i inni kronikarze. Długosz (p. 45.) powiada że ustanowił wojsko, dziesiętników, setników, tysięczników. -

powiada też Ossoliński (p. 412.) że Chrobacy z Kadłubek bliżej krajów podbitych i odbytych przez Ziemowita i następców nieznajomych. Odzyskanie to na pomorzu, nabyte tam w Chrobacji, gdzie po śmierci Świętopełka r. 894 Monarchowie Lechitów wcześ podbije, aż wreszcie Chrobry, odbywszy Kraków, połączył go z Gnieznem, a Chrobatów z Lechitami. -

Czytamy też w Lelewelu (Pol. star. w. T. I p. 214 i nast.) że Moraszanky Serbowie, Chrobatowie, czyli wielkich opinije, że pochodzenie, podległi Ottonowi Saskiemu, że zatem za Ziemowita byli narodem, udzielnym, mającym wojewodów, bo w Krakowian na czasie wojewody nadawano zagranicznym Mieszkowi, potem gdy Polscy Książęta tych wojewodów podbili, wojewodowie stali się tylko urzędami (dowiedzionem to nie jest.) Chotor. 950 podległi Ottonowi W. Kleiry ich podbił pod władzę Biskupa pragskiego (zatem znowu podbite w r. 966 według Lelewela nar. n. i st. p. 711.). Od wojennej ochrzczeni od Bolesława I podbici.

Ossolińska.

Ossolinski (l.c.) dotyczy za jedną uczynienie, a główną uradowanie rozdawaniu do Kadłubka, nasłuchani ~~dzieje~~ dziejopisarze niezadowoleniem się nad wątkiem wypadków, osobliwie bytów i urzędów utracenie poległych wielkich zmazeniem, zatrzeciu, Szczęsny się to do ustanowionego przez Ziemowita, niechętnie wojskowego, jak pospolicie mniemają, ale i cywilnego rządu. Wziął zaród pozranierzych Francuzów Niemiec. (p. 412.)

Według Długosza (Ed. przeźroczystego p. 888) i Prokosza (u Lelewela Pol. d. i n. jęz. p. 171 a nast.) Popielowicze odmawiają spełniania swych obowiązków ziemych.

Prokosz (l.c.) opowiada że syn Ziemowidza (tak nazywa Ziemowita) chce ich pobić, - lecz sam zwyciężony, ginie. (Zmiankowane u tem niewspomniejąc.)

b. Leszek.

Syn Ziemowita panował od r. 902 do 921 (Ossoliński, Lelewel. Szafarzyk) według Paprockiego Cyklu roku 913. Nieźle panował ojca. Bije się z pomorzanami i kaszubami (Dzieje p. 456) Zdobywa pomorze a traci Brandenburg ale po zdradzie Tugumira (Tugumir roku 927 przez Henryka I pierwszego zwyciężony, i do niewoli wzięty) Wraże Brandenburski, zdradzający potem tymowca tego księcia Wawelów należy do dzieje Serbów Luciczkich, a nie do polskich. Nasz Leszek nie mógł stracić Brandenburgii bo jej nie posiadał.)

c. Ziemomysł

Syn Leszka, panuje od r. 921. do r. 960 lub 962 (Długosz), r. 962 (Szafarzyk) lub r. 964 (Paprocki, Bielski). Przeciwnicem walczy Pomorzanie wraz z Niemcami r. 930. (Lel. prokos.) Według Szafarzyka tymczasowo chrześciaństwo. Żonę jego Gorka, dzieci Mieczysław, Cydebur i Adelajda żonę Jezy Księcia Wszeniego. (Przyjmujemy że Ziemowit panował od r. 878 do 902 - a Leszek od 902 do 921; musimy oznaczyć lata od 921 do 960 - jako panowanie Ziemomysła, a to już jako okres najdłuższy, zobaczymy dowiem, że Mieczysław syn jego r. 960, jeżeli nie 958 panuje i Niemcami walczy.

Bielowski

Bielowski (p. 330) Szafarzyk (p. 478) i Naruszewicz (p. 71. 100.) mają Ziemomysła, za brzego, przez Porfergeusta, wspomnianego, a Cesarzowi Ottonowi podległego, Księcia Wołlo-czyk Białochrobatów. - Niema żadnych powodów do przemawiania przeciw temu przypuszczeniu. Naruszewicz dąży, że on to dopiero, po śmierci Mojmira w r. 907 i po zgonie Wielkiej Morawy zagarnął Krakow. Jeżeli jednak dopiero na tron wstąpił 921, to tym więcej potrzebno podbój ten przypisać Ojcu jego, Leszkowi.

Mieczysław Ziemowit

Bielowski (p. 494) ma naszego Ziemowita za Morawskiego Świętopełka, Leszka za Mojmira, a Leszkowego syna Ziemomysła, czyli jak on go nazywa Semistawa za Mojmirowego syna. - Dla czego? Bo Leszko miał umrzeć r. 913. Kapenowe kroniki Ale i błędnie wyrzucano za 5 - wiedy zdaniem jego śmierci byłby r. 915. a to jest datą śmierci Mojmira. Mnich zaś jeden Klasztoru Wielicenskiego chyrzet, że jakiś książę Słowiański Świętopełk umarł r. 915. - Otóż, dla tego że Świętopełk, który żył, zdaje się umarł co Mojmir, - a który nie jest Mojmirem, musiał być Mojmir Leszkiem, - bo ten innego roku zapewne umarł. - Domowi dozwolone. I Rospell (p. 86.) znów bajarz na obszarach poezji. powiada on, że gdy Wiślicz po bitewnem zdobyciu, nie Ziemowit zrzucił jarzmo, - a Ziemomysł uszczęśliwił kraj. Kasanya (p. 447.) przyjmuje Ziemowita, Leszka i Ziemomysła za historyczne osoby - i my tak czujemy.

d. Mieczysław I.

Co do Chrzty Mieczka, - o której mowi podanie, i jego pozniejszego przejścia, mowi Rospell słuszne (p. 86.) że Gallus Labors dobrze stomany, że jest allegorya, na pozniejsze przyjęcie Chrześciaństwa. -

Według Naciągowskiego (Dzieje p. 310) Mieczysław I. dużo nowego, bo dużo mieczy. Między nie niema Mieczysławowych, żyjących nad Elbą w Szląsku i w Polsce, bo Czechom zatchnęli Golonki i Saramowie myśleli, od Mieczysława się nazywać.

Urodzony r. 931. (Kad. p. 456.) wstępuje na tron 960 lub 962 (Czyżbis 57.)

umiera

unicza r. 992. (Lel. l. c. n. p. 91.).
Hodoard Mnich zmarły r. 966 dowodzi (u Bielowskiego p. 520.) że Otto r. 955 przy pomocy Burzysława, księcia Sarmatów, ewangelią dwóch Królów Sarmackich. – Widukind opowiedzieć dzieje Saskie, około r. 958 mówi że Margrabia Gero Misacam regem, cujus potestatis erant Slavi qui dicuntur Liticzaviki superatis fratremque ipsius interfecit. To Sprowadzenie Sewerkowa (tak zowią Autor Dziennika). Mieszko, starszy, wraz z bratem uśmierzonego nadwiślańskiego, który poległ r. 958 panował nad Polanami. Wodzy Cydeber nad Krakowskiemi Słowianami, zwanemi przez Niemców Ruthani, a przez Rusi Chrobatami. Przeciw tym Otto z pomocą Bolesława Chrobrego walczył. Zwyciężony Mieczysław przyjmuje na zaprowadzenie Łacińskiego obrządku, i r. 968 Cesarz mianuje Jordana Biskupem Polanii, to jest Krainy Mieczysława, choć ten dopiero w 7 lat później zemrzeć się z Gdzbrowską łacińskiej obrządek przyjmuje, a r. 980 powtórnie Rusyi prozą o przysłanie im Biskupa. – Otto posyła Alberta, którego jednak wypędzają, a który z czasem Magdeburskim Arcybiskupem zostaje. – To Krakowskie dziedzictwo Cydebera. Otto cały ten kraj r. 973 po Bug i Styr, a na południe po Dniestr i Dunaj oddaje władzy łacińskich Biskupów Czeskich Morawskich i to jest ów ustawiony przysłej w Kolnej wzmiankowany. (Krzyżowy Mieczysław z pogańskiego w łacińskiego obrządku przeniósł na obrządek łaciński – prawie niepodobna do rozpoznania pozostawiamy na późniejsze miejsce.)
Według Kojałowicza (p. 27. 57. n. seq.) Chałasińskiego (p. 458. 467 n. seq.) i cytowanych Dytmara Merseburskiego Lelewela (nar. n. z. st. p. 712.) i Ostrowskiego (p. 527.) Gero Margrabia Cesarza Ottona I na wschodniej Marchii nakłonił do wprowadzenia kanuty br. Wichmana chcącego się rehabilitować, mieczu Słowiańskim. (O Wichmanie i Egbercie, krewnych, przez księcia Hermana Billunga z Sekstonii wygnanych, mówiliśmy w Rocznikach ostrowiańskich Zachodniej, – a szczegółowie Obodrytów.) uprzedzeni Łużyczanie

Mieszko

Mieszko

(pobity (według Thietmara dwakroć i traci wtenczas brata) ~~uczy~~
uznaje się lennikiem Cesarza, czyto za chrzcie (krajanya)
czy potrwałe, (Wehner, jak Lelewel czyni): Mieszko książe Le-
chitów, cujus potestatis erant illi qui dicuntur Licicaviki.
Rzeczony r. 963 umiera. Imperatori fidelis, tributum us-
que in Varta fluvium solvens. (Tylko Naruszewicz ma rozpla-
rati sprawy Mieszka z Gerorem i Wizmanem za Łużyczan od-
nosić się do polskiego Mieczysława I.).
Lelewel powiada o nim, że był królem Polanów (Pol. st. w. p. 81.
zacytowany Adam Bremeński przezwy Polanos et rezem eorum
Mistigum.), Łężycan, Mazurów, trzema wtedy będących techicznemi
narodami aż po za Bober (n. n. z. st. p. 712.). Ale temu autorowi
Kronik (Hist. pot. op.) że on był hrabią, albo margrabią, niemieckim
urzędnikiem, wypadnie przeczyć — a na wojnie chrzt.
roku 965. Mieszko z dobrowolą, ~~Bolesława potrzeby~~. Czeskiego Bole-
sława I. ~~siostrą~~, — czy też córką, chrzci się r. 966, cały Kraj aż r.
982. (Jenjebi p. 51. Lelewel: Pol. st. w. p. 293, według Archidiakona
Gnieźnieńskiego.)

Mieszko z Niemcami

Chrzci dowaje rok. 968 Katedra Biskupstwa w Poznaniu na-
leżąca pod Arcybiskupa Magdeburskiego i że tak połączył się z
Niemcami i Chrześcijaństwem mieli przeciwko sobie
Pogaństwo i mieli nim razem z Niemcami walczyć. —
A co do założenia Biskupstwa, to wiadomy powyżej, że jemu
Mieczysław ale Cesarz Otto r. 958 założył. —
Lelewel Krotko a trafnie się wyraża (ker. n. z. st. p. 712) Odrzucił
się Niemieckim zwierzchnictwem marchionis, comitis, ducis, uno-
corat sue panowanie. Tylko Krajanya, podający nawrócenie się
Mieczysława na r. 965 (p. 458) jego potrzeby nieprzeniewierstwo
i wierność chybione są sądzi. Po mistrzowsku skreślone te wyjątki
dzięki w pracach pod czasem: Mieczysław I, Bolesław I.
i Monarchom tym odtąd sprawiedliwość.

Gdy

Gdy Kranzyk (p. 458.) podaje że Bolesław III zabrał Małopolskę w latach 967 do 973, – która odr. 870 do 894 należała do Moraw a której część, tj. Kraków, po zniszczeniu Rzeszy Wielkomorawskiej przez Węgrów w r. 907 dostała się Polsce (p. 456.) – Więc tutaj się nadaje

~~Tu~~ pytanie kiedy Kraków do Polski przyłączonym został?

Wiemy że Świętopełk Wielkomorawski wyprawił Wyszewiła z Wiślicy i dzielnicę tę pod swoje panowanie zagarnął, – ale w Wiślickiej Chorwacji panował (Lelewel Rzecz. n. z. st. p. 676. Dzieje. p. 23). która do Moraw należy do r. 898. (może powinniśmy być 894 gdyż wtedy śmierci Świętopełka?) – i że przedtem zmarł w Rzymie (Lel. t. a. p. 711.).

Powiada też Ostrowski (p. 597.) że Kiemomysł dalej niż jego pomiędzy granice państwa wprowadził, że Leszek była nastawiony, a że Mieczysław tych Kiemomysła stronnictwu dawał się orężem zwierzyć, – że to tę porażkę Lechitów nad Wisłą Morawie por. 892, tj. wygnanie Świętopełka i por. 907, tj. zwierzchność tych na jego państwie. –

Powyżej pomieściliśmy też że Naruszewicz (p. 100.) słuszne się dowiedział że to Kiemomysł wobec Krakow (może Rzecz jego Leszek). Czytawszy pomiędzy wiadomości o walkach Polan z Niemcami i o wyprawie pierwszych w. 968. Wtedy Mieczysław panował w Wielkopolsce, – a brat jego Czcibor w Ruhii Zatem i w Krakowie. przeciw Czciborowi pomagał Ottonowi Bolesław Chrobry. Wyprawiają zgodni r. 960, gdy tego roku Niemcy, czy Ruscy, zwalczyli Białochrobaci prosił Cesarza o przysłanie im Biskupa. – Wprawdzie ~~Kronika~~ kronika Lubowicza, która go wypuszcza, bez zapewne wnet z gruzbieni Rosłali i te pomi r. 972 w którym do Biskupstwa Chrobrego ich wcielono, – a Mieczysław Polski nieprzestał sobie do Krakowa pretensyj, gdy w. 965 poślubia Czechy Księżniczkę i z Bolesławem Chrobrym przeciwie wojnę zaczął. – Dopiero w. 989 zagarnął to miasto Mieczysław, co, – ~~potwierdzone~~ podobiźny musiało być powodem wybuchłej między nim a Bolesławem niezgody o której Dithmar wspomina. Mógł on wprawdzie Polakom do r. 994, wbrzeg Rzeczy ujść, – ale im go odebrała śmierć Chroby w r. 999 od razu po śmierci Bolesława III Chrobrego.

Zeby

Leby

Żeby zaś wymienić też Chrobacich, przytoczmy zdania następujących autorów co do Rusi Czerwonej

Szafarzyk (p. 456) Niewiadomo kiedy Lachy opanowały Halicz i cały ten czworogon Włodzimierza r. 981 - zajmuje Czerwień, Grody Czerwieńskie, Menzel (Czyżki) Lubusz powiada (Bd. 2. i 2. jg. p. 300.) Mieczysław I. wojnę rozpoczął wojny z Rusią Jeżeli Włodzimierz opanował Czerwień i Menzel, czyli wielką część Chrobacji, - to były grody Lachów, a nie Króla polskiego Podobnież Naruszewicz (p. 71.) dowodzi że do Polski Mieczysława I albo należeli Wiślanie, Radymieranie między Sanem i Bugiem i byli polskimi albo im potrzebni; i że Czerwień czyli Chrobacja Czerwona co najmniej była w tenczas do Polski złączoną.

Lecz zwróćmy się znowu ku Niemcom.

Wichman z Wolinami napada r. 967 Mieczysława, lecz od niego przy pomocy Henryka Sasiego i Bolesława Czeskiego pobity (Czyżki p. 57.) podobnież r. 972 Mieczysław zwycięża Margrabiego Udona, wspartego przez br. Ciężfryda, Ojca Dietmara. r. 973 udaje się jako Książe Czech na Sejm do Kwedlinburga gdzie Cesarz tę sprawę sądzić zastrzegł. Tegoż roku (Czyżki Szafarzyk p. 458.) Tegoż roku, po śmierci Ottona W. popiera wraz z Czechami Henryka Bawarskiego, lecz potem uznaje Ottona II. -

Gdzie za życia Ottona II kanclerz cesarski Margrabiów (Roepell p. 160 powiada Grenzgrafen) ustanawia Stawianie między Elbą a Odrą. Burg Hawelberg i bardzo kanclerz Kościół, zabiją Brandenburg i kościoły i groby Książąt. Przywraca pogaństwo. Widzimy księcia Obodrytów pod Hamburg. Zwycięzca nad konnymi i pieszymi pogranicze aż po za Elbę. Po śmierci Ottona II r. 983 Mieczysław polski, Bolesław Czeski, Mieszko Obodrzycki znowu popierają Henryka Bawarskiego. ~~Otrzymał Książęstwo Bawarskie Otton III~~ Na zjeździe w Kwedlinburgu r. 984 na Wielkanoc obiecuje

mu pomoc „jako panu swemu i krolowi" (Dietmar u Rvepllo) Lecz r. 985 zaraz Otton III. Temu Mieczysław odjął w r. 986 powrócił mieczu Słowianom.

Ostrowski (p. 547 a cz.) podaje nam za zapewne w r. 989 Mieczysław zajął Kraków, gdyż pod tym rokiem mówi Thietmar o Sasku, że on i Bolesław Czechy, z którymi zawsze przyjaźń, magnis inimicitiis inter se conflixerunt a Dytmar powiada: Inter se dissonantes, multum sibi invicem nocuerunt. — Według Krzyżanowskiego (p. 51 a cz.) w 990 wyprawia Otton przeciw Mieszkowi Czechy i Łużyce. Zwołuje Czarnowej Pieśni opiekuńki Małoletniego Ottona III panuje za nim Arcybiskup Magdeburski i Hilten hrabia. Roku 991. pomaga on Obodrzycom przeciw Słowianom a r. 992 pisze pod nazwaniu Brandenburg.

Naruszewicz (p 79.) cytuje że Ann. Lexo powiada że Mieczisław regnum pluribus filiis dividendum reliquit. Krzyżki (p 56.) mówi, że Bolesław Chrobry Macochę Odę, Mnichę i Braci przodzych Mieszka, Swiętopełka i Bolesława wygnał, krewniaków Odi Dzieci i Przybywoja oślepia. Lelewel (Pol. hr. w. p. 71.) by wprawdzie Bolesława przeciw jak wyżej fantazyi powiada, że Oda, Mnichna, Żona Mieczysława I, wyżebrała sobie przeważnych stronników, Dazona, Odolena, Przebuwoja, i krajem rządziła. Stała się patronem Bolesławowi i Obodrzycom nieznosnem, a kto wie nawet czy nie nieberpiecznem. W r. 992 uwięził się Bolesław, schwycił jej powiernikow Odolena i Przybywoja, obu oślepił, Macochę ojej Dzieci wygnał. (Lecz r. 992 poległ Mieszko I, tedy sobie Bolesław wygnał Macochę i krewnych — kiedy więc ona owsza czas wyżebrać sobie przeważnych stronników, rządzić krajem, skoć się patronem nieznosnem, może nawet niebezpiecznem? Niebezpiecznej się poprostu powiedzieć, że Bolesław był takim, jakimi na owczas wszyscy byli, — a chcąc zagarnąć wszystkie dzielnice, Macochę i braci wygnał, krewnych zaś oślepił. — Krewni Ci może byli Dzieci Cydebora, — ale na to brak wszelkich dowodów. Inaczej też gdy znowu Lelewel (w nes. n. z. str. p 712) powiada tam że Bolesław niechcąc cierpieć rodziców,

noverca et fratribus expulsis et coecatis que fame periere
odilono atque Ribuario vulpium celli et lato regnum
traxit in unum. – i dodaje, że podobnie postąpiła Wielka
Morawa i Czechy z synami dwóch Macieja, to nadziei, że da
wpływem Papieża odzyska owe prawa robi str. 995 Kapis Polski Ka-
pitolowi Janowi XV.)

zmiejszenie literami

Naruszewicz p. 253 powiada że Mieczysław kraj swój zapisał Ka-
pitułowi. – Niesiecki ad Autor acto że w 992 umarły ale w 995
nie mogł wydawać. To powtórnie jako odpowiada Maciejowskie-
mu, który Lubin (p. 310. 406. 374.) powiedziawszy że Mieczysław
dał to Lubin Dagon, od Miecz, i że dawszy to na papierze obro-
nę, mogł przed tym czasem wspomniany robić darowiznę ad
Ann. Muratorego expressamy: Dagone judex et Ote Senatrix et
filii eorum Miseca et Lambertus ... usque ad Cracoa, i Ld.
Stomacy wlew sporu, że Dagone Judex, to Mieczysław I, et
Ote to Oda Boga jego żona, Senatrix, – et filii eorum Miseca,
to Mieszkowicz, czyli Bolesław, później Chrobrym zwany, et Lam-
bertus, to syn Regnidery Ody, tuhaż Bolesław, który, mimo
chęci Lotaryi, tamto przyjął imię. – (Tymczasem, zdawało by się
że Dagonem jest on przez Chrobrego otrzymany krewny, pamiętny
to judex – Mais on ne connoit ni ce nom ni aucun autre frère, ni
Odilone i Ribuaria, – które czy nie tymi Czeburo albo Ze-
mowit wraz z Odą żoną po Mieszku I, Senatrix, tuhaż pamię-
tna, – a może wyższego stopnia niż judex, – i jej synami. –
Gdy i on Mieczysław i zmarły mąż Ody Mieczysław, zdawa się
że wtedy, że wszystko filii eorum.)
Ale tamto niedokładnie jest Sanchi (p. 56) gdy mowi że wyprzed-
za Oda darowizna papierowa Gniezno przed r. 1025. –
(Gdy w Kapitule tego mianowicie powiedziano usque ad Cracoa,
powtarza)
Lelewel (Pol. h. i rz. j. p. 309, Pol. śr. w. p. 713), że Czesi za Mieczy
sława I posiadali Wrocław i Znaimy czyli Śląsk, a przed r. 992
zabrali w Chrobacyi Kraków i Sieniż aż po Wisłę – i że Chrobry
nieuznawał do Mieczysława I°, to i jego żona Oda z synami

Mieszkiem

Mieszkiem i Lamberten, wbrew zapis Polski - (grecca -) Zamowi XV obchod r. 995, opr. za granice, mow. usque ad Gracod (Gdy Cresi w. 994 miasto to zajęli; - oda prekendentka, miedzy te niepotrzebnie, zamiast jej nazwac się Sgriadom, - nie bez w. 995 robiąc zapis, tak się wyraza. Leo Lelewel mowiąc o Cresi Bolesław z wojsk Krakow, czemu się nie zapytał na kim? Nienaprzód Morawie, bo te już nie istniała, anie za Polske, a nie musiał je. Mieczysław I posiadał. - Thietmar nie Thietmar (p. 56) powiada, że w. 999 Chrobry odebrał Krakow, był on bowiem już Niemcowy, to, Odebrał Mieczysława, a nawet i Bolesława, choć miasto to Cresi w latach 973 i 994 zabrali. By skończyć sprawę owego zapisu, przytoczmy jeszcze uwagi Lelewela, pol. w. - grobowy napis Bol. Chr. p. 327): Był w rowniez Mieczysława I, żyłko siostry Matki, Brat Bolesława I, Świętosławic, Bustavus, darował Kościołowi S. Romualdowi około r. 982. Został Benedyktynem pod imieniem Lamberta. Ale to nie Bolesław W. albo jak Prusy wymyślił: Kazimierz i dla tego umarł. - pomnik postawiony w 250 lat po śmierci Bolesława W. „Bolslaus, Słowiańskiego króla syn, dał S. Romualdowi Kościół, - i do niego umarły." -
(Niejasne to nazwanie się z języka naszego? Wszak dla Umarły, Bostaus, Romuald król? - i kogo Kościół Romualda lub Bestawa? - a wreszcie co znaczy wyraz umarły?)

wróćmy literami

Oprócz tych wiadomości Matzenkra z Oda, o których była powyżej, G. Meerlar, kwiatopiśca i Bolesława (Szyszk. p. 56), powtarzał Mieczysław synow Bolesława I i Włodawy (Lelewel Pol. wiek p. 71.) i cofnął podróż za Królem duńskim Sweinonem Widendem Kanuta W. (Szyszk. p. 57.) ohlorej Roepell (p. 108) powiada że Sigrid, siostra Bolesława Chrobrego, była żoną Eryka Szwedzkiego, a po jego śmierci króla duńskiego Sweinona.

Bolesław I Chrobry

Bolesław I Chrobry.

Według Roepella p. 106, Dobner (ad Hageciam IV. p. 409) cytuje ze starego manuskryptu: Bolesław cum fratribus regnavit 6 annis - dein solus. - Uważa to Roepell za możebne, bo paragium było u wszystkich Książąt słowiańskich. Odtąd i przyjdujowa mowa o Bolesławach. (Jeżeli ten wiec obyt roku 992 a po trzech latach braci wygnał, to akt darowizny Polski przez Ojca z r. 995 zgadza się z tem podaniem zupełnie.)

Dytmar (u Maciejowskiego, Dzieje p. 231.) pisze, że Bolesław Chrobry [illegible] przed Cesarzem o wygnanie braci z udziału, ad excusandum, vel in obedientiam ad emendandum a Caesare vocatus in praesentiam ejus venire noluit, sed coram principibus suis haec fieri postulit. (A więc przed polskiemi panami.)

Porozumiał się jednak z Cesarzem i Letewel powiada (Pol. w. w. p. 141.) że Bolesław I wszystkim z Ottonem III całą Słowiańszczyznę do Jaworza przywiódł, nawet i Ruszyą i Prusy. Księstwami słowiańskich Wieniów byli podówczas Mieszko, Odon, Lidzierich - pod nim brat polski, Słowiańscy od nas niezawisłe stanęli. (Ova Rutsya, to oczywiście nie Ruś, - ale Zakarpacka Ruthya czyli Ruthia.)

~~Potwierdził najdowodniej Racyę tych~~ mniejszemi literami

Maciejowski (Pam. p. 160 i seq.) mówi że Bolesław I przez traktat z Ottonem III przyjął na się myśl obowiązek wojowania i nawracania Słowian, sąsiadów, w swoich czasach, gdzie na nasadowość całych sumienia wiedzy, - a jednak tylko o powiększenie i skonsolidowanie państwa chodziło, Chrobremu tak bardzo "wybrem" owe podbijanie Słowian nie było. - Co jednak odróżniać musi ci Autor pomimo znanych tych politycznych - narodowo - religijnych poglądów, - oddaje "sprawiedliwość polskiej po-

lityce

Żywce Bolesława" przyznają, że pierwszy ten zaprowadził kraj swój i Ruś oderwaną od Węgier, bo dzielnicy tej Czescy obrzędu popierali nie Polacy, - Ukrainy dopiero od Czechów nabrali gorliwości nawracania. - Nie tu miejsce dla nas rozbierania jakiej wyższej wymowy, a jaki obrzęd wschodni na chrześciaństwo narody wprowadzał, - ale zdaje nam się, że Chrobry wyzwaniem Żeber Karazy niepowracających, był dość o religię gorliwy. - Widzimy w końcu, że tu Maciejowski Kalixt uważa mylnie Ruthią za Ruś.

Wiadomości literackie

W roku 992 pokojowemi środkami a w r. 995 orężem pomaga Cesarzowi przeciw Słowianom na Hawelę. - Gdańsk dostaje się Polsce, Prusy na dziesięć od Wisły Bolesławowi hołdują (Helmold u Roepella p. 101.) Kdaje się, że otrzymuje kraj Lutyków, Krolom Krakowa, Łęczyckiego i Mazowsza zwierzchność do dani przyniósł (Szujski p. 56 i seq.) - Po śmierci Bolesława II Czeskiego, Ulrych zagarnął Kraków, wtedy go Chrobry w r. 999 z Wiślan. Czesi Morawa i Węgier pokonanych (Lelewel Pol. st. w. p. 713. Szujski.)

W r. 1000 odbywa Cesarz Otto III. pielgrzymkę do grobu Św. Wojciecha, - dzwiga Bolesława w pierście i powiada (cytuje Marcina Gallo nobilissimo p. 527): Non est dignum tantum virum sicut unum de principibus, ducem aut Comitem nominari, - i koronuje go.

Wiadomości literackie

Lelewel (Pol. st. w. p. 54.) czyni z powieści fakt historyczny. W r. 826 Herald Król duński z Jutlandyi, Fryzyi, Dytmarsu i wielu Normandami przybył chrztem do Moguncyi do Cesarza Ludwika I. przyjęty ochrzczony w Ingelheim, wraz ze swojemi ochrzczony, bratemi buktami i Koronami udarowany.

Roepell (p. 112. 113.) Zaprzecza koronowaniu i powiada że Otto III mianował Bolesława tylko po starożytnemu: populi romani amicum et socium, - ale że na niego przelał prawa dzierżenia Cesarza, i że oba Zakładają Arcybiskupstwo poznańskie, i mianują Gaudentego bez

pytania

pytania się o pozwolenie Arcybiskupa Magdeburskiego: Że powołują na biskupstwo Kołberzyskie powołują Reinborna, na Krakowskie Poppona, na Wrocławskie Jana. Śmierć Cesarza pobudza Bolesława wzięć i zrobić nieprzyjaciół od Niemiec, bo bojaźń Cesarza była główna hamulca Kościelno-politycznych. –
(Dla czego Roepell niewierzy koronacyi, niemcom, przeciw królowie szabli przeciw Cesarzowi, – a sam akt koronacyi i czynności za tem idące do Królewskiej godności, dowodzi zwierzchnictwa Cesarza, niemniej jak wyraźne ustanowienie biskupstw i mianowanie hierarchii duchownej. Mianowicie czyż nie Roepell w tym wywodzeniu tego zwierzchnictwa mija się ze słowy Ottona czyżby czynności niezawisłości Bolesława?)
Słusznie powiada Lelewel (Pol. w w. T. II p. 91.) że panujący w Danii i Węgrzech, po dziesięć lat składający, trybutarzy nie, bywa tytułu Króla, koronują się namaszczają, – a to Cesarstwa niedobra, Cesarzowych: reges byli tytułu. W Polsce była koronacya: contra leges et jura, injuste, usurpatio, injuria, ignominia imperii. Dumki Konnung, obelżyły król swe się rex, zaś Mieczysław, Bolesław Marchiones, Duces, tak jak i Cesarz. Dopiero przynosi ten tytuł Otto. Po czasie Bolesława śmiałego zamazują Polskę jego zamordstwa. – Ale jakie tam przyjść może Cesarz Autora wyrażenie że: polskie odrazu przywrócił sobie hierarchią, i od Niemieckiej odrzucił, – niemała się Cesarzowi do dania. – Niewiem co to znaczy przywrócić sobie hierarchią, – to duchowny Cesarze w Polsce urządził, – a co do świeckiej, to właśnie tak: Marchio, dux, Comes był jej członkiem pod zwierzchnictwem Cesarza. – Ale zaraz powiedzą sobaczycy, że Autor nie sam cytowane bzdury dowody kołowrotu nego stosunku Polski do cesarstwa. Na zaprzeczenie przytoczę humoreskę Maciejowski (Dzieje p. 234.) powiada z Thietmara Caesar przedtem był Car, – a Karol, – Król – dość dobrze, – ale dodaje „w Polsce nakazywał Mis. zkąd Kazimir, czyli Król, i niejest niepodobnem, żeby był to imię i nadał Bolesław Chrobry.

W dalszym

W dalszym -

więzieniu literami

W dalszym następstwie lat powiada Stryjski (p. 76.) że Bolesław odprowadził Ottona do Merseburga i dał 300 pancernych na wyprawę Włoską, a sobie Mikułę i kuracyę. - Wedle Roepella też (p. 115.) po śmierci Ottona w r. 1002, gdy Henryk II Królem ukoronowanym został, a Merseburg przyszła mu Bolesław na wierność i prawie przymania sobie Milcyę! Lecz otrzymał ją krewny jego Jancelin, - a on dotąd tylko Milczanin. - Jeszcze rok (p. 116) w Ratyzbonie przyszła Cesarzowi Władysław Czeski, - Palatyn gotów za brata Chrobrego. Po śmierci Władysława Bolesław zajarzmił Czechy. Henryk chce go usunąć, jeżeli [illegible] mu stąd Kraju dotąd stoły, Gdy Chrobry hołdu domawia, wybucha wojna. W r. 1003 wprowadza on z Milcyi 3000 jeźców. -

W roku 1004 (Polacki p. 233.) Cesarz idzie ze wojewy do Polski, tenczas Milcya i Miśnieck, - zdaje się do Czech i z obydwa brzegi. Następnego roku 1005: Niemcy wraz z Lutykami, przeciw Polakom. Chrobry zawiera pokój i zaprzestaje Czech. - Gdy zaś w r. 1007 (Roepell p. 123.) chce Czechów i Lutyków przeciw Niemcom połączyć, - nietylko że na ten zamiar nie przystają, ale go Cesarzowi na Wielkanoc w Ratyzbonie bawiącemu objawiają.

Gdy tutaj w zarysie rzeczy przez historyi polskiej, powszechnie znanej, i w właściwych dziełach obszerniej przedstawianej, więc wyraźnie się do stosunków z Niemcami i Niemcami (za Chrobrego), - opuszczamy wyliczanie wszystkich wypraw na Ruś i zawsze zawsze wypadków, - i przechodzimy na niektóre, te ciekawsze wzmianki. I tak w r. 1008 (Stryjski p. 56 i nast.) Świętopełkowi, Rycerowi Włodzimierza daje Bolesław córkę, nawraca go przez Biskupa Reinberna i propaguje w owych stronach katolicyzm. -

W r. 1013 Cesarz Henryk pacuje Chrobrego i tym jego Mieczysława na rycerzy. Bolesław miał być Mieczysławem Cesarskim. - Obiecuje posiłki na wyprawę Włoską, - a jemu Cesarz na Ruskę.

Znaczej rzeczy nie przedstawia się u Roepella (p. 127.). Autor ten mówi bowiem, że Mieczysław syn Bolesława Chrobrego posłany w 1013. do Merseburga, - by, - według świadectwa Dietmara Arcybiskupa o

pokój

pokój, że przyjęcia na cesarstwo, co: Bolesław przybywszy czyni, który przed Cesarzem, idącym do kościoła niesie oręż i który odznacza się lennością „beneficia diu desiderata" by Sorawę i Budzyszczy czyli wyższe dwory. – Powiada że należy wyrazy Dytmara „et post Sacramenta, Regi, ad ecclesiam, ornato incedenti, arma gerr habebat" porównać z Krzyżtlinga Saga (Baltische Studien I. p. 87.) gdzie podanem że r. 1186 książę Burysław, (Bolesław II pomorski), który przed nabiem wziął się [illegible] króla duńskiego, przybył do Roeskilde, i wnet przed nim umarł. – Rozi Hans dux pomeranorum homo factus est regis Kanuti. (Tu homo jest naiwnem tłomaczeniem niemieckiego wyrazu Mann, ludzi, – wszystkie że od Mann pochodzącego, – a który znaje się panięstwa takie jest dotąd nieznane „mój człowiek" – Kanuti mój sługa.)

Około r. 1014 (Szujski p. 56 i nast.) Bolesław wojuje z Rusią. Gdy wojsko wojnie będące pieczęcią wyrotnią zatarzy, wpieli ich wycinał.

Szujski Chrobry sam obowiązków kościelnych nie spełnia (Roepell p. 126) a nie idzie na wrogów wyprawę, ale i innych odmawia w r. 1014. Idzie się Czechom przeciw Niemcom pomódz. Autor nasz uczyni go wielkim politykiem. Poczyta Kyan swego Miecznistawa do Władysława Czeskiego, bez ten go wzięci i Cesarzowi wydaje. – W r. 1015 powołany do Merseburga pod sąd Cesarski, oskarżony o zdradę, – usprawiedliwił się, przemówiwszy krasomówczo, że nic przeciw Cesarzu nie uczynił. Na zarzut, że oddał zabrane Niemcom, odpowiada że „swojej ustawności nie oddał, ale swojej nabycie". – Władysław stawił się być nie chciał. – W r. 1017 (Szujski) Rusyn „pojęcie pomocnych" Cesarzowi, w r. 1018 pokój z Bolesławem zawarty, i zdaje się że tenże do Niemiec powinowactwo zawiązany.

Długosz (p. 193.) podaje że w r. 1022 niektórzy ze szlachty, uczuwszy pewne za pogaństwie, gniewem o drzeźnienie, wypruwają Krzesy. Bolesław przywraca porządek i karze winnych. Umiera r. 1025

Lon

Lon miał orlen a mianowicie: Corkę margrabiego Miśnii Rigdag. (Roepell p. 156) – albo jak Cujecki powiada Rychezę, Niemkę (p. 70), Judytę siostrę Stefana Węgierskiego, – a medhę Olbona czyli Berbraima, – potem Ermingildę czy Kunildę corkę Stawiamira Dobremira, – zmiej dzieci Mieczysław i Dobremir i córki, z których jedna Ksenia, druga za Hermanem synem Ekharda Margrabia Miśnii i Turyngii, trzecia za Światopełkiem ruskim. (Cujecki wspomina jeszcze i czwartą ~~Ksenię, żonę Bolesława była Rycheza, żoną Bolesława była Odo corka Ekharda~~, Roepell zaś przytacza Anal. Sax pod r. 1035, 1036 mówi o Matyldzie corce Chrobrego, żonie Olbona ze Saweciherlu, którą mąż wracał za wypędzeniu dziadu z Trybur od siebie oddalił, – może to ta czwarta corka Ermingildy.) Czwartą żoną Bolesława Chrobrego była Oda, corka Ekharda Miśnieńskiego. ~~Ta pierwsza corka Oda~~ i zmiej były dzieci. Ta pierwsza corka Włodzimierza Wł. była żoną jego nałożnicą.

pomijam literami

Lelewel cytuje grobowy napis Bolesława Chrobrego (Pol. w. w. p. 319) „Tu possedi eli, velut ~~atk~~ Athleta Christi, regnum Sclavorum, Gothorum, seu Polonorum," – pisze się na karce Wizerunku dziwnego nieboszczyka. powiada bowiem (p. 326) „Być może, iż się pokaże, że wyraz Chroby powstał przez „Karambolowanie, przerzucone etymologiczne nałożenie „Fragbira, Frankbiera." – Dzieli to demaskowanie profanacyę obrzucają uczucie czcigodne, – to uspokajamy się uwagą, że nie pochodzi od Autora, który (Kanitz p. 419.) takie czyny pisał „Bić w siebie i na ziemi, Byt jego twory Bieg w którym słowi boski twór Byt, Buhaj, w Bydlęciu boskiem Bydli się, Bytuje." – Pytam kto się tu obydlił? –

więcej literami

Mieczysław II

Mieczysław II

po śmierci Ojca, wypędza Brata swego Bezbraima urodzonego ze siostry Stefana Króla Węgierskiego. Wskutek czego Stefan zabiera w r. 1026 Kraje aż po Karpaty. Bezbraim uchodzi do Cesarza Konrada a obiecuje uznawać się jego lennikiem. Gdy się Mieczysław koronował, wybucha wojna bez w latach 1028. 1029. 1030 Niemcy czerpią niemożliwie przeciw. Polakom. W pierwszym tych lat Mieczysław wpada w nadelbiańskie Kraje, ale wkrótce je w ludzi wprowadza. Lecz podczas tego Brzetysław Czeski zabiera Morawskie posiadłości. Aleksy Opa granicę, a broniąc jej przeciw Polakom ma Kasztelan z wojskiem przy Opawie odrodzony. W obozie Brzetysława przebywa jakiś Książe polski, to Bezbraim, - on się r. 1028 zwraca z Księciem Morawskim. Znów w r. 1030 Mieczysław wpada w Niemieckie posiadłości. On i Hegenid Margrabia Północnej Marchii wprowadzają 10000 Niemców. Annal Saxonicus powiadają „fidelissima fides ejus christianitatis (rzeczy Mersebourg.)

W latach 1030 i 1031. Zawstaw i brat jego Mścistaw zabierają Bezbrajmowi Obotrzycom Rugi i grody Czerwieńskie, a niemców polskich kolonizują na Rosi. W r. 1031. i z drugiej strony od Niemców napad uczyn Mieczysław przeciw Cesarzu o pokój i Bezbraimowi Obotrzycowi, zaniedbywanemu od Stefana Węgierskiego odstępuje część Kraju. Lecz po miesiącu czasu Obotrzyc wypędza Kraju, - odzyskuje Korony Cesarzowi i jako tegoż lennik panuje. Mieczysław od swoich Rady odradzony, - opuszczony, chroni się do swego nieprzyjaciela Hildaryka Czeskiego. - Gdy jednak dla tegoż Hildaryka zniewagi doznany było, za wiedzą braci zamordowany, wraca r. 1032 Mieczysław do Kraju, może za pomocą Hildaryka. Mieszając się jednak dość cichym, godzi się d. 7 Lipca 1032 z Cesarzem w Merseburgu, - Krajów nadgranicznych nie odzyskuje, staje się lennikiem i ustępuje dzielnic wówczas Krewnym buntowniczym w Niemczech. - Temi Krewnemi byli zapewne zmarły r. 1033.

Teodoryk

Teodoryk, jego patruelis, - (brat stryjeczny lub cioteczny) vom Wetten, bo pochodzi od Dedo'a, a ztąjże rodziny była Oda żona Bolesława Chrobrego. - Ten obszerny obszar ziemi między Odrą a Elbą. Dwa po tetrarchą - Trzecim więc był zdaje się Roman syn Bertraina, który był ojcem jego pomarł emigrantem w Węgierskiej Rusyi. Dobrzyniera, żona pierwszego małżeństwa I była podobno córką Jegi Romana. po nim Ruthia, Rugia - Wagi, Węgrom się dostała. (Szujski p. 71. Roepell p. 165. 168. Palacki p. 269. 275. Lelewel nar. m. z. st. p 714. Bielowski p. 211.)

Mieczysław przywrócił pomorzan i zmusił do płacenia daniny Lotaru, - a ten przekazał córce, wydanej za węgierskiego Beli, który wraz z Andrzejem i Lewantą do niego zbiegł przed Stefanem, - a miał się w boju odznaczyć. -

Długosz (p 208) powiada że za Mieczysława II Starostowie Zamkowi Kadelbianscy, spowinowaceni z Niemcami, konszachty z gnuśnymi Książęta, przestają dawać danin i stają się nieprzyjaciółmi Mieszkami. Roepell zaś utrzymuje, że ci starostowie tak ciężkie pamięć po sobie pozostawili.

Umarł r. 1034. - Ożenił wspomnianej córki pierwszego syna Hezylonis z Richezy, córki Palatyna Reńskiego i Mechtyldy siostry Ottona III Cesarza.

mieszczeni literami

Jest podanie że gdy od brata wygnany Mieczysław szukał schronienia u Ulderyka ten straszliwego przeciw niemu pobudził. - Gallus p. 84 (u Roepella p. 172.) powiada: Hic vero Mesko miles probus fuit, multa que gesta militaria, quae longum est dicere perpetravit; hic etiam, propter patris invidiam, vicinis omnibus exhibet odiosus, nec dicunt pater ejus avita, vel moribus, vel divitiis copiosus. Dicitur etiam a Bohemicis in colloquio, per traditionem, captus, et genitalia, ne gignere posset, corrigiis abstrictus, quia vel Bolesaus, pater ejus, similem eis injuriam fecerat, quando eorum ducem, summumque axungiam excecaverat. Qui de captione quidem exivit, sed uxorem ulterius non cognovit. -

I Cesarzowi miał go Ulderyk wydać. Roepell w tej sprawie

Swego

trzeciego stanu niewolnictwa, powodowali i polacki o tem milczy powiadając jedynie, że gdy w r. 1032 Udalryk był w niemyślach z Cesarzem niemiał prawa wydawać mu Mieczysława, – i że wydanie Cesarzowi onego miało miejsce w r. 1014 za Cesarza Henryka II, jak po pod panowaniem Chrobrego przytoczyliśmy. –

Naruszewicz powtarza powieść odnosi do jednego Słowiańskiego a nie polskiego Księcia, czemu sprzeciwia się Roepell mówiąc, że niemożna mieszać Mieczysława z Księciem Obodrytów Mieszkiem, a Oldona z wrogiem Mieszkowym a Ojcem Gotfralda, – bo współczesne kronikowi II Krotii za zadnego stowiańskiego Księcia Mieszka nie wspominają, a losy Oldona i polskiego Oldona zupełnie niepodobne do siebie. – (Odemnie przekonać się możemy porównywając z dziejami Obodrytów, powyżej podanemi, historyą naszego Mieczysława II:

wzięte literami s. v.

Kazimierz I.

Roepell (p. 174.) powiada: że wprawdzie przeciw Mieczysławowi II niebyło powstania, ale musiała stabą być jego władza, gdy po jego śmierci takie wybuchły zaburzenia. Wdowa jego Richeza, regentka starała się na Niemcach opierać, którzy w jej otoczeniu czyli stronnictwie byli. Wypędzono najprzód ją, a potem jej syna Kazimierza. Wtedy nastała anarchia. Przeważne rody wyganiają słabszych a dobi, albo ich do hołdowniczej zgodności zmuszają, i między sobą walczą. Kmiecie i poddani powstają i dobijają. Przywrócono pogaństwo dobą pokryjomu wtajemniczone, – bo świętymi gnioty, a pogaństwo Kościołami zwane. Bellum omnium contra omnes. Kmiecie zabijano, wyganiano. Kościoły, Klasztory zniszczono, spalono. Bellum omnium contra omnes. Kmiecie stają przeciw panom, Ruśiny.

Czechi Bonetysław (Roepell l. c. Palacki p. 276. Lelewel Pol. w. w. p. 105) zamierza przywrócić Monarchią Chrobrego dla siebie. po ucieczce wuja Rykzy i małoletniego Kazimierza w r. 1037

napada

Najazda Polski. Zajmuje Kraków r. 1038, Wrocław r. 1039, Gdeć, idzie do Gniezna, i zrabowawszy relikwie i cokolwiek cały Gniezno zrabowawszy d. 24. Września tegoż roku w Asumpcie do Krajacz r. 1039 umiera Cesarz Konrad. U dzielnego jego następcy Henryka III byli w Rzeszy Wojowie Kazimierza Hermann Arcybiskup Kolonski i Otto Hrabia palatyn, a potem Krzepi Szwabski ci też i Rycha zachęcają go do wojny z Czechami i wspomożenia Kazimierza, któremu Cesarz sprzyjał, a może chciał dopić do rozszerzenia swej władzy. Daje mu też 600 ludzi. Kazimierz zajmuje Kraj, odzyskuje pomorze i Mazowsze. Gdyż państwo nie zbudował wiedział i jeden tylko Master na Mazowszu uprowadzał ex Władysława Wojna z Czechami trwa przez r. 1040 i 1041. Brzetysław zawiera pokój, zwraca się Polski i obowiązuje do danin 500 Grzywien srebra i 120 koni wojennych Cesarzowi, ewor. 1054. daje Kazimierzowi Wrocław za hołdem rocznym 30 grzywien złota i 500 grzywien srebra.

Mieszani literami

W Królach Kronach dochowanych Kroniki Nestorowicz (p. 286, 257) wypadki po śmierci Mieczysława II: Mężni byli przeciw Rycha i Kazimierzowi, - Szlachcie przeciw Królowi, a gmin przeciw Szlachcie. - Jak Koepell chwycie przeciwko dynastyi, - owi niby Popielowicze, - pogrzebieni przez Piastów podnoszą głowę, nęcą monarchią, - co Nestorowicz powiada Szlachcie przeciw Królowi. - Ale walczą i między sobą i Królewych właścicieli chcą się pozbyć. - Ci znów występują przeciw feodalnie urządzonej ekwizycyi, - wreszcie, - i to nazywają Kronikarze że gmin powstał przeciw Szlachcie, Wreszcie ci byli uczeni chrześcijanstwem, bo to ich wprowadzało w hierarchiczną organizacyą, a wdzięczność nakładało na nich uznanie swojej Zwierzchności. Niemożna nie przytaczać na obronę Bielowskiego (p. 298), że po śmierci

Mieczysława II go.

Mieczysława II nie pozwalał gorąco odwiesił nad Chrześcijaństwem, ale obrzędach wschodnich nad łacińskim, o czem w Miorsze i Annalistie Hildesheimskim. — Czytaj zaś na dwóch ustępach tegoż Autora (p. 296.) który opowiada, że Miorsz słowiańską Ryxy i Kazimierza I.° i do tegoż czytaj o feminam principibus imperare, dodaje wreszcie że po Mieczysławie II zwątpiali się w Polsce stołeczni drobni książęta, którzy zaraz ubezli, — starali się wybić na niepodległość Takim był przeciwnych ów Maciej Mazowiecki. O Kazimierzu zaś czytamy w Matuszu, że książęta, którym się ojczyzna zwróciła, powracali a singulis circumquaque provinciis principes abegit aborti vos. (Co do Mistawa obacz powyżej mieszanie, zaczynając tu ponieważ swojego p. 75 - ter czytać muszę, — że go mniej dobrze adnym czytaj. pomiarem.

Po śmierci Mieczysława II powstali niżsi przeciwszystkim, pogaństwo przeciw chrześcianom, — niewolnicy przeciw panom. Na czele Maciej, Kominey Mieczysława, wojewoda, na czele ludu, szlachty, Kmieci i niewolników, wspomnieniu zgonowaniami, prześladowaniami, dziesięcinami. — Niemcy pomagają Kazimierzowi, — polacy im przeciwią się przeciw Węgrom — Do tego miejscem Czytaj. (Wierzę że Maciej był Kominey Mieczysława, tj. starszym nad klajnami, — Marschalcus, była to wysoka godność dworska, która zresztą wybrała się do stanu niższego szlacheckiego. Taki Marszałek, obarczony bezpieczeństwem, chłopski mógł pełnić służbę wojskową, która mogła zamazywać się z wyjściem się na ulodzajniejsze pana. — Ale ich mogły jego słowiańskimi wyjścia bez wprowadzenia, jak na ojcem teatralnym „lud, szlachta, Kmieć, niewolnicy" — na to przyjść niemogą — bo lud czyli Kmieć — jeszcze to był ulodzajniejszy Wasalczyk Rzeni, — mieli inne się bezpieczeństwa mniejsze szlachta, czyli rycerstwo, — a niewolnicy niewątpliwie zamordowali i politycznie, — ale niewinni musieli cierpieć i służyć swym panom. — Pomoc pogańskich narodów

Żmów

znow najlepiey dowodzi co myśli się Bielowski przytym rachunku Stawiańskim obrzędku, a nie w pozaustnim wpatrując się.

Lelewel nową jednak sprawę poruszył (Pol. dr. w. p. 102.) powiada on w odrzekaniu swoim polskiego i supo wosiężnieniu pomocy cesarskiej może być iż odstąpienie dziedzictwa, allodyów, lennowi, jakoż po matce w Niemczech na Karinthyi spadały, sprawę w dowcip (p. 103.) Matka jego Richeza była pani w Niemczech bardzo bogata, Miechów jéy posiadłości leżały nawet nieco dalej granic polskich między Salawelt i Koburg, w powiecie Orlamskim, Zamek Salaveldonie sine. Zawiadywał niemi jenne w. 1057 jéy Comes, Miles Starkhare. Karinthyi zresztą nie majątku Macierzyńskiego. Niemasz śladu, by który z Piastów, Allodyów po niéy pozostałych posiadał, albo w Niemczech co posiadał. — Zatrzymać należy, że Lelewel bliżéy nam stoiącym bow. mających Rządy dziejowych, trudno mu zapomnieć, ale trudniéy jenne przyjąć zapewne jego dowodzenia bez zastrzeżenia się. — W prawdzie w. 1163 Alfons II Katalonski otrzymuje od Matki swéy Petronilli Arazonia, które one po Ojcu odziedziczyła, — a pierwéy jenne w. 1109 Urraca królowa Kastylii kraj ten mężowi swemu Alfonsowi I. a-razonskiemu przynosi, — lat przeszło w. 1154 Henryk II Plantagenet angielski mer potrzebie Elenory żony się Panem Gaskonii, Gujenny i Poitou, — a Hrabina Matylda Papiestwo swe poruszała Papieżowi już w. 1077, ten to wyjątkowe zdarzenia dotyczące panujących a gerzących w. w. — I niemi niezachwiała zadne potrzebie autor co do Richezy corki hrabi palatynu. — Gdy nadewszystko kobiety Kastylii Allodyów nie dziedziczyły, więc chyba pozostała ona lennosci hołdzcze (Weiberlehen), o czem nic nam wiadomem nie jest, pomimo tego, że przyznaję iż od r. 877 francuskie a od r. 1037 niemieckie, a zwłaszcza wotkie lennosci stawały się dziedzicznemi. Najprawdopodobniejszem jest iż Cesarz der jéy wodzy wolnie posiadania pozostawił i wtwier, a wtedy niemogli bez Piastowie

uponiesć

reprezentacje się o nie po śmierci Rudy.

więzieniu Otterami

Stanowisko Lecha powiada Roepell (p. 184.) Kazimierz pozyskawszy Rudę niemiecką pomocą tron, - ulegał Cesarzowi. Mówi o nim Wippo: Defuncto Misecone, Carimirus filius ejus fideliter serviebat hucusque imperatoribus nostris

Lech (według Lelewela, pol. śr. w. p. 105.) w r. 1057. umarły między Cesarzem a Kazimierzem zajść jakieś nieporozumienia, gdy Hermann (Contrac: ad annum 1051) pisze: Imperator contra Garmerum ducem polonorum rebellionem molientem, expeditionem parat, gravique infirmitate detentus, pacem, pactumque cum petentem recipiens, decessit. Temże podaje też Contrac. ad an. 1052 że gdy Cesarz Henryk ciągnął na Węgry, w orszaku jego znajdowali się Milites bolani. Czy ich Kazimierz posłał jako „Mann" Cesarski? - Rozumiał on że w Chrześcijaństwie znajdzie podporę i łaskawe rozszerzał. -

Żona jego Dobrogniewa, - Roepell powiada, że wiele o niej wiadomości wątpliwości, - prawdopodobnie siostra Jarosława W. Ks. Kijowskiego, Lecha Bielowski mają za córkę Romana, panującego w Ruzi, tzna Ottona Bernardyna (p. 211.).

Synowie mieli czterech: Bolesława Śmiałego, Władysława Hermana, Mieczysława i Ottona, - lecz dwaj ostatni wcześnie umierają (Szujski p. 75.)

p. 207

Władysław Herman.

Rupell Otto syn hiszpańskiego szlachcica Lwrastelaya, później przybrał Bamberski przyjął w Polsce, dostaje się do Dworu, poślubia Władysławowi Hermanowi ordonatorem po Judycie, pojęcia Swatky Henryka IV, Judyty wdowy po Samuelu Królu Węgierskim. On potem - małżeństwem dostał do stanu, on na wpływ wielki na dworze. - Stale trzyma z Cesarzem i Niemcami III.

R. prosbus 1084 Wiceczysław syn Bolesława Śmiałego wraca z Kijowa. Hermanika Węgierska podaje za żonę Krakow i Konyelowy dla siebie układ Ulbert. Hermanem zawarł. Ożeniony z Ruską Księżniczką. - obrusy. Swatky p 75 syn Bolesława Śmiałego, Wiceczysław Ktory miał swoją dzielnicę na Czerwonej Rusi - i wreszt r. 1082 - ożenił się z Eudoxyą, Swatky Świętopełka Kijowskiego 1088 - prosbus obrusy przez Hermana 1089.

Rupell p. 211 Herman walczy z Pomorzanami, Ktory pochodzi od Chrobrego Konrad Książę Brzeskiego w Kotobrzegu Wiceczysława II, Kazimiera i Śmiałego musieli go być pobici, - musiał poprzednio pobić swoje Węgierskie. - Nawet przez Węgry nie opuszczą.

przez Saksy do odprawienia. Wyprawowanie się Węgierskich Węgierskich obrzędowo - pobił Lacow przez Francow takie nie odprawiał.

p. 214. Sieciech, Comes palatinus, princeps Mikołaj, szlachcic Węgierskiego pochodzenia - protegował niektóre pochodzenia ludzi a stoi z drugich, przeciw szlachcie - przeciwy opuścił się z Gretkow i wyjechał z Krajów.

p 215. Ludwiceczyn Siecieka. Emigranci uciekają się do Wiceczysława Czeskiego bronią Zbigniewa w Saksonii Klasztorze na Reinbach Szpiegu. Magnus Brzeg Wiceczysława obwieszczanie wiarołomstwo Zbigniewa wojna pomocy pogan. A 1093. Wiceczysław wojny Szlązk. Władysław Herman płaci zaległy obrok Węgierski obrazi obiecuje płacić i nadal. Daje Synowi Bolesławowi Głaz, Klecko, ektoreyo ten Książęcia Czeskiemu wrócić przyszła. Na Brzeg Nowodworze zjeżdżają się w Sątec. Bolesław Wiceczysław Czeska, a on mu dawny przez Ojca płaconej pieniądze sumie 100 M. Srebra i 10 M Złota

Lelewel Bibl. Hr. p. 108 - R. 1093. Herman płaci Władysławowi dani za 2 lata 1000 gr. Hr. i 600 gr. Ml. - i przyszła nadal płacić. Jenen r. 1100 Zapłacone a r. 1099 Krzyż Czeski pacyfikuje Brzeg Bolesława wówczas Swego uczyniono w oniemcie Saar i daje mu zdanie od Ojca należny 1000 gr. Hr. i 10 Zł.

Rocznik p. 1107 Henryk V. od Lwiatopełka i Ebizdera pobrany ojca by Bolesław krzywousty wrócił polowy państwa Gbizdera a pan otrzymał 300 m. srebra lub dwa 300 Ryceny w Węgrzech – r. 1109.

p 267 w latach 1120–1121. bije pomorzan 4000 ludzi ginie, 8000 do polski sprowadza i razem setkami pieczęci pieczętnych dział. Otto Biskup Bamberski wraca z ambasadą Bolesława Krzywoustego i Zbigniewa Pawła Luisa. Ksiądz warszawski Lemikem się staje – rezydencja w Kamieniu – wraca z przyjaźnią chrześciaństwa – Wezwany Biskupa Ottona Bolesław gniewa pomorzanom czynsz na 300 m. srebra wzięcia do skarbu ojca dawanego tylko Kaziego Niebiskiego głupiego wstępnego. w. 1128 partyje nowe chrześcijaństwo pomorzanie polskie stanu w krzywdach obalonego nowe bogactwa i się Bolesław odmawia – Bolesław robi wyprawę pomorzanie przeciw. Salomon Biskupstwo w. 1130 roku się dla Polaka Alberta. Tego roku ostatnia próba wyboru się, bez Bolesława razem Duchowieństwo bije. Księcia gromadzi do kościoła. Swą córkę Rokossę daje Magnusowi Synowi Króla Norwegii i Ten Królem Norwegii w. 1133 potrzeby Królowi Duńskiemu pomagają w Selandyi

Bolesław III. Krzywousty.

Nauheuser p. 427. 458. A. 1107 Robi pokój z Henrykiem V.

Lelewel. pokój w. p. 113. Bolesław pokój lub pod zniewoleniem etiam ante sept. a. 1121. Cudzoziemcy, Niemcy i Ruzie. Wdzięczny za dopomożenie mu przeciw wszystkim opłat koronnych. feodalnych.

p. 112. Gallus powiada że Cesarz wracał za granicę imperatori legatosque remandat Ducemque rachodzi finesque sui Regni, nie ostrzegłszy go czyto wiąz od Bolesława III quapropter aut oportet te fratrem tuum in regni medietate recipere, nobisque ccc marcas annuatim tributarias, vel totidem mistos in expeditionem dare pobem zapłat rok na rok jeden

p. 113. A. 1135. wezwany do wojny Henryka do Bamberga

Roepell p. 351. Bolesław III a Merseburga Cesarzowi złożył przysięgę wierności.

p. 354. d. 6/1 1149. Arcybiskup Fryderyk Magdeburski i Sasy uprosili do obrania przy Elbie Ottona zyjącego Syna Alberta Niedźwiedzia a Zofii Córki Bolesława III. Że ciotka Dobrawa Dobrawa Ludovici a Syn Casimiri Ducis Poloniae Bolesławy ku Synu Matyldy Henrici Ducis Konrada.

Konrad wiec za chwali pokój między Synem i stryjem pochodzący Wratislaviae Wrocław jako dla wnuka historycznego potrzebne.

Były one najstarsze - ale za Cesarza całego świata.

Władysław II. Bolesław IV.

Roepell p. 357 Władysław w obronie Cesarza który przysięgę wierności dla Cesarza wymawiał za zdrajcę i jako zdrajcę

p. 447. wypędzony z dzieci w Niemczech znalazł przytułek.

p. 351. Bolesław IV. i jego Bracia przyszli do Cesarza do obozu i obiecali na następnym sprzeciwić się jego zamiarom

p. 394. R. 1157 Wezwanie dla Niemców do Polski wyprawy. Bolesław przybył do Merseburga, tam, nieznalazłszy, przyjęcia udał się do obozu Cesarza wypędzonego Władysława. Obiecuje 2000 M. Cesarzowi 1000 M. Księstwu, 20 M. złota Cesarzowej. Zgromadzeniem 200 M. tr., dał do wojskowej wyprawy 300 konnych i przybył na Wezwanie do Magdeburga by odpowiadać na skargę Brata. - Dał wzgardę Brata Kapłana i pana, tych obrażającego. O wolność Niemiec nieznam powodu polskiej, ale gdy Cesarz nie wrócił i w Niemczech pozostał, Bolesław tylko mniej słowa niedotrzymał.

Lelewel Dzieje dr. p. 118. 119. - W R. 1157 przybył Rudolfowy wyruszyć się z Władysławem, wkrótce do polski. „W tym zamachu obrócił wzrok obrał Bolesław swoich sąsiadów, chociaż miał z godny, nareszcie wreszcie z pod jego panowanie, byłeczkiej nieprzyjaciół wyprowadzić. W pogranicznem Bór bezpiecznie wzniesiony Krzyżowe na mocy Cesarskich obecności księcia Czeskiego przy tym - (w. - (tak wyżej, tylko przyszedł przybyć na zjazd do Magdeburga.)

Długosz p. 49. Tożsamo tylko krócej - Bolesław do Magdeburga nieprzyjechał ale 300 konnych dał.

Roepell p. 362. Mężnimi wreszcie stosunki Niemieckiej Cesarzowe wyprawy. R. 1163 gdy dynastowie Władysława, Ks. Bolesława, Mieczysława i Konrada wrócili i Księstwa otrzymali, ale uznanie, takiego nimi bezpieczeństwa panowania Krakowskiego - Bolesław Wydziedziczony schronił się sobie za Pleissen przyjaciół miasta i Łaski - Ale wybuchły krwawe zatargi. Cesarz się tym sprawą nie chciał - Pleissen te miasto dostali a zachowali panujący

Mieczysław Stary, III, Kazimierz

Rvepell p. 362 znow umiał zmiechnoić Cesarza wyrac.
p. 364. Do tych prob. Mieczysław Kettelera dlatego odwiezł
w Budzyszyn - Radził on powracać przez Strach -- Kazimierz
karanie przemieszczeni i przebijaniem monety.
p. 377. A. 1184 Cesarz przy dwóch postanowił wyprawę, gdzie by ona
uwierzchnia Władzy nad polskim wzmocnić, gdzie wyjmuje się za
Mieczysławem - ale Kazimierz do niego wyprawił posłów i tak jak
przedtej od Fryderyka Aleksandra III lub Cesarza przyjął tego
zatwierdzenie. Kadlubek p. 105. Nec impedit avita constitutio
quia canonem est erat, ut penes majorem natu semper set princi-
pandi authoritas, quae per papam Alexandrum et Fredericum
Imperatorem, qui jus habent et condendi et abrogandi jura,
prorsus est abrogata, quia ab utroque, superstite seniore, sceptrum
Medeone in eodem principatu Kazimirus est constitutus et
confirmatus
p. 378. Po śmierci Kazimierza w Sprawowaniu, gdy przy Otworach stanowił
Mieczysław powrócił do niego tron piastowski, Biskup Gallus wspomi-
na że to nie o elekcyę chodzi, ale sukcesyę, gdy seniorat osta-
tecznem Papieża Aleksandra Cesarza przy dwóch ostatnich został
Kadlubek - Bogufał.

BJ

BJ XI. - X. 6.

Chrześciaństwo

Salachi p. 118. Do Słowian w Mezyi, Tracyi, Macedonii i na południe Grecyi dostało Chrześciaństwo za panowania VII w. (Concilium Trullanum). Nawrócenie tych narodów od Rzymian tych czasów. Słowianie prawosławi gdzieindziej. R. 766. Patryarcha Konstantyno polskiego Nicetas był Słowianinem. W r. 867 przez Bazylego W Macedonii panuje Słowiańska obejmuje tron cesarski i panuje lat blisko 100. Tenalo wiara nietylko pomiędzy Grecyi, - lecz pomiędzy Słowiańskie, tam patryarchowie Leon na dwóch Cyrow. Cyryl (Konstanty) umiejący po grecku, łacińsku słowiańsku, armeńsku i charackiu, przyjaciel patryarchy poczęte, - później przez Ochrzczę stawiczego, - a potem w Rzymie; z machometanami Charanow i relikwie S. Klemensa Biskupa (Rzymskiego) umarłego r. 102 do Rzymu przywiózł. Jego Brat Metodius, malarz. Mieli nawrócić Borysa Króla Bułgarskiego. Cyryl układa słowiański alfabet od niego Cyrylica zwany, słowiany 855 przełożył język Słowian Macedońskich W R. 862 przez Rościsław Morawski Cesarza Michała o słowiańskich Apostołow, ten mu Cyryla i Metoda posłał. - przybyły umarł w Rzymie d. 14/2 868 drugi d. 6/4 885.

Szujski p. 436 sq. Gorliwość Karola W. o budzenie wśród sąsiednich Barbarzyńców. Metodiusz chrzci 861. Borysa Króla Bułgarów. a Cyryll Charanów. - R. 866. Dir Kurzi książęcy ochrzczony. Rościsław Morawski zaprasza Cyryla i Metodiusza Cesalowickiego posłuszeństwa Leona. przybywają do niego w 862. - Alfabet - tłomaczenie Biblii, zaprowadzają obrządek Słowiański. Oskarżeni w Rzymie o Kacerstwo, tam się usprawiedliwiają. Papież Adryan Metodiusza daje plenipotencyą do Apostołowania, w Liście do Kościoła tych prowincyi Pannońskiego

Salachi p. 118 Kościół tych prowincyi, nad jeziorem Bodeńskim odbrzeżny w Mersenburgu r. 865.

Cyryll l.c. Cyryll umiera w Rzymie 869. w R. 870 Łacińscy opuszczają Morawy. 871. Borzywój Czechi i Kilku możnych ochrzczonych

* Calachi p. 118. Mogiln. r. 899 od papieża Jana IX wysłany
nowego Arcybiskupa i dwóch Biskupów do Moraw. Biskupy
Barankie temu się sprzeciwiły, mianowicie Arcybiskup Sa-
lzburski Teotmar wysłanie do papieża de Conversione Bo-
ior. & Car ich nawet gniewem groził potém Moraw. i to po
wodu potwierdzenia Bulli Eugeniusza II
Bielowski p 472 powiada że Biskupstwo Morawskie wygnieto
się po Bog. i Słow.
Lelewel Pol. dr. W. p. 293 Zaleszow Cyryll i Metody wysłani Apo-
stołowie Bułgar in Panonia — Wiślog in Sarmatia —, Pandowin
Sacra — Nawoj in Russia — in alpibus Valachicis Mutopan
Ostan in Veteri gradia nunc Silesia (Strzelowski in Mon. Sacra)
Maciejowski Pram. p. 166. Historyan Zakarpacki przeklina się rozsie
wszy Chrześciaństwo, sami się dopiero Chrześcianie wyznawcy wyż
szym swoim pogardliwie nazwisko „pogan" — na bałwochwalców.
Więc nawet i ten nasz Autor nie Słowianin przestawa?
Czyż by tak mocny więc mógł nie wiedzieć że od pagus,
paganus pochodzi? — Czy uczciwość wiedzieć?
Bielowski p. 520 mówi zresztą o słowiańskich bogach tyle rzą-
pewnie obrzędy słowiańskie, opisuje Tacinchi. Więc dla tego nie bał
wochwalcy się bronowali ale czynności słowiańskie obrzę-
dem. Że obrzęd ten oprócz południowych i wschodnich słowian
istniał na Morawach, w Polsce i w Czechach jest faktem
historycznym, stąd nie powinien wracania się do pogan-
stwa w tych krajach innemu przypisywać.
Szujski l. c.

x Maciejowski Paweł w dziele swém o prawdziwem Słowiańskiem obrzędzie
a

Chrześciaństwo.

Synodi 43 Romany przez niepodległość papieża a przez podległość patryarchy mniy Rzymu a upadek Moralny Rzymu sprzyjo wprowadzić się kiemnch obyczaiów i oryentalny. – Papież sprzeciwiał się chce utworzenia się Monarchii uniwersalnej Koronuje Karola W. – potem od tego odchodzi i jest opiekunem nauk, z tego powstaje Republica Christiana. Na Zachodzie panuje przesądek. nastrzchodzie Carska hierarchia. Cesarstwo te Cymi biorą, Rzym sad tego nie przyjmuje, do swojej cywilizacyi.

S. Paweł sam przez się nawracał w Illiryku. Tertulian 220 mówi o Kościołach w tych Dacyi i Germacyi. W V w. Biskup Salzburga i Lorchu (Laurocerankisp na granicach Romanszczyzny a S. Severyn apostołuje w Panonii. Za Grzegora W: 590 apostołowanie się wzmaga. Około r. 630 w Flandryi nawraca Biskup Utrechtski Amand. – Emeran apostoł Bawarski mógł tamże zawadzić (nie) w Romanii. R. 640. Kroaty i Serby chcieli sami do siebie. Rupprecht i Witalis mury Wiednia nad Dunajem (Wiedeń) i Arnaor. W VIII W. Apostoł Niemiec Bonifacy sprowadza do Turyngii i Hassyi Romanizacyą przez Chrześciaństwo dla uczenia Niemców włościan. Sady w VIII W. nawrócone, i to szpitale na Słowiańszczyznę nie mieć miejsca. Karantanie 748 od Bawarów nawróceni. Jeden Król Chatamar gorliwym chrześciaństwem. – Mojmir Morawskiego chrzci Wolf Biskup Lorchu. 824 założone Biskupstwa w Morawii, Swigarcie, Nitrze.

Ciekawa do odwiedzenia się mogą, Hurter vol. Palacki p. 108. 109. Wzmianki dokumentów daty Biskupstwa Lorch. fałszywe. Bulla Eugenii p. 1 do 4. Biskupów Morawskich i Arcybiskupstwo Salzburskie Kaiserom Reichenperg sam dużo się fałszuje. Dokumenta Passawskie prawie nic o Biskupie Wolfie nie wiedzą. – W r. 836 Arcybiskup Salzburski Adalram przeniósł Kościół w Nitrze. Takie jest stanowisko za Mojmira Olomuniecki, Bernenski i Welehradzki ✕ dle (x).

Lelewel Polska dawnej Geografii T. II p. 10. Po rozpadzie Państwa Bryttyskiego na Zachodzie, wpadło się Chrześciaństwo rodowniej niż wprzody na dwa Obrządki. Apostołowały w Romanizacyi oba. Grecki nad

Szczepanek p. 394 i nast. 401. i wyprawa, Bp. Utrechtu
Albowiem. S. Amand podobno zdobył kamienie ich apostołem,
i wyjeżdżając drugi raz pomocnika pozostawił, Wedastus bp.
Atrebatensis - Gerulphus Rupert (684-718). - Ś. r. 750 Męczeństwo Ma-
cyjusza i Adwarta ale czy przez słowa Arnaldus rozpłynie to wątpli-
wości wszelkie, Wandelin mówi tylko jedno, że dzieje Ottona wyjaśnienia, po + Ś. Chodzieży 769 wypadało
wyjechać stamtąd, dopiero Władek przy pomocy Barnowa do nich
się przez Gniezno. Dopiero po wspólnem wyjściu Bronisz
przez Frankfurt nawracanie na Chrystusa, ale ono z
Niemców i Akwitanii, chociaż Patryarcha niemógł być gr.
Leszek Biały wtenczas przez papieża wyprawiony.
Szujski p. 25 - R. 822. wolf Bp. Selcyerski chrzci Wrocławia za Ś. Moraw
Zalezienie Kosc. w Ołomuńcu, Berno, Welehradzie, Nitrze.

(1)

Dunajem i nad Dnieprem mieszkający niepodległości krajów ościennych, nieuznający się do Cesarstwa należeć, jak dom mieszkający Chrześcijanie Żydzi, Persyi lub Abrzynii. Obydwa Grecki i Moskwa wypadły wcześniej się nad Caby, nad Wisłą w mniejszej Rzeczypospolitej, nadwiślańskich obcie. – W Łacińskiej części Cesarstwa Rzymskiego, dzieje Historyczne Barbarzyńcy wcześniej te sąsiedztwem, kiedy ich panowały za prowincje Państwa Rzymskiego. Myśl jedności Państwa uznawania niepodległości Chrześcijaństwa Rzymskiego i obyczaj tamtych żyjących. – Francuzowie nad wszystkimi Niemcami, nad Sasami i Bawarczykami panujący, ta myśl jedności uznawała: Karol W. Cesarzem Rzymskim, Namiestnikiem Tamtejszego Chrześcijaństwa Jana Chrystusa Króla jego Władzy uznawały. Za Brzmienia całkowicie Cesarstwo dochodzą prawa i do Słowian. Nawrócony do wiedzą się o jednym Bogu i jednym Cesarzu, uchwalił na Soborach Kościoła i Cesarstwa. Wszystkich synów jednaky krzewi Chrześcijaństwo, wszystkich panuje Antychrześcijaństwo, wtym synowie Sawii Morza i Krakki Słowiańskie a Słowiańszczyzna traciła niepodległość. A Antychrześcijaństwo ją ujarzmiła. – Jedna Polska zastawia chrześcijański opór.

Papież jako Namiestnik Chrystusa uznany był całym Chrześcijaństwem jednak nie Cesarzom, zachowując sobie nie duchowny. Stąd cały świat miał uznawać władzę Cesarza pod opieką Papieską. – Trzeba więc tłumaczyć Chrześcijaństwem Katolickiem, – i Cesarstwem Imperium Rzymskiego, które było te dwie najwyższe władze uznawać, by współpracować z synami swej Wiary. Pogaństwo może dowolnie uznawać Papieży, – a pod nim Cesarz, – a ich obowiązkiem było nawrócić ich i wtedy do Chrześcijaństwa i Cesarstwa Pogaństwo, – na niższym stopniu oczekały stojący, bez godnej Organizacji i bez opolnego Chrześcijaństwa i Cesarstwa, – między sobą niezgodne i wojen zawsze wojnie uznawało, – a jego upadek poczęciał często wytępienie i całego

Mieli za sobą. - Świetne chwile Samona lub W. Morawy, wyrastające Czechom poganiacz. Słowiańskich ludów do skutecznej przeciw Niemcom obrony były wyjątkami. Jak po bohaterskim oporze klęski lady, tak i krótkie czasy nowe niemchronnie plecha musiał przeradzić Cesarstwo. Jedynym więc środkiem obrony było, jakiejkolwiek przyjąć wiarę, i przylączyć się do owego olbrzymiego państwa, - a wtenczas Ra wreszcie był ciężkie otomańskie lemiesze zapewnić sobie swój byt narodowy. - To było jedyne zadanie polityki - i to wreszcie Czechy i Polska. Wreszcie tego trzeba pomnie słowa Lelewela rozumieć - obejmują one prawdę - aż do ludzkiego końcowego zdania - Bo polskim niewolnictwa "dostawić skutecznego oporu" - oprzeć wreszcie chętnie i gotowie razem z Cesarstwem przeciw pogaństwu wytępowała wolność wtem przez hasłujące konieczności sług bezpowrotnie kroczyć. - Niemieckiego Reformacyi, która zdziecinniałej Lelewel sam przyjaźnie i czytuje, oprzeć cały bez swej hasłujące dopiero się demokratyzowała. - Chrześciaństwo przez przyjmowanie dziedziczności władzy monarchicznej, - przez namaszczanie i koronowanie władców, i przez stosowanie do nich pojęć prawa Rzymskiego zniewieściało, wykształcało, wzniosło władcy Wschodu - Rzymianie to panujący bronili kościoła, nadawali mu wpływ i pozycję ważne stanowisko - starali się o wzniesienie Chrześciaństwa. Tak obie władze mają sobie służyły i pomagały, - a walka wzbudzonym pogaństwem ludom przeciw nim było niewątpliwie. - Powtuchej my co mowi

Nawrzeniec powraca że dziedziczny były przeciwko w rozpoczęciu się

Karolki wyprawiony Awarow nawrócił ich por. 798 i potwierdził ich
ich Legatów Morawcom pod Biskupa Arnolda w Salcburgu.
Dopiero za Mojmira a bardziej jeszcze za Rościsława Krolow W. Mo-
rawskich Chrześciaństwo się ugruntowało. Wyliczają potrzeby wy-
stanych przez Cyryla i Metodego wrogie dwory - między niemi jest
Wiszny w Sarmacji, wystany do Polski. powiada dalej, slady że za
Ziemowita dziada Mieczysława I byli Chrześcianie, i stąd po-
dania o Męczenikach. - Mieczysław musiał się ochrzcić, starał w
Rzymie Księgi i przetłumaczył je przedmiotem ich postępow. Po u-
padku W Morawy mieli Chrześciańscy emigranci w Kro-
kowskiej Chrobacyi osiadłe, jak świadczy przysięga. Sto-
warzyszenie to nieprzyjaźni Cesarstwu i Polsce. polskim Cesarzem prze-
ciwnim, celem zniesienia przeciw Niemcom. -

p. 226. Niepokoje za Kazimierza Mnicha.

W średnich wiekach, - gdy jeszcze przemysł i handel spoczywał w
pielusznach - a brak był wielki pieniędzy, pojęcia skarbowe-
skie, fundusze ogólnych publicznych nieruchomości, - były na-
wet myśl samą dotowania chrześciańskich kościelnej przeciw-
nej kapitule Niemcowi, upatrzano je też w posiadłości
ziemskiej, jak znane beneficia. Zdejęcia więc, ze podłym
względem byłoby się może bez dziesięciu obeszło, - a jeżeli
je tak ogólnie i bezwzględnie zaprowadzano, to wtenczas by
biedni zmuszeni od szczupłych dochodów Kościoła. -
Obok niesprawiedliwości, - ale w niej spoczywająca myśl
prawda obudziła taką przeciw niej niechęć. Allodyalność
nieruchomości szczupłej cnut się powinnym, tem zadawa-
walniającym, - a tych było największej. - Panowie zaś do uszu
wanie nowej, lub większej niż dotąd władzy Kościelnej zmu-
szani bywali mieli wielu tenutariuszów. Tak więc wszystkie stany
mogły nawrócenych przeciwnie Krajów być wrogami Chrześ-
cianstwa - i przy zdanej sposobności chętnie się obrócić ze
mszą. - stanowczo najlepszym przykładem.

Lelewel p. 93. Herbord wiele wspomina o Chrześcianstwie, przy-
kładzie chrześcijańskich

p. 195. Węgry nie mieszają się z sprawami Słowiańskimi
przedtem się ochrzcili i prawie weszli w rodzinę Chrześcian-
stwa. Nie to przerwał Słowian nieszczęs, a podniecenie odwiekli od
Węgrów. Bremeńczyk się Lekarza tylko od Niemców mogła
otrzymać Chrześciaństwo. Ci zaś byli Sasowie: gusbeti Ko-
wan Adam Bremeński hist. Eccl. L. III. c. 25. Quidvi cum
Veraciissimus rex Danorum Sermocinando replicaret, po
pulos Slavorum jam dudum procul dubio facile converti
posse ad Christianitatem nisi Saxonum obstitisset ava-
ritia, quibus, inquit, meus pronior est ad pecuniones vectiga-
lium quam ad conversionem gentilium. Chrześciaństwo
zaś było przyjęciem zgwałconem dla ludów. Skrzyżowanie było
Czechów ze zagrodni Słowiańscy zgwałcone ich nawróciło
Maciejowski prawo. p. 237. Krizie przemysław pomorski tak prze-
mawia do Hebmoldat. Deuter nobis pia Saxonum infrac-
dus et redditibus et libenter eramus christiani.

Te nieszczęścia i przekładowania były we wszystkich Kra-
jach powodem że nawrócenie wracało do pogaństwa
i drogo się na innych przekładowcach mściło. Ola Swadec.
dwa Autorów

Lelewel pobyt w W. p. 407. Jur Gwara o Bałwochwalstwie uciekło w
polsce, kiedy wracał jeszcze za Bodzy. Mnich Herbejczy już r.
870 myślał że Rugianow nawrócili i cześć ich patrona
S. Vita wzięli. Ollo zakładał Bistumstwo. Bożnica
S. Otwarta. (Rycerowacz Lel.) r. 963 przebywa Batwana w
Wagirow a r. 979 w Retrze u Redarow dziedzicznych zbunowa. Zpo
mocą Chrobrego z 28 Wrot Winlow tylko 3. nieochrzczonych
zostało. Liczne opowiadania podróżnych. „Wiadomo jest
pewno że Chrześciaństwo w innych Słowiańskich okoli-
cach nie zagnieździło bezpośrednio cudzoziemskiem językiem
mszące jego było tylko zgwałcenia wyznania, a nie dobrowolne
na rodowa zostawało. W krainach zaś między Łaby a Bodzy

zprzemiany wyprawiania gwałtu cudzoziemskiemu jarzmu
i nerth" w latach 1013 i 1030 jestem Batuchowskim porta-
je.
p. 421. Czytali cześć i siebie Ruginowie przed r. 900. obwodowali
swe miasto i świątynię Redary 980. - przyszli do tego w
całej Pomorskiej Słowiańszczyźnie między r. 1106 a 1124.
między Korcwita i Kapitana Chrześcijaństwo, opuściwszy
dzielny Lubeki. - In diebus illius in universa Slavia ne-
dum erat ecclesia vel sacerdos nisi in urbe tantum Lubeke
(Helm.). W Krajach krajowych najdalej na zachód wysuniętej kie
mi Starogrodzkiej jeszcze r. 1149 Krzyż Rochet był czczony bał-
wochwalca i rabuś. Kapłanem Boga Prove był Mikke. Za-
nastrzeszcie r. 1151. Kościół i Chrześcijaństwo zaczęło zupełnie
słota zwiedły trwogę wilkujących (chciał powodzi przed
po wilkujących). R. 1155. Non tamen sine metu aborigines
servare ius Prove. Potężny Pan Obodrzyc Cześnie tym
jest temu R. 1156 Hrabia Wyskawit Twierdzę Plunensem
et recesserunt Slavi qui habitant in oppidis circumja-
centibus et venerunt Saxones et habitaverunt illic. De-
jecerunque Slavi paulatim in terra. Crevit ergo opus dei
in Wagirienci terra (Helm.)
w Brandeburgu Królik przeszłam ochrzcił się i odrzucał
Triglava. Niemcy potomkom dawnych Krzyż Margrabi Alber-
towi krzcicielowi (Chron. Brandeb.)
Karamzin p. 32. przyszłam Krzyże Wendów, przed domu Me
klemburskiego około r. 1167 po wojnach z Henrykiem Lwem
między Chrześcijaństwo i Niemcami zaczęła.
Lelewel l.c. R. 1168 Waldemar II Król duński przyszłam krzyże
opuszczonej świeci Obodrytów, Kaszubów i Pomorzan ochrzcił
Krzyżacie pomorzy zaczęli Ruginów. Ich Król Jaromir dał
się ochrzcić i przyjął nazwę Wawrzyńca. Świątynie dawnych
postawiono. (Niemal 4 wieki - może aleć powinno Lel.)
Te przemiany między Łabą a Odrą wprowadziły wpływ niemiecki
między Odrą a Wisłą. Henryk Sławnik, Otto B. zaczęli

Też fakty podaje

Szujski p. 43 i nast. Nad Elbą krano Niemcy apostołują. R. 964 Lato
zowie Biskupstwo w Stargard. Havelberg, Brandenburg, Merseburg
Zgromadzenia, Bunty, nawracanie, kolonizacya Niemców. W R 979
Otton Rufus, - 1055 kanclerz pisze, 1168 kanclerz w Ar
konie. ~~Arcybiskupstwo Magdeburg~~
p. 51. Nadelbianie pomimo bohaterskiego oporu, pomimo chrześci
cho-organizacyjnej pracy Księży Gotszalka i Henryka, musieli
wstąpić do połączenia się z Polską unijnej.
p. 43 i nast. R. 968. Arcybiskup Magdeburski jako Metropolita Ko-
lonizacyi obejmuje Biskupstwa Merseburskie, Miśnieńskie i Ham
burskie. R. 958 albo pewniej 968 Jordan Biskupem w Polanach.
Lelewel Polska w. p. 293. Już r. 958, a nie pod odbraniem się
Mieszysława I jest Jordan Biskupem Polskim, należącym do Magde
burga. Za Władysława Hermana i Lachów było Chrześcijaństwo (Bajki
pod upadku Hermana chowali się wielu Chrześcian do Chorwacji, dla
tego może ją Otto do pogańskiej Dacyi wcielił.

Dowiedz fałszywy - podług którego Kościoły były zawsze w
Rzymie apostolskiego. Zmieniony W Polanach Niemcy do dania
Ewer Zwierzchności Biskupstwo poznańskie między Łysą Gą
ry nad Wisłą słowiańskie, - z krabami niemieckiemi powo
nany rządzą jest Chrześcijaństwo lub jeszcze nie. powołuje
Otto podbity Chrobacyi W. wielki ją do Biskupstwa Krakow
go, - nietrwałego dla bujności i zakresu Obszaru i to za
pewne słowiańskiego, - jeden wtórnego wypadku. -

Maciejowski Pamiętn. p. 160 i nast. Mieczysław I Zdenerwowany na Odrowąża, że
był Chrześcijaninem, ale orzechowi m. pustyszyny na Ziemi Wschod
nowchrześciańskiej.

X Naruszewicz p. 255 za Bolesława trwanie Zjazdu niepotrzebnym

Bolesław na potwierdzeniu wyniesienia arcybiskupstwa Gnieźnieńskiego w 1000 r. Dokument ten jest fałszywy. W r. 972 powstało arcybiskupstwo Magdeburskie. Biskupi Merseburski, Misneński, Czeski i Nowogrodzki, Havelberski, Brandeburski i Poznański. Otto wkrótce po Chrobrym mianuje w Krakowie swego biskupa ok. 973. wprowadza stosunki Arcybiskupstwa

Ostrowski T. II p. 513. Kraków należy do Biskupstwa Pragskiego gdy Wielkopolska należała do Biskupstwa Poznańskiego podległego Magdeburskiemu.

Lelewel pol. str. w. p. 214 z leg. prowadzeniem swoich Chrobatów pod władzę Biskupa Pragskiego r. 933 – ani od wojen ochrzcił od Bolesława I podbitej.

Nies. na Niem. str. p. 711. Chrobacya W. po upadku Morawy usunęła pogaństwo Oldona W. który zakładając 966. Biskupstwo Praskie wyrzekł się W. Chrobacyi a po Śtyr. pozyskane od Duneyi, pomnożyły władzy, zwanej też Ruścland, Rutenia dla Rusi, która dawniej tu należała, ale przy ostatecznem zniesieniu W. Morawy można było od innych krajów odróżnić p. 966 z W. Chrobacyi r. 885 a uwolnionej obwarzanej Rusi, która wtedy wyszła z pod panowania Czechów i Polaków, nazwała Rutenią i za jej Księcia nazwała Mieszka.

Bolesław I. wzmocniony za życia z Cesarstwem i za Cesarzem trzymając może uciszyć swą władzę utrzymać i ugruntować, ale i wzrosnąć, gotowie kontyngent popierać. Ruepell p. 156 z leg. wyjmuje obwiązane kary na cudzołóstwo i uciepstwo - Bolesław uciekał pod Księżmi, nazywał ich Sanami, bronił w tych dach, zakładał Biskupstwa, Klasztory ap. w Międzyrzeczu, Tyńcu, Sieciechowie, w Łysej Górze, - zaprowadził dziesięciny

Potrzeby Bolesława W. - prowadził dalej Krzywoustego stawa cat do Chrześciaństwa i podbijał pod swą władzę pomorze Ruepell p. 267. W R. 1120. 1121 pomorzanie księcia warcisława przyjmują Chrzest i stosunki razem z Bolesławem Krzywoustym. polscy

Księga apostolowac niechce, pomocnicy Biskupa Bernarda, kiedy
panskiego Miecha wygania, dopiero Otto Biskup Bamberski
niemiecky po polsku, bo w Polsce bawił, zakonnikow przysyła,
dary daje Ap. R. 1124. Bolesław daje im odkaz wyniesiony i
niemiecky po [illegible] stowiańsku: po cudzemiecku Centurowa Pan-
dlina do erekcji. Wszystko to dzieje w imieniu Bolesława a
za popieraniem Kanclerza, rezydującego w Kamieniu. Zona
jego przyjmuje chrześciaństwo, natomiast wypędzone. W Niemczech
żona niemieckiego Księcia, porzuca z chrześciaństwo Księcia,
zmarnuje do swej wiary przyjmuje a jej czynowe chrzest przyjmuje
W R. 1128 partya Niemcow chcąca zgnieść panowanie polskie
stawia w Kościołach obok ołtarzy nowe bożyszcza i zaprzecza
Sakramentu - Otto przybywa - pomocnicy przeprzejść, w r. 1130 Ustro-
nowe Brzeszpotem, odajecie dla polaka Alberta.
pag 333. w W X do XII powiedzieniem jemu zamordowanie. Jerzy
Grzegorz VII chwyty się Bolesławowi tym sposobem, że polecił Brzeszpot niemiec-
kiego, do poprzedniego Systemu Arcybiskupow i odprawiane bron, gdzie chcą
Wiele pomocy Legat wprowadzał panowanie Bolesława Swiatego,
który dwoch Brzeszpotow skazował i Conciliom odbył. Dopiero Zdzi-
Brzeszp Trzebnicam chciał w r. 1123 granice diecezji zgromadz. Do
końca XII W. dobra duchowne pomnożyły wszystkie ciężary, ale i nie
podlegały tejże przysłudze. Chwyty się Paschalis II ze wskazania A-
postolskiej władzy, ale wola Książęca osadza Brzeszpotow i zgoda od
Arcybiskupa Gnieznieńskiego by przyszła nastawienie papierzowi.
Książę i duchowieństwo panowie osadzali Kościelne prebendy dowolnie
spadki grabili, duchowieństwo zgromadzali jemu wprowadzał XIII w. a Si-
Stanisław miał do wdrożenia wskazać. Brzeszpotow, Kanoników i
Klasztorow było miasto, Książę niemiecki [illegible] wszystkie
w Konkubinacia a dzieci w Stanie Bożych zostawiają -
Długosz L. p. 575. Sarnicki l. VII. c. 12 przytacza z kronik Wrocławskich
Valterus nomine Episcopus Wratislaviensis, ordinatus est a. 1148
et tempore hujus Episcopi Polonorum, canonici et sacerdotes ha-
buerunt uxores legitimas. Et facti sunt generi et soceri

nobilium et erat magna inter clerum & nobiles concordia.
Stwierdzenie i zatwierdzenie Kościoła od władzy świeckiej
walczył Innocenty III. Do końca XIII w. metrykalna kościelne
nie sporządzano.
p. 355. Dla uregulowania sprawy między Cystersami krzyżowskimi o
wypędzenie biskupów władztwa Eugeniusz III posyła legata
Guidona do Polski. Gdy ten nic wskórać nie mógł ekskomunikuje
natręta a klasztor na Mogilnie, lecz Biskupi nato nie zważają nie
by dlatego cenili to bez wiedzy papieża wydane orzeczenie.
p. Zbyt duchowni starają się o przywileje ex emptione od obowiązku
dawania podwód, koni, żywności - najdawniejszy dot. Miseco
D. G. dux poloniae 24/4 1143 dla klasztoru Lubiąż nad Wartą.
p. 370 - w r. 1180 odbyto Synod (w Łęczycy?) Wrocławski w nim udział:
Arcybiskup Gniezn. Fulcstan, Biskupi: Krak. Gedka, Wrocław Żyro-
sław, poznań. Chembin, Włocł. Lupus, Kujawski Adolf, pomorski
Konrad, Lubuski Jandenty - uchwalono klątwę na rabujących
chłopstwo, sprzedających po książęcych i nieszanujących ex voto Kościo
łowi - uchwały te papież zatwierdził
p. 400. Papież Innocenty III pisze do Arcybiskupa Gnieznieńskiego by
klerykom pozwolił im beneficia nadawać, nie tylko możnym, ale
bodo potomy XIII w. wpływ i książęta książęcy byli konieczni. Lecz Wła-
dysław Laskonogi uchylał się reformę. Mianował dowolnie Bis
kupów i Kanoników, zabierał cudzoziemcom, wchłaniał prawa,
przed sądy świeckie ciągnął i pozwał jak dawniej. Wtrącał się za-
równo do Kościołów, więzień duchownych, mszy, zabrał by
w Kościele stanowali: czynił więzienia, - zabrał dobra Arcybiskupa
pe - ten zaskarżył, Biskup Pomorski nato nie zważał i przed nim
uciekł. - Ale fulbus Biskup Krakowski przeciwnicom się oparł
za i sprawa ta go skarbowa wyszła..
p. 562 Opozycja Kościoła za Władysława II jak wiemy - potem papie
żom podległa, ale bez zgorszenia Kościoła aż do połowy XIII
w. - zupełnie się uwolnia. - Do tego przyczynił się oczywiście po
bożność. Krzywousty polubownie za wskrzeszeniu Archidiecezji
Mieczysław I i brat jego Bolesław potomny zrazu, Bolesław Wstyd.
Leszek Czarny, książęta ci Ladysław Biona Henryków Brodatego linii

cia Wrocławskiego, Salomea córka Leszka Białego a siostra Władysława, Kunegunda jego żona, Jolanta żona Bolesława V Polskiego, prawie wszystkie mnichami Zakładają klasztory - przybywają franciszkanie, dominikanie, Cystersy siemię wprowadzające. W XIII w. Augustyanie, Karmelici, Templaryusze. Joannici Szpitalnicy. Mieszają się wprawdzie w sprawy świeckie, w władzę i prawa polskie duchowne powiadają, dają przysięgę za Opatów, nad tobą i nad potomkami. Czasem zachodzą kłótnie, dochodzą nawet chwytów krzyż przeciw krzyżowi. Henryk Brodaty Wrocł. Przemysław W: Polski, Bolesław Wstydliwy, Konrad Mazowiecki popierał. Kościoły lecz wszystkim Kościół bardzo szybko rozwinął jak np. za Leszka Białego Szkoła Prochnicza. - Dał początek Uniwersytet.

A879 Metody umarł tu do Rzymu - papież zatwierdza obrzędek słowiański, robi go Arcybiskupem, lecz mianowanie Arcybiskupa Łacińskiego Brzmiało w Bitne oznacza zależność. A884 Metody opuszcza Wielkie Morawy. A885 Umarł - papież zamierzał tacznie Arcybiskupstwo: 3 Biskupstwa w Morawie Zatrzymał: powtarza zamysł - pozostawienia jedności słowiańskiej. W Czechach Drahomira wdowa po Wratysławie, pogańska, niecierpi Czci Św. Wacława wychowanego w Chrześciaństwie przez Babkę Św. Ludmiłę. - Drugiego syna swego Bolesława wychowuje w pogaństwie Ludmiłę dusi - Bolesław zabija r. 936 Wacława, i panuje przez lat 14 nieprzeszły Niemcom - polem powraca Chrześciaństwo, - zakłada Arcybiskupstwo Praskie

W R. 944 już wielu Chrześcian w Drużynie Igora ruskiej. R. 955 chrzci się wdowa jego Olga. - Włodzimierz W. chrzci już r. 988 Mocarnie.

Ruś zostawała swego niemowlęcia wzięcia między wpływem Rzymu a Bizancium, lecz bowiem zerwanie kościoła oderwaniem relacji musiała - co objaśnieniem zresztą było, gdy dla słowiańskiej odrębności na słuszki przewagę Cesarstwa Niemieckiego zaprowadzenie niebyło. - Lecz inne kraje słowiańskie miały kościoła do wyboru między Papieżem zwierzchnictwo a zwaniem Rzymu Cesarza. Jakie wielkim politycznym był Rościsław, gdy przyjmując Chrześciaństwo, i bałwochwalczym kraju wrzenie ujęć chciał uniknąć niebezpieczeństw grożących państwu, a przedstawieniu Metodowi Wielkiego dzieła tak prawnie przestrzegał, zarazem zaś z Bizancium chrześciaństwo chciał bez niepodległości od Cesarstwa zachować. - Uznanie papieża przez słowiańskich Apostołów było z jednej strony tylko konieczne, dla uniknięcia prześladowań zgubnych, z drugiej tylko chrześciaństwo przyjęciem, bo w zachodnim kościele jedność tylko wiary i obrzędek panowała, nie tak jak na Wschodzie - i dla tego zimowały, te wewnętrzne, jedność osłabiające tendencje uniknięte. Wkrótce zresztą przyjęte dzieło Rościsława i słowiańskich Apostołów, - jak później wiara jezuicka przybrała zewnętrzny pozór dziwaczny lub kształtem istniejącego zawsze monarchy. X Słusznie też powiada

Salachi p. 116 Słowiańskie Chrześciaństwo niemogło powrócić do Niemców, nie wyrzekając się katolicyzmu jako środka politycznego.

Niebardzo zdaje się sympatyzować Chmielowskim Lelewel, pomimo tomiem że przeciwnie uznaną jest prawdą że wschodnie chrześciaństwo miewy zradzało się nowo steryonych ludzi wzgardzeniem po-
wrzeda
Lelewel Hist. Kośc. Słow. p. 705 Chmiel (wiek 867-886) usposobił kupców po Grecyi rozbiegłe do wyznawania się obyczaju ordzenego, do wyznawania się swej narodowości. Sami byli Chrobaci i Serbowie dochowali
żywioł swój rodu
pierwej Rzymu bizanckiej celże wspomoc nazywaniem pokryć grobowym ca
mieniem rzeczy odniesione gminne uczucie
Chrześciaństwo i kapłaństwo wobec zastoiem kasty- niemej
bytu powstali rodzajem pobudek i bogactw dostających się bydlęcia- to wiedz Lelewela. — Ale i dla zachodniego obrządku
na niezgłoszonym, pisarza bowiem:
Szafarzyk p. 317.
Tym wyznawcą nazwała. Wielcy wrócili Hrvaty około 885 do Zachłumu. Lecz
się chrzcić jako Michał- to podczas posłuszeństwa, ciągi ow owcom r. 949
w: Chrobacy byli jemu nieodstępni. Byli więc oni od Hrvatów, to nazwa
owa Czechy jest to Chrzest- i mają 2 Męczenników
p. 231. Słow-Grecy pisz od 1/2 VI wodrzucenie. Serby i Chorwaty w VII w.
Lu (X) Szujski p. 25

Najdawniejsze stosunki Zachodu

I Władza monarsza

II. Dynastyi

III Szlachta

Feudalizm F.A - F.H.

Pojęcia.

Kmiecy - Zakony Rycerskie. Rycerstwo

Najdawniejsze Słowian Judy Incyc

I. Władza Monarsza.

po pierwszych Gminowładztwie Czasowym historycy gęsto wnet bardzo przyjęli się u Słowian Władza monarchiczna, tak że gdzieindziej tylko po pierwszy raz wdzięczy Europ ji Słowiańskie wystąpuje, - mają tu tego książęta i Króla. I tak r. 375 u Antów Boor, - Bore - pan odgłosowy Mnidara zabity - a Cyrkis Mezamir, Idarz i Celigost 559 pan dzierżą zwycięzcy, i r. 578 Razomniaty Lowtas tenże Lowo wiedzy, - i jego Królewy Lewgost, Muzyk, Audagost r. 596. - A Chrobacy w Dalmacji w. 610-641. prowadzą bez dwuzięcy 5 Braci, z siostry - ow Klukas itd, a 627 Lenno franck u Winidow Królem, zwie Longina Derwan Lesnie Lewbuch Księgi Kanclarow. Oto co mowią nasi Autorowie:

Maciejowski Hist pr. p. 79. Słowianie byli gminowładztwa - Kazelwicy wodzow chcieli się na czyrnadzenie potężne. Nacus wojny powierzano władzy najwyższej, jednemu, różnie zwanemu. To tworzało dwojaką monarchią, chociaż nazelwicy rodzin wodzom ulegać nie chcieli: kazdy chciał być wodzem swojego rodu i plemienia. Za karpaccy i Dunajskie pierwsi ulegali Królom. Jeh torem poszli Polacy i Czesi wyjąwszy rodzaj, Rus, wyjąwszy na tron Kijowski.

Co do Zapomnianej znaczy monarchiczny porządek, wowiem o tem samo był Słowiańskiem.

Nazwa Monarchy była rożna. Książęcia pobici od Chrobrego Lewgo senior, Wojewoda, Książę, - ale tak jemu Słowian Skeletu Kapitanego W. Króla mianują. Na Ruzi, gdzie Książęcy był Ospodrem, tak też Gospod. Książę, Książę, Kniaz, Knihe, Car, Król, Despota, Pan u Chorwatów.

Dzieje p. 225 pierwszy opis Słowiańskich ustaw gości u Lewbo prisza (de bello gothico III. 4. - Byl w potrzebie VI. IV.) - powiada że organizowali się, - ale ich prawie współczesny Cesar Maurycy (Byl wydany pod Konie VI. W., w swem dziele o Wojskowej Strategii XI. 5.) mowi że wielu panuje im Królikow. Tortsamo mowią o Nadelbrandzie Słowiańskich Kronikarze. Wielcy nich mieli Bodrzyczowie, Serbowie i jeden z Wołtow Królikow. Drudzy od Dytmara Lubzyanie zgoła

1.

Swystu p. 39. Dziesiem u Słowian gedynowładztwo wprowadzone polnocha
obrony. Królestwo ustaje Piastowskiem. - (fałszywie przyjęte mone
chia germańskiej, - a ludowej słowiańskiej) dynastie
Szafarzyk p. 694. W tych czasach Słowianie byli wprawdzie w pierwotnej do
bie jednak drugim równi, jednakże różnica stanu i dziedziczność naj
wyższego dostojeństwa, bez wątpienia budowadztwa już bardzo wcześnie
wkorzeniły się u niektórych pokoleń, a niejednej z tych co tytuł
wały Słowianami i Słowianie się mięszały. Podbaństwo i niewola
przyszły do Zachodnich Słowian od Niemców, - do wschodnich od
Greków i Wołochów
Maciejowski Dzieje p. 229. Władza monarchiczna u Słowian niepowstawała
z prawdziwego Królowi do krwi prawa, jakto było u Niemców, których religia za
czyła się z Przepisów Bożych kładzie podziele na stany panujące i ulega
jące, przeciwnie widzimy u nich pierwotnie stanów, a te co nad Lechy
wyrosły Sadzi, na ustawnej drogie podbania, chwały i łupieztwa
Niemcy. Panowanie Słowiańskich Królów nie wiele się przy
wiązywało bez woli narodu, który patrzy archelus tych rzeczy zjednym spro
bować nie jednego zlecał. Przyjmiemy jak trudno było oczyścić narodem w
którym odwiecznie były dwie stanowe, według Cez. Mieszy czyli
potrzeba uczynienia Królów czyli Panów i panów

czyli w gruncie rzeczy. Sorbigenta i Bojemhemi mowią o przybyciu Rady wieku Chrobrego i Polanie (Lachowie) czyli pod Rzymem Slawian Lupenowie i Lechowie mieniejącym nadtoku jednego Władcy. Czyli sprawcas wojny, takiej władzy podawali tej rzeczy Ktory według Przepowieni, Dytmara, Sorbigenta i Bojemhemata monarchicznego wiecznali według tej wedlug Dytmara Lechitas attributa in eorum Capitaneum seu ducem exercitus et veritus dicam, nam iuxta polonicam interpretacionem Dux exercitus Wojewoda appellatur nunc in ter eleyerunt. *

p. 225 Gdy Lechowie widzieli utwierdzenie Monarchiczne coraz gwałtowniej się starzeli Słowianom, postanowiono tedy na obmyślenie w radzie polskiej co czyli na wyprawie przeciw wojny. - Chcieli wiec wojenne Dziedzicznego, władzy oprzeciwnej Ktorzy obyczajem wtrowianskich wiekach przeszłych rzeczy dziedzicznej, Lecz przeto wiadomo, że władza czyli dziedziczna dziedziczna, tak wedle słowiańskim czyli gruntowana obyczajem, wiary mowią rzeczy krajów ekebeni.

p. 226 U Wiencow kroi samowładcy pan chciał zgoła bez chcenia wszystkich, ci Krewnych i Książąt, lecz ich wola krzywdzącym wielki. Wydanie porządku porządku, wiadomość czyli krzywdy ich o Lechowy nie starszym czasem przekazywał, a Słowian wspólnie ziemi i narodem nazwił. Narzekali porządek krzywdy tejmie z narodem. przekazywał tron najwyższej czasem rzeczy, czyli na radzie osadzał, lecz o tym Książęta wyznaczony nie ostatki na tronie jeszcze się wszystkich narodu i wiecznie wiecznie wstępie winnem obranem Królowi. Obrali Książęta ostatniego i na potomnych Krewnych, lecz brali ją i Książęta obrali Chcieli osadzeni na wiecznych Królewicz odzwyczaili się od wspólnej wolny. Tych Lotow dowiadał Monarchia polska.

Słowiańscy celem słowniki, dla porównania, pomocy pod Slawią - bo Lechowie zamieszkali mowę, że mamy wyżej wymienionych wiadomości a wiadomości wiadomości, jest w tych innych rzeczach, takowych wspomnianych wstępie zachowuje a

Autora w przedstawianiu rzeczy fałszywie - pytam bowiem czy nasze Bolesławy I. II. III nie panowali samowładnie? a Merowingowie czy samowładnie rządzili? - Czy arcy Kościół miał z panem całego Kraju, wszystkiej ziemi, gdy za ich władności pierwiej było coś porozumieć? gdy za to podlegał wyłącznie sądowi Koronnemu - pytam czy przedmioty państwa między Karolowicami mogły się w czem od naszych przodków, - a wydzielanie Dzielnic, Delegacje i Rządzenie tam i tam nie bezsensowne, czy „przez" dziś Dzielnicowy rządzony niepodobieństwem" pojęcia wcześniejszego Monarchy od Narodu? - Mieć fałszywe historyczne - a z czego gruntu i fundamentu pomowy w. bre czelanku? -

Lecz przejdźmy pojedyncze Zarzuty Słowiańskie

Rupell p. 30. U Russów wtargnęli Normandczycy fundują Monarchię p. 34. Dopiero po przybyciu Sasów Francki przyjęli bliżej Słowian a byli wtedy władzcy brzegów Morza Bałtyckiego, ale mniejsze ich znaczenie aż Władzcy i Rządy Proroka, gdzie na Kowiew VIII w. mają Księgę, dowodzą o tym a pomiędzy Kowiew obrzędy p. 36. 37. przynoszą Ordy - Ich Książę Derewian trzymał samowładnie r. 630 przeciw Cesarzowi. - U Karolem V. trzymają Słowianie przeciw swym Nieprzyjaciołom Velkom, Burgundyi r. 789 ich Ruiercheniego Króla (Obodrzyców) do hołdu. Cudzoziemcy potomkowie do rządzenia Wołynia ale Książęta Zachodnich Słowiańscy przedstawiają p. 41. Upadek W. Morawy powodem że Książęta Czescy Obodrzyccy Nieprzyjaciele zmocnienie Węgrów przyjęli r. 907

p. 43. R. 929 przybici przez Henryka Cesarza Wilcy, Redary, Milczany, Ukrzany po 983, ale władzcy Książęta z tych wszystkich Słowian powstali nawet ich Henryk mechanicy, bystro ani Zysket pracili

Ossolinski p. 564. Mieszko Niemieccy Słowiańskie rozróżniać u Wilców primores, regulos, et regem, Obodrzyc et nobilitate generis et auctoritate senectutis caeteros praecurrebat.

Sur ewiechi. p. 217 Karol V. przybywszy Austryą po zniszczeniu Awarów zastał tam 4. Osobne pokolenia Słowian, które jeho sprzysiężenie i wkrótce zupełne zostanie pod ich władzcami Książętami.

2

* Maciejowski hist. pr. p. 116. Stanisławy nad Dniestrem wzięcie Greckiego cesarstwa nazwał tu Despota nad katolikami Bar. Bun wzgardził od Persyi Bajazeta tyle co Imperatora - pana od Sa Sandżakiego -
Dlaczegoż nie poprzestał od Boj, co by przeszło z pochowaniem trupów?

* Maciejowski. Hist. pr. T. III p. 59. wzgardził Cyfry Hunyadi, Cas. Król od Hunyng, Caesar, Karl.

X p. 228. Na czyjej czyli Siedzę Krolewie, czyli Monarchę jako starszego Brata, bez względu nato że był trochę młodszym wiekiem, a spolnie z nim obradował, pod jego chorągwią bronił Ojczyzny, nawet go jako Władzcę Rodu, Wojewodę - przeszłego mu dwa Rostawał, jako Kanna, Klukowym mieć Klukowe ordery i po Klukowym Kanu by ją wziął Kabli. Starszy Brat Radnego z Mistrzem nie mając zwyczaju pisać z Polskimi ordery i prawa Sprzeczny nie chciał się do Majestatu i nazdu, jako Kredky Statutu pols. tom. 2 XV w.) odbierał nie od siebie Chlebem i nożem. Lecz skoro ordery Kraje Krolestwa Monarchę, gdyż ustawy Gwiazdy rodziny z obcym, wtedy gorszył i mógł nie nazywać się przeszły. —
Archidiakon Gnieźnieński mówi że gdy Skirstonie Księgi a nazwano ich Kleryka Polskiego posłał się Czechom, gdzie to wstęp nastąpił Kiedyż nie wiadomo zostali, wiepsprzeczano by Król Ludwik ich potomkiem polskie Dzieci w domu dawał, nie że podrzutki z przestrzeni i nie mogli być pod władzą Królów Kloryn za Piasta Siedzieli Kraje, dużej sprzedawszy się Czechom, zerwali z polskiej stronki

Stosunek wzajemnego bycia do Monarchy w wet: gdzie wiadomo pomieszkał był być Kabla, jak go autor Kroniki - ale nie był - Monarcha mylnie wyjęcie Książąt ich dziedzic i kandy zwrot z pobicia Hostemnego Krzyżaka, i stąd były dzieci nie mogły i Sztandarzy. - Książęta Piasty były zatabe by się z pomocą Kon chcy ubiegać mogły, - a niemożliwe nie ich Kraje Monarchę bo nie chciano by zwiesić Dziedzictwo wrocie. Władysław opuścił mocą pomagał w Dzieciństwie, a Herman i Ungrowsky Czechom chcieli pomóc to niemożliwe Kabla nie chcieli pochylenie czynności.

Celichii p. 568 By przeciw dawnej cześci mistycznej, trzeba porownywać stałości w innych słowian a szczególniej w Lutyczow. Mogły one być demokratyczne, ale gdy Czech kraj dobył z między innych zwrotów przewodnictwo, wyjęto po podbiciu kraju monarchiczny Arystokracya. Krolewstwo zaś jest pod Samowcem. Ze Czechy były polski bardziej niż inne mogły stać w ranej łączności, to pewne, - ale charakter szczególny, to trzeba ich było przeciw napadom bronić, to wywarło Lamona na tron. po nim panował Krok, mąż jego, potem Libussa rządem przemysłem. Panujący byli pierwotnie między Wiślą rodzeni Książętami zależnych wielony byli nawet drobnemi. W Czechach zwyczajem było parogium, tj. dzielenie kraju między dzieci, pod podległość jednemu to przodkowi głowie dzielnicy (Kamienny tron we Wyszehradzie)

Lelewel pol. st. wiek. T. I p. 47. Tytuł orana władców słowiańskich pan, Rupan, Wojewoda, Kniaź, Książe, Królestwo. Władnąć regulus, princeps, dux. rex N Lutyków i Obodrytów reges, duces w Czechow duces nekad reges, w polsce duces. Bolesław I Polonus rem rector, Mieszko II dla Ryxy rex.

A teraz co chcemy dzisiejszego

p. St. Król, Korol, Ot, N, ozero, jezioro, Kwiecień, ostr, orzeł, orać. wiedzieć: Konawca, ozorzec! ✠

Maciejowski Hist pr. p 79. Król dowodził, rządził, sądził, tron był dziedziczny, wstępu przynależnego a agnaci starszy dziedzictwu ustępował swoim młodszego. Kadłubek p. 310 ich nazywa Altissimi principes. Wzór panującego to było ogłoszenie go bardzo, declaratio. Mianowali sami dostojni, nawet wyprowadzeni Cudzoziemcow - Był wielkiemu, jego mieszkanie przybytkiem nawet dla wtargnięcow - Otaczał się przepychem ✠

II Dynastyi, Magnaty

Znachodzą się w rozmaitych kronikach słowiańskich. - Jeh to pamięć zachowała tradycya w rodach Lecha i Lestka, w poselstwach porozumienia

Nazwanie po pomorzanie, Obodzyce, Crescimir, Wielimir, Predwoj, Dragomir, Szlachta, - dwad nie mi byt knit

p. 87 wymienia 3. domki Czechów były dynastyi - wiec zapewne i w nas. - porządek postawiony Przemiłowicz p. 564 - mowiący za Wisłą chyli primores, reguli.

Palacki p. 158 i cy. - przy boku książąt w Czechach były 12 dostojnych obranych familii, - były to wielcy posiadacze ziemi, mieli odwieczne zabrania krajów udzielnych, reguli, duces, primores, optimates, Lechowie i Cin bojarowie Lechem towarzyszący dostojnicy Ethnicy nie dany w Środkowej gminy p. 167. - Tytuł ich mogł być kapitanie, to książę to książę. Tak było i u nemców (Eichorn deutsche Staats u Rechtsgeschichte I. p. 69.) - W Polsce nie da się dowodzenie. Nie można dać ich liczby i nazwisk, ale tacy Wiś, i ci dwie po chodzący Wiśowice Popel, Slawnik, Mur, Jestka, (Mnisze i Jestkowie bracia wtórzy Wiśowic) dalej należeli - Byli ich dwaj, gdy dnia 1/1 845 w Rabsztynie odrazu ich aż 14 obwieszono, - może to była tradycja ogół wszystkich (w Bawarii było 5 rodów wymagających wraz z panującym udziałem Agilolfingami pierwszą klasę). Ich drużyny (Gefolge) zwały się komonstwo.

p. 363. Slawnikowie i Wiśowice jedyne Lechów familie co ostały się z czasów Bolesława Chrobrego. pierwsi ginął w. 996 - drudzy w. 1108 w mordowaniu za Świętopełka.

Lelewel Pol. w. sr. p. 144. 145. Wielkie polskie powstała w sprzeciwie Czechowi Miecie wszystko albo podbijał, albo chodował sąsiadów. Tak podbił w. 990 Łużyczan (Saar) lub wobyły Gwarym. Rozszerzono za tory przed w. 895 aż za Wrocław i Odrę. Rozszerzania się Morawian wiele krajów przyjęło. Rod Wojciecha jemu za życia Biskupa obwieszenie pamiętny w Stolicy Lwi w Libicy przy bytem Cedlicy w. 997 wpadły znalazł za czasów przemożnego Bolesława II, który nadto krakowskiego zcala Chrobrego biała. panował w Chrobacyi przeciw Czechom

Maciejowski Dzieje p. 572 Kronika Bogufała tylko Lechity
Lęgnęli, acz nie mieszanych Lęgiadzkich, którzy zresztą wszyscy znamienitszego, zniszczony tobie polskiem narodem plemienia oddzielnie, odbrany je polonizmu Starego Lecha – Zniemczeli, zmarnieli. Pamiętny nad Wolinianami i Pomorzanami walczą z niecnotliwemi Wolodarowi Chrobry. Wkrótce nadbiegli onemu na pomoc Niemcom Chrobremu się sprzeciwili otwarcie za Mieczysława II. Bogufał czytaj Najwyższe nadejście, nie trzeba dopatrać Polonicum ale owo 20 lipca Lechicum Lechów Lęgnelitów Lechickich pokoleń –

Bolesław Chrobry Prolinj, czyli Sewerska i Bielej Kuchowi, mie
dzy Odrą i Wisłą, i który otrzymał na granicy wschodniej
gdzie Gamek od Kiewa.

Bielowski p. 167 - 6 Godzi dziwne Rzeka.

O kwestach pamiętnych przed dziewięcioma mamy zrozumiałych stron
wspomnienia. Kwestia o pięć Bolesławów i stary Dziwocząb ale
Godzi stroniny Labie Rzeka IX i X. W. miejsce Księstwa mieli sto
wnuczy ale Kawelki Rozumowali odziwy od poprzednich wy-
kradli. Wzmianka wiąże wspaniałe Autora o dawności Grodu Wisła
czy 1000 K. Wisła Wisła gdzie Rzeka potomków popiela, kędzierzawe Labie
po potomku popiela walczące Wielcy panowie Tyrca, nabożeństwa
a gdzie Popielowcach, co ich Ojciec Chrobry niepryjaźnie
przeciw panującym wystąpowali, Castellanie Kalwaryi - pochodzi
ono od Bogucharta.

Lelewel Obst. w. I. p. 272 Singulis provinciarum dynastarum occu-
pare ambientibus, - to zawsze niemały Obywatelom wiązało
Królom, Książętom, Cesarzom, Księżnom, Kupcom, Panom, Wojewo-
dom ulegały.

p. 276. Lenchen mieli Kiedy wobec to Lichi wszyscy panów, którzych wal-
czyli i wybrali, nie fortunas et regna wydzierał

p. 298. Wzmianka zaczęła się Polska utrzymać. Niezrozumiałe
o Lenchach, dziadkach Ojca Popiela, który mieli dzielnicę panów
wojować, uwaga ta potwierdza, że w wielkim Labow potomków Lechów
wielkowiekowe panowało. Tak mówi Gallus: erat in Civitate
Gnieznensi dux nomine Popiel. - podobnie Bogufał opowiada
erat urbs Wyślica cujus princeps Wislaus, decanus, qui et ipse
de stirpe regis Popieli duxerat originem. Brat Kiedy Lechowego po-
kolenia nazwy Wisła stroną podobieństwem

p. 53. Był Kiedy popiel Kneziem nad Kneziami, Księciem nad Książę-
mi, Królem nad Królami, i Pierwszym we wsi zgody Chrobrego
wnuczy czyli Kneziem polskim. Kiedy pisano się w wielkich Kawalerach
było dwie Wojewodów, Kneziat, Królów. Byli Wojewodowie od ludu
albo rady starszej obrani, byli Kneziowie Gnieźnieńscy, Królowie w Le
chicy Cesarzowie, a ten pod którego Zwierzchnictwo wszyscy był

Król królom, Kreiskreisiors.

Konsekwentny Lelewel zawsze potrafi: jakkolwiek przeciwko pewnej wrazy, ze hegelowskiej zawziętości — Był królem królom, albo Zwierzchnim Panem tego, co miał pod sobą koronę księżycową. Mógł więc być tylko Imperatorem. Cesarzem zaś nie mógł być Prefectem Europy, bowiem wtedy, musiałby cały obrządek, dwór, ale nie monarchę stracić — nie księciem Gniezneńskim to sam był tolerowym. — Gdzie więc Wyższy przeciwko pewnej emulacyi zawsenem, to tedy wtedy nie chciał cesarzem zostawać.

p. 303. Mieszko ten Bolesław religią wprowadzającym i cnotami dla ziem utrzymującym chce przeciwko Polonia factum persecutionis Christianorum. Opisuje stan chrześcijaństwa przed panowaniem Gallusa i przyjęcie Magnowiecka pod Mieszkem. Nazwa Mieszko jeszcze o innych wtedy objaśnionych punktach wymienia, że mogącze Kazimierz Vindicarias undique potestates eradicat, singulis earum quaque provinciis principes obcyć aborigines pacis pessime hostes natum, mercedem iis Bolesław II, od tego Kazimierza przyjmowały i krzywdy zdawał niewiarom Pols. Hr. i nowszej str. XVIII Bolesław wybrał Panów ochrzczonych razem z Mieszkiem I. — Mógł zniszczyć

walczeń władzy, Pana na Tyrcu, który przeciwko Mieszkowej Religii, oco miał Polonia z Księciem Wielkiem Chrześcijaństwa panem na Wiślicy.

Nadawał Polskiemu Cesarzowi, Otrzymał zapisy dla Marszałka Dworu Ludek z Polskiego Pana Radzy Mieszkowego I.

Zgromadzenie Dzielnic mogło Koronę Królestwa zginąć Mieszkowi Wielkiemu Hetmanowi Mieszkowego. Jego brata Kazimierza ~~przeciw~~ 1966, Otto r. 967 w wojnach jako pogaństwo Barana Baranowa Pana Radzy.

Szpocki czyta:

Niektórzy też za hrabstwa dawne w Polsce, które były między panami
prywatne, ustawy i zwyczaje, acz dla krzywd wielkich, które mieszczanie od nich jako możniejszych cierpieli.
Walcer z Rodu popielow, hrabia z Tyńca, (Tyniec był chowstchowany
o Kazimierzu) miewał francuskiej królewny Helżbiety i siostrzeńca
króla Arnolda zabija
Domica z rodu popielow Wesimir książę Wiślicki, i tentrujący Rzymu
p 115. Jaxa syn Leszka III dostaje Serbii, - od niego w. 1066 Wincenty Jaxa
Comes in Bochnia.
p. 205 herb Nałęcz. Mszczuj popielowego wdzięczni Krzysztof de Słopa. w. 966 Dzierżkraj Comes de Słopa.
p. 196 h. Srzemawa - Mirosław Comes in Kalisz
p. 242. R. 1069 Michał Bożyca hrabia na Łysej Górze.
p. 315 - h. Jastrzębiec - R 1061. Jan hr. de Abylitowic
p. 329 h. Trzaska R. 1091. Morcha Comes de Brzeg
p 343. R. 999. hrabia Henryk wrocławski
p 353 R. 1021. hrabia Radwan Kanclerz Chrobrego.
p. 500. R. 966. Paul hr. Odrowąż de Konarskie
p 538 herb Ramiona R. 1003 Książę Kochan z Czech do polskiej przychodzi
p. 561. h. Ostoja - Wrocławscy w Czechach
p. 566 h. Lubicz - Bernina Dawida przybywa
Kamieniecki p. 274 wspomina hrabstwo Bielińskie nad rzeką Bielinem w Czechach
Długosz p. 109. 111. Leszka Mazowieckiego, syna Bolesława Krzywoustego
wspomniany hrabia Żyra

III Szlachta

Maciejowski hist pr. III. p 70 na Rusi nie było szlachty. Znaczenie słowa wyższego wyjaśnia się tam nie uprzywilejowaniem prawa, lecz służby dworskiej, stąd "Dworzaństwo". – Bojar pochodzi nie od Bój, Bojowali albo od Bulcules, Belch, z greckiego = Bovis, rada, senatus.

Niebyły Rady dumnych, czyli do dumy, albo rady należących Bojarów, gdyż ten tytuł Radcy oznaczał, – bo nigdzie nie mówiono jeszcze Radca rady.

Mieran już mówiłem że dla województw były feuda, dla Ministerialów beneficia, – jednoznaczne zresztą expressie, a powszechnie feud dlatego bezpieczne – te stosunki nie były i na Rusi.

§ 76. W Czechach byli Chorążowie niżsi i niżsi panowie – dalej Ziemianie starych i nowych rodów. Od nich zależy lepszego się mają Cz Władyki i gorsi od Ziemian panowie w D. Germanii mogący być Władykami, Baronum servi, przez Wacława Króla 1402 podane przez robdarowywani mieczu panom. – Ministeriales na Morawie Pany i Władyki, niższe Pany, panowie niżej panujące i Ziemianie. – Następnie Pany (Magnaty i Barony) i Szlachta.

Szlachta p. 167 u cz. Druga klasa (obok Lechów) wolnych właścicieli ziemi, Ziemianie, dedicinici, (dziedzice, – res dedita). Własność rodowa jest wspólną rzeczą całego rodu dom osobny, stąd wiele rodów obiadów. na czele ich obrany najstarszy Starosta, Władika. Ci Władykowie bronią rodzin w zgromadzeniach i obradach, reprezentują rody. Kmieć Szlachta i freyszasen pochodzą – Ich liczba maleje przez wymarcie rodów, gdyż bardzo często władyka bierze za żonę niższą w familii dają – przez offerty, dzieci oddawanie się możnej rodzinie w służbę, i przez utratę wolności. Władyki byli niższą szlachtą. Przemysł był nie Lech, lecz Władyka.

Szafarzyk p. 489 Słowianie mieli wyraz Slachta, Syrjanie Slachta, niemiecki Geschlecht pochodzi albo od naszego lech, bo pojawia się dość późno, gdzie niemcy sąsiadowali z Słowianami przyjęli; albo też z nimi jednakowo spokrewnionej pokrewności obudwu języków jak nasze i nos. – Szlachta pochodzi od "Lecha" rola, pole, – jak Ziemianie od ziemia a dalej od "edhel, odhel, terra hereditaria.

Linde Slow. Zrc. pol. Bh (Bohemice) Sslechtic. Slo (Slovenice dialect) Sslehtic. Sr. 2. (Lusatica superior) Schlachta. Cro (Carniolice) Shlahta. Vd. (wendisch dialect v Lyneb) Shlahta. Ross (Rossice) ЗЛАХТА (shlachta) Swec (Swedish) Slag, Slagt. - Cop. Olfried et Volker Slahta, gisleht. Mrav. Saski gornoi. cuicchi Sax Tur. et Germ. Sup. Schlecht, Geschlecht. W Norymberdze (ger. norimb.) ein Geschlechter.

Feodalizm. 7.A. XXV.

Szafarzyk p. 529 Cytuje H. Schultze Urgeschichte des Deutschen Volkes

Bogowie narody Niemieckie dobyły mieczem dzięki i krwawe boje
wodzowie Słowiańscy na Słowiańach wschodnich Germanii
i osadzili się między niemi jako panowie, prawie tak
jak Frankowie między Gallami, albo tonsorowie między Ga-
lami, tak dalece że dzieje średniowieczne wschodnich Niem
ców za wprowadzeniem chrześcijaństwa dzieją pierwiastkowych. –
i Hanzra Schultzego i innych badaczy Starożytności Niemiec
koch.
pag. 532. Czyta Suevow narrata się Lugiones, dla tego że Francis
Wendyjskie Ludy czyli Ligi, Rzeki i wsie się osadowita jako ten
sie panowie
Russell p. 34. dopiero po pobiciu Sasów. Franki powiązą Słowian
p. 36. 37 Karol W. 789 Emerchowiczyo Kwia Hellow do holdu zmusza
walki. Słowianami prowadzą na przeprawie frankowie do Cesarz do
Morawy. Idzie się ser. 805. 806 i one holdują. Tak i Ludewikowi
Rozpoczęcie dopiero Słowiańskie sere Niemcom do wa-
stowania przedstawiają
p. 41. Upadek W Morawy powodem z Księstwa Cesarz. Obdzielcy za-
wiązują Imperium Amerchowiczno –
p. 43 Hanclami, Dalemincy. – wsie zgrzeszenia geograficznego i Sor-
by, Milcy, Redary, Nickrany, Ukry, a wsie za pobicie pobici 928-
929. ale ich wtedy Księstwo ich przestawieni, nawet ich Ber-
nych Niechrzci – to robił Otto Cesarz – bystro bystro pracili
p. 45. pobici Cesarz Księstwo dawali ich rękę nawiernych sła-
wali się Milites, Imaginem Cesarz, i pracili bystro. Ale ich
dy jeszcze Niemieccy Księstwo nielyli prawdziwemi kamienia-
mi, a ich Księstwo kamieniami, wsie i Cechy prawdziwej ka-
mienia nielyły

Lepiej bytby powiedział że wprowadzenie feodalizmu najdowiedzie się
jeszcze nie rozwiązały do całej potęgi jak później – ale już
był – i istniał – bo jeżeli nielyli kamieniami ow bot
dynasty. Cesarz byli – Lecz feodalizmu wzgłowie
bystro później. Wreszcie co się później nazwie

Machiejowski Dzieje p. 325. feodalność to stosunek, który wytwarza między panami, między panem a wasalem wierność, który tchnie przywiązanie, miłość – od monarchy do poddanego wszystkich wiązanie wierność. Ubi tchnie Panem. Kiedy mówiono. Jedna ziemia stosunek tego, ale nie wszystkich wasalów tego stopnia, ale tych, którzy nadany w zamian, a nie wszystkich. Gdy monarchy wasalem monarcha nadawał ziemię wierność i wasalami ziemi stosunek, który ani jemu a ona mu przyszłości dochowanie wierność. W Francji przywilej nie mieli, który gdyby powiedział wierność, mieć monarcha wydziela wasalom, a nie nam, władzę inwestytury czyli prawo nie stanowienia pobór zachowują wierność i nowotwór posługi oddają. Niemcy, oto bardziej wolność, ale od Zwierzchnika zależą. Chcąc majątkiem powiadomić rozporządzić duchowi, ziemię, ale wtedy potrzeba jego pozwolenia. –

Lennowie to nadanie ziemi za czynienie pewnych powinności, przeważnie pochodzi było w między potomstwo i to w pewnym było wypadku, ten opłaty wolności pieniężnej, – jest wynagrodzeniem (Lohn, Lehn, lennowie) dla obowiązanych do pewnych posług bohaterskich i ci byli to co do Lehnych podług się tych dóbr nadanej.

Lennowie uznała zwyczajowego narodom prawa. Bądź wcześniej w Niemczech rozwinęło do najwyższej potęgi wpływ feudalności. W innej zaprowadziło się u narodów pokrewnych. Znały go Anglia, Francja i Włochy Normanom należy, nimi nie. Obok cesarzy Karolów wzmogło się Niemcom feudalność i lennowe. Kto dzisiaj feodalstwo i Lehn. Feudalis znaczyło stowarzyszenie w Włoszech Normano-Ruscy panowały. Stanowienie Niemców dzieli wpływ Normanów przy Polakach i Serbach. Wasalstwo nie tylko lennowi, – drugie nie lennowi. Kiedy władzę obowiązanym było dawniej, tym koncem Obywatelstwo pokrewne na Włochy, na Szlachty i rycerzy innego stopnia, rozwarstwienie wolnym prawa, wielki wierność nieszczęście, należy ziemi Niemiec nie wasalami nikogo. Miał Król i panowie rycerstwo na dworze, to było obowiązani pewną stanie kasty stopnych dostarczyć więc za kontraktem dawali ziemię wojskową, ta która płacili się usługi nazywała się Mistetas – jus militare, ten zwali wojenny ziemi nie mieli

niebyt wsiowy Lelewel co ją poradził i liczył się do szlachty klasy do skarbcellow.

Lelewel a Macierzyński wymagali wolności dla Polski – o tyllo o ile się da domieścić z Prawami szczytnemi między niebyt Niemcom podległej, hildowanej, niżby im się należały, niebyt przecież prostej. Chodzi im bowiem nie tyllo o nadanie włościanom, ale oświecenie o to, by przyszłość pokoju niepozwoliła wskrzesić stanu, feudalizmu, gdy ani chcą dopuścić do przywrócenia istnienia Rzeczypospolitej, gruntownie takiego samego tyllo wolnego. Wcale nie chłopy w republice – przyznają oprawdzie te pełni jakby cudem między temi wolnemi i równemi chłopami powstałe szlachta, – ale to oczywiście nie feudalna – owszem mają dobrą wolę i demokratyczną, – szczerą zapewne wszystek że dusza chłopów staraniu szlachty powracać do przeszłości dla nowobratyzacji wrócić republiki. – Ale do czego zmierzają do tego co ich ideałem wzięto bez fałszowania historyi bez sofistyki? – do czego odrzucić feudalizm od siebie, gdy feudalizm po polsku nie. Gdyż po francuzku nazywa się poddaństwem lub feodalité od Lehnwesen, feudalismus, benefiziarius, że Vasal po niemiecku Lehnsmann, Mann. – Gdy do nas od Niemiec przyszły te nieszczęścia – przyszły i niemieckie nazwy – i gdy feodale – das Lehnrecht, po polsku Lenne – albo Mannskie prawo. – a tutaj gdy tyllo jednowiercie – nie przyrodzone – wrodzone narodom jak Macierzyński powiada, ale Germańskie, – skandynawsko-teutońskie i tam tyllo zdarzyło się, gdzie ono je zaprowadziło, – gdzie ono wchłonęło. – Wolne zajęcia przez wolnego ustawnie nieobowiązanego pozwolenia dawało się alodium allod. Tyllo takiej ziemi właściciel był obywatelem – on wykonywał prawa publiczne, tylko brał udział w obradach i uchwałach publicznych – wyborach urzędów i urzędników – w sądach, – on tyllo powinny publiczne ciężary – musiał z własnych kieszeni bronić ojczyzny wspólnem naszem. – Lecz taki wolny posiadacz, – owszem pan dzierżący allodium i król mógł mocno nie dla podobało tych dóbr ziemi pod warunkiem ziemi wasalnemi – dawał jej

mały parcelę dudzom nieruchomym za czynszem wpewnych Dach lub wpłodach lubo robotą - zachowując sobie nad nimi panuszbę swą władzą i Mocą, do tego powstawały Chłopy - Colani. - dawał jej więcej - i to ze wsze Colonami, - po dostępieniu mogąc dobra sprzedawać wydawać Wolnemu lub Wyzwolencowi za pewną summą, służby wojenne to grato eis fecit, feudum, lehn, ten eyes Mites, pro Mann, powinność pure feudali, nach Lehnrecht, pure Militaris. - Nadanie ziemie za służby czynione Grato eis Beneficium Ktoś Beneficia duchowne albo i świeckie na dworze Królewskim nie wojenne wszystko bywało wymyślane, - obszerniej zaś niemi Ktoś się pełnił Niedowolnikow pochodzący Wyzwoleniec pewien rzeczy czy jakiej roboty. - Gdy kiedy feudum Beneficium było wynagrodzeniem za służby, nie wszystkie one świeckowego za temiż służby - Mianowicie ex sacrorum debitam fidelitatem. albo gdy Lenna swego zniewolnika.

Stosunek jaki zachodził ze stanu liczby feudow Beneficiów z jednej a owo liczby Alodyow zdaniem chowy był w innych Krajach rozmaity. W Czechach chowach było więcej Wolnych posiadaczy, - mniej Obszarów podbitych to Ludu przy gruncie zostawionem dawnym, najmniej tam gdzie Wolności wszystko zajęły. Nadanie Czynszów odrobkowe, potem Oczynszowanie, zresztą służby ich dziedzicznemi Czynszami służebne potem but wroty wprowadzają, że tamtej nad Wolne wszystko były cenione. Były tedy kraje gdzie System feudalny wyłącznie panował, były Drugie ze obok niego rozwinęły się Allodyalny były wreszcie takie gdzie feudum niebardzo do Czynszów na leniu - albo dla tego powstało feudalizm odrzucał jako lenne ustawy od jego dalszego rozkładzenia i to jako osobna ciężkości pod osobą, nazwą feudalizm stanowi jest albo prawym Płodem, - albo tudzież czy służebna.

Len Lelewel w słuszne zarzuca Maciejowskiemu że bezrozumnie odrzuca lenność w feudalizmie. Sam prawi to samo co Lanten prawi z przytoczeniem praw i faktów ogólnie uznanych. Mowi bowiem

Lelewel Pols. Hr. i rne. jej T. XVIII Rozdz. Karamzyna - Charakter panstwa wczesnych wieków feodalny pag. 280:

przyznaje sam ten russ Naruszewicz i Czacki a Mosheim Schlözer i Karamzin upatrywali feudalizm i zato ich gani. -

Ludzi i Lendi, to nie Lehnsleute, - a nadziały czynione przez Ruryka to nie feuda. " Drozdaju Riurik wolosti mużem swoim, " ouowemu dał Bołtesk, inonnu Rostów, drugomu Beloozero. - Kremię nadawać, to nie feudalizm. Zna tylko 4. wypadki wprowadzenia feudalizmu w obce kraje. 1° W Niemczech przez powolne wsiąkanie się, a 2° nagłe przez Normandów w Neapolu i Anglii, 3° przez krzyżowników w oriencie, 4° przez Jedzenie do pozostałych prowincji Rusi

Cóż warte powiedzieć? - ani Litwa czy jej wielyto? W Hiszpanii, w Francji o której sam powiada mowi, przenieś ją tam Gallowie Celty nie wspomniawszy, bytu obce frazki - Ba co Chrobrego w Trzebiera karambolaje niemieckie swoim mużom znaczy Seinen Mannen - ale Lendi, to Lenno feodalnie powstała około r. 888. we francyi, wprowadził ją wielyto Rollo tam jej nie było. Wotczyzna to była powiada, więc dawał go Ruryk w darzą - dawał go nie jak Seigneur Souverain, ale jak Zaborca -

Pytam się czy w Anglii Wielka Brytania była Wotczyzna - czy także przypadkiem Seigneur Souverain?

Głównem i najwłaściwszem feudalizmu znamieniem jest osobistość i nie ewolucyjność, czyli stałość, jak to wolnego człowieka feudalizm niecierpi, - rozpięte są w nim w rozmaitym kierunku łańcuchy, które każdego krępują, każdego w pęta chrystają. Jeżeli osobista Zależność w Rusi dowodnie mocna, nie idzie za tem by to była feudalność, albowiem gdy powiadanie ziemi robo-

wiązków organizacji skarbowości, jest jednym z charakterów feudalizmu, lub w wemat tych innych razach mianowicie być feudalizmu dowodem. Może gdzie się pojawiał Ruszach mężów, niektórych bojarów i wielu Waregów drużyny Ruszkowców, skradających za pewien rodzaj wasalów, od swoich seniorów zawisłych, lecz to nie uprawnia się do ścisłych ruskich klas, które zostały wytworzone przez

Ale ziemie ruskie - to ziemie Waregów, więc uprawdobadnie się Autor wyraża - ale ma racyę, że ziemia pozostała wyposażaniu Słowian nie było feudum - zwrotem przyjmuje że było allodyum, - a było dobrami, ziemie, nadawał Ruryk jako feuda drugim towarzyszom.

To także się do mniej było liczby drużyny i to nie dowodzi drużyny. - To zatem nie jest feudalizm Ruski, chociaż w tym charakterem panowania Ruskie się gdzie, lato wpływy wpływ z wpływu i panowania Waregów w Słowiańszczyźnie, ale się feudalizmu nie było, to Rusini, Waregi, Słowiańszczyzny nie stanowili wpływu feudalne.

ale do tej nie było tego feudalne wprowadzili.

Wyraz sprawie, na swojem prawie zostało się i radzili gminnie stosowanie z tych ziemskich rzeczach - a na swojem osobnem prawie z tych wojennych sprawach drużyna waregska. Radem zupełnie od siebie, radzem na zjeździe zwołanym. Na miejscu sądzenia Ruszkom wypadało być powołanemi, to do boju wielki drużbych stosowali wspólnie z wcentrzeszonemi Waregami. Rozumiec nie chcemy jakie rady i wiece po miastach były, ale sądzimy ogólnie, jakie były rady książęce. Stosunek się do władzy wpływu przyjęcia do drużyny, od stanowiska władzy książęcej zależał - od przypadku.

Ale Waregi z Ruszkami jak Normanowie, Sławowie, Hiszpanie i t.d. się zachowali wiadomo chrześcijaństwo dyktował prawa. Co do drużyn waregskich były one na zjeździe takie jak wszystkie normandzkie, więc może tutaj na owe pytanie daje Autor odpowiedź.

#.

Stosunki wojenne

Maciejowski Dzieje p. 280. połączone z stosunkami zawiązanymi Ruscy, wzięli wprawdzie pod niemieckie Królewskie nędzy, lecz niemieli dość siły - i one nędzy ich Rektorów zawiązały -

to fakt, tak jak i następne zniżenie niepoparte żadne

Po twierdzeniu się

Stosunków niezawisłość nad feudalizmem przewyższa, gdzie mieszkańcy przetrwała, stanowiła się wyższa.

Wszystkim się stanowiło to nam germańskie a nie słowiańskie.

Ruscy zaprowadzili feudalizm. R. 912 idąc porty do Carogrodu od Wł. Olgierda wyjętych Drzewlan - a r. 945 od wyjętych ludzi Nadbużańskich. - ar. 1054 Czasami Jarosława z synami ziemi podzielonemi wiecuj

Co o tych wiecach myśleć, to nie wiemy - cośkolwiek jednak się da z nich Maciejowski na poparcie Lelewelowi feudalizm na Rusi przyjmuje.

p. 282 w Polsce niemieli gminni ludzie oznaczonego cieła, te pierwsi stanowiono wraźnie danym Normandy niemieckim zwyczajem kwitnienia najmiot nazwaniu stworzonym. Wiąz pochodzi od Wehrgeld. Jeżeli gmin przestępca, mieli w stanie gminnie zapłacić, gminie do tego się przykładały - to dzieje wiadomo, Dworzanami, którzy Szlachty byli sami Ruscini, za stanowiły się ci co niemieli Czyn przy Monarsze. Krwawe ich mężami, albo drugie ap. Kijowa, Bojar, ap. ołcem nazwani, stanowiły się pochowane. Bojar od greckiego Brute rada. przez Chrześcijańskie Wszystkie, Obrońcy, - Rentu Obyt. - Gmin ludzie. Nawet Pan się te samego podany. Rozumiejąc stopnia i najwyższa podania stanowiło wpływ normandzkiego feudalizmu

Co do stanowienia bywa na wiecu mieszczan. Stanowili Ruscy zupełnie tak samo co wszystkich innych germańskich - normandzkich Bojar. Szlachty albo Wasalowie albo zależnych posiadłości, albo lennicy i zawisłości Ich Rzeczy, te ostatnie dwie Kategorye dla Mannen, Wasale Obrok swoją niemieckie, a wiarą służby Lyka ex pelnito, to pierwiastek. Niemieniem się nazwa Bojar nie pochodzi od Boj i nie znaczy lennego wojownika - Rzeka konieczne autora -

Maciejowski Hist. praw. p. 131. Czybyło u nas prawo lenne? Nierozwiązanie tej, albo odrzucić należy feuda od praw lennych. Prawo lenne nie należy do praw Kaiserem narodowi wodrzonych, żaden naród jak daleko dzieje wstecz ludzkie sięgają, od tego prawa nie był wolny

o ile był Germanskim, lub przez Germanów przybyłym — to przecież Stary Rzym, Stara Grecya a feudalizmu nie znały — ale także jest tych autorów tak błędne rozumienie zakonu rzeczy Kosmopolitycznej, ogólno-ludzkiej, tem samem dowodzi, że ona nie od Niemców do nas przyszła a raczej i Słowiańskie Rusi go (sic!) mieli." ale nie było tem czem feuda u Germanów, lub obejść się bez tego nie mogło, aby obok prawa rycerskiego rzeczy i feudalności Słowiańskich na których urządzenia polityczne i prawne duży wpływ wywierało prawo lenne. Rozumie to Kadelbianiec Słowiańszczyzny, Czechy, Lechy, Rusi i Węgry, gdzie albo z prawem rycerskiem pomieszało prawo feuda, albo też obok prawa rycerskiego, jako uboższej krewnej feuda stanęły

Tak Maciejowski jak Lelewel nie chcą zrozumieć całe prawo rycerskie — i nadają mu znaczenie obowiązek — a razem i uprawnienie wyłącznie do ziemi użytkowej. Tak nie jest. Jus imperiale, — prawo Cesarskie, znaczy prawo Rzymskie, Corpus Justyniana, — a po części i Constitutio Criminalis Carolina — więcej nic. — Jus Regale, jus ducale, jus polonicum, prawo polskie oznacza przywileje władzy monarszej zjednoczonej, a częściowo przed krótkim panowaniem zdobyczy stanu — tu należy i szlachectwo i pochodzenie i obowiązki — np. Stanisław, stan, Krzyż. &c. — Jus terrestre, prawo Ziemskie jest to zwyczajowe prawo allodyalnych właścicieli ziemskich, którem się nazwisko a które poczęło Statuta spisały. Jus Militare, prawo rycerskie, jus feodale, lenne, mais lic, to prawo wedle którego z lennowi, w feudum dawano i brano

Dzierżą - narzeczenie jus divinum, prawo Boskie, Kanonicz-
ne, którem się Monitor regulit, i według którego chciał
Sędzia sprawy za duchowne uznane, i jus Theutoni-
cum, Magdeburgense, Culmense, Speculum Saxonicum
prawo Niemieckie, Średzkie, Chełmińskie, Magdeburskie, nie
niemieckie, - na którem osadzane i którem regulety się
miasta - wreszcie zaś Konceptu wyższe czyste znaczenie
prawa rycerskiego a nie miejskiem odnieść wypada.
„na Rusi, ponieważ niebyło Szlachty, samo tylko feudum znano, w
„polsce niebyło feudów."

Co do szlachty na Rusi będzie na właściwem miejscu. czy
zaś były u nas feuda dalszy ciąg tutaj obacz.

Że Gallus ~~dowodzi~~ uważa prawo lennicze nie niedowodzi, -
„oddawano włości i grody pod warunkiem by ich nabywca przyjął
„na siebie ~~obowiązek~~ różny warunek i pełnił go według oboty pa-
„nującego jako rzeczy dla publicznego dobra"

Wie zgodnej chwy przyznaje szlachty feuda. Zdrugiej
zaś nienna to wtobie ani prawdy ani Rozumem, jeżeli
w Lennikach Królewskich odrocznie słuchy Króla od
stanu publicznej. Lennik chwyt Szlachcic panu swojemu -
jeżeli samem Króly - to służba pana była i służba, publicz-
nej.

Na dowód jak z polskiemi pojęciami niezgadzały się feuda, przy-
tacza, że Kazimierz W. przywileje Rycerskie Archiwskie, przyt
kie tam mieli Szlachcic uprowadzone feuda zamienił w dzie-
dzictwa -

Gdzie zapisał dowód że feuda w Rycerskiej Archiwskiej, a
to mnieć polskie, istniały - to wiele chodzi żeby szlachta
polscy u nas byli feudalnie zaprowadzali, - podem
gruntuje ich na allodya niedowodzi by były niezgodne
z polskiemi pojęciami, bez tytułu za Kazimierza
W. opisanej się w ogólności na allodyalnych - a to
wszystko dowodzi chcąc z obu stron wiadomości przy-
słać. - Wreszcie pamiętajmy że Kazimierz W. to
Konice całej epoki Rentowskiej - Średniowiecznej

p. 143 i seq. Stosunki polityczne zawarte lennem, uczucie cześci, wzajemność feudalizmu. Jak Celem a Niemcom ustawa wojskowej, - nad opatrzenia służby publicznej, może wyjaśnienie Arystokracji. - Upadek feudalizmu wzbudził państwo i pobudził w Szlachcie, - bo miejsca zawdzięczał nie dopuścił rozwinięcia się feudalizmu

Wszędzie feudalizm czyli lennictwo starało się zapewnić służby wojenne przez feuda, - a czynsz przez benefic. Więc wszystko powyższe wiemy zadnego znaczenia.

Gdy Duszan Car podzielił kraj na Wielkie Księstwa, które dał z Książąt tych chciał postawić wielkim, skąd wypadek kraju.

W Polsce lennik dziedzicz do śmierci, po nim krewni syn. Na Rusi powinowcie dziedzicznie i rodzina, jeżeli Car zezwolił. U Czechów Niemiec dzierż państwo - lennicy, czyli lenna w tych granicach nazywa się postelsio.

W całym świecie tych ziem nadawano lennom odwołanie - potem dożywotnie - następnie one w niektórych stały się dziedziczne, oczywiście że do tego zezwolenie Pana zwierzchniego było potrzebnem - to wie Autor opowiadano Polsce i Rusi.

Stosunek prawa polskiego r. 1573 nazwał posiadacz dóbr ziemskich Mamunami, to niesłusznie, bo u nas prawem feudalnem nie gospodarowano, to Rząd pozwalał, że dobra wynagrodzone dzisiaj udzielone zwrotem, zupełnym prawem dziedzicznym, co zgrabnie na więcznie, nadaniu.

Stosunek ich tak stosunek nazwał. Jeżeli dano dobra w nagrodę za nieprzyjaźń to uległy lennowi. Jeżeli nadano lennowi zwrotem w alodyum otrzymane, to pozostawał a był lennowi. - Czemu się to dziwić?

Na Rusi mieszczanie urzędnicy otrzymywali pensyę, Kormienie, Karmienie, albo ziemię, pomierze, pomierzenie. Te wypadły wam w księgi rozrządzające Ruski, te dawały wiadomość o rzadkie familie - nauczyciel rzeczy.

Len Mielcki tylko Lelewelowi i sobie wierzący, rzymszczyzny czcicielom - nasz autor sam potem tych lezi dowodzi tak i tu powiada

p. 201. Lennicy o swoim Kroncie stanęli, w Krzyż i zagranicę wtargnęli ale ostatnym Kroncie tylko w Krzyż - a zagranicę dobrowolnie lub gdy im Król ustąpić miał obmyślił

p. 133. Mieszko że wszystko na prawo rycerskie dawano ziemie a dobra że względu na służbę publiczną, bo pewne majętności tylko dawano Beneficia (Beneficiarii.) Len lennicy te mieszały się w Polsce z dziedzicznemi „Tego sposobu wprowadzenia Cudzoziemców mogło nie Rudi, - ostatnie to Znamowanie Ces feudale nie lennicy" - Lennicy dziedziczono prawem primogeniturę, Wasalowie też na tytuł i ubranie. Beneficia z zgonem odziedziczonego majątku mieniono tylko majątek dożywotny. Alienacya Dotacji przed Królem Rezerwującym sobie lenność, traci prawo rycerskie -

chcieć powiedzieć ziemskie, - bo tylko pozwalanie ziemi prawa polskie nie dawało. - Mieszkańcom ziemi nie wszystkim ogłoszona nie między odziedziczony. -

Ale wspomnienie to jeszcze nie stępuje przypuszczenia dzieje p. 276 Pomnęły Słowian, a nie ani wiele Polaków, o tworzeniu się stanów, niedopuszczały myśli o lennictwie, a tem mniej o feudalności, gdzie obywatel bytu monarchy ale dzierżący, sam będąc Panem Kroku lub innego przodkiego. Nato nie zezwalała wolność szlachecka, ani dotychczasowa prawna nie znosiła.

fakt, że prawo elementarne w głównych punktach znacznie między szlachtą wzniesie, jeszcze w statutach Kazimierzowskich - a zniknęło zupełnie, - ten cytujemy dalej, autor sam się pobije.

Gdzie lennicy lub nie feudalności w takiej co nie ich echo-anglosaxonskie wzięły głowie zupełnie jak w Czechach, - tam znaleziono wolność szlachecką, zniesienie i szlachty ze wszystkimi w obliczu prawa podniesienie. Mowa nie o to w Polsce ale nadzwyczajne

ale przyjęto że Obywatel żaden może być nad drugiego przynależnym przez Króla danym urzędowny, pierwsze duchowieństwo z prawa ojczystego wyjęte. – Mieszkańcowie te że Arcybiskup Gnieznieński miał wielkich prowadzi[ł] Milites, którzy wnet przez Króla na konnych dobrach, całemu należeniu do rycerskiego prawa osadzeni, przeto Arcybiskupami dzierżawami pod prawa Arcybiskupa służby rycerskiej jak dawniej i teraz odbywają, –

Nie jest pytanie czy Arcybiskupi ich nie osadzili, czy oni właściwie przez Króla osadzeni, dopiero potem Kościołowi nadanemi byli – bo i jedno i drugie było nadaniem. – Lecz jeżeli przez Króla osadzeni, a potem Arcybiskupowi byli nadani, – to służyli wprawdzie i nadal jak przedtym wojsko, ale nie cudze pana – nadal służyli Królowi o byle o ile Biskup służyć był obowiązanym.

Co wnet także i duchowieństwo Obywatelom, bez Biskupi Poznańscy Wasalom swych nie[ma]li i to bardzo kontentowało.

Oto nie potrzebował by to sobie tak bardzo tamać, gdyby chciał przyjąć że wasal – a lennik – to samo.

Arcybiskup miał zwierzchnictwo nad Obywatelami i gdyżeśmy to dowiedli jest rzecz – chyba że ci wasalowie przez Króla byli osadzeni, służby rycerskiej w imieniu swych panów odbywającemi, wnet także Milites wielki i duchowny, a którzy dlatego że ich urzędowi Arcybiskupi byli, domowym sądom swych panów ulegali wielki ~~Obyw~~ przez przywilej także pogorszył się stan uboższych Obywateli, gdyż ci przeszli zarazem ze poddanych panów którym służyli

Ale nawet encyklika jedna Rogerii dotycząca mowy o allodyalnych stosunkach przeczy że w Polsce wprowadzone były jakieś ogólne rozporządzenia, które się jednak w całej Polsce nie wprowadziły, a nawet zarazem przeczy allodyalnych stosunków – powiada bowiem

Roepell p. 89 przeciwstawia demokracyą nie[ma]jącą dłuższe istnienie. Byli niewolnicy, tj. jeńcy, byli ich potomkowie a potem i Ruscy Rolnictwo przywiedli do wielkiego. Mi[ę]dzy nich wielkie Granty klasy obszarnicze, pierwsze, drugie, trzecie, mniejsze rozrodzenie się, wreszcie jednych zbogacały, drugie stosunki drugich uboższały. Ubodzy przywiązywali się do możnych, zostawali ich partyi przez bogatego, ten sam sobie stanu służby obrobić nie

Etyd Arsenia boyskiego w wapraw bredneum pomierzonu, a między wolnemi a niewolnikami pośredni stan oswobodzonych a nieowo niewolnych - Cmetones, gdzie przeciwstawienie wolnych w wsi ziemi wolnej ziemi to Szlachta.

Obó w tem mylitem, że nie mogąc stanowić całej Arsenii, ostatnie nie mieli wolnych, - ale niewolnych, colonii chłopów - pereliani ziemia Wolnemu przemiu, zachowali tylko wsie prawo własności, a jemu pod ciężarami dawne tylko beneficium czyli dominium utile, tzn. użytek pewnych benefactorum - Zdaje się że Cmethones przeniesiono byli dobrowolnie, allodyalni właściciele tworzący - bez oporu na innem miejscu.

Na takie pojęcie Szlachty niema dowodu, ale zdrugiej strony nigdy feudalizmu nie było w Polsce, ani osobnych Panów, Książąt, Hrabiów, Rycerstwa, - urzędnicy nigdy nie dziedziczeni, a chłopi nigdzie o ziemi dobrowolnie dobrowolni przybyłym, którzy za protoplastami szlachty, zresztą ich też zgoda, zawsze w Polsce nie było wolnego stanu chłopskiego. - Między Szlachtą była równość, szlachta to naród, ale tylko posiadaczy ziemi. Brak Szlachty to pozbawienie wolni. - Gdy Piasty przychodzą do tronu już byli w Polsce Panowie i Księżęta

Historya nie zna nas do Germanii mieć u nas panowały, a że przybyłe Lachy za początkiem szlachty. - Między Szlachtą była równość nie wiele wiekow przed - bo za Kazimierza W. jak się już nikt prawnie jeszcze nie mógł być niewolnikiem, nie dowiemy się, gdy Piasty przychodzą do tronu już w Polsce byli panowie" - Wyrobiła się Szlachta na przeciwieństwo allodyalnie posiadających własność i stanowiących naród, - ale pierwiastkowo obejmowała ona cała ludność allodyalnych i ziemnych posiadaczy ziemi. W następującej cytacie znajduje się pewnie zapomnienie własnej dawnej szlachty feudalnej, gdyż Lelewel autor mówi p. 305. przypis. feudalizm nie było, bo tego wyrazu w nadaniach nie ma a za feudalizmem tak by obowiązanym jak dawniej inny

wracenie do prospektywnego rozpoczęcia, więc to donacyą tylko z tej racyi że się nieodzierżyły w tholatralnych linjach pierwotnego Kalywey, ale do Króla wracały. — Bolesław Wielko polskow 1276. u Lelewela prawdziwe prawd. polsk. p. 200. donacya dobr Tarpcina przekazuje Mikołajowi „Licet dictam Villam comiti Jaxchoni quondam dederamus, qui mortuus est prolem non habendo, sicque rerum ad nos cessit Villa sita fata, dederamusque Villam prominatam domino Nicolao, qui Nam universae carnis est ingressus, successoresque legitimos non habuit et sic .... Comiti, Sirogne successoribus concedimus.

Lecz przejdźmy teraz do przyczynych dowodów że w Polsce istniał feudalizm. —

Pomijając więc pierwej przytoczone dowody że Polska przez wieków uznawała zwierzchnictwo Cesarzy, a że jej panujący im na wierność przysięgali, characz płacili, posiłki dawali, do Heerfolge stawali, przy Hoftage się pojawiali, miecz przed Cesarzem nosili, jego sądy nad sobą uznawali, że pierwsi Monarchowie nasi tytuł Książąt Comesow i Marchionow Cesarskich używali, a pomimo tego że Otto Bolesława I Królem mianował jest sam przyznaje

Lelewel pol. dypl. p. III. Cesarz i Kazimierzowi i Hermanowi lubo go emini scripta przyjaźni przyznawali tęczyty, do nich pisząc, jako do niższych, do wzniesionych lub wyłamanych od hołdu tytułu im Księcia, Ducis, a nie Króla nie dawał.

że więc Polska względem Cesarstwa się w lennym stosunku znajdowała, — dalej, pomimo że Czechom za Bolesława wiele dań płacono, pomimo że Węgrowie tenże Czechy Władysław Hrabstwo, — a nawet w późniejszych czasach Zygmunt Stary tytuł Książęcy Śląskich

pomijamy oddanie się Śląskich piastów w lenność Czechom, to i tak przez X

X ~~Introduction~~ 79. 174.

~~Opisz~~ stosunków naszych już to do prawa narodów, już też do prawa publicznego między Mahometanami i Krzyżowcami, Krzyżowcy, i Krześcijaństwem pruskiem a Koroną, o których dawniej przynależ ~~były~~ lennemi, bo Krzyżacy tych krajów pierwiej byli stworzonemi, to jest przyszłe wiernie się układać, danin płacić pewne rzeczy pewnie porządki dawać, Opisz stosunków między Wielkim Księciem Litewskim z jednej a pokrewnemi mu sukcesorami Austa - Litewskiemi Książętami z drugiej strony, a takiemiż samemi stosunkami między Krakowskiemi Książętami a potem Królami polskiemi z jednej, - a pobratymcami Ruskimi Książętami, - a ~~Mazowieckiemi~~ Mazowieckiemi, - a ~~Pomorskiemi~~ Pomorskiemi, - i Mazowieckiemi nareszcie z drugiej strony, - a ~~Pruskiemi~~ Pruskiemi stosunki, acholwiek nie ~~były~~ to feodalne, przecież te należą, gdy wszyscy ci Książęta pewnemu trzem Zwierzchności podlegali i do wierności mu obowiązani byli, - ~~Pomorskiemi~~ Pomorskiemi stosunków nakoniec nie zapomnieć, należy to przedewszystkiem stosunek Polski do Pomorzan. - Stosunek ten dla tego tak jest ważnym, iż stanowi on niejako przejście do prawdziwego lennictwa - Są tam bowiem Książęta panujący, którzy, bądź ~~Lennictwo~~ Zwierzchnictwo Państwa Polskiego uznać muszą - a tą i dobrowolnie - ludzie pojedynczy, którym Krzyżacy robią nadania Zobaczymy co za ci Autorowie mówią o tej mierze.

Nadzwyczaj Bolesław W. w swych podbojach stosunków prostował wszystkich Władców, żyjących za jego czasu byli jego Vasalami Długosz p. 208 Za Mieczysława II stawiono zamków wielkich sobie przez jazdy dawać dania i stajs, ci wszystkich Książętami p. 407. Bolesław Krzywousty r. 1107 sobie za pomocą Zamek i miasto Cracków - Dziedzic onego, Gniewomira brat jego poddanemi ~~Ruś~~ Ruś i znowu daje mu miasto i Zamek

To znaczyło Gniewomir dobrowolnie, ~~Ruś~~ Ruś wtenczas dworzyło, nawet powiedzieć jakby lennopolskie.

Szujski p. 97.

Lelewel pol. t. II. p 365 Dodawano powoje

powiada ten ~~Pruski~~ Pruski:

Rocpell p. 252. w r. 1108 wyprawia wojnę Bolesława Krzywoustego za pomocą powstawszy pod wodzą Wrodawa, ciężko uszkodzili polskie granice, bydło ptacili, pomiędzy dawali (Krzyżowcy) zmusili Lucie do oddania zostawionych i uczynienia im mieszczanin Chmielnickiego. Tak Swatopole (Świętopełk) otrzymał Kołobrzeg (Eichenwalde Dywarten)

p. 264 X. Warcisław pomorski r. 1120–1121. koniecznie Bolesława. Na wstawienie się Brzuspa Ottona: prosby pomnożą, aniejże ich bydło za 300 M. trzeba i do obwarowania stanowienia stanowego dziesięciu stronnego artykuły. – w r. 1128 chcą zrzucić panowanie polskie i odpowiedzieć hołdu. Bolesław wraz odgrażaniem ich bojem wraca Ustępuje do Kołobrzegu.

p. 372–375. Wyprawa do Polski na obalenie a pogrobienie Alberta Niedźwiedzia Kluzy między Elbą a Odrą nowe księstwo założywszy; za kontentowaniem się tem że księstwo pomorskie uległo ani nieprzyjaciół jej Brzeżchnictwo wzięło. Tych co polscy Krzywousty nazywał Ubermachtsmann albo Kanieckim panem pomoga wrazie dopraw: dawszy kapłan wszystkich wyprawie krwawe prawa tak jest i polskiej, – a bydło na granicy polskie podbitych. Duces, Principes dergleichen pomeranie, a duty ich wstępowanie wstrzymywanie dalszej polskich nowinacyi, krzywych potwierdzeniem ich z jednej strony a uznaniem podległości drugiej. Tak pomiędzy Samborem pomorskim Kazimierzem a Bolesławem panowali Życie jego 1170 Kobiałkow. –

(Na zakończenie Cyklu dotychczas)

Książęta p. 458. Bolesław Krzywousty 6 miesięcy wraz skutkiem poruczył Radcy swojemu Świętopełkowi, jednemu z pomiędzy tych Panów Polskich, ten potem zaraz wszelkie wyższe wstrzymać środki do zrucenia wiecznej jarzma podległości.

p. 484 u seq. Piotr Gryf jednego z pomiędzy tych Panów duńskich do pewnych z dziewięciu przybywa na dwór Bolesława, i jemu stuży, nadany warostem Skrzynno i całym powiatem Skrzyńskim, za staje potem Magnus Palatinus i Magnus Comes.

p. 507 Wszystkim jednemu dał wodzowanie Wisłicę wtorowanie przyjęciem na wspomnienie stanowi jego utrzymanie

Ale i przyjaciół mieli swych kamieni – przy pomocy tych wanych Arcybiskupa Gnieźnieńskiego i Biskupa pomorskiego

Konrada

Nemojewicz p. 294 Benedyktyni mieli Hrabiów, – a Szlachtę Wrocławami.

Maciejowski prawn. p. 143 z cyt. Litwini nie od Jedzymina, ale od Mehow mieli feudalizm. Co Długosz o nich mówi, to mówi Jacyk Germanach. Słowiańscy ciągli książęta, szlachty itd. za mąż wedle ich woli wydawali. Panowie Kmiow mieli Szych lennych bow. Jagiełło w Polsce dawał feuda. R. 1396 Spytkowi z Melsztyna feudum na Rusi, Władysławowi Księciu Ostrogskiemu Księztwo Wiślickie, Ostrogskie: Dobrzyńskie.

Krucyaty, Zakony Rycerskie, Rycerstwo.

Roepell p. 237. powiada ze w latach 1111 i 1112 Bolesław Krzywousty brał udział w krucyacie przeciw poganom Nadbrzeżnym, lecz wątpi o tem.

Nawrócenie

Mógł odbić ciało brata udział, lecz tylko przez wysłanie jakiego hufca.

Długosz T. II p. 38. R. 1154. Henryk odbiera dwie Księstwa Sandomierskie i Lubelskie w zamian Księciu Bolesławowi Kędzierzawemu, we wsi Zagoście budzie Klasztor S: Jana Chrzciciela (parafialny) nadaje go Braciom szpitalnym Templaryuszom i Arcybiskupem Gnieznieńskim i wszystkim rycerstwu udaje do Ziemi S: Tej czyli do Baldwina Królem jerozolimskim i ich zwiększy odwagi i pomnożenia tamtejszej. Stracony wiele ludzi powraca do Polski.

p. 54. - R. 1162 Jeden Dominicellus et armiger z Mrochowa, z dyecezji Krakowskiej był na Krucyacie za dwa dniu. powracając otrzymał od Patryarchy S: Grobu jednego Mnicha reguły S. Augustyna (Kanonicy Premonstraty dawniej) i w Mrochowie Klasztor tej reguły fundował. ✻

p. 122 R. 1179. Jan Malabranca Kardynał legat obiera dziesięciny na zwrócenie Ziemi S.

p. 390 R. 1267 Guido Kardynał legat chcąc nakłonić Krzyżowców przeciw Łacinnikom Greckim opanowanej Ziemi S: przybył

p. 420. R. 1274 Na Soborze w Lyonie uchwalono uniwersał o kościołach posłanych Skarbony na Odzwyczajenie Ziemi S.

✻ Roepell p. 352 przyp. 8. Czy był Władysław Syn Bolesława Krzywoustego) z Cesarzem na Krucyacie? Johannes Cinnamus Lib. II de Gestis Joan. et Manuel. Comnenorum pag. 89 wspomina Polskiego Księcia w Wojsku Cesarskiem.

Patronami te rycerzy Mieczysława I. Bolesława Krzywoustego przez Gerarda, a Bolesława Krzywoustego przez Bolesława Rzeźnicza dobrze wyjaśnił Roepell, że to fałszywie było zrozumiane wyrazy Miles factus est – które znaczą stał się żołnierzem. Mianem dzisiejszych Monarchów.

Zaprowadzenie herbów przypisują Chorążemu, – gdy one wyjaśniły dawne protekty jako Goethe zabytek – Gdyby nawet były nowszego wynalazku, trzeba by je Krzemowitowi przypisać, gdy on wojskowe organizacyą wtenczas mógł zaprowadzić.

Turnieje wyjaśniano dla tego odbieranie chwały – ale ich zapomnieć niemogła – powtoby nawet pomnik językowi pamiątkowi jak Krucze kopie – gonienie orłów, – zwrócić karce – szermierz.

Pojedyncze Rycerzy takie wspomina historya. I lab.

Długosz p. 54 podaje że Bolesław Szczodry Ład Władysława pod Mediolanem w wojnie Cesarskiem, wprzyjaźnej walce obiedwu mocarstwa i złote kierze r. 1161.

Opera Inflanchich ku wiewalerzych Kawalerow Mieczowych
fundowal Konrad X: Mazowiecki Kawalerow Braci do-
brzyńskich - a przezes sprowadzic Rycerzki Zakon Mieczo-
ści Braci Szpitalnych S. Maryi, czyli Krzyżakow. -
Potomnie przyszedł Henryk X. Lundowi zakon sprowadził
Templaryuszow, a Jakub Miechowa Bożogrobcow. -
Przed tym Maltanczykow, czyli Kawalerow Rodyjskich, czyli
Braci Szpitalnych S.to Jana sprowadza wedlug
Długosza p. 75. R. 1170 Kazimierz Mieczysław Wielkopolski i powtornie im
przeciwko fundowany Szpital przy kościele S.to Michała
p. 236. R. 1225 Władysław Odonicz Książe Wielkopolski odnawia
i powiększa fundacyą Mieczysława swego dziada i Władysława
Ojca i poleca wybrać szpetnych duchownych do domu Jerozolimskiego
pomiędzy Mieczejowski Dzieje p. 543 ad XII Or. sprowadzonych do Polski
Kawalerow S. Jana Jerozolimskich, zwanych potem Rodyjczyk, Mal-
tańczyk pochodzi.

Źródła

Herodot.
Pytheas 320 przed Ch.
Plinius 79 po Ch.
Tacyt Germania 97 po Ch.
Caesar de bello Gallico
Ptolomeusz 175 do 182 po Ch.
Jornandes VI. w.
Procopius VII. w.
Porfirogenita.
Cedren
Arab Masudi
~~Bratkowski~~

Annal. fuldenses
Dretmar Merseburg
Saxo Grammaticus
Wirth. Geschichte der Deutschen Stuttgard 1846.

Martini Poloni s. Chronicon expeditissimum h. Opera Raffredi Petri. Antverpiae 1574.
Latopis Nestora preprzestnyj Tulcin Kolchorski. Kijow. 1860
Potocki Jean, Recherches sur la Sarmatie Varsovie 1789
Szafarzyk Słowiańskie Starożytności przełożył Bolesław Sokal P.J. 1842
Kucharski Andrzej Nej dawniejsze pomniki prawdziwe Słowieńskich. Warszawa 1838
Maciejowski Historya prawa Słowiańskiego wydanie drugie tłomaczone 1856
Dopełnienie do historyi praw Słow. Warszawa 1872
Surowiecki Skreślenie pierwiastków narodów Słowiańskich w starożytnościach Słow. pryw. Rocznik T. XVII. r. 1824.

[illegible]

Rakowiecki Prawda Ruska. Warszawa 1820.
Evers das älteste Recht der Russen. Dorpat-Hamburg 1826
Karamzyna Historya Rossyiska wskroczeniu w nowiczesnem Tomu.
czesnie D. Tappe. Drezno Lipsk 1828.

Narbutt Dzieje Narodu Litewskiego.

Chronica nova prutenica, nowa Kronika pruska (Wigands) ber ty-
dawcy i miejsce druku - krom polskie obch.
Vogt Joh. Geschichte Preussens.

Kronika Węgierska i Czeska Romanowa w Warszawie r. 1823
Hagek v. Libotschen Böhmische Chronik übersetzt v. Joh. Lauded. Leip
zig. 1718.
Palacki Daus Geschichte von Böhmen. 1836.
Henelius Silesiographia.

Gallus (Gawet) 1130. - (przez r. 1110-1130.
Anonim Krakowski 1140.
Mateusz, czy Mateusza ks. Cholewa, Biskup krak. 1141+1167 dialog z
Janem Arcybisk. Gnies. 1152-1168. - pierwszy mowi o historyi
prols. drugi dotyczy wojny i czyje prawa ciemne. III krzyż
On uważy jako pierwsze 3 krzyż pomer następnego
Wincenty czy Kadłubka + 1223. Historia polonica Vincentii Kad-
lubkonis Episcopi Cracoviensis. Ostrowiti 1612.
Kronika Węgiersko-polska 1240 - o S. Stefanie.
Annalista polski 1248.
Boguchwał Biskup Poznański + 1250. (Gottlob-Bogufal) Bisk. Krak.
Żywot S. Stanisława 1260. przez Wincentego Bracieszka.

A Sarnichi 1587.

Gotfryd Bardes Kronika Litwinów i Polaków Tomaszowa w Warszawie r. 1822. — — 1273.

Miorsz, Mirzwa, Dzierzwa 1290. wypisuje: Kostyanusje Matematyka Wincentego. — Kronika powszechna Dzierzwy Tomaszowa w Warszawie 1823.

Jan Silezak 1360.

Jan Archidiakon Gnieznieński 1385

Kronikarz Śląski 1390.

Jan Dombrowka komentator Matematyka Wincentego 1440.

Zygmunt Rotycki 1470.

Jan Długosz Dziejów Pol. Ksiąg 12. gmelt. Mechowyckiego Wyd. Mierzeckiego Krak. 1867. — 1480.

Dodatek do Dz.

Analista Traemeresnski 1492.

Maciej z Miechowa 1517–1521.

Martini Cromeri Polonia – Colonia Agrippinae 1589.

Wapowski wydany razem z poprzednim.

Alexander Gwagnin 1578.

Kronika Macieja Stryjkowskiego. Warszawa 1846

– Marcina Bielskiego wydanie Turowskiego 1856 Sanok

Rafał Leszczyński (do powieści bitwy warszawskiej)

Orzechowski 1611 nam 2 razy

Kojałowicz

Herbert 1609. (powieści tyć pod Orzechowski)

Neugebauer 1618.

Dembołęcki 1625.

Krzysztof Warszewicki 1601 (powieści tyć pod Orzechowski)

Dzałoszyński 1630.

Stryjkowski 1688.

Hondknoch 1687. (powieści tyć pod Stryjkowski)

Władysław Zubieński

Jan Bielski

Naramowski

Prusner

Kleczewski 1769.

Fr. Alex. Jabłonowski 1770

Lengnich

Adam Naruszewicz Historya narodu polsk. wyd. Turowski Krak. 1859.
Bohusz 1808
Lelewel 1812
Jan Winc. Bandtkie Historya prawa Pols. Warszaw. 1850.
Serv Samuel Bandtkie Dzieje Król. Polskiego Wrocław 1820.
Hugo Kołłątaj.
Mezyuti en Ostrolęckie Wiadomości Hist. Krytyczne do Dziejów Litwy i Polski. Krak. 1819.

Trębecki
Orchowski
Cromerus
~~Marcin Kromer~~ Stryjkowski Maciejowski
~~Marcin Kromer~~ Kaczkowski
Jak. Cracki o polskich ustawach. wyd. Turowski Krak 1861.
Teodor Waga Historya księgi i Kodex polskich wyd. Lelewela Wilno 1824.

Lelewel. Historya Pols. potomnie opowiedziana
Polska dzieje i rzeczy jej.
Polska średnich wieków
Narody na rzekach Słowiańskich
Richard Roepell Geschichte Polens. Hamburg 1840.
Maciejowski pierwotne dzieje Polski i Litwy.
Pamiętnik do Dziejów Polski
Bielowski Wstęp krytyczny do Dziejów Polski
Wandowski Alfred Lechicki pomnęty P. Bielowskiego Krak. 1868.
Majnoch Kmot Lechicki przy tek Polski Lwów 1858.
Bolesław Chrobry Lwów 1849.

Szujski
Czerny Franciszek Zarysy państwowe i społeczne Czech, polski.
Wszyscy. Krak. 1872
Kronowicz Słowo dziejów polskich

Volumina Legum.
Pamiątki Dawny Archiwum Pols. wydania Turowskiego.
Stryjkowski Kronika Polska. Warszawa 1847.
Linde Słownik Języka polskiego. Warsz. 1807.

Pieniądze XXIV.

Szafarzyk p. 78 powiada że Słowianie wybity na stronach krzyżach daniny z których wiewiorczych i kuniowych stanowiły sto tysięcy złota i srebra, tylko że metale miały inne jednak wówczas w powszechnem używaniu jako moneta brzegowe.

p. 97. R. 884-885 Cesarz zarządził nadanie Klasztorowi pod Trelegą od pługu.

Prawda Ruska ustanowiła kary następujące *

Hajek, Szlachi, Szafarzyk Książęta Czescy płacili daniu roczną Cesarzowi, 500 Mark srebra i 120 koni. Hajek p. 195 powiada że 200 funtów idzie na grzywny srebra.

Roepell, Szlachi, Lelewel Książęta Czescy odbywają razem zjazd we Wrocławiu za dań roczną 500 Grzywien srebra i 30 złota.

Temże sposób dani Bolesławowi Krzywoustemu daje 100 Grzyw. srebra i 10 Grzywien złota.

Gallus, Lelewel, Roepell Henryk V cesarz od Krzywoustego 300 Mark daniny. Jakie zresztą 500 M. rozumie

Roepell, Lelewel Bolesław Kędzierzawy r. 1157 płacił srebra M. 2000 Cesarzowi, 1000 Książętom, 200 Legatowi Cesarskiemu i Złota M. 20 Cesarzowej.

Roepell p. 267 Krzywousty zmiejsza dań Czechom do 300 Grzywien rocznie

BJ

a Ano XXVI. 272

Czy Germanie panowali w Słowiańszczyźnie?

Lelewel przyznaje 1/ Słowianie zwalczali dawniej Gety i Dakii, - zniewalani przez Scytów, Sarmatów, Bastarnów, Gotów, Gepidów Awarów, - 2/ Wierny że Gety i Dakii to Goty - Ci więc i Gepidowie panowali nad nimi dopóty dopóki Rzym ich nie ostatecznie zniewolił.)

Na innem miejscu tenże Autor mówi 3/

"Między Skalmą a przeciwległemi brzegami Germanii (r. 166-172) nie dopiero były stosunki i lud spokrewniony na przeciw siebie przebywał. Jeżeli przy Ujściu Odry siedzieli Rugiowie, a za nimi głębiej Burgiowie Gotowi, - w Skanedy nawet byli Ethelungi, Gautigoty, Vagoth, Helmogoth, - Gauti i Goti. Tych sąsiadów, mało co przed Markomańskiemi wojnami, Berig dwoma okrętami przybył do Ujścia Wisły. Za nim ciągnął ogromny Stadem, i wysadził Skandzkich Gotów między ramiona Wisły, gdzie osobno osiedli, lekceważeni od tamtych, jako Gepanti (pod. Gepidi) dali zawrzeć sułom Gepidów." -

"Gepidowie pod Karpatami z Ostrogotami, wreszcie ujrzeniem r. 246"

"Od wrót Odry i Wagi, podnożem Karpatów Słowiany aż do Ujścia Dunaju wzdłuż po miejscach pustych przybyłe, plemię Teutońskie, Wizygoty we wtórnej ziemi kilkoro się stało, stanęło frontem do państwa Rzymskiego. W tych ku północy miało liczne ludy do tych ogniw przynależące, Wenedów- Prusów- Rossolanów, - a na czele tego od Odry aż w głąb Germanii zwierzchnictwo trzymali Ostrogoci. - Od r. 212 przymianie Konstancja, z nimi przymierza, zowią federatami. -

"Zjawił się zastęp Skandynawów zamorza, potrzaskały się ludy, i wiele Teutońskich, przez inne wyparłych ustępowało ku Rzymskim granicom. Teutoni wychodźcy przez Odrę zalewienie pomorza między Odrą Wisłą - przy ujściu Wisły do r. 246 przeszedł Gepidowie, potem zaś niemały Widiwarii. R. 494 obadwa dolnej Odry były gdzie pustkowie

1/ Polskie wiersze Kredkiewicz p. 8. 9. 2 egz.

1. Lelewel Historya Polski potrzebne opomiedzianie pag. 13
2) Lenkè Kronyky wszystkich Hungarskich p. 158. – 162. 163. ~~164. 446~~
574. + seq. 580. 537.

Rocz. XXVI.

Szczanyk p. 420

W Kowalewsku od przeszłych dwoch odstania się miesztali Szwarnia
Wyrobia Oleśnicami.
p. 423 W Potoku Oppeln Swarny Oswary, Hunig miesztali Szw
nagdy warem z Oswarami p. 424 i wrlewy dwoch dwoch
miesztali Szw. Wyrobia Oleśnicami pod Szwarz Ulem. Mar
grabia z 838.

Odzwiemato między ziemi, nasich ziemiach prawdziwych osiadło: rozgorzało się Niemcom, między pokolenie dotrwanie zwycięstwem krwi i życia w tym przeraźnionym swojej obolizności przystąpić się do Niemców i że ludzi wyprowadzić się do podległości Niemcom, do jarzma dotrzeć dotrzymać się wszystkiego między zamiemi narodami, ale nadto między ich zwierzchnikami czyli nacelnikami. Stan rzeczy a Niemców gdzie książęta i komesy mogli nie Królikowie i wodzowie słowiańscy, nacelnicy tych Królików. Skoro szczęścia nasi niechęć ludu ci panowie słowiańscy tychali tudzież do utrzymania się przy swoich wiadomościach, a temi byli poddanie się pod jakiś tytuł Cesarzowi, w lekkiej opłacie, w dostawieniu małej liczby zbrojnych do boju, porozumieniu się z komesami i Hrabiami niemieckimi i należeniu do ich interesów powszechnych wiadomościach. Tak się dzierżali książęta Czesi, Królikowie Obodrytów i inni. –

Drugi, rozumie niepodległości narodu naszego w najdawniejszych jak przykładach rozumie godzimy bowiem – aca do wyzwolenia naszych ziem dzisiejszej dalej wiary, – do dziś niemieckie wypowiadzieniu Macieyowski powiada /

„Z dziejów prawdy krzyżowej w naszych dawnych czasach ... że w czasach odległej starożytności panowali nad temi słowiańskimi Niemcy Germanami nazwani i że długo bardzo jeszcze po tych myślnie wzięli Wandalów, Gotów i innych Niemców za spokrewnionych z nami

„Nad Wisłą około r. II w po Ch. wspomina Ptolomeusz że siedzieli Bulanes tj. w X. w. Polacy, Bolani, Bolani, byli za Tacyta w I. r. po Ch. z nami Lugiami, tj. Lędzianami, [ten tu dowód nasza pozostawiamy.] Ci Lędzianie czyli Polanie [widzieliśmy z poprzednim wypisie z Lelewela że Lędzianie byli Germanami, co Maciejowski, myląc się z wiarą Polanami niewiedzy sam potwierdza bierze ich do germańskich plemion] należeli wespół z ludami, zdobytych później przez naród liczebny do Rzeszy Cesarzów, tj. zarzucili słowiańskie Góry Olbrzymie aż po Dunaj

1) Mylnie Maciejowski tego wyrazu użyła. Co jest druzyna, Comitatus, Gefolge, Gefolgschaft będzie poniżej. Jestto instytucya Germańska, Leszkom nieznana a przez Słowian i inne narody od Niemców przejęta. — Ale prawda że duchy skandynawskie pełniły dzieje druzynami nietylko słowiańskie, ale prawa walz Lenna równie znany.

x [mogły ich według melody Lelewela należało nazwać Wyżłami i Ostrami Polakami].

[illegible] a zamieszkali kraje od Łaby ku Dnieprowi rzeczywiście tą. W Polsce i za Łabą siedziały słowiańskie ludy rodzimo Polanami lub po niemiecku West-Os- Łabami nazwane. Słowianie mieli za sąsiadami, między Łabą a Dniestrem Rugów, Lemów i Prusów, Litwę, która później z potężnej rasy przemagała Germanii

„ Najmiej Celtowie, a zaraz za nimi prochowie Słowian i Litwinów, następnie Celtowie, znaleźli się Niemcy przeważnie na północy, a z tych ogólna Germanów, ludzie bardzo rozmaici, a wolisna miano wzięty się nazwa. Drugimi b) czyli rozłażącemi się gromadami byli, zanim obrali sobie siedliska i zaprowadzili się państwa. Niemcy odziedziczyli potem Rzymian (co to znaczy?) najwięcej to odznaczali wszystkich ludów, spomiędzy nich wystąpiwszy dwiema najpierwszymi, na zachodzie północy mieszkającymi. Z tych wywodzą Swewów, Gotów i Normandów, ci bowiem w najbliższych stosunkach zostawali z ludami niemieckimi Słowian i potem najrozmaitszymi

„ Swewy- ich rdzeń był niemieckiej ludności (a przecież? - powód cała teorya o nich?), ten ogół miał wiele obcego, co ich od innych Niemców odróżniało w mowie, religii, rządzie, uprawie roli nie folwarkami (ani wsiami, bo mieli wiele słowiańskiego i litewskiego w sobie. - Najwięcej zastanawiają Lygii i Varini (i Warynow nazwa- jakto pewnie czytali Letewola dowodzi znacznie się z słowiańskimi Niemców- trzeba nie wzrozumieć o jakich mowa- to o Lemtowskich) do nich liczeni. Od Elby ku Dniepru tacy Lygii, Lugii Ptolomeusza, Lugianie i obok nich wymienieni Burones, Polanie, to nasi prochowie. Siedzą nad Wisłą, gdzie Widykind ma Licicanów, gdzie Luiżyczanie. - Tych bądź Gratem, bądź nazwą, wszyscy do tej rzeczy Swewowie, - a Łabą i Niemcy mogły przyjąć Lygiów nazwisko, bo ani obce przyjmowali

„ Swewy osiedli w północnej Germanii obejmując Anglów Wary=

Zachodnie niezależności pomoga aż w VI w. Obrócić Elby, Wisły od germańsko-niemieckich narodów zamieszkałe w końcu V w. obszary pustyni. W VI w. dobyć te przez słowiańskie narody, — zatem obrócić te obszary wyludnieniu, melliś odmian, a niego od słowian zabudowanie być musiały. W 589. Obrócić bałtyckie przy słowiańskie. Obotrzy 595 Baranij, słowiańskie walczy zgłosz, Karantanie otoda karpackich Chrobatów

" dobyć niezależnych germanów: Galłów oraz tych słowian znowu pochodzi Rzymcy. W VI-VII w. w Burgundii, Francji, Baranij, nad Odrą, po Bałtyk i Wenecją mieć nie mogą uznać domo czy krwi niemieckiej czy słowiańskiej z dyplomatu X-XI w. odrzucają dymy słowiańskie od niemieckich."

" W Obrócić w Teutonów szeroko rozsadzonych mieszają się imiona jeszcze słowiańskiej mowy przybrane w pospolite Teutonów i Słowianów, znajdujące się we słowiańskiej znajdujące mowie. Między się plemion nazwiska" — Cytuje

z germanów Marcigini, Lygie, Helvekony, Elisiow, Selinzów,
z słowian Morczyny, Lechy, Kewele, Stezanów,
z germanów Gotonow, Golów, Linków, Lutow Korontów
z słowian Gradanów Linjoanów, Lutyków gdy Korkowskich
z germanów Kalisia Warinow, Ruzów
z słowian Kaliszy, Warinów, Ruzów, i przypuszcza że słowiańskie przyczyny miejscowe nazwy przyjęli i zatrzymali. Pomiędzy jednak pomiędzy p. 55/11 Tacita melliś zmian polskich i toczący chcą by naród nazwisko swe odmienił. —

Mamy się sobie lubą odmowić przyjemności zaczerpnąć dowodów [illegible] przytaczających Celtowie, przypominając znane dowody że w raju po polsku mówiono by Adam, to jadam, Eva, to jeva, powrócić bowiem w pomyśl czytanym miejscu przypisze „Wissigoci, to wyższe Goty, — Ostrzoci, mieszkający na Ostrowach Dniepru, tak może od Jahow, Słowian (mieszkańcy się już że Dahi byli Wandalowie owemi Gotami) nazwani. Tak można pomedrzeć że Ostrzoby padły ofiarą!—

Reszta powróci gdzieindziej!)

Między narodami słowiańskimi żadnego związku nie było

1./ Kormaithone dzieje Polski - Listy - pag 3. 17. 18. 20. 21. 26. 28
43. 44.

Burgundów, Eudosów, Eskyów, — Ziemia która te narody nosiła była odwiecznem siedliskiem Słowiańszczyzny, mieszkających tu ludów jak Herulowie, ani niewątpliwi Gotowie i Prusakowie Germanizye.

„ Przypuszcza się Słowiańszczyzna już za czasów Tacyta, powstały z niej monarchie, prowadzące zjednoczenie Germanii dostało się Gotom.

„ O długim pobycie Gotów między Słowianami świadczy wiele ich języku wyrazów naszej i ówczesnej nowej prapotomny ale i późniejsze urządzenia, - Dziesiątki, Setnicy itp

„ Najnowszy dowiedzie, która na Słowian wpływ potężny wywarła się Normanowie. Jak Sakse siedziba była Skandynawia, a tu- taj ich życie wiedli, wreszcie stale osiedli, jednoimiony nadała- nastąpienie, dawny między nadodrzem i Prusami Polanami. Tamtych Sasami, czyli Saksonami, - tych Rusami na- czywano

„ Mamy nadanie pewne dwóch wiarygodnych wpływ, że najwięcej Scytów, następnie Sarmatów nakoniec Niemcom ulegaliśmy, a z Galami czyli Celtami (Słowy koło r. 621. przed Ch. potężne państwo od źródeł Wisły, za Karpatami po Dunaj i morze czarne zajmujący) sąsiadowaliśmy. Jest to nowa nieznajomość.

„ Kogo przyszedł [illegible] ulegliśmy przemysłowi narodów. Sarmaty podbili o Rzymem rycerstwie, Niemcy na rozwinięcie władz umysłowych wpłynęli, Celtowie ostatni wpływ wywarli, Niemcy wreszcie najwięcej przemawiali nam panują też, mianowicie panujący nam po dziewięć Gotowie

„ Scytowie i Sarmatowie rządowi w Germanii nad Dniestrem Koniec potrzebli, oni też a nastąpienie Gocy do szczytu panowania ich nad Wisłą zwyciężyli. Potem zaczęli się tych Gotowie przechodzić między Polanami władanie. przed rok. Ch. pisarzy się oni osiedlili w Prusach, opadli przy ujściu Wisły, skąd powrócili się dalej aż około r. 189 po Ch. nad morze czarne przybyli. Potem swego nad Wisłą zostawili Gotowie pamięć tę w [illegible] Krakusie, który u stóp Karpat panował w Polsce i

Czechach" — powieści o zdobyciu dwóch miast Krakowa, o rzezi Żydów, o Kazimierzu „sprawiedliwym", który się długo zwlekał panować nad Polską Krakusową czyli Goci, gdy dyle o nich zachowała się podań — Jakoż dopiero Humanizm IV w. pokazał Kochanek panowanie pogan Słowian gór Karpackich, dawny stan sprzed przyjęcia chrześcijaństwa, stworzenie pogańskich ideałów

Panowanie Krakusów

Dział XXVII

Ślady Gockiego Języka w Słowiańszczyźnie

Bielski pisząc o Gotach nad Dnieprem znajdujących się dużo na-
tych wyrazów - (mogły należeć równie to pomiędzy?)
Drapanych p. 61. Goci zajmowali i obcowali ze Słowianami nad
morzem Bałtyckiem ok. 320 przed Chr. i znów
nad Dunajem, Dnieprem i Donem ok 182 w. 376 po Ch.
prawie do mory zupełnie Gotów w Meezji, Dalmacji i Panonii
pomieszały się z Słowianami którzy tam później przybyli. Nie
mam więc nic dziwnego że w języku obu tych narodów znajdu-
jemy znaleźniki pokrewieństwa, którymi się one wzajemnie ob-
darowały.

p. 62. Trudno zresztą oznaczyć czas i miejsce gdzie te za-
miana zaszły. Najwięcej mogło być słów przed końcem IV w. przez
to wspólnego sąsiedztwa narodu, skutkiem którego słowiańszczy-
znajdują się przy wymieszaniu Ulfilasa. Niemniej uważa godne,
że Czyli Metod wedle swojego prawdopodobieństwa znali przez
Gockie Ulfilasa i z wymieszania Czyli Cyrylla Pismo p. najwięcej
słów gockich napotykamy.

Lelewel, Pol. Dzieje narodu T. XVIII Kultura wiary i Słow.

p. 63. Goc, Słow, Słow znaczy zwycięzcy na Lemowie, Czechach, Mo-
rawie, Węgrzech, Hrvacji, Serbii, Bułgarii, Mołdawii, Grecji w
przodach nad Wisłą, Wartą, Dnieprem - a Lachowie, Chrvatowie ich sąsie-
dzi - (Pytam się Lelewela czy Lachy nie od Lemowie, nad Wisłą nad
Wartą? - czy Chrvaty nie Krakowy? - te dopiero pojawiają się od IV w.
prawdopodobnie jak Mir, Mysłkolm (czyż Jeper nazwa?) - a czemu
Prusy Rus - gdzie Nowogród, Jarosław itd. - Hrvacji byłoby
wiedzieć że te nazwy nadchodzą w całej Słowiańszczyźnie a
nie przypadają wyłącznie.

p. 64. Słowianie VI. wiekowych wiekom brali niemieckie zwycię-
skich Niemców (Gotów) którzy nadawano tekę u nich i nad nimi
nosili panowanie i tak.

Niemiecki Waldemar, Krak, Chalumir, Wandalar, Walamir
Słowiański Włodimir, Krok, Kazimir, Wanda, Wolimir
Niemiecki Widumir, Wizumar, Swen
Słowiański Włodimir, Wizimir Swietopełk-
Lufanyk p. 344 podaje następujące wyrazy.
Niemiecki stoma, hehn thier berg bart wölfen
Słowiański stoma, hetn krolli brey brada. wlek(wyjaśnia

Polska

Krak Wanda.

Obodryty

623. Derwan.

Czesi

623 Samo 662
690 Krok
695 Libusa
Przemysł

Przemysł
Mnata
Wojen
Mistaw
Krzesomysł
Neklan
Hostiwit
870 Borzywoj
894 Spitygniew

Karynty

740 Borut
750 Karat
753 Chelumar
769 Walucha
776. 780

Morawa

820 Mojmir
Pribina
846 Rastic
861. Kocel
870 Swiatopluk
(Mawomir
894 Mojmir
(Swatopluk)

Lesek

Lesek

Popiel
Popiel
860 Ziemowit
(884 wstrzemit)
899 Lezek

789 Drazowit
Sutic Wilkan 795
798 Drosuk 809.
827 Slawomir
817 Cedrag 826.
823 Milegest i Cedrag
Suglo 826 str.
Lut Cimoshl 829 Koledic
844 Jocomysl
Cestibor 859 str
862 Jabomsel

907 -

Węgry

909 Toxis
973. Gejza
979 Stefan Wajc

921 Przemowyst
962 Mieczysław
992 Bolesław I

955 Hakon i Stoigniew
938 Ruzystaw
vers 976.
965 Mistwi 983
983 Mistwa
Mistwi II

912 Wratysław
925 Wrocław
936 Bolesław I
967 Bolesław II
999 Bolesław III

1025 Mieczysław II
1032 Otto Bernhaim
Teodoryk
1032 Mieczysław II
1034 Mastaw
1040 Kazimierz
1078 Bolesław II
1080 Władysł Herman
1102 Bolest. III.
1139 Władysł II
1148 Bolest IV
1173 Mieczysł III
1177 Kazimir
1194 Leszek

1002 - 1012.
1030 Onodras
prübigner Udo 1031.
1031 Godeszalk
1032 Ratibor
1042 Gotzalk
1066 Pruso
1067 Kruko
1105 Henryk
Svenwbald
Lut 1126 Kanut duński
1129 Kanut Lavard
1131 Pribislaw i Niklot
1160 Pribislaw Henryk
Brandenb.

1002 Włodowoj, Bol. III. Bolp. 1038 Piotr
1004 Jaromir
1012 Udalrik
1025 Brzetysław
1055 Spitygniew
1061 Wratislaw
1073 Brzetysław II

1041. Otto 1044.
Piotr
1047 Andrzej
1061 Bela
1063 Salomon
1074 Gejza
1095 Koloman

1109 Władysław
1125 Lobiesław
1140 Władysław
1175 Jaydych
1191 Ottokar

1114 Stefan II
1131. Bela II
1141 Gejza II
1161 Stefan III
1174 Bela III
1196 Emerik

VI. 500 – 600
VII 600 – 700
VIII 700 – 800
IX 800 – 900
X 900 – 1000
XI 1000 – 1100
XII 1100 – 1200

Chorwaty	Serby	Bułgary	Ruś
610 Ulukas		640 Kubrat	
640 Porga	640 Ostrowoja	666 Asparuch	
		Terbelis	
		755 Komosicus	
		763 Telerigis	
		763 Sabinus, Sagarus, Umor	
		765 Tokto	
	Wojerław	774 Cerig	
		Karbanus	
	Radosław	798 Kruminus.	
817 Borna	Mosegoj (Krajan)	813 Mortagon	
821 Ladislaw	Wladimir (Serbin)	836 Presiam	862 Ruryk
823 poburzenie	843 Mutimir, Stojnir	843 Boris Michał	Obir w Wrjanie
830 Sorin	Gojnik -	885 Władimir	
836 Mojslaw	860 Mutimir sam	888 Boris Michał	879 Oleg
837 Terpimir	890 Prastymir	888 Simeon	
868 Sdeslaw	891 Piotr		
879 Draimir			
892 Muntimir			
912 Mirosław	917 Paweł (Michał Zachlumi)	920 Piotr Słowian (Obotr)	913 Igor
914 Prybunia	920 Zacharyasz	968 Boris & Roman	945 Olga
920 Tomisław	924 Bułgary	971 Bogumił	955 Światosław
940 Godimir	934 Crestaw	976 Samuel	973 Jaropełk
958 Krescimir W			980 Władymir
990 Dzierżysław			
1000 Krzesimir III			
1035 Stefan	1015 Władimir	1014 Gabriel Radomir	1015 Światopełk
1050 Piotr Krzesimir	1016 Jan Władysław		1016 Jarosław W
1074 Stawisza	1018 Basil Bułgarobójca		1054 Izasław
1075 Demeter Zwonimir (*)	1040 Stefan Borisław	1025 Dobian 1041	1075 Światosław
1087 Stefan II	1050 Michał	1073 Piotr Bodin 1075	1077 Izasław
1090 Michał	1080 Konstan Bodin		1078 Wszewołod
1091 Władysław			1093 Stopełk
1097 Koloman	1089 Welkan		
	1105 - - - -	1186 Asan i Piotr	1113 Włodzimierz
	1120 Bela Ślepy		Monomach
	1136 Uzedomil		
	1151 Belus i Stefan		
	Tiechomil		
	1165 Stefan Nemanja		

(*) Zwonimir

Lelewel

Narody za Niemnem

Stoman[illegible]

Bibl. Jag. Lelewel

570 Lelewel Joachim
590 Poésies polonaises
674 Mickiewicz Adam
Jacques Malatray

628 Lauman
628 Lelewel Joachim
678 Lelewel Joachim
782 Lauman
795 Rauch
861 Rauch

An Colonia ungnam Tribunam F. – F5.

Maciejowski dzieje p. 231. „Obolegnowši Imperiales Słowiańskich Królestwo Zamieszkowi od Sykstusa Słowiańskiego ich wielkiem zemstą potrzebnie do Cesarstwa Niemieckiego, wojskiem wszystkiej Niemieckiej Krolestwie do Cesarstwa Frankow wskazanych, nastra nawet Pacinikow i Turyngkow pospolitym Rzeszy zimem wreszcie, jak Dziedzicznemi a narodu swego wrodzonkami. Qui Comites po Niemieckich państwach Margrafy i Sędziowie, Seniores, Senatores, Niemieccy Królestwo wychodzą nato samo co Słowiańscy Starostowie czyli Starcy, Książęcia, Kniaziowie. – Mieczysław I Sędziwój nazwał się jako przedtym Sędziwój w Pandekt i jako Comes i Comes Castri. a żona jego Senatrix

Lelewel Hist. pol. opow. Mieczysław był hrabią, albo margrabią, niemieckiem urzędnikiem, współrzędnym pracą, a nawet służbą.

Pols. mit. tred p. 91. Mieczysława I Gero Marchio orientalis subdidit diœcesi imperiali

p. 22n. Anno 992. die 25. „obiit Misacho (Mieczysław I) Marchio et Comes slavus. – Dux Slavorum Miseco (Saxo gram. Dietmar Necrol. fuld.) świadectwo tym uczitować niezrobek czynić, będzie ze strony Polaka albo próżnem zapędzaniem się za dumę i bezrozumną chlubę, albo niedostatkiem i niepowszechnością oka, własnych tych wynalazków i umiejętności czystej prawdy wydzierć niemogącego.

Wolvens (Dresmer.)

Ossolinski p. 527 przytacza za Dresmer Merseburgski powiada że Mieczysław hołdował potwarz - i sędzi że całego Kraju, bo dopiero Bolesław Chrobry oboiczyciel urodzony.

285

Rupell p. 94 Michał przez Jerona pobity Lemickiem, Mann, Cesara, przeciwko wschodu wielkiej ogólnej obrony krajowej, pospolitego ruszenia (Heerfolge), pijania się z królewskiego Dworu Niemieckiego (bei Hoftagen) wr. 656. - Żeby go Otto passował rycerzem przez, to miles efficitur znaczy staje się Lemickiem - Miles, to Mann - tak mówi Gallus o Ottonie: Cum a patre Mazoviam relinere, sicut moles, non ut domui nus, imperavit. Nauszewicz mówi że krzyżacy polscy mieli takie stanowisko jak krzyżacy Saccy, toby oczywiście było, przeto zapewne hołdował nie dla tego potwarz, bo Lemickim oni byli osobistem a nie rzeczowem.

p. 101. wr. 986 Mieszko odmawia hołdu, nie chce daje.

Nauszewicz p. 64-66. Zapewna aby był hołdowniczkiem, ale na p. 46 przytacza powiada żeby Catolicum Krepy, Comes, Marchio Kraju ani potwarz za wprowadzeniu dat Wielkiego - powiada że ani do Elby dochodziły dzierżawy polskie, nie wiadomo jednak czy jako Dziedzictwo, czy jako napad (chcieli pomnożyć zabory na) mniejsze dobrych słowiańskich książąt, obcowanych Łużanami, Morawcami, Czechami i Polakami.

Polonia Antiquaria

Rus-XXI.

P. 1.

286

Narunewicz p. 71. p. 100 Ten książę ostrowski podległy, pewnie do Kiernowyet Czasu Mieczysława I.

Stryjkowski p. 478

Bielowski p. 330 prowincji

p. 656.

patrowania na rycerza przez, to miles efficitur, znaczy robiąc kawalerem. Do jego Mann, Lehnet Heerfolge, pojawia się bei Hoffagen.

X. Korowicz Stow. dzieje prof. I. p. 20. 23. 28. Lennieton Kiemcom było Konicznem Konstytucje.

Autor ten zupełnie bardzo ekscentrycznych zdań broniący, np. konstytucji Elekcyi, Liberum veto, legalności rokoszów potrzeby odbierania Królom prawa wojny etc. urzędów i t. d. Za monarchią - koniecznością było wtem, że to jedyna była droga obronienia bytu narodowego - konieczność, a przez to Polska do Systematu Państw europejskich - i do europejskiej cywilizacyi przyjęty została.

P. 2.

An Polonia nunquam tributaria? X

Widzieliśmy już powyżej do Chrobatech mowi Porfirogenita. Czytaj go Ossolińskiego p. 527 Belochrobati seu Chrobati albi propria principi subjecti sunt, parent autem Ottoni magno regi Francie quae et Saxonia. r. 949. ✠

Co do Mieszysława I powtorzymy powyżej świadectwa autorytetów Autorowi:

Strzałko p. 57 a seq.

Krzepeckiego p. 467. p. 458 Kwiat Kresy

Lelewel Res. w Rus stow. p. 712. Hist. my a pol. opow. Pols. ency. mit p. 91. p. 22.

Ossoliński p. 527.

Dietmar Merseburgski a Ossolińskiego

Roepell p. 94. ✠ p. 676. p. 101. p. 100 Cesarowa wypadki swego Króla

Nauczenie p. 66-66 verso Celebrum Princ, Comes Marchio.

Maciejowski dzieje p. 231. Comes i tenuit Cesarii

Saxo Grammaticus u Lelewela

Nowotwór fuldensis Pols-tr. w. p. 22. Wzm. niejsze mówi Lelewel

Świadectwom tym uwierzać wszystkich zdobi, bo nie ostrożny Polaka albo przeciwnie zapędzaniem się za Cesarzem, albo nadobnym chlubie, albo niedbałstwem i niepomocnością się obu, wszystkie tych wymiedzeń z mieścien czystej prawdy widzieć nie mogącego.

Co do Protestanta Chrobrego.

Maciejowski dzieje p. 231. czytaj wstępującego

Dietmar a Merseburg a Bolesława ad se accersandum vel ad emendandam suam de eis ira a Caesare vocatus, do Braci wyprawa. Czyby to ob chciwstwo swego Monarchy i świętości by go przed tym sąd powrócić, żeby to wielki zgorszenie?

Ossoliński p. 527 czytaj wstępującego

Gallus Martinus Ottonis mori non est dejunium laudum virum decem aut eo milium nominari

Lelewel Pol. tr. w. p. 44 Polska przez lat 35 (trzeciej za dłuższej) czyniła wszystkie to Królestwu, prawie dań, obowiązana do wielkiej wojennej, trybutu i podległości.

Roepell p. 112. 113. mianuje go Otto amicum et socium populi romani

p. 115. Bolesław przysięga wierność Henrykowi II

x obrzęki

p. 127 Chrobry i Cyryjęz Mieczysław przysięgają Cesarzowi 1013 na wierność Bolesław przed nim Mieszkiem - dlugmat „beneficia dni desiderata"s dalej.

Dietmar et post Lacrimicula, armigerhebeker. Wie niedoie jakiy Swyżki p 56 gdy mówi jego i Syna Cesarz uszycemy pasuje. On miał być Niemcem Cesarskim

Swyżki i Roepell p. 130 powtarza go Cesarz przed swoj sąd jako oskarżyć obwinionego kumika.

Mieczysław II:

Roepell p. 168 i

Swyżki p. 71. Otto Bertram wypędza Mieczysława, koronę Cesarzowi oddała i kumikiem Cesarskim po jego śmierci Mieczysław powraca jako kumik Cesarza. - Mieczysław był się koronował - powraca

Lelewel Pol. wiek. p. 91 T. III, Domebat, expellit regem Polonie Kuiż Koronacya contra leges et jura, injusta, usurpatio, injuria, ejusmodi imperii

Helmold, presbit. Bozoviensis u Lelewela Pol. tr. w. p. 350. 381.

Polonia quondam habuit regem, nunc autem ducibus gubernatur. Servit et ipsa sicut Bohemia sub tributo imperatoriae majestati.

Kazimierz I.

Swyżki p 75. On kumikiem Cesarskim

Roepell p 184 przysłany za kumiecha, pomocnego woja, ulegał Cesarzowi

Wippo tamże u tegoż fideliter servivebat hucusque imperatoribus nostris. toż i u Lelewela pol. tr. w. p. 103.

Herman Contr. ad an 1052 tamże u tegoż. W krzyżu Cesarza mieczu Wszystkom Milites Polani - pyta Roepell czy ich Kazimierz portret jako Mann Cesarski?

tamże Contr. ad an. 1051. u Lelewela Pol. tr. w. p. 105 Imperator contra Jaxmeum ducem polonorum rebellionem motionem exped i hoc iter parat, pacem, pactumque cum petentibus suscipiens...

Roepell. p. 184. Palacki p. 276. Lelewel Pol. tr. W. p. 105.

W tej Cesarskiej podróży do Brzetysław Czech odstępuje Kazimierzowi Wrocławia, obowiązy za rocznym tributem 500 Grzyw srebra i 30 Grzywien złota.

Bolesław II Śmiały.

Lelewel Pol. w. tr. p. 106 koronuje się Bolesław II qui per multos annos fortunatus, cujus regnum subactionem et in provincias ordinem fecerat.

XX Dlugosz p. 49. R. 1158 Cesarz Fryderyk zawarłszy pokój z Mieszkiem pod tym względem, że Bolesław pod warunkiem wydania Władysława na Śląsku, dał Cesarzowi na wyprawę Medyolanu 300 hopy-
ków. Złupiwszy ocyfrowujący przysięgę z wyjściem Władysława nie chcieli obrazić Cesarza i przyrzekli się osobiście stawić się do Magdeburga przed sądem Cesarskim z sprawy wygnanego Władysława. Do Magdeburga nie przyjechał Bolesław, ale 300 Kopyjników dał.
Lelewel Hist w. śr. p. 118. 119. W r. 1157 Fryderyk Rudobrody wyjmując się za Władysławem wkroczył do Polski. W miejsce Krzywoustego Bolesława w niej Cesarza wobec tego przysięgł Mieszko i zatrzymał Polaków do boku przy sobie na znienawidzonej Cesarza wyprawy. Przyrzekł dać Cesarzowi 2000 Hiszpanów 1000 Dzwonów 200 grzywien srebra. Cesarzowy 20 grzywien złota. Ale zato wielu przed Majestatem nie stawił i przeciw powodnej wierności sprzeciwił. Przyszły wyprawy Włochy, przyszło na zjazd do Magdeburga, gdzie miał Bretysław Zaspolowic dostawić Cesarzowi przysięgę przysięgając bowiem, a gotowiznę nad głową trzymając.
Martini et Durandi Veter. Monum. Epist. Friderici imp. ad Wibaldum abatem. in Stegr. -
Statut Mieszka tit. homagium, polwora: uczynił Kolanem przyklęknął przed przybyłem hołdu oddawaniu: Warunkom wiadomo iż nie były nagniejszego przyrzeczenia danniy lub stuzby, ani zależności na przyszłość ~~potwierdzonej~~ zastrzeżonej. Idzie Cesarzowi jedynie o to, aby kraj, abysmia zawarcia była z Cesarzem. Bolesław Krzywousty przed stosz, grzywny, że zamiast obowiązek de terra debitam fidelitatem, zamiast powinien artyk natura w którem powinnien pewnie jakie formuły wypisujące zależność Chrześcijaństwa w Cesarstwie, a które pewnie stawały się między Innemi, - o tych zapomnieć należało. Obecnie Włochy wyprawa niejest dobrowolnie ciągłego, niejest dowodem fidelitatis, tylko bezwzględnej podwładności - Nakoniec Konrad bez dyplomatyczne daniny i hołd oddawanie
Jeżeli mniemał przysięgi dać mieli Cesarz obrazić, - on oby Mieszka, Bretysława wypędzając, - jeżeli, sprawiedliwie Bretysław Cesarz był Cesarski, jeżeli dawano go na grzywny nawet i dla tego dziwo, jeżeli mniemał się hufcem na wyprawę - to fidelitas de terra debita - jak to wyrazy te jasno mówią znaczy wasalat a służbę Krzyżowe i przebywanie wiekuje nie odnosi.

Władysław Herman.

Lelewel Pol. st. w. p. 108. Herman płaci Brzetysławowi r. 1093 dań za dwa lata i przysięga nadal płacić. R. 1099 książęta Czescy panuje Mieczysław. Bolesława swego wnuka wycenem i daje mu zdawiony od Ojca należny 100 grzyw. srebr. i 10 grzyw. złota. — Jerzeu r. 1100 zawiera z Bolesławem III krzyżowały.

Rocpell p. 214. R. 1099. Ojciec daje Bolesławowi Głuz chłopca od 12 [illegible] Czeskiemu wojowi wiernoś przysięga - i jego towarzyszom. Brzetysław daje mu rocznie 100 M. Sr. i 10 M. Złota a herszaft należny mu od Władysława Hermana.

p. 217. Cesarz Henryk V darzy od Bolesława r. 1109 by potwierdził państwo vodat Głogowiemu a jeszcze płacił rocznie 300 marek srebrnych lub darował 300 Rycerzy na Wyprawy Rzymskie

Gallus z Lelewela Polska st. w. p. 112. Cesarz wzywał go niezgodne cesarze, legatosque romanis pacem adduxerunt nachodzić Jemes eum Metelis, nie- ostrzegł go Cesarz od Bolesława III quamquam aut oportet le fratrem Annum in regni medietate recipere, nolique CCC. marcas annualim stipendarias, vel totidem militis in expeditionem dare. potem Zerwał ich na raz jeden

p. 113. Bolesław podbił lub pod kwiecień cesarzowi zapłacił r. 1121. Lutyckowie- mię; Ruzia, wdzierający się do państwa Niemieckiego niemogł uyść opłat temuż, jeszcze nie- Wrzesiu r. 1135 dla nowych umów do Bam- berga. Między innymi wzywał Cesarz Darow księcia polskiego i nie dopuścił go do siebie, dopóki by nie zapłacił 12 lat 12 danin, tj. po 300 grzyw rocznie, kędzierzawych Pomorzan: Rugow koleta nie stawił, a wiernoś z pudlerstwa przysięga nie zwierdził (Otto Fresing. f. II. W 14. r. za to na sobory pomorza Zachodnie Szczecin księstwo dzieło a w 11. r. panowa- wania Lotary ego." Zkądby się wzięło 12 lat, trudno objaśnić, być może że za 2 lata niebarzie opłacone były. To zdaje obwarzające Zgadnienie sprawiło wyjaśnienie Bolesława, wzięcie można nowy da- nek za Bolesława między dani nie płacił.

Zdy Lutycy i Ruzia były się należały do Cesarstwa, i były niemiec- kiemi krajami, to by w nich rządził Margrabia lub Cesarzy hra- bzia, i barzoby z Imperium zrobiły się niemowlęta - Zgadza się nich Cesarz koleta - bo się nie zdaje się pana cesarstwa i bez jego przyzwolenia zawarłoby tak obejmujące kraje

z dobywać. Tak uprawnieni [illegible] mieli dani, jakim prawem na między pozostałe polskie ją autorytet - a Bolesław ruszył się obowiązanym do trybutu Niemcom, tem bardziej to zapewne [illegible] dopiero przeszedł zagarnięty.
Że Niemcy ciągnęły się w dziejach po temu, odmawiali wypełnienia swych obowiązków - to nie znaczy, że zawarte ich bardzo i krzywdzie - ale niespełnienie obowiązku nie czyni się obowiązanym niczego. - Domyśl się niebezpiecznie za 2 lata trybut zapłacono - to znów wypowiedzą do Lelewel, a dopiero co przyznawszy że za 2 lata zapłacił, powiedzą że niczego dalszego płacenia obowiązku nie mogą, - to logika - nie Niemca, by jeden tylko Bielowski mógł myśleć. - przyznawszy się do Imperium należycych nie mogą być opłatkowanych, feodalnych, dla czego tak nazwane się dziwi

p. 115. Chrobry od króla polskiego Bolesława III. od polaków tak zbyt wdzięczne, a urzędy autorskiego, ani od prowincji jego by też nazwać niedopełnienia jakowegoś danego dopominanie się wszystko.
Nawet on sam nie raz - ale przez 2 lata płacił - co jego przeciwnikach sam to Lelewel wyraźnie przyznaje. -
Komentarzem nam autor gdy znowu dalej

p. 116. Polska krain na Czechy zbrojnie wyprawiona została. Odtąd przez pół wieku trwały się jakieś ciemne nieporozumienia. Zdarzenia wymagają przyznać, że były odmienne od innych krajów. - Żywioł narodowy nie mógł się wydobyć i utrzymać i utrzymał
z Czech, Lubusza, Pomorza, skąd Krzywousty niemieckiej przymuszania były w latach 1004 i 1135 powinna opłata i służba. Z Polski samej ją wymuszyło fidelitas, debita de terra fidelitas. Dopełniający tego król jest Cooperator imperii, amicus fidelis. Achoccan Bertrain odmawiał się subditus imperatori, Mieczysław per dominus in imperatorem potestatem se dedit, a nie ma na trybucie nic służebnego. Na Czechy [illegible] było

fidelitas Caleiata.[2]

Czy tę zwierzchność państwową można od drugiego, sobie równego, nie podległego zwać by to spectavit wegłem swego Oblectam de terra fidelitatem[3] – pokl. Mieczysław I, Bolesław Chrobry byli tytułu Comites, Marchiones, zasadzali się, iż ich fidelitas natum, że mieszkali w Kraju, więc przez Imperium przeciwnej orężnie stanąć Cesarzowi w przywilejach ustępstwie – im Hecerbahn – gdy w tej swobodzie, – uznani Kraju – byli już nie uległymi – bez tytułu bezwłasnemi i fidelitas debita to 300 grzywien srebra, lub 300 koni – ale Autor znowu sam to wznosi:

p. 117. Polska powinna była się niepodległa a Cesarstwo chciało ją uważać za zależną, podległą. Przez cały poprzedni formy należało być musiały, by tytuł od polskich Cesarstwo wymagało, by przez cały przedmiot należało.

Władysław II i Bolesław IV.

Roepell p. 351. Uległość Bolesław III w Merseburgu stanął przysięgą nie uwolnił, ale i Władysław w Ulmie to zrobił. Stąd też Cesarz wymagał się za nim i jako za swoim i jako za Wasalem. – R. 1146 Bolesław IV i jego Bracia przyszli do Cesarza do Obozu i obiecali na następującym sjeździe podać się jego wyrokowi

p. 359 R. 1157 Ludwik Niemcow na Polskę wyprawa. Bolesław przysłał radę Księżnową, bo co, nie ma należy, przysięga za nie wypełnione Władysław dawszy Cesarz obrazić. Obiecuje 2000 M. Cesarzowi 2000 m. Węgrom, 20 grzywien Wola Cesarzowej, Sędzi Bernardowi 2000 m. srebra, i dać 300 konnych do Włoch i przyjść na Boże Narodzenie do Merseburga, by odpowiedzieć na skargę Brata, i dać jako zakładników Brata Kazimierza i niektórych panów. Gdy Cesarz jednak był we Włoszech i w Niemczech zajęty, Słowa nie dotrzymał. *

p. 362 Mieczysław Stary III

po Bolesławie Kędzierzawym panujący nie uznał Zwierzchność Cesarza uznać.

Kazimierz

Roepell p. 377. R. 1184 Cesarz Fryderyk potwierdza w Norymberdze uposażenie dla zakonu Niemieckiego Kazimierza - Kazimierz wyprawia do Rzymu posłów i zatwierdzenie od Urbana III od papieża Aleksandra III przysłane tam

Kadlubek p. 105. przywileje Cesarzowi i Papieżowi prawo stanowienia i sprawowania sądów - a więc nabyłby Cesarz, ale Papież mógł wtedy wcześniej prawo do Polski, choć to oświadczenie było dobre wyjątkowe i z dobrej woli ani całym zamiarem.

Roepell p. 484. W walce Króla Czeskiego Przemysła Ottokara z Cesarzem Rudolfem z Habsburga bierze udział Polski Książęta Bolesław Bolesławowicz Kalisz Mazowsze Henryk Brzeg Wrocław Bolesław Legnica Henryk Głogów Przemysł Racibórz Kazimierz Cieszyn Mieszko Opole Bolesław Głogów Henryk Racibórz Przemysł Inowrocław Kazimierz Kujawy Leszek Sandomierz Bolesław Płock Siemowit Mazowsze Ziemowit Mazowsze Kazimierz Cieszyn Mieszko Opole Bolesław Głogów Henryk Racibórz Przemysł Inowrocław Kazimierz Kujawy Leszek Sandomierz Bolesław Płock Siemowit Mazowsze Ziemowit Mazowsze

Kazimierz XX. Klasztor Norymberdze Kazimierz Cieszyn Cesarz

enim inter illis qui edelingi, sunt qui frilingi, sunt qui lazzi illorum longa decursus. Latinis linguæ hoc sunt: nobiles, ingenuiles alque serviles. Nr. 842 Lodherius w zatardze z edelingami wszyst za z frylingami i lazzami, tj. wolnemi i niewolnemi ludźmi, gdyżem in finita multitudo est, bardzo wielki przestrzeń pozostawiej umysł że owi nomen novum sibi id est Stellinga imposuerunt

Lassen po holenderskiu krzyżowi, lasi, letete.

Saksi tak tarnen jak Macieyowski, przy swej ogromnej nauce nie mu wiedzieć tego co każdemu początkującemu wiadomem że w niemczech u bardzo monarchicznych ludów było 5, a przy tak rozległe 4. stany cywilne. - Oraz wypadnie najprzód była wodzia całej cywilizacyi panującego -, - a według Narbutta p 497 Saksi i na litwie było 5 stanów - ale nieprawego za bardzo wiadomości książęta. - Następnie, gdzie indziej z stanem byli Adalingi, semperfreie, Dynasty, Panowie u Narbutta wyprawach Lupany na Kolwie Bojoras, - pochodzący od pierwszych Królów germanów - wiadomej pogańskich germanach - II frylingi, Mittelfreie, franki, Salzy. Narbutt po wiadomości wolne szlachta i innego stanu wolni - pochodzący kiedyś od wyzwoleńców, ale już za powiadania dziejów było przykładem, a głównie bowiem nadziei za wyzwanie obcy kraj podbijającej, dopiki, szlachta cywilna - Wasus lub prawem lennem cudzą ziemię posiadający. - Do nich trzeba zaliczyć dawnych wyzwoleńców fiskalnych, freigelassene Mannumissi, Libertini dlatego gdy ziemię osiadłe bez wspomnienia praw politycznych posiadają, używają tylko potrzebnej, bo ich przed tym reprezentuje pan w którego gruncie siedzą. III Są chłopi cywilni i pańszczyźniani na gruntach osadzeni coloni, rustici, villani, leudes, litti, aby u nas kmiecie, nie kmiecie, tud. Narbutt mowi: wolnicy, chłopi stanu średniego niepowiadający. Są to ludzie niewolni, bez praw politycznych ale w zwyczaju praw cywilnych - w tych granicach swego reprezentowani. IV Sclavi, Mancipia, Servi, Schalken

Lepiej wstrzymać się przynajmniej do zakończenia Traktatu Ruskiego z Turkami, potwierdzenia tego Traktatu z Anglią, Szwecją, Danią, Holandią, Prusami, Austryą, Francyą, Hiszpanią, Portugalią, Neapolem, Sardynią, Wenecyą, Genuą, Toskanią, Rzymem, Malty, Hamburgiem, Lubeką, Bremą, Frankfurtem, Saxonią, Bawaryą, Hanowerem, Wirtembergią, Badenią, Hessen Darmstadt, Hessen Kassel, Nassau, Brunświkiem, Meklemburgią, Oldenburgią, Holsztynem, Lauenburgią, Schwarzburgią, Lippe, Waldeck, Reuss, Schaumburg, Hohenzollern, Hohenlohe, Anhalt, Reuss, Saxen Weimar, Saxen Coburg, Saxen Meiningen, Saxen Altenburg, Reuss

M Herbutta Litewskiey Dworzey wolni to na Rusi dworowi
Ludzie. – Ci jak do ostatnich czasow na Rusi byli nieruchomemi –
Niemi to ofiarowano nowo Lubartowane miasta. Tych czasow –
Litewskich Krolow – mogli powstawac pueri regis, miasta
rzadkie, Hady Krolewscy, Zeremonie Angielskie Cywilne, Berne
Francuzkie, nowi wolnymi, to Szlachcic – Po Litwie Ludzi nielicz
Wszystkie tytuly byli wolni posiadacze ziemscy – Dano komu
wolnosc ziemie – to tytul szlachcicem. Kiedy obiaxieniem
powrocmy do pomyslych Autorow Maciejowskiego – a gdzie
beda Lachy i Litwini? – W Przymierzeniach Litewskich
Latow? – Lucie chu gdzie? – ✠
Lecz wszystko co Maciejowski pomyslil powiedzial, wspom-
kadz by pierwszy wprowadzenie Lachow zdaje wid trista
Ponadczasowo lowiem

i Lutychom. Zdaje się że odzyskuje Kraj Lutychow. Krolow Niemcy, Cesarza i Mieczysław Zawdzięczał do dani przyniósł
R. 999 odbiera przez Czechow Wołyń Kraków, Śląsk, Część Morawi i Węgier północnych
Lelewel Pol. ex. W. p 713 Bolesława II Czeskiego klory zabrał Kraków, - Chrobry go zabrał w 999.
Szujski l.c. Rolen 1000 odbiera go Otto.
Ostrowski p 527 u Marcina Galla Otto mowi: honestissimum laudum virum sacri nominis de principibus ducem aut comitem nominari i koronuje go.
Lelewel Pol. ex. W. p. 54. Cytuje podobny wypadek: R. 826 Harald Król duński z Jutlandyi, Szwecyi, Szwecyi i niektórymi panami przyszedł obozem do Moguncyi do Cesarza Ludwika I przyjęty w pałacu w Ingelheim. wraz z żoną ochrzczony, bratem zalubiany i koronami ozdobiony. Tom II p. 91- panujący w Danii i Węgrech pobłażliwie hołdy odbierający, Arybitanyupie, który Cyrkut Króla, koronuje się nazywają, to Cesarstwo nieobraza, Cesarz ich regez byłeczyją. - W Polsce Karol Koronacya contra legez et pira, injuste, usurpatio, injuria, ignominia imperii. - Duński Koronuj, - Obotrycki gnie się rex, Król Niemiecki, Bolesław Marchiones, duces, tabajski Czeski, Dopiero przyjął tenczyt Otto. po rejecie Bolesława Śmiałego zamazuje Polskie Panowanie

Skarga Lelewa fałszywemi motywie powiadami. Zamiast powiedzieć, że bez Wezwania Niemieckiego pana lennego nie mogł Cyrkut w swoje i stanąć nie mógł bowiem Czechy wcześniej do Czech Królestwa Niemieckiego, przyznaje się tych mocarz danin i hołdami równiej i dania pań "polskie odrazu przysłała sobie hierarchia, od Niemieckiej odrzuciła, niezmuszona się Cesarzowi do danin."

Co "przyłączenie sobie hierarchii mówi nie ma tego uzasadnienia - on sam się zaprzecza co napisał, - bo hierarchia duchowna Cesarz Polski jak i Węgrzy zaprowadzili - co do świeckiej, to Bolesław sam stanowił pod Cesarzem cyrkułu, hierarchii niemieckiej - ale kto lepiej dowiedzie Lelewel Prochow że polskie hołdowała - dowodzenie jest zawsze zgrozy Lelewel l c. p. 44. Cesarza ręki, pośredztwo duchowieństwa Polski ze stolicą Chrystusowi jest cyrkułu Imperii i Polska przez lat 35.

chętnej czynić niemieckiego królestwa i prawa dani Cesarzowi, obowiązana do służby wojennej, trybutu i podległości.

Zobaczymy, co to i potrzeby mieszczą się pod tą nazwą i uwzględnimy artykuł.

Rupelt p. 112. 113. Zapewne [illegible]

* ~~Lechosz~~ Palachi p 233 (powrócił Dzieje Czech) Kr. 1004 Cesarz udaje się w podróży do Polski, zwalcza Kiermuch idzie do Czech zabiera Pragę - Kiermuch odbiera panowanie wraca, a polakowie r. 1005. -
Chrobry wraca się Czech i zawiera pokój.

FP IX

Notatki do panowania Bolesława Śmiałego II

Roepell p. 188. Henryk IV nawoływał cłoną walerzy, niemoż popierać przeciwczy biskupowi do tygremacji nad Polską - a Polacy nienapadali [illegible] Niemiec.

p. 198 Bolesław Śmiały konieczka z kłopotów Henryka IV (Kanossa r. 1076) i koronuje się jako od Cesarstwa niezależny. Grzegorz VII papież chciał w roztrzenie swej władzy wysyła 1075 Legata do Polski zapowiedzieniem króla by koronował wyprzeciwiał [illegible] to na początku 198.

Lelewel Polw. dr. p. 106. Bolesław niestoli Niemcy przyjmowali odzyta Bolesława II koronacyą r. 1077. qui per multos annos jam regibus teutonicis tributarius fuerat, cujus regnum jam olim Teutoni coram Vistula subactum atque in provinciam redactum fuerat

Roepell Kanclerz Polski niewiernie i wyceny co go opuścili, podobno powstają przeciw Panom - jednych uwięzią kaze, drugim dobra zagarnia. - „a co król bez ludu?" Zdaje się że opuszczenie stolicy królewskiej przez Władysława Hermana Monarchowi w Polsce wiązkie nad szlachtą rozerwała stosunki. Zdaje się że S. Stanisław w duchu ultramontańskim Grzegorza VII wystąpował; przez to Król Polski nazwał. Za zabicie Biskupa panowie podobno Króla wypędzają. To też Władysław Herman stolicę Królewską odzyskuje

p. 199 Gallus: Długo opowiadać nie jako spowodował Król Bolesław z Polski być wypędzony, dzielnicy tylko będzie wolno pomścić się Chrześcianin na Chrześcianie nie niepowinien być ciekawie się mścić błędu. To nam najwięcej usprawiedliwia że nie Grzechu mścił Grzechowi, a za radą Biskupa mścił pomordowanie cesarskich Kanał. Niesprawiedliwy bowiem za radą Biskupa nie Króla który się tak skandalicznie pomścił

p. 204. przyp. 22. Według Kadłubka Król uciekł winą o postępowanie niewłaściwe z zgonami panami na Biskupa.

50
4.
22

4
6

96.
15.
2.
93

1-24.
93.
10
76
4
3-7

Mieczysław II

Koronuje się królem (Szujski p. 71.
W r. 1028 wpada do Nadelbiańskie Kraje, niszczy je ludzi w niewolę wywodzi. Wtedy Brzetysław Czechi aż za rzeką Bobr granicę, której przeciw polakom na brzeg Kamienia w Grodzie przy Odrze. (Roepell p. 165

Zwrotnych o Chorwatskiego stronie przechyłki

p. 35 o Zdaniu o Zwycięzcy prosiła Ziemi stron na Starosta Lwowskiego Zupeln. bitwy wspomniał: Historya prowadzi nas na Ziemie prowadzi pięć stron Galicyi pięć stron od Krzyża położeń, od wsch. gór Ziemi, niższe słowiańskie stary ich, za pogrzeb zwycięstwo bitwy Krzyża, a umysł Krzyżowy. Starostwo, Księgowość itd, klucze z polecenia bitwy Jedrzeja a wreszcie dowodzą, że ten przy swych obrzędach nie zwali: mianuje starostwo, Starchow Angielski to Ziemi dowodzi że starcy w pałacach ich życia prawdziwych: nie wyżej zebrania, — mieści się wszystkie głowie nagłówki Ziemi bitwy starostwo lub też że wszystkie Ziemie stron przyjęcia bitwy na stare ich" czyli na starostwo. — Wszystkie ich zwracają bitwy na nauczyciela, cała rodzina pochodzi jego rady, "Rzeczy: wyrobów w kandydatów prawo — Zdania tych nauczycieli ten tych wyrazów a stanie: Jeżeli jest podejrzanego

p 37. Korrespondencya Chodowieckiego pod Wiedeńskim pobyt Dunaj strzeży d. Wiedeń — Ojciec mieszka pod Zadnaszi 50

p. 46 o pod Stary Ladyga jest umocnienie z pobu brzegach Wołchowa, tego kapitelu. Wołchowa jak pod Krakowem na Lasocinie i nad Dniestrem — Wyżej one bez czasu zdanie ze czasu Gotthard, jedna krajowa mogła Zabytkowych Osobliwych pomiędzy pozdrowienie Nowgrod — wskazał jej wyżej do pochowania ziemi jest wyżej i zwalało od wielkiego 4 wieków

p 48. Stolica Nowgrod Polityki od Krzyżackiego czyli Mistrzowskiego dwóch; Cuchy, zamieszkałe chatki, dziwka przyjaciele pie", budzić jeść"

Najdawniejsze urządzenia

Nazwa Dunaj

Mowa nad Ladogą.

1550
77. 50.
98.

Narbutt t. 140 i

Vogt p. 234. Imperyi kraj ten lepiej znany, gwoli z tej kolonii Radimic. Król Gorm III stary zdobył znaczną część kraju Wendów, ale go Henryk I. Niemiecki zastraszył, po jego śmierci około r. 935 i syn jego Harald II Blaatand prawie kraje po lewym brzegu Odry i miasto Julin mocno ostatka. Jego syn Hakwin zdobywca Szwedczyzny. Krajowcow bijąc, chrześcijaństwo kościołami się jenia, krajem się cieszy, twierdzą Arystokracya, - dali pokój Wilzyngom, waleczne obcemu religiy i narodowości. - Zabowiem Ziemie Herrensland, alto Wilzinge, - walcy, śmiecie Krzyżakom, ale za pozwoleniem się Niemcami i ochrzczony, wiernie im, za wzorem wojskiem, mają Zaszczyt Zakonu, który ich urzędnicy, - ich Kraj wzięli się od innych prusków - to Golęcka, dawna, cudzoziemska ale zmieszaniem zniekształcona Szlachta, jenne za Krzyżakow ginęła ne stosuje postępowanie - a za kilku potwornie wyginęły wbiegły

Narbutt p. 497 kraj dzielił się na prowincye, te na ziemie podane dzie dziczym panom, książętom wendzkim, nie mas wojny wybranej Ogłatora,

~~p. 113 do X w. Obszerny wielkiej, Ogłatora na Rzeczy wa Czyst Wasta.~~

p. 238 Syn Wady Montwiłła, Erdwiłł odzyskuje r. 1065 Neronę i Selwyę, ma Jarosława Władymirowicza, Syn Wielkiego zabrania, nad jego wszystkich Wielkiego nadaje Księcie Swoim synom Gruzinowi, od którego Gasztoldy pochodzą dat Ostrow, Ejx. Iwow (od którego Dworzyny) Wtaczow Rzana, od niego Ejzdrzegi Grawży (Mowidy) Grauzyszki, a sam z Neronę, Selwyę i Litwy na prawym brzegu Wilii Zwrócił dla siebie Księstwo dawnego Litwa, Ejx Litwa wyżsa, - gdzie siedza Żomajten (Żmudzi) prostata przy dawnej formie rządu. - Władza jego się ustaliła, bo ziemie zagospodarowane a Rusinom odebrane, nadawał między rycerstwo obowiązane do czynnej za niego walki. Po pokoju Ks. Litewskiego i Władzy Księżęcej.

p. 27. Zabił Ruskiego Włodzimierza Monomacha, Księcie Mińskie Hleb, tyran, wpadał wolnemi ponadtorce, zabierał lud, i gnębiwał nawet za morze. Tak do tego uprawił dziwich bojarów, że się prawdziwemi kawalerami nie wielu kor stali

Niewola

Vogt p. ~~444, 446~~ Konrad ~~z Mazowiecki obcy pozwolił się Krzyżakom~~ Ra za prośbą Księcia Pomorzańskiego, i nie dawnie i Konrad dat Kujawy (Matthaeus Bolear Cronic p. 23).

p. 462 Przemysł Christianus i Lucas wyprawę wielką, czyt. dziewi Chełmińskiej i 100 lat, ~~które pomiędzy czyli posiadał Kraty Syro~~

p. 478. Ba ~~zadawał Expedycja pustyni~~, bynajmniej Ziemi a Sanutow ~~Prawdziwe wyganiczenie~~.

Modell

A

Prawnuce

Dewon inclytus

(2)

1/ Archiv. prav. slov. I. 1. p. 70 i sleyn.

~~2/ Geschichte Polens v. Richard Roepell. Hamburg 1840, p. 23.~~

Bulgary

Serapeum p. 231. 1847 Melodiusz pisz r. 855 utwor ob Sowiem grecki
alfabet i ewent. mehr. pisma St. do Bulgarii sprowadzonych
i tłumaczyli pisma na potrzeby Kościoła Bułgarskiego. Boyar
odmienił w czasie Rządów 861. Syn jego Symeon Słowiańskie na
Dwór Bułgarski sprowadził. po t. Melodyi r. 885 kapłani słowiańscy
wygnani z Moraw do Bułgarii i tu się ujęli. r 873. Biskup Agathon
r. 911. Klemens uczeń Metodyi autor stow. - r. 892-927 Car Symeon,
Jan Exarch, Bisk. Konstanty i inni wielce zasłużyli pismu.
Po r. 1019 wpływ Greczyzny, Albańczyzny, Turcyzny

1 Już Henryk Ptasznik i Otto zakładają Biskupstwo z potrzebnym wyposażeniem obdarzonem, Lubuszu, Milsko
w r. 972 podani Arcybiskupowi Magdeburskiemu Biskupi Merseburski, Miśnieński, Cycu, i dawniejsi Havel-
berski, Brandeburski i poznański i Margarski. w r. 973 Otto wchłaniający Chrobatom i ich Książęcia, zakłada
Arcy Biskupstwo Praskie
Odszczepieniu Bpstwa Brandeb. Havelbergs. i Margrab. r. 950 Biskupstwo Ottona W. w Stade
odbiorą powstanie się

Kościoły